MACCABI WORLD UNION

מוזיאון מכבי ע"ש פייר גילדסגיים

PIERRE GILDESGAME MACCABI SPORTS MUSEUM

מכבי ירושלים

סימול	1-0070 ~~[illegible]~~
שם חטיבה	מכבי ישראל
תאריך	1912-68
מס. מיכל	7 4

מיוצר ע"י חב' המשקם בע"מ קרית גת טל. 051-811363

ירושלים יום ט״ז טבת ע״ב

לשורתי יקירתי אהובת נפשי!

ש״ב בטח קבלת את מכתבי המפרט ששלחתי לך ביום
ראשון זה, ומתכלא אנכי שלא קבלתי ממך כל תשובה, לפי הנראה קבלת
את דברי ללחיצת לב, עד שאי אפשר היה לך לענות לו, לשורתי הלא את
טובתנו דרשתי, בקשתיך רק שתכירי ותתנהגי אותי כמו שלריכים להתנהג עם
אחד אשר אוהבים אותו בכל לבו ונפשו. הלא החלטנו בדר לחיות יחד
ולמה לא לחיות בטוב. כל זמן שנוכל לחיות, ולמה רק נמרר את מיינו,
על דברים פעוטים, עוד לעורים אנו, ותקות הלעורות היא רק לחיות
ולעבד, כל זמן שהדבר שלוי רק בנו. ולמה נתרחק אחד מהשני, ולמה
נהרס את עתידנו, שלא קל היה לבנותם. זכרי רק את הימים הטובים,
את הימים הנעימים והיפים לפני אולה שנים, בזמן שלא היינו עוד קשורים
אחד עם השני, בכמה עמל עלה לנו הדבר שנסכים אחד לשני (בזה
חושב אנכי גם הסכמת ההורים) אמת הדבר כי קשה לבנות וקל להרוס,
אבל נניח את הדבר הזה לאחרים, הלא נמצאים פי אנשים כאלה, משל
לזה אינני צריך להביא, אחרי שהנך יודעת למי שהנני מתכון בזה.

ע״ב המשרה בבנק, הנני להודיעך, כי קבלתי מכתב מא
גרזובסקי ובו הוא מודיע (מבקשך שלא תזכירי לאף אחד בנוגע
לזה את שם גרזובסקי כי כתב את זאת אלי בסוד) כי בסוף חדש

גב' עדסטר בקיבוץ אחד ושמו ענתדי דבנק שמה, ~~[illegible]~~ ואחרי שהר הופעו
הרפואה לקבל אותי תיכף ומיד כשרק תהיה אישה משרה פנויה, חושבים
אנו ועם ירושלים, כי אקבל משרה. אולי הנני להביא מרק על תכשיט
ה כשהדבר ויעד לידי בקי שאקבל משרה ויפו, אחליף עם אחי
ירמיאל, שהוא לך שהם ואנכי פה, תשאלי למה והנני להביא
אם רוצה את שיהיה לנו עתיד טוב, הנני מוכרח להשאר
פה, כי שם ריפו הוא מרפא, ויעזור הוא כי דאר פה אינם
עולים ואינם מתלבים אף פעם את המשרות, כעבד זה בסניף
אפשר לעלות ולעלות, ושנית שהם הוא הרע מפני שושנים מנהלים
אל מנהלים, מה שפה אין, ומה שנעזר לירמיאל, הוא שבעצמו בחר
ואמר כי יותר טוב לו להיות ביפו, אדם שלא דרשתי ממנו,
ושנית חושב אני שחלק מהמשרה דבנק אוכל לקבל פה עוד
איזה משרות, אף שמשרה אחת כבר קבלתי לנהל את כל החשבונות
על בתי הספר העבריים, והמעון העברי, שבטח אקבל סכום
הגון עבור זה, וכן אני חושב שיאפשרו לי עם את הוראת
הבתעמלות בארבעה, אחרי שלא מרוצים מהמורה החדש, וזה
עם כן ובעיני לי כ מ"ר, ובכן זה חשבון באמת ואמנים
הרבנים לחדש, אם רק יעלה בכל ביתי, ואת זאת לא אוכל
לקבל ביפו, ובעת שבטוחי מה אעשה, באיזה אופן
הנני צריך לבחר, כתבי לי ואל תתרשלי.

לאמא ספרתי את כבטים, והיא שמחה מאד על זה, אבל
מבקשת סליחה על שלא ובולה לעזרת לך בחלה הימים,
כי עסוקה מאד היא בענין סדור המעון העברי,
כאמור שכל [illegible] היא נמצאת בהתעניות למען לקנות
כל הדרוש למעון, אתה יחד הגב' ליפשטט ופינצלבר.
אבל בכל זאת הבטיחה לעזרת לך, תאולי עוד היום.
את הכרטיסים שבקש שתני לקנות עבורך,
עוד טרם קנתי מפני שעם שלם אנכי עסוק כאמור כל
היום בסדור החשבונות של המוסדות החדשים, בפרט
בשעה עסקים אם נשים, שאינן יודעות מאומנן לשאלן
בענני חשבונות. קבלתי היום את הכרטיסים ~~[illegible]~~
מבונק, שהבטיח לשלחם אלי Bakschish, Maaleh, Schamata.
ואולי אלה ושמחו אותך בקצת, אחר אשלחם אליך.
הה נשאר עד התאונה ששלחת אלי ~~[illegible]~~ משה ואני, ולא
לא קבלתי ממך כל תשובה עד זה.
יותר חדשות אין אתי הפעם, כלנו בה' בריאים,
וכלם שרשים בשמך ובשם אמך היקרה. שלום עם לאחיך היקר
וכן לכל משפחתך מאני אוהבך בכל לב ונפש
והמחכה בכר לתשובתך
וכן למכתביך הרבים" שלך שמעון

אולי תכתבי עם פעם אחת לאבא עד לך מעונתן, הוא מתבטא
כי הוא בטח יעזר לך תיכף על זה שם יפה מאד.
כי סוף כל סוף הוא מתבטא על שאינו
מקבל מתן כל דבר. הלא ויעזור
את עד כמעט שהוא
אוהב אותך.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אקראך ותענני. אם חדל ימים מרדילים
ביני לשינך. אם בכל זאת רואה אני אותך
הנה פה שמריה זהרא בעצמו יושב לשני
ואצלו יושב אני. ממעל לראשנו מרחפת
זקנו השחור והאשך של זרבבל. לימיני
אביעזר שלם הוא רחוק לעת כזאת
וממנו והלאה בולט אל ארוך ~~[illegible]~~ ממעל
לשנים ארוכים העומדים על ראש
שפיגלמן.

אמנם כן אתה הוא ובנרעה שמבטך
נופל על. אך אינך עונה לי. מביט אני
עליך ובוחק בעולם בשעדותיך ואינן
עוקצות אותי ראשך מלשנים. פניך
חלקים והמעט שאני רוצה לשק אותך אך
מה זה? אתה שומר את הרצונות שלך

אקראך ותענני, אם תגל ימים מגדולים
גיני לשינך, אם גבל זאת יוא ה אני אותך
הנה פה שמדיה זהוא בעצמו יושב לשני
ואצלו יושב אני, ממעל לראשנו מרחפת
זקנו השחור והאשך של זרבבל. לימיני
אשיעזר שגם הוא רחוק לעת כזאת
וממנו והלאה בולט אל ארוך ~~[illegible]~~ ממעל
לשנים ארורים העומדים על ראש
שפיגלמן.

אמנם כן אתה הוא ובנראה שמבטך
נופל על אך אינך עונה לי. מגיט אני
עליך ובוחק בעוגע בשעשותיך ואינן
עוקצות אותי ראשי מלשנים. פניך
חלקים והמעט שאני רוצה לשק אותך אך
מה זה? אתה שומר את הרצונות שלך

כדת נזכרתי שכעסנו באותה שעה שפגנו
להבטלם יחד ולכן הנך רציני יותר מדי.
אך בכל זאת יפיפית מכל בני אדם.
ובכן חושב אני שדי פטפוטים נעבור אל
עניני אנו אל הדבר הנוגע הטב אל
לבנו: „המכבי":

מי הוא „המכבי" כעת? על זאת אענה
לך בקצרה ממש אותה הכנופיה אלא
בתוספת הלוי. את זה האחרון ספחנו אל
ועידתנו בתור חבר סתם לעד מעת אשר
אחיך אשיעזר נסע. את שם יו"ר לא נתננו
לאיש מפנה שאינם כדאים, אך בכל זאת
ירבדו הוא כעין יו"ר.
בטח נודע לך אודות התנועה שהתחולל

בירושלם בנוגע לשפות הלמודים. בקצור
הסמינריסטים דרשו שהלימודים בלי יוצא מן
הכלל יעשו רק בעברית ואת הנפה הגשמניט
ילמדו בתור שפה שידה. אפרים כהן
נבהל ולא ידע מה לעשות קרא את פול
נתן לעזרה ויבוא זה האחרון עם מזכיר
חברת העזרה ~~[illegible]~~ ושלשום ביום חמישי באו
הנה. בכלל שכחתי העיקר שהסמינריסטים
שבתו. הגישו אתמול תזכיר לפול נתן
ונראה מה יהיו חלומותיו. אגב אוניעך
שאנו כלומר המכבי התיחסנו באופן
סמפטי. מחד אל התנועה הזו ובך מצאנו
לנחוץ לצאת מאצל עזרה לפטר את המרה
גולשמידט שהוא עד מחסידי עזרה

The Anglo-Palestine Co. Ltd. | חברת אנגליא־פלשתינה (מוגבלה)

Head Office London: Brook House Walbrook E. C.

ירושלים כ״ט חשון התשע״ד

שמריה יקיר.

את ברטיסך קבלתי, זה שלשה ימים. ואל
היום הזה חכיתי בכליון עינים כדי שאוכל
לכתוב לך כאות נפשי,
היום הזה הוא הראשון שאני מצלה בחדרי
החדש ופיסה. דלת הגזוסתרא פתוחה
ורואה אני את ביתך, ברגע זה אהבה
נכנסת הביתה במרוצה ועמנואל יוצא
מדלת הבית ונכנס בחדר אשך ידו
האחת בכיסו והשניה כוחש את הדלת
ולא נפתחה כראה שסגורה היא מרפנים
ברגע הזה לכרתך רציתי מאד שגם אתה
תטיל לך בחצרם תביט אלי מרחוק נאראך

בירושלים בגיל לשפות הלמודים. בקצור
הסמינריסטים דרשו שהלימודים בלי יוצא מן
הכלל יעשו רק בעברית ואת השפה הגשמתיט
ילמדו בתור שפה שידה. אפרים כהן
נבהל ולא ידע מה לעשות קרא את פול
נתן לעזרה ויבוא זה האחרון עם מזכיר
חברת העזרה ~~[illegible]~~ ושלשום ביום חמישי באו
הנה. בכלל שכחתי העיקר שהסמינריסטים
שבתו. הגישו אתמול תזכיר לפול נתן
ונראה מה יהיו חלומותיו. אגב אודיעך
שאנו כלומר המכשי התיחסנו באופן
סמפטי. מאד אל התנועה הזו ובך מצאנו
לנחוץ לצאת מאצל עזרה לפטר את המרה
גולשמידט שהוא ~~[illegible]~~ מחסידי עזרה

כעת נזכרתי שכעסנו באותה שעה שבצנו
להצטלם יחד ולכן הנך רציני יותר מדי.
אך בכל זאת יפיפית מכל בני אדם.
ובכן חושב אני שדי פטפוטים נעבור אל
ענינו אנו אל הדבר הנוגע הטב אל
לבנו: „המכבי":
מי הוא „המכבי" כעת? על זאת אענה
לך בקצרה ממש אותה הכנופיה אלא
בתוספת הללי. את זה האחרון ספחנו אל
ועידתנו בתור חבר סתם לעד מעתי אשר
אחיך אשיעזר נפע. את שם יו"ר לא נתנו
לאיש מפנה שאינם כדאים. אך בכל זאת
זרבבל הוא כעין יו"ר.
בטח נודע לך אודות התנועה שהתחלה

אקראך ותעניני, אף תכל ימים מגדילים
ביני לעינך. אף בכל זאת רואה אני אותך
הנה פה שמריה זהוא בעצמו ינשע לשני
ואבלו ינשע אני. ממעל לראשנו מרחפת
זקנו השחור והאשך של זרבבל. לימיני
אגיעזר שלם הוא רחוק לעת כזאת
וממנו והלאה בולט אל ארוך ~~ממעל~~ ממעל
לשנים ארורים העומדים על ראש
שפיגלמן.

אמנם כן אתה הוא ובנראה שמבטך
נופל על. אך אינך עונה ל. מביט אני
עליך ובוחק בנוגע בשעדותיך ואינן
עוקצות אותי כאשר מלשנים. פניך
חלקים והמעט שאני רוצה לשק אותך אך
מה זה? אתה שומר את הרצונות שלך

MEMORANDUM

The Anglo-Palestine Company Ltd.

Jerusalem 4.5.14 19

2

את מי שאת רוצה. אולי תחשבי כי כל הזמן הנני
מבטל במכבי, אם כן לא נכון, עוד טרם דרכה
רגלי על מדתן אולם ההתעמלותי התעמלות אחרת ושנה
לי כעת, ודאת היא לחשוב חשבונות גם בזמן וגם
בלילה עד אחרי חצות. בבקר הנני קם בשעה שש
עובד את עבודת המשרד שאת בעצמה ראית כמה
זמן זה גוזל ב 7½ הנני הולך לביהס לשלם למורים
לתלמידים ובן אחרי צאתי בצהרים מהבנק
נוסע הנני בעגלה עד מחנה יהודה למען לקמל
בזמן ושוב מחלק כסף כותב קבלות ובו ובו.

4000.f.24.16.2.14

מסעוד מירחי
קאוואס
בית פלשטינא באנק

7

ובאלו שעל ברחה רוצה [illegible]
לקבלני בבית. ואני מתנגד לזה
כי אחרי אשר אשלם כסף ואעבוד
ואפסיד זמן שזה גם כן שוה כסף
יותר מאשר אני אשלם אני רוצה שיתחשבו
עמי כגומלי-חסד. אמנם אם אדע
בבדור כי מרגשה היא בנחיצות סדור
העבודה אצל אשיך ותקבל את עבודתי
כאשר כסף אז ברצון גשול אכנס כי
באמת סוף סוף אנכי סובל בחוף. ונעים
לי מאד להיות בחברת משפחתך.
עוד לא אאריך דרישת שלום חמה
לה' [illegible] כאשר תכתוב לה
והנני לוחץ את ידך בידידות חמה
מתשה מני

את המכתב הזה החלותי ביום כ"ט
חשון ונגמרתיו ביום י"ג כסלו.
באותו יום התחלתי ומאז לא היה
לי זמן להמשיך מכתבי עד הרגע
הזה בגנבה.
שלום לך מכל הפקידים שלנו!
כלם מתגעגעים מאד אליך. אלי
המשתים. ומסעוד בפרט הנה
החותם שלו

מספור סורחי
קאוואם

הערך הוא הערב הראשון שאנו סועדים
בבנק הנה השולחן עדוך לפנינו ועוד
מעט ונשב לאכל. שלא יפקד מושבך. אה!
חבבי כמה רציתי שתשב אצלי ותאכל אתי
ונשמע יחד דרישותיו של קפלן. יזיכך המתגעגע לך ממשה

The Anglo-Palestine Co. Ltd. חברת אנגליא־פלשתינה (מוגבלה)

Head Office London: Brook House Walbrook E. C.

ולעיר אנו מתעמלים בבית־עם עם המרה
יריגוביר. והמכבינות אחיותנו הצעירות
מתעמלות בגמנזיה העברית. ואנו הצגנו
תכנית ושלחנו לחובבי ציון שילו לנו ע"ח
שכירות הדירה שהם הבטחו לנו
מלשנים איזה אלפים פרנק לבנין אולם
של פח כאשר של הסינימטוגרף ומקוים
אנו שיתנו לנו לכל הפחות איזה עצבוט
אל הבנק או בעדן אחר איך שהם ירצו.

מה שנוגע לעבודת „המכבי" מצטער אני מאד
על הבשורה הבלתי נעימה שנתן לך קרוצמר
אך לשמחתנו אין כל יסוד לחשש זה. אגדתנו
חזקה וקימה. כל עוד שאמי בעורקי נוזל

לא אחדל לעבדה בכל לשבי ~~[illegible]~~ ואדרבה
יש לי לשמח אותך כי ע"י יציאתנו מבית ספר
לגל והפטרנו מגולדשמיד מכשולים רבים הורמו
מבין רגלינו, במכתבי השני אתן לך באורים
על זה לעיר לא אוכל כי שומרים עליפה
בבנק.

— התמונה קבלנו כבר ובפוסטא השניה אשלח
אותה לך.

— עבודת הבנק. ה Ledger אני עושה
בכל יום ואינני סובל כלל וכלל ותבל
שלא עלה בדעתי לעשות כך מהזמן
הראשון ולא הייתי סובל כל כך.

— עבודת אביך. — עוד לא נכנסתי
אצליכם. כפי ימה שאני מבין הוא כי
אמך לא רוצה בכל לשה בדבר הזה

פקעור מורחי
קאוואם
[illegible]

7

ובאלו שעל כרחה רוצה [illegible]
לקבלני בבית. ואני מתנגד לזה
כי אחרי אשר אשלם כסף ואעבוד
ואפסיד זמן שזה גם כן שוה כסף
יותר מאשר אני אשלם אינו רוצה שיתחשבו
עמי כגומלי-חסד. אמנם אם אדע
בבדור כי מרגשה היא בנחיצות סדור
העבודה אצל אביך ותקבל את עבודתי
כאשר כסף אז ברצון גשול אכנס כי
באמת סוף סוף אינני סובל בחולי. ונעים
לי מאד להיות בחברת משפחתך.
עוד לא אאריך דרישת שלום חמה
לה' לפורה כאשר תכתוב לה
והנני לוחץ את ידך בידידות חמה
מתשה מתי

MACCABI WORLD UNION

מוזיאון מכבי ע"ש פייר גילדסגיים

PIERRE GILDESGAME MACCABI SPORTS MUSEUM

26 אוקטובר, 1999
K301

לכבוד
שימריה מישלוב
שד' דוד המלך 29
תל אביב

שימריה היקרה,

שמחתי לפגוש אותך אחרי שנים רבות שלא התראינו.

אני מודה לך על החומר הנפלא שהואלת לתרום למוזיאון מכבי. על קבוצת הכדורגל הראשונה בארץ ישראל.

רצ"ב אני מחזירה את התמונות האוריגינליות שסרקנו, וכן צילומים של המכתבים של אביך שמריהו ז"ל. שיש בהם על תנועת מכבי ארץ ישראל וירושלים.

אין ספק שהחומר הנ"ל יעשיר את ארכיוננו וישמש את החוקרים והמתעניינים בספורט ובמכבי.

על כך תבואי על הברכה והתודה.

בברכה,

רבקה רבינוביץ
היסטוריונית

העתק: עזי נתנאל - יו"ר ההנהלה העולמית
צבי ורשביק - יו"ר מכבי ישראל

Including the Maccabi Sports Archives and Central Library
Kfar maccabiah ramat gan 52105 Israel tel. 03-6715715 fax. 03-5746565 כפר המכביה רמת גן 52105 טל: 03-6715715 פקס. 03-5746565

(1)

The Anglo-Palestine Co. Ltd. | חברת אנגליא־פלשתינה (מוגבלה)

Head Office London: Brook House Walbrook E. C.

ירושלים כ"ט חשון התשי"ד

שמריה יקיר,

את ברטיסך קבלתי, זה שלשה ימים. ואל
היום הזה חכיתי בכליון עינים כדי שאוכל
לכתוב לך כאות נפשי,
היום הזה הוא הראשון שאני מצלה בחדרי
החדש ופיפה. דלת הגזוסתרא פתוחה
ורואה אני את ביתך, ברגע זה אהנה
נכנסת הביתה במרוצה ועמנואל יוצא
מדלת הבית ונכנס בחדר אשך ידו
האחת בכיסו והשניה דוחף את הדלת
ולא נפתחה כרגיל שסגורה היא מפנים
ברגע הזה בכרתך כביתי מאד שגם אתה
תטיל לך שחלפם תביט אלי מרחוק ואראך

אקראך ותענני. אם חבל ימים מבדילים
בינו לשינך. אם בכל זאת רואה אני אותך
הנה פה שמהיה זהוא בעצמו ינשק לשני
ונאבלו ינשק אני. ממעל לראשנו מרחפת
זקנו השחור והאשוך של זרבבל. לימיני
אביעזר שלם הוא רחוק לעת כזאת
וממנו והלאה בולט אל ארוך ~~[illegible]~~ ממעל
לשנים ארוכים העומדים על ראש
שפיגלמן.
אמנם כן אתה הוא וכנראה שמבטך
נופל על. אך אינך עונה ל. מביט אני
עליך ובוחק בנוגע בשעדותיך ואינן
עוקצות אותי ראשך מלשנים. סניך
חלקים ומעט שאני רוצה לשק אותך אך
מה זה? אתה שומר את הרצונות שלך

בירושלים בגלוי לשפות הלמודים. בקצור
הסמינריסטים דרשו שהלימודים בלי יוצא מן
הכלל יעשו רק בעברית ואת השפה השמנים
ילמדו בתור שפה שיבה. אפרים כהן
נבהל ולא ידע מה לעשות קרא את פול
נתן לעזרה ויבוא זה האחרון עם מזכיר
חברת העזרה ~~[illegible]~~ ושלשום ביום חמישי באו
הנה. בכלל שכחתי העיקר שהסמינריסטים
שבתו. הגישו אתמול תזכיר לפול נתן
ונראה מה יהיו חלומותיו. אגב אוביעך
שאנו כלומר המכשי התיחסנו באופן
סמפטי. מחש אל התנועה הזו וכך מצאנו
לנחוץ לצאת מאצל עזרה לפטר את המרה
גולשמידט שהוא ~~[illegible]~~ מחסידי עזרה

כדת נזכרתי שכעסנו באותה שעה שפגנו
להצטלם יחד ולכן הנך רציני יותר מדי.
דף בכל זאת יפיפית מכל בני אדם.
נבכן חושף אני שפי פטפוטים נעבור אל
עניני אנו אל הדבר הנלוז הנכ אל
לבנו: „המכבי":
מי הוא „המכבי" כעת? על זאת אענה
לך בקצרה ממש אותה הכנופיה אלא
בתוספת הלוי. את זה האתרון ספחנו אל
ועידתנו בתור חבר סתם לעד מיתי אשר
אתיך תשיעזר נסע. את שם יו"ר לא נתנו
לאיש מפנה שאינם כדאים. דף בכל זאת
ירבבו הוא כעין יו"ר.
בטח נודע לך אודות הבנועה שהתחולל

(5)

The Anglo-Palestine Co. Ltd. חברת אנגליא-פלשתינה (מוגבלה)

Head Office London : Brook House Walbrook E. C.

(6)

6

לא אתכל לעזרה בכל לשני ~~[illegible]~~ ואדרבה
יש לי לשטש אותך כי ע"י. ציאתנו מבית ספר
למל וה[illegible]רנו מגולדשמיד מכשולים רבים הורמו
מבין רגלינו, במכתבי השני אתן לך באורים
על זה לעד לא אוכל כי שומרים עליפה
בבנק.

- התמונה קבלנו כבר ובפוסטא השניה אשלח
אותה לך.

- עבודת הבנק. ה Ledger אני עושה
בכל יום ואינני סובל כלל וכלל ותבל
שלא עלה בדעתי לעשות כך מהזמן
הראשון ~~ו~~ ולא הייתי סובל כל כך.

- עבודת אביך - עוד לא נכנסתי
אצליכם, כפי מה שאני מבין הוא כי
אמך לא רוצה בכל לשה בדבר הזה

7

מסעוד מורחי
קאוואט
פלשטינא באנק

7

וכאלו שעזל כרחה רוצה [illegible]
לקבלני בבית. ואני מתנגד לזה
כי אחרי אשר אשלם כסף ואעזוב
ואפסיד זמן שזה גם כן שוה כסף
יותר מאשר אני אשלם אני רוצה שיתמשכן
עמי כגומלי - חסד. אמנם אם אדע
בבדור כי מרגשה היא בנחיצות סדור
העשודה אצל אשיך ותקבל את עשודתי
כאשר כסף אז ברצון גשול אכנס כי
באמת סוף סוף אני סובל בחוף ונעים
לי מאד להיות בחברת משפחתך
עוד לא אאריך דרישת שלום חמה
לה' צפורה כאשר תכתוב לה
והנני לוחץ את ידך בידידות חמה
מתשה מני

(1)

ירושלים יום ט״ז טבת ע״ב

צפורתי יקירתי אהובת נפשי!

יש בטח קבלת את מכתבי המפרט ששלחתי לך היום
ראשון זה, ומתפלא אנכי שלא קבלתי ממך כל תשובה, לפי הנראה קבלת
את דברי ללחיצת לב, עד שאי אפשר היה לך לענות לי, צפורתי הלא את
טובתנו דרשתי, בקשתיך רק שתבירי ותתנתני אותי כמו שצריכים להתנהג עם
אחד משר אוהבים אותו בכל לבו ונפשו. הלא סחלטנו פבר לחיות יחד
ולמה לא לחיות בטוב. כל זמן שניכל לחיות, ולמה רק נמרר את מיונו,
על דברים פעוטים, עוד צעירים אנו, ותקות הצעירות היא רק לחיות
ולעדיד, כל זמן שהדבר פלוי רק בנו. ולמה נתרחק אחד מהשני, ולמה
נהרס את עתידנו, שלא קל היה לבנותם. זכרי רק את הימים הטובים.
את הימים הנעימים והיפים לפני אילה שנים, בזמן שלא היינו עוד קטורים
אחד עם השני, בכמה עמל עלה לנו הדבר שנסכים אחד לשני (בזה
חושב אנכי גם הסכמת ההורים) אמת הדבר כי קשה לבנות וקל להרוס,
אבל נניח את הדבר הזה לאחרים, הלא נמצאים בי אנשים כאלה, משל
לזה אינני צריך להביא, אחרי שהנך יודעת למי שהנני מתכון בזה.
ע״ד המשרה בבנך, הנני להודיעך, כי קבלתי מכתב מא׳
גרזובסקי ובו הוא מדיע (מבקשך שלא תזכירי לאף אחד בנוגע
לזה את שם גרזובסקי כי כתב את זאת אלי בסוד) כי בסוף חדש

הנני עריך לדחר, בתקוה שלא תתרשמו.

אלכס, לך על יובל, וכשתשמע שפסט ~~שאל~~ מה אומרים, קראיפה אליך, שהוא ירצה לדבר, אתה כך ותגיד לו, כי אלכס ~~אלכס~~ ובתוך כמאה ושמנים שנה בן וכתיבה לו, כי אלכס, ובכן היה תשובה כמאה ושמנים שנה בן אלכס ~~אלכס~~ הדקדוקית המכובדת, אחרי שלא מרוצים מהאורה בחדש, וכה היתה הסיבה הראשונית, והמאזן הראשי, שהיה אלכס סרוק ~~סרוק~~ הזכות הוכחה. כאן אני מוסק שיחסנו ל עלק את הוכחת אלכס מהשרות, על שהשיבה אותה כבר קבלתי לעבד את כל ההשקעות ושניות חושך אנכי שתוך מהמשרה ובכך אוכל לקבל אם עוד כאן ואמר כי יותר טוב לי שהות קבוע, אלכס ~~אלכס~~ פרשתי ~~אלכס~~ ואמר כי יותר טוב לי שהות קבוע, אלכס ~~אלכס~~ פרשתי ~~אלכס~~ אשר ~~אלכס~~ ושניות טעם הוא הרע מפני שוטף ~~אלכס~~ אלכס ~~אלכס~~ ~~אלכס~~ ~~אלכס~~

(3)

לאמא מסרתי את כרטיס, והיא שמחה מאד על זה, אבל
מבקשת סליחה על שלא וכולה לענות לך באלה הימים,
כי עסוקה מאד היא בענין סדור המעון העברי,
במעט. שכל [illegible] היא נמצאתי בתנויות לאמא לקנות
כל הדרוש למעון, אתה יחד הגד ליפשטט ופינצובר.
אבל בכל זאת הבטיחה לענות לך, ואולי עוד הימים.
את הכרטיסים שבק שתיני לקנות עבורך,
עוד טרם קניתי מפני שעם שאם אנכי עסוק כמעט כל
הימים בסדור החשבונות של המוסדות החדשים, בפרט
בשיש עסקים אם נשים, שאינן יודעות מימינן לשמאלן
בעניני חשבונות. קבלתי הימים את הכרטיסים ~~[illegible]~~
מבינם, שהבטיח לשלחם אלי Bakschish, Maaleh, Schamata.
ואולי אלה ושמחו אותך בקצת, מחר אשלחם אליך.
הה נשמע עד התמונה ששלחת אלי, ~~[illegible]~~ משה ואני, ולמס
לא קבלתי ממך כל תשובה עד זה.

יותר חדשות אין אתי הפעם, כלנו בה' בריאים,
ובלם דרשים בשמך ובשם אמך היקרה. שלום גם לשוחיך היקר
וכן לכל משפחתך ממני אוהבך בכל לב ונפש
והמחכה כבר לתשובתך
וכן למכתביך הרגילים, שלך שמשוהם

אולי תכתבי גם פעם אחת לאבי [illegible] לך מוענתן, הוא מתפתח
כי הוא בטח יעוה לך [illegible] על זה שם [illegible] מאד.
כי סוף כל סוף הוא מתפלא על שאינו
מקבל מתם כל צדר. הלא יודעת
את עד כמה שהוא
אוהב אותך.

[illegible]

(1)

כבודה הגברת!

שמחתי מאד לקרא אתו המלצם האחדות
בכרטיסך ומקוה לה כי לא [illegible]ארטי על השם
אשר נתתי לי, נא סלחי לי כי לא כותבתי אנכי
אליך אתר כי עד עתה עוד לא שקטו הרוחות
בסביבתנו ומי יודע מתי כבר יבא הקל. אך
הסלחה אתך ושלום לך מאמך האוהבתך
אטה ילי.

שלום לאמך לאחיך לניסתך [illegible]
ולכל הדורשים בשלמי

(2)

MEMORANDUM

The Anglo-Palestine Company Ltd.

Jerusalem 4.5.14 19

2

את מי שאת רוצה. אולי תחשבי כי כל הזמן הנני
מהטל המכבי, אם כן לא נכון, עוד טרם דרכה
רגלו על מדתן אולם ההתעמלות, התעמלות אחרת ישנה
לו כעת, ולאת היא לחשוב חשבונות גם בנוסף וגם
בלולה עד אחרי חצות. בבקר הנני קם בשעה שש
עובד את עבודת המשרד שאת בעצמך ראית כמה
זמן זה גוזל ב 7½ הנני הולך לביהס לשלם למורים
לתלמידים ובן אחרי צאתי בצהרים מהבנק
נוסע הנני בעגלה עד מחנה יהודה למען לקמל
בזמן ושוב מחלק כסף כותב קבלות וכו' וכו'.

1000.f.24,16.2.14

(1)

The Anglo-Palestine Co. Ltd. | חברת אנגליא־פלשתינה (מוגבלה)

Head Office London: Brook House Walbrook E. C.

ירושלים כ״ט חשון התשיד

שמריה יקיר,

את כרטיסך קבלתי, זה שלשה ימים. ואל
היום הזה חכיתי בכליון עינים כדי שאוכל
לכתוב לך כאות נפשי,
היום הזה הוא הראשון שאני מגלה בחדרי
התדש ופיסה. דלת הגזוסתרא פתוחה
ורואה אני את ביתך. ברגע זה אהבה
נכנסת הביתה במרוצה ועמנואל יוצא
מדלת הבית ונכנס בחדר חשיך יבו
האחת בכיסו והשניה בוחש את הדלת
ולא נפתחה כוראה שסגורה היא מרפנים
ברגע הזה לכרתך כליתי מאד שגם אתה
תטיל לך בחצרם תביט אלי מרחוק ואראך

2

אקראך ותענני. אף חבל ימים מפדילים
ביני לשינך. אף בכל זאת רואה אני אותך
הנה פה שמריה זהרא בעצמו יושב לשני
ואצלו יושב אני. ממעל לראשנו מרחפת
זקנו השחור והאשך של זרבבל. לימיני
אביעזר שגם הוא רחוק לעת כזאת
וממנו והלאה בולט אל ארוך ~~ממעל~~ ממעל
לשנים ארוכים העומדים על ראש
שפיגלמן.
אמנם כן אתה הוא ובנראף שמסיף
נופל על אך אינך עונה לי. מביט אני
עליך ובנחק בנוגע בשדפותיך ואינן
עוקצות אותי כאשר מלשנים. פניך
חלקים והמעט שאני רוצה לשק אותך אך
מה זה? אתה שומר את הרצונות שלך...

בירושלים בנוגע לשפות הלמודים. בקצור
הסמינריסטים דרשו שהלימודים בלי יוצא מן
הכלל יעשו רק בעברית ואת השפה הגשמנטי
ולמדו בתור שפה שיבה. הפרים כהן
נבהל ולא ידע מה לעשות קרא את פול
נתן לעזרה ויבוא זה האחרון עם מזכיר
חברת העזרה ~~[illegible]~~ ושלשום בינם חמישי באו
הנה. בכלל שכחתי העיקר שהסמינריסטים
שבתו. הגישו אתמול תזכיר לפול נתן
ונראה מה יהיו חלומותיו. אגב אוציעך
שאנו כלומר המכבי התיחסנו באופן
סמפטי. מאד אל הגנועה הזו וכך מצאנו
לנחוץ לצאת מאצל עזרה לפטר את המרה
גולשמידט שהוא ~~[illegible]~~ מחסידי עזרה

(4)

כדת נזכרתי שכעסנו באותה שעה שפגינו
להצטלם יחד ולכן הנך רציני יותר מדי.
דמך בכל זאת יפיפית מכל בני אדם.
ובכן חושב אני שפי פטפוטים נעבור אל
עניני אני אל הדבר הנוגע הטב אל
לבנו: „המכבי":

מי הוא „המכבי" כעת? על זאת אענה
לך בקצרה ממש אותה הכנופיה אלו
בתוספת הללי. את זה האחרון ספחנו אל
ועידתנו בתור חבר סתם לועד מיתי אשר
אחיך אביעזר נסע. את שם יו"ר לא נתנו
לאיש מפנה שאינם כדאים. דמך בכל זאת
זר בכל הוא כעין יו"ר.
בטח נודע לך אודות הפגיעה שהתחלה

(5)

ה

The Anglo-Palestine Co. Ltd. | חברת אנגליא־פלשתינה (מוגבלה)

Head Office London: Brook House Walbrook E. C.

ולעיר אנו מתעמלים בבית־עם עם המרה
יריגוביר. והמכבינות אחינתנו הצעירות
מתעמלות בגמנזיה העברית. ואנו הצגנו
תכנית ושלחנו לחובבי ציון שילו לנו ע"ח
שם שכירות הדירה שהם הבטיחו לנו
מלפנים איזה אלפים פרנק לבנין אולם
של פח כאשר של הסיניטוגאל ומקוים
אנו שיתנו לנו לכל הפחות איזה עצבוני
אל הבנק או בעצמן אחר אין שהם ירצו.

מה שנוגע לעבודת „המכבי" מצטער אני מאד
על הבשורה הבלתי נעימה שנתן לך קריצמר
אם לשמחתנו אין כל יסוד לחשש זה. אמצתנו
חזקה וקימה. כל עוד שאמי בעורקי נוזל

(6)

6

לא אחדל לעזרה בכל לשני ~~[illegible]~~ ואדרבה
יש לי לשמש אותך כי ע"י. ציאתנו מבית ספר
למל והפסטרנו מגולדשמיד מכשולים רבים הורמו
מבין רגלינו, במכתבי השני אתן לך באורים
על זה לעד לא אוכל כי שומרים עליפה
בבנק.
- התמונה קבלתי כבר ובפוסטא השניה אשלח
אותה לך.
- עבודת הבנק. ה Ledger אני עושה
בכל יום ואיננו סובל כלל וכלל ותכל
שלא עלה בדעתי לעשות כך מהזמן
הראשון כי ולא הייתי סובל כל כך.
- עבודת אביך - עוד לא נכנסתי
אצליכם. כפי מה שאני מבין הוא כי
אמך לא רוצה בכל לשהו בדבר הזה

(7)

7

פסעור מורחי
קאוואם

ובאלו שעזל ברחה רוצה ~~[illegible]~~
לקבלני בבית. ואני מתנגד לזה
כי אחרי אשר אשלם כסף ואעבוד
ואפסיד זמן שזה גם כן שוה כסף
יותר מאשר אני אשלם אני רוצה שיתחשבו
עמי כגומלי-חסד. אמנם אם אדע
בבדור כי מרגשה היא בנחיצות סדור
העשודה אבל אשיך ותקבל את עבודתי
כאשר כסף אז ברצון גשול אכנס כי
באמת סוף סוף אנכי סובל בחוף ונעים
לי מאד להיות ברשרת משפחתך.
עוד לא אאריך דרישת שלום חמה
להן לפורה כאשר תכתוב לה
והנני לוחץ את ידך בידידות חמה
מתשה מני

(8)

את המכתב הזה התחלתי ביום כ"ט
חשון וגמרתיו ביום י"ג כסלו.
באותו יום התחלתי ומאז לא היה
לי זמן להמשיך מכתבי עד הרגע
הזה בגנבה.
שלום לך מכל הפקידים שלך!
כלם מתגעגעים מאד אליך. אל
המשתים. ומסעוד בפרט הנה
החותם שלו.

ספעוד סורחי
קאוואם

הערך הוא הערב הראשון שאנו סועדים
בבנק הנה השולחן ערוך לפנינו ועוד
מעט ונשב לאכל. שלא יפקד מושבך. אה!
תביני כמה רציתי שתשב אצלי ותאכל אתי
ונשמע יחד דרישותיו של קפלן. יזיכך המתגעגע לך מאד.

(1)

ירושלים יום ט״ז טבת ע״ד

צפורתי יקירתי אהובת נפשי!

בדיוק קבלת את מכתבי המפרט ששלחתי לך היום
ראשון זה, ומתכלא אנכי שלא קבלתי ממך כל תשובה, לפי הנראה קבלת
את דברי ללחיצת לב, עד שאי אפשר היה לך לענות לי, צפורתי הלא את
טובתנו דרשתי, בקשתיך רק שתכירי ותתנהגי אותי כמו שצריכים להתנהג עם
אחד משר אוהבים אותו בכל לבו ונפשו. הלא החלטנו כבר לחיות יחד
ולמה לא לחיות בטוב. כל זמן שניכל לחיות, ולמה רק נמרר את חיינו,
על דברים פעוטים, עוד צעירים אנו, ותקות הצעירות היא רק לחיות
ולעבד, כל זמן שהדבר שלוי רק בנו. ולמה נתרחק אחד מהשני, ולמה
נהרס את עתידנו, שלא קל היה לבנותם. זכרי רק את הימים הטובים,
את הימים הנעימים והיפים לפני אידה שנים, בזמן שלא היינו עוד קשורים
אחד עם השני, בכמה עמל עלה לנו הדבר שנסכים אחד לשני (בזה
חושב אנכי גם הסכמת ההורים) אמת הדבר כי קשה לבנות וקל להרוס,
אבל נניח את הדבר הזה לאחרים, הלא נמצאים בי אנשים כאלה, משל
זה אינני צריך להביא, אחרי שהנך יודעת למי שהנני מתכון בזה.

ע״ד המשרה בה נק, הנני להודיעך, כי קבלתי מכתב מא
גרזובסקי ובו הוא מדיע (מבקשך שלא תזכירי לאף אחד בנוגע
לזה את שם גרזובסקי כי כתב את זאת אלי בסוד) כי בסוף חדש

②

ת פטר פקיד אחד. ושמו ענתדי דבנך שמה, ואחרי שמר הופיון
יח לקבל אותי תכף ומיד בשרך תהיה איזה משרה פנויה, חושבים
וזה ורזורסקי, כי אקבל משרה. אבל הנני להציע מרך על תבשו
בשהדבר ויוצ ליכי בך שאקבל משרה ביפו, אחליף עם אחי
ינואל, שהוא ילך שמה לאנבי פה, תשאלי למה והנני להציע
ם רוצה את שיהיה לנו עתיד טוב, הנני מוכרח להשאר
ה, כי שם ביפו הוא מרבא, ויצוע הוא כי בחרבא אינם
ויקוואינם מחליפים אף פעם את המשרות, כנזד זה בסניף
פשר לעלות ולעלות, ושנית שמה הוא הרע מפני שושנם מנהלים
מנהלים, מה שפה אין, ומה שנוצע לעמנואל, הוא שבעצמו בחר
מר כי יותר טוב לו להיות ביפו, אדם שלא דרשתי ממנו,
ונית חושב אנבי שחוץ מהמשרה דבנך אוכל לקבל פה עוד
יזה משרות, אף שמשרה אחת כבר קבלתי לנהל את כל החשבונות
ל בתי הספר העברים, והמעון העברי, שבטח אקבל סכום
הגון עבור זה, וכן אני חושב שימסרו לי גם את הוראת
הבתעמלות בחברי, אחרי שלא מרוצים מהמורה החדש, וזה
גם כן ובניס לי כ סלכב, ובכן זה חשבון כמאה ושמנים
פרנקים לחדש, אם רק יעלה חבל ביכי, ואת זאת לא אוכל
לקבל ביפו, ובעת שפטי מה אעשה, באיזה דרך
הנני צריך לבחר, כתבי לי ואל תתרשלו.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(1)

כבודה הגברת!

שמחתי מאד לקרא אתו המלצם האחדות
בכרטיסך ומקוה לה כי לא [illegible]ארטי על השם
אשר נתתי לי, נא סלחי לי כי לא כותבתי אנכי
אליך ותדע כי עד עתה עוד לא שקטו הרוחות
בסביבתנו ומי יודע מתי כבר יבא הקל. אך
הסלחה אתך ושלום לך מאמך האוהבתך
אטה ילי.

שלום לאמך לאחיך לגיסתך [illegible]
ולכל הדורשים בשלמי

(2)

MEMORANDUM

The Anglo-Palestine Company Ltd.

Jerusalem 4.5.1919

1000.f.24.16.2.14

JEWISH NATIONAL FESTIVITIES

during the week of PASSOVER (April 20th-April 25th 1924)

AT JERUSALEM

Central Organizing Committee :

Dr. J. Lurie, Chairman.
Mr. J. Glaeser, Honorary Secretary.
Mr. Z. Weizmann, ; Honorary Treasurer
Dr. Zweig, ; National Fund Representative
Mr. J. Alouf, ; Maccabi "
Mr. J. Yekutieli, ; "
Mr. Aviezer Yellin School Representative.

OFFICIAL OPENING on MONDAY APRIL 21st. 1924.

on the "MACCABY" Sports Ground, Beth Hakerem, at 2.45 P. M,

In the distinguished presence of His Excellency Sir HERBERT SAMUEL, P.C., G.B.E. the High Commissioner for Palestine

THE PALESTINE EXPRESS Co. Ltd.

Arrange your tour, book your passage, forward, clear and insure your luggage, & secure your Hotel Accommodation through

Arrangieret Eure Tour, buchet Eure Passage, versendet, verzollet und versicheret Euer Gepaeck und sichert Euch Eure HOTEL-UNTERKUNFT durch die

עשה את תיורך, הזמן וקנה את כרטיסי נסיעותיך, שלה והבטח את חפציך, והבטח את מקומך במלון על ידי

THE PALESTINE EXPRESS Co LTD.

JERUSALEM
P.O.B. 307 Telephone 112

JAFFA
P.O.B. 118 Tel. 118

HAIFA
P.O.B. 238 Tel. 133

ALEXANDRIA
P.O.B. 735 Telephone 794

Telegram Address: "PECOLD"

AGENTS to : The Palestine Railways, Egyptian States Railways & Various European Railway Companies.

AGENTS TO ALL IMPORTANT STEAM SHIP COMPANIES

SPORTS

of the Pupils of the Jerusalem Jewish Elementary Schools

On Monday, April 21st., at 2.45 p. m.

On the "MACCABY" sports ground at Beth-Hakerem (Ein-Karem Road)

IN THE DISTINGUISHED PRESENCE OF HIS EXCELLENCY

SIR HERBERT L. SAMUEL, P.C., G.B.E.

Organising Committee :
Mr. Joshua Alouf
Mr. Aviezer Yellin
Mr. I. Morris.

Director of Drill Excercises : Mr. Aviezer Yellin
" " Competitions : Mr. I. Morris.

Schools Participating :

Boy's School (city)
" " Alliance
Boy's School Tachkemony
Girls' School No. 1. (Lemel)
" " No. 3.
" " E. de Rothchild
Girls' School No. 2
" " Alliance

The School band of the Tachkemony School, under the baton of Mr. Levanon will accompany the processions and drill exercises ; the Police band directed by Mr. Aubrey Silver will play during the competitions.

Hotel. WARSCHAWSKY

MOST COMFORTABLE & WELL ARRANGED

Founded 1905

PROPRIETOR:

Jacob Joseph Herling.

If you really want to know the Country you are visiting

APPLY

TO THE ASSOCIATION OF

JEWISH GUIDES

Bristol Garden

TEL. 344

P. O. B. 485

When in Jerusalem

Call and visit

The Elite Grocery

Post Office Building, Jaffa Road

Where you will find an assortment of food & drinks,

Second to none in Palestine.

Pay a visit to

ISAAC J. COHEN'S MAGAZIN

Jerusalem-Jaffa,

were you can get everything for men, women and children's wear,

FIRST CLASS GOODS,

PRICES VERY REASONABLE

The Sports of the Jerusalem Jewish Elementary Schools,

PROGRAMME.

Part 1

A. Procession by all the school children.
B. Drill exercises (to music)
C. Competitions & Games:
1. 80 metres —Girls— Preliminary round.
2. 100 metres —Boys—
3. Potatoe race — » — (Junior)
4. High-jump — » —
5. 80 metres —Girls—
6. 100 » —Boys—
7. Thread-the-needle —Girls—
8. Relay-race (oblique) — » —
9. » » (circular)—Boys—

INTERVAL

Part 2

A. Procession & Drill Exercises.
B. Living Illustrations:
1. The Shield of David
2. The words "Beth-Hakerem" (in printed Hebrew characters)
3. The words «Bruchim Habaim» (in Hebrew script)

C. Competitions & Games:

1. 80 Metres (Girls) Final	5. Sculling Handicap (Boys)
2. 100 « (Boys) «	6. Group-ball (Girls)
3. Sack-race « Junior	7. Group-ball (Boys)
4. Ball-relay-race (Girls)	

HATIKVAH.
GOD SAVE THE KING.

TRADE & INDUSTRY DEPARTMENT.

ZIONIST PALESTINE EXECUTIVE, JERUSALEM.

ALL THE JEWISH TOURISTS

who are present in the country are cordially invited to be present at the MEETING, which will take place on Sunday, 20th April 1924 from 8 a. m.—2 p. m.

at the ZION HALL.,

at which they will have the opportunity of meeting many Jewish experts from all over the country.

Details will be announced later.

HANDELS & INDUSTRIE ABTEILUNG

D. ZION. PAL. EXEKUTIVE, JERUSALEM.

ALLE JUEDISCHEN TOURISTEN

die jetzt im Lande weilen, sind hiermit freundlichst zu der grossen VERSAMMLUNG eingeladen, die am Sonntag, den 20. April 1924 im CINEMA „ZION" stattfinden wird.

Hier werden sie Gelegenheit haben, zahlreiche Juedische Experten, die im ganzen Lande wirken, kennen zu lernen.

Details spaeter.

PROGRAMME of Music to be Performed by the Band of the Palestine Police Force, by kind permission of A. S. Mavrogordato Esq A, | I, G, on 21st April 1924

1	Selection . . .	Hebrew Melodies . . .	Bialsky
2	Valse	Wonderful One	Whiteman
3	Ouverture . . .	Lustpiel	Keler-Bele
4	One Step . . .	Broadcasting . . .	Markstrong
5	Suite	Songs Isithout . .	Tchaikowsky
6	Selection . . .	Carmen	Bizel
7	Serenade	. . . . .	Windrom
8	Valse	Schatz	Strauss
9	Overtore . . .	Figaros Hochzeit	Mozart
10	March	Cavalry of the Clouds . .	Alford

HATIKVAH ——— God Save the King

Director of Music ——— Mr. Aubrey. H. Silver

Programme of Music to be performed by the band of the Palestine Police Force by kind permission of A, S: Mavrogordato Esq A/I. G. on the 23rd April 1924

1	March	Our Director	Bigelow
2	Overture . . .	Orphee aux Enfers . .	Offenbach
3	Valse	Mellov Moon	Hall
4	Intermezzo . .	O Sole Mio	
5	Selection . . .	Iie Trovatore	Verdi
6	One Step . . .	Robinson Crusoe Isle .	Stoltz
7	Potpourri . . .	from the Opera Rigolletto	Verdi
8	Foxttrot . .	Yes we have no bananas	Cohn & Silver
9	Selection . . .	Polly	Austin
10	March	The Middy	Alford

HATIKVAH ——— God Save the King

Director of Music ——— Mr. Aubrey H. Silver

PALESTINE LAND DEVELOPMENT Co. Ltd.

Head Office, Jerusalem, P.O.B. 456. LONDON — JERUSALEM Telephone 138.

EXHIBITION OF TOWN PLANNING SCHEMES

An Exhibition of Plans for the NEW JEWISH URBAN and AGRICULTURAL SETTLEMENTS in Palestine, prepared by Mr. Richard Kauffmann, architect of the Town Planning and Architectural Department of the above Company, for the lands acquired by the Company in recent years, will be held from April 13th — May 2nd, 1924, in this Department of the Head Office, Jaffa Road, Jerusalem, Room No. 19.

Hours of Admission . . . . . 9 — 11 a.m.
Explanations will be given at 9.30 a.m.

AUSTELLUNG STAEDTEBAULICHER PLAENE.

Vom 13. April bis 2. Mai findet in der Abteilung fuer Staedtebau und Architektur der obgenannten Gesellschaft in ihrem Bureau, Jaffastrasse, Zimmer 19 eine Ausstellung neuer Bebauungsplaene des Juedischen staedtischen und landwirtschaftlichen Jischubs in Erezisrael statt, die von Herrn Architekten Richard Kauffmann fuer die Boeden entworfen wurden, welche die Gesellschaft in den letzten Jahren erworben hat.

Besuchsstunden von 9—11 Uhr vormittags.
Muendliche Erklaerungen: 9 Uhr 30 vormittags.

BEZALEL & THE PASSOVER FESTIVITIES

EXHIBITION

IN THE BEZALEL SCHOOL BUILDING

1. Exhibition and sale of the "Bezalel" Association : Lithographic work and clay modelling, filigree work, sculpture, cameos, metal work & drawing.
2. Pupils' display : drawing, sketches, designs, compositions, applied arts, wood cuts, carvings in ivory, stone and cameos, ivory miniatures, enamel work etc.
3. 46 pictures of the Russian Pogroms by Abel Pann.
4. Pictures and statuettes sent by the "Society for the development of the Jerusalem Museum", of Vienna : Paintings by Murillo, Humber, Adler, Jehuda Epstein etc.; a map of Palestine in bronze, and precious stones from the collection of Max Nordau.

EXHIBITION WILL BE OPEN FROM 9 A.M. — 6 P.M.

The Art Gallery of Prof. Schatz in the Bezalel Bldg, from 9--6.

120 different exhibits of Nursery Plants by Groups of Girl workers (Halutzoth .

The "Keren Kayemeth le-Israel"

(Jewish National Fund)

Has acquired 106,000 dunams of land in Palestine on which there have been established:

28 Agricultural Settlements.— 4 Urban Quarters, and 4 Yemenite Settlements.

The Keren Kayemeth has DRAINED ALL THE SWAMPS ON ITS LAND and so reclaimed 20,000 dunams of land. It has converted the scourge of the country into a blessing! In place of malarial swamps—fruitful soil and pure water.

The Keren Kayemeth has installed a water supply in all the setflements upon its land.

The Keren Kayemeth has planted woods in ten settlements.

The Keren Kayemeth is maintained by the voluntary contributions of Jews all over the world.

It has raised over £1,000,000 from over 50 countries.

Do your share in redeeming the land by giving practical support to the Keren Kayemeth.

EXHIBITION

GENERAL JEWISH LABOUR ORGANIZATION IN PALESTINE

(Hebrew Boys' School)

Pictures diagrams and agricultural products, carpentry, and metal profession, etc.

Pictures and diagrams of the Organization's actulties:

Welfare and medical aid

The Exhibition is open from 9--6.

HADASSAH MEDICAL ORGANISATION EXHIBITION

(AT THE HEBREW BOYS' SCHOOL)

HOSPITALS.

Photographs of all branches of Medical Work
Statistical tables
Photographs of cases of skin diseases
Museum of Rothchild Hospital

TRAINING SCHOOL.

Photographs
Statistical tables
Practical Nursing corner

STORE ROOMS.

Photographs
Statistical tables
Samples of linens
Samples of stationery

INFANT WELFARE STATIONS.

Photographs
Statistical tables
Model stations

SCHOOL WORK.

Photographs

IMMIGRANT WELFARE.

Photographs

MAPS

Jerusalem Map-H.M.O. work
Palestine " " "
Chronology

Visiting hours 9--12 A.M.
2. 30--6. P.M.

AN HISTORIC INSCRIPTION!

The Board of Directors of the Jewish National Fund has decided to inscribe in

THE GOLDEN BOOK

BARON EDMOND de-ROTHSCHILD
Whose name will conclude Volume II.

HIS EXCELLENCY the HIGH COMMISSIONER
Whose name will commence Volume III.

The Jews of the entire world are being asked to participate in recording these entries in the usual way by contributing to the Jewish National Fund.

The names of all contributors will be submitted to the two distinguished personalities who each typify a great epoch in our national life.

JOIN IN THIS GREAT NATIONAL DEMONSTRATION!

Individuals, Societies, and Institutions donating £ 20 and upwards will receive a Golden Book Certificate from the Head Office of the Jewish National Fund, Jerusalem.

JEWISH ARTISTS ASSOCIATION PALESTINE

3rd. Annual Exhibition, at the Citadel

The Jewish Artists Association, which was founded about 4 years ago and which includes most of the Palestinian Artists worthy of that name, is this year arranging its 3rd Annual Exibition.

The Exhibition contains the following departments:

A) Oil-painting and Pastels.
b) Sculpture.
c) Water-colours, Drawings and Grafica.
d) 1. Arcnitecture 2. Applied Arts.

Names of Exhibitors who are members of the Association: M. Albina, S. Bendavid, M. Gurarie, Drucke Hirshfield, I. Horodezki, M. Halevi, I. Zaritzki, I. Teper, S. Yedidya, M. Yaritz S. Levi, M. Melnikoff, Zuckerman, Kornberg, I. Reuben, Raskin D. Rivkin, Krestin, M. Shur, M. Strich, Y. Shtein, R. Stark (Avivi), C. Navon, S. Harubi.

In this years Exhibition are also taking part many artists who have recently come to Palestine and who are not yet members of the Association.

The Exhibition will be opened on April 15th by His Excellency Sir Herbert Samuel, High Commissioner for Palestine and will remain open (daily from 8.30 a. m. to 5. p. m.) till May 16.

Embroidery and Needle-work, Carpets, Olive wood, Filigree work, Brass-articles, Damascus work, Ivory carvings

EXHIBITED AND FOR SALE IN OUR MAGAZIN: JAFFA ROAD.

Orders fulfilled exactly.

„HADAR" EDITION

JERUSALEM

P.O.B. 94

VERLAG „HADAR"

JERUSALEM

P.O.B. 94

Artistic Postcards by Original Lithos

of Jewish Palestinian artists

Albums etc.

Interested people may apply to the above mentioned address.

Kuenstlerpostkarten

nach ORIGINALLITHOGRAPHIEN Juedischer Palaestinensischer Kuenstler

Albums etc.

Interessenten wollen sich an obige Adresse wenden!

On Tuesday, April 22nd. at 8.30 p. m. sharp at the "ZION" Theatre

GRAND CONCERT of Hebrew National Songs and Music

Soloists of the Palestine Opera Company : Mrs. M. MAST (Soprano), Mr. N. KOND (Bass), and the artists: Professor I. WEINBERG (Piano), Miss A. GLIKSON (Violin),

The SYMPHONY ORCHESTRA under the direction of Mr. M. HOPENKO, director of the "Shulamit" school of music, Tel-Aviv. and a CHOIR formed from the pupils of the Hebrew schools of Jerusalem, under the direction of Mr. I. BIALSKI, will take part.

I.

1. a) NOWAKOWSKY. From the "Song of Songs".
   b) BIALSKY. The Song of the Youth.
   CHOIR under the direction of Mr. BIALSKY.
2. a) ENGEL. Popular melody.
   b) MILNER. Legend.
   c) ENGEL. Playful dance.
   Prof. WEINBERG.
3. ENGEL. a) "I poor fellow" (Jemenite song).
   b) "Hearken !"
   c) "Our Father !".
   Mr. KOND.
4. a) ACHRON. Melody (a minor).
   b) WEINBERG. Popular dance.
   Miss GLIKSON.
5. GXESSIX. a) "At the Bible".
   b) "The Leviathan".
   ORCHESTRA under the direction of Mr. HOPENKO.

INTERVAL

II.

6. BIALSKY. a) "Sabbath-Songs".
   b) Emigrant's song,
   CHOIR under the direction of the COMPOSER.
7. WEINBERG. Paraphrase on two Hebrew melodies, by the COMPOSER.
8. a) KREIN. "Sorrow tells thy face (words by A. Efrat).
   b) SAMINSKY. Song about Esther.
   c) ENGEL. "Hymnus to the Poet" (words by Z. Shneur, on the jubilise of BIALIK).
   d) ENGEL. "He promised me", popular song with accompagnement of Violin and Piano.
   Mrs. MAST.
9. WEINBERG. From the Suita "From Jewish life".
   a) "The Grandmothers Tale".
   b) A wedding dance.
   ORCHESTRA under the direction of Mr. HOPENKO.
10. a) WEINBERG "Ye, Abraham !"
    b) ZEITLIN "Tell us, our Rabbi !"
    Duets of Mrs MAST and Mr. KOND.

HATIKWA

Price of Tickets : 5,5 7,5 10,5 12,5 15,5 21,5 26,5 31,5 and 41,5 Piastres, to be obtained at "Tarbuth" and Kovalsky & Son.

The Bible in Pictures.

Exhibition of ABEL PANN'S works

including 150 Bible Pictures

will be held in the New Bldg.

above the American Express Co.

Pilgrims & Tourists

Should not fail to visit this highly

INTERESTING EXHIBITION

The first album of Bible Pictures is in press

Those interested can obtain information at the exhibition. Open daily from 9 a. m.—6 p. m.

Die Bible in Bildern.

Die Ausstellung von 150 Bibelbildern und vielen andern Gemaelden des Kuenstlers A. Pann,

geoeffnet taeglich von 9—6 Uhr

In Neubau oberhalb der American Express Co.

Jaffa Strasse, in. der Naehe vom Allenby Hotel.

KEINER UNSRER GAESTE VERSAEUME DEN BESUCH !

Das erste Album der Bible ist m Druck ! !

Interessenten erhalten Auskunft in d. Ausstellung

DEPARTMENT OF EDUCATION OF THE PALESTINE ZIONIST EXECUTIVE.

PEDAGOGIC EXHIBITION

DEMONSTRATION OF WORK BY PUPILS OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Room 1.—Kindergartens.
Room 2.—Primary Grades I-II
" 3.—Bible, Hebrew, History, Foreign languages (English, Arabic)
" 4.—Drawing and modelling
" 5.—Hand-work, (sewing, embroidery, cloth-cutting etc.)
" 6,—Science (Physics, Minerology, Botany, Zoology, Physiology)
" 7.—Geography; (local & general) Arithmetic, Geometry.
" 8. Manual work; (carpentry, fretwork, straw-plaiting, Bookbinding etc.)
" 9. School-Apparata.
" 10.—Scouts' Room

Room 13-14.—Jaffa and Jerusalem Gymnasia, Haifa Secondary School (Beth Sefer Reali), (all subjects of study)
" 15. —Teachers' Seminaries in Jerusalem (General & Mizrahi) Seminary for Teachers and Kindergarten instructors, Jaffa, (all snbjects of study). Drawing in Hall No. 16.
Room 11.—The Training School for the Blind Jerusalem, (Studies & practical work).
Room 12.—Work-shop of the Talmud Torah A, and Work-school for Jewish Girls in Jerus.
Room 16.—Statistics and diagrams, pictures depicting school life etc.

The Exhibition will be open from Sunday, 19th April to Tuesday, 29th April on all days except Friday and Saturday (25th. & 26th April)

Visiting Hours: Morning 9-12, Afternoon: from 2 - 6 p.m.
Entrance Fee: Adults-3 P.T. Pupils and Workmen 1 P.T.

TOURISTS! PILGRIMS! WHILE VISITING JERUSALEM

don't fail to visit the

AGRICULTURAL MUSEUM

of the

ZIONIST ORGANISATION

(House "Mahnaim", opposite the Italian Hospital),

open from 8-1 and from 2-5.

You will find there beautiful and complete collections of the Palestinian

Flora and fauna,

Minerals and Fossils,

Pictures from the Jewish Agricultural Settlements,

Diagramatic Pictures from the Activities of the Keren Hayesod and the Jewish National Fund (Land Acquisition, Agricultural Colonisation, Education, Sanitation, Building Activity etc.),

Diagrams on the Development of the Jewish Yishub, etc. etc.

PROGRAMME OF SPORTS

of the "MACCABY" ASSOCIATION

to be held on the Maccaby Sports ground

At Beth-Hakerem (Suburb of Jerusalem, off the Einkaram road) on the intermediate days of Passover (20th—24th April 1924)

Under the distinguished patronage and in the presence of His Excellency Sir Herbert L. Samuel P.C., G.B.E.
Lt. Colonel Frederick Kisch. D.S.O. David Yellin Esq. Dr. Joseph Lourie.

SPORTS COMMITTEE

Mr. J. Alouf (Volpiansky) Mr. Z. Nashry
" D. Kleinman " A. Yellin Dr. Simon Ernst
" S. Rigai " E. Yekutiely

COMMITTEE OF JUDGES:

Mr. E. Nashry	Mr. I. Morris	Mr. Zachar	Mr. J. Goldin
" Goldsmith	" H. Yekutiely	" Halutz	" Brin
" Peretz Kornfeld	" A. Yellin	" Rosenthal	" Liphson
" Pinkus	" D. Kleinman	" E. Rubinstein	Miss. H. Neiman.

Director of general physical exercises : Mr. Joshua Alouf — Chief Steward : Mr. Joseph Yekutieli.

The Police band, by kind permission of Col. A. S. Mavrogordato & Officers. Conductor : Mr. Aubrey Silver.

1st DAY Sunday 20th April at 4 p.m. — Football Match for the "Samson Shield" Semi-final---"Maccaby" Haifa Versus "Maccaby" Nes-Ziona on the "Maccaby" sports ground. Referee Mr. J. Alouf

2nd Day Monday at 8 a.m. — Preliminary rounds of Gymnastic competitions in the school-yard of the "Lemel" school (Zichron-Moshe)

3ed Day Tuesday at 8 am. — Preliminary rounds in Light-Athletics on the "Maccaby" ground.

At 2.30 p.m. Finals.

1. 80 metres (flat) - Girls
2. High-Jump (running) - Senior
   Throwing the Discus - Junior
3. High-Jump " "
4. 200 metres. - Senior
5. Long Jump (running) - Girls
   Throwing the Discus - Senior
6. 800 metres " "
7. Weighted-ball (2 k.g.) "
   Long-Jump - Junior
8. High-Jump - Girls
   Hurdles (100 metres) - Senior
9. Long-Jump (Standing) - Junior
10. High-Jump - Junior
11. Fist-ball "Maccaby" Jlm. v. "Maccaby" Tel-Aviv.
12. Tug-of-war - "Maccaby" Jlm. v. "Maccaby" Petach-Tikwah.
13. Relay-race - 800, 400, 200, 100 metres — "Maccaby" Jlm. v. "Maccaby" T.A.
14. Demonstration of Gymnastics with Instruments directed by Mr. D. Kleinman, by "Maccaby" groups from Jlm, T. A. & P. T.

4th Day Wed. at 8 a.m. — Preliminary rounds.

at 2.30 p.m. Finals

1. 5000 metres — Senior
2. High-Jump (standing) — Senior
   Weighted-ball (1.5 k.g.) — Girls
3. Putting the weight — Senior
4. Throwing the Javelin "
5. 100 metres — Junior
6. 400 " — Senior
7. Tug-of-war "Maccaby" T. A. v. "Massada" P. T.
8. 100 metres — Senior
9. Relay-race 4.60 Metres — Girls — Jlm. v. T. A.
10. Relay-race 4.100 Metres — Junior
11. " " " — Senior
12. General Physical Exercises by all "Maccabean" groups in Palestine.
13. Gymnastic display with instruments by a selected group.

At 5 p.m. — Distribution of prizes by His Excellency Sir Herbert Samuel.

H A T I K V A H

GOD SAVE THE KING.

THURSDAY, 5th day of Passover.

8 a. m.

FOOTBALL MATCH FINAL

between "Hazvi" Jerusalem and winning team of Sunday

Prizes presented in honour of sports festivities.

1) Bible in name of the late Shmaryahu Yellin, presented by Mr. David Yellin, to the group which excells in athletic sports. In the possession of the Maccaby Tel-Aviv.
2) Shield "Yehuda Hamacabi" donated by Mrs. Miriam Fels to the group which excells in light athletics for boys.
3) Shield "Yoel" presented by Mr. Saltzmann, to group which excells in light athletics for girls.
4) Shield "Samson" presented by Col. Kisch to team exelling in football.
5) Victor Ludorum Cup donated by the High Commissioner to competitor who excells during sports festivities. Till now in the possession of Baruch Katzmann, Maccaby, Tel-Aviv.

יום החמשי ה' דחוהים

שעה 8 בבקר

ההתרות הגמר בכדור רגל בין קבוצת „הצבי" ירושלם ובין הקבוצה המנצחת מיום הראשון. (על „מגן שמשון").

השופט אפרים רובינשטיין

הפרסים הנודדים הנתנים בכנוס:

1. תנ"ך על שמו של שמידהו ילין ז"ל. נתן ע"י מר דוד ילין לאגדה הסצטינת בכלל בכנוס.
   עד עכשיו נמצא בידי „מכבי" תל־אביב.
2. „מגן יהודה ה„מכבי" נתן ע"י הנב. מרים פלן לאגדה הסצטינת באטלטיקה־קלה לצעירים.
   עד עכשיו נמצא בידי „מכבי" תל־אביב.
3. „מגן יעל" נתן ע"י מר אלפרד ולצמן לאגדה הסצטינת באטלטיקה־קלה לצעירות.
4. „מגן שמשון" נתן ע"י הקולונל קיש לאגדה המצטינת בכדור־רגל.
5. „גביע הנצחון" נתן ע"י ה. ס. **הנציב העליון** לאיש המצטין בכנוס.
   נמצא עד עכשיו בידי גרוך קרצמן „מכבי" תל־אביב.

יום ו שביעי של פסח

יום ספורטיבי בתל־אביב על מגרש „המכבי"

מוצאי החג בערב

נשף התעמלות, בוקם והתאבקות בתל־אביב בהשתתפות טובי הכחות

השתתפות האגודות בכנוס:

התעמלות כללית: ירושלם, ת"א, חיפה, פ"ת, חדרה.

התעמלות על מכשירים:

אטלטיקה קלה: מכבי, ירושלם, ת"א, פ"ת, חדרה, ו„מכבי" פ"ת.

כדור רגל: מכבי ת"א ירושלם, חיפה, גם ציונה. „עודיה" ראשון לציון בר כוכבא, עקרון „הגבור" ו„הצבי" ירושלם.

כנום בתי הספר העממיים בירושלים.

תכנית

1

א. התלוכת בתי־הספר בירושלים
ב. תרגילים חפשיים.
ג. התחרויות:

1. ריצה 80 מטר — תלמידות — (התחרות מוקדמת)
2. " 100 מטר — תלמידים — (התחרות מוקדמת)
3. נשיאת תפוחי אדמה — תלמידים — (גיל קטן)
4. קפיצה לגבה — תלמידים —
5. ריצה 80 מטר — תלמידות — (התחרות מוקדמת)
6. " 100 מטר — תלמידים — (התחרות מוקדמת)
7. השחלת חוט במחט — תלמידות (גיל גמור)
8. הרצים (בשורות) — תלמידות —
9. הרצים (במעגל) — תלמידים —

הפסקה

זמירות החג י. ביאלסקי. ==== ע"י תזמורת המשטרה

2

א. התלוכת ותרגילים חפשיים.
ב. תמונות חיות:

1. מנן דוד
2. „בית־הכרם" (אותיות דפוס)
3. „ברוכים הבאים" (אותיות כתב)

ג. התחרויות:

1. ריצה 80 מטר — תלמידות — (התחרות מהלטת)
2. " 100 מטר — תלמידים — (התחרות מהלטת)
3. " בשקים — תלמידים — (גיל גמור)
4. מרוץ בדוד שליחים — תלמידות —
5. התירה בסירות — תלמידים —
6. כדור מחנים — תלמידות —
7. כדור " — תלמידות ותלמידים —

התקוה

בנות תלמידי בתי הספר העממיים בירושלים

ביום השני ב' דחוהמ"פ תרפ"ד
בשעה 2-45 אחה"צ.
על מגרש ה.מכבי" בבית הכרם.

בנוכחות ה. מ. **הנציב העליון לא"י,** סיר הרברט סמואל.

הועדה המסדרת:
יהושע אלוף. (וולפינסקי)
אביעזר ילין.
יצחק מורים.

המפקד על התרגילים החפשים:
אביעזר ילין.

מנהל ההתחרויות והמשחקים:
יצחק מורים.

בכנוס משתתפים:

תלמידי ביה"ס לבנים העירוני.
" " תחכמוני.
" " חביה.

תלמידות ביה"ס לבנות א' (למל)
" " ב'
" " ג'
" " א' די רוטשילד
" " לחכי"ח

בשעת התרגילים וההתלוכה תנגן תזמורת ביה"ס תחכמוני בהנהלת מר י. לבנון. בשעת ההתחרות תנגן תזמורת המשטרה בהנהלת סר סילבה.

תכנית הנגינה

שתמולא ע״י תזמורת המשטרה הא״י

ברשיון של א. ס. מַוְרוֹגוֹרְדַטוֹ A/I.G.

ביום 21 אפריל 1924

א. פוטפורי — — מלודיות עבריות — — בולסקי
ב. וַלס — — — המפליא — — — — וַיְטַמַן
ג. אוורטורה — — לויטספיל — — — — קֶלֶר־בֶּלָה
ד. פסיעה־אחת — ברורקסטיגג — — — מרקסטרוגג
ה. סויט — — — שירים מחוסרי מילים — טשיקופסקי
ו. פטפורי — — קַרְמֶן — — — — — ביזט
ז. סרגדה — — — — — — — — ויינדרם
ח. ולס — — — שַׁטץ — — — — שטרוים
ט. אורטיורה — — הַתּוּנת פִּ גרוֹ — — מוצכט
י. מרש — — — קולריה של הענגים — אלורד

התקוה — ההמנון האנגלי

מנהל התזמורת : האדון א. ה. סילור

תכנית הנגינה

שתמולא ע״י תזמורת הממשלה הא״י

ברשיון של א. ס. מוריגוסדט A/I.G.

ביום 24 — 4 — 23

א. מרש — — המנהל שלנו — — — ביגלוב
ב. אופטורה — חורפיאה בגי־הנום — — אופנבך
ג. ולס — — מלו מו״ — — — — הול
ד. אינטרמיצו — או פולו מיאו — — —
ה. פוטפורי — טופדור — — — — ורדי
ו. פסיעה־אחת — האי של של רובינזון קרוזו — סטולץ
ז. פוטפורי — רינוליטו — — — רודי
ח. צעדי שועל — כן ! אין לנו תאני־חוה — כהן וסִלֶור
ט. פטפוריה — פולי — — — — אוסטין
י. מרש — — דמידי — — — — אלפורד

התקוה — ההמנון האנגלי

מנהל התזמורת : האדון א. ה. סילור

ביום השני ב' דחול המועד פסח בשעה 8½ בערב

יובל

בת־יאטרון „ציון"

החזון

בשלש מערכות **„הרופא בעל כרחו"** בשלש מערכות

ע"י הקבוצה הדרמתית של „נדוד טניני השפה" בהנהלת מר מ. **תאומי**.

הפתיחה ע"י הד"ר **אפשטין**.

כרטיסים במחירים: 5,5 7,5 10,5 15,5 21

נמכרים: בתרבות, קרלין, בריסקה, ובערב הנשף ע"י הקופה

חלק מההכנסה מוקדש לקרן הקימת לישראל

רְשִׁימָה הִסְטוֹרִית
בְּסֵפֶר הַזָּהָב שֶׁל הַקֶּרֶן הַקַּיֶּמֶת לְיִשְׂרָאֵל.

בַּרוֹן בֶּנְיָמִין דִי רוֹטְשִׁילְד
בְּסִיוּם סֵפֶר הַזָּהָב הַשֵּׁנִי

לפי ההלטה

הדירקטוריון של הקהק"ל ירשמו

סִיר אֲלִיעֶזֶר הֶרְבֶּרְט בֶּן מְנַחֵם סְמוּאֵל
בְּהַתְחָלַת סֵפֶר הַזָּהָב הַשְּׁלִישִׁי

בכל ארצות תבל מתחיל בפסח תרפ"ד אסף בספים למטרה זו. רשימה מלאה של כל התורמים לארצותיהם ולעריהם תמסר בצורת אלבום לשני הנרשמים המסמלים שתי תקופות גדולות בתולדות תחיתנו.

הִשְׁתַּתְּפוּ כֻּלְּכֶם בְּהַפְגָּנָה לְאוּמִית זוֹ! אַל יעדר איש!

יחידים, חבורות ומוסדות התורמים עשרים ל"י מקבלים דיפלום מיוחד של ספר הזהב מהלשכה הראשית של הקהק"ל בירושלים.

עם בציון, יושב ירושלם

התבשרו!

בהנדלתו ושכללו של בית דפוסנו

„ציון"

אותיות חדשות ויפות בכמות מרובה מאד

מכל השפות ומכל המינים

מתקבלות הזמנות לכל מיני עבודות דפום

וגם בנקוד וטעמים וכו'

מהלקה מיוחדת לעבודות קישוט בכל מיני צבעים

בשביל מוסדות וכ"ה וכו'

עשית מאטריצים, התוכם והדפסתם

מתקבלות הזמנות גם מחו"ל.

כל המעלות והנוחיות של ברלין—תשינו בבית דפוסנו „ציון".

בכבוד, האחים נ. את ש. רוחלד

בהנהלת ה. י. קוסובסקי.

מודעה

המלון היותר נעים ומסודר בירושלם, הוא

מלון ורשבסקי

בוסד תרס"ה
1905

בעל המלון יעקב יוסף הרלינג.

מודעה

בהיותכם בירושלים

בל תשכחו לבקר את חנות מכחר מבלת

של ד. טוליפמן

בבנין הזאר רחוב יפו

שם תמצאו כל מיני מטעמים, מאכלים ומשקאות שונים

במחירים נוחים

ארץ ישראל בימי שופטים
ים התיכון
ים המלח
הירדן
הכנרת
יהודה
שמרון
הגלעד
הגליל
עמון
מואב
אדום
פלשתים
עזה
אשקלון
אשדוד
יפו
לוד
רמלה
בית שמש
ירושלים
חברון
בית לחם
שכם
שילה
בית אל
הרי אפרים
יריחו
בקעת הירדן
עין גדי
מצדה
ים סוף
מדבר יהודה
מדבר סיני
מדבר פארן
מדבר צין
מדבר עין גדי
מדבר יהודה
מדבר סיני
מדבר פארן
מדבר צין
מדבר עין גדי

אדמת הקרן הקימת לישראל (בדונם)

(ראה מפת א"י להלן)

Estates of the JNF (in Dunams)

See Map of Palestine below

1. Ataroth	374	עטרות (קלנדיה)	1.
2. Kiryath Anavim	4,000	קריה־ענבים (דילב)	2.
3. In Kfar Urie	241	בכפר אוריה	3.
4. In Ber Touvia	775	בבאר טוביה	4.
5. Hulda	1,973	חולדה	5.
6. Ben Shemen	2,204	בן־שמן	6.
7. In Rehovoth	130	ברחובות	7.
8. In Ness Ziona	(*) 2011	בנס־ציונה	8.
9. In Rishon-le-Zion	16	בראשון־לציון	9.
10. In Nahlat Yehuda	1,211	בנחלת יהודה	10.
11. In Petah Tikva	891	בפתח־תקוה	11.
12. In Kfar Malal	2,849	בכפר מלל (עין־חי)	12.
13. In Hedera	177	בחדרה	13.
14. Gan Shemuel	450	גן־שמואל	14.
15. In Kerkur	285	בקרקור	15.
16. Jadjur	3,000	יעזור	16.
17. Nahalal Block (Nahalal Samune etc)	18,612	גוש נהלל (נהלל, סמונה אומקבי וכו')	17.
18. Djindjar	4,473	גינגר	18.
19. Tel Adas	15,474	תל־עדש	19.
20. In Merhavia	6,238	במרחביה	20.
21/25. Nuris Block (Ain-Harod, Kfar Ezekiel, Geva Tel Joseph, Beth Alfa)	29,425	גוש נורים (עין־חרד, כפר־יחזקאל, גבע, תל־יוסף, בית־אלפא)	21. 25
26/27. Dagania A & B	3,100	דגניה א' וב'	26/27.
28. In Kinereth	3,400	בכנרת	28.
29. Hittin	4,000	חטין	29.
Total Rural Estates	105,309	דונם	ס"ה אדמת־כפר
Jerusalem Pic	265,205	פיק	ירושלים
Tel-Aviv "	762,872	"	תל־אביב
Haifa "	195,079	"	חיפה
Total Urban Estates	1,223,156	פיק	ס"ה אדמת עיר
or in dunams	764		שהם בדונם
Total Urban and Rural Estates (in dunams)	106,073		ס"ה בכפר ובעיר דונם

*) מזה 2000 דונם בקבבה, שקניתם עומדת להגמר.

הקרן הקימת לישראל

רכשה עד כה 106.000 דונם.

על האדמה הזאת נוסדו:

— — 28 נקודות־ישוב חקלאיות. — 4 שכונות עירוניות. — 4 מושבי־תימנים. — —

הקהק"ל יבשה את כל הבצות שעל אדמתה בשטח כולל של 20.000 דונם. היא הפכה את שממת הארץ לברכה: במקום בצות מסוכנות — אדמה פוריה ומים חיים להשקאה ושתיה.

הקהק"ל סדרה את הספקת המים בכל הישובים שעל אדמתה.

הקהק"ל נטעה יערות בעשר נקודות ישוב.

הכנסות הקהק"ל — תרומות העם הזן. במשך 22 שנות קיומה עלו הכנסותיה ליותר מ־1.000.000 לירה שטרלינג מחמשים ארצות ויותר.

מלאו חובתכם לגאולת הארץ ע"י הקרן הקימת לישראל.

בתיאטרון ציון

חגיגות לאומיות לילדים

בתיאטרון ציון

חדר **תחכמוני** תורה

ביום חשלישי י"ח ניסן ג' דהוה"מ בי 3 שעות אחר הצהרים —— וביום הרביעי י"ט ניסן ד' דהוה"מ ב 10 שעות לפני הצהרים

תערוכנה

שתי חגיגות לאומיות לילדים ע"י תלמידי בית"ס ו„בני יהודה"

התכנית

1) פתיחה — תזמורת בית הספר
2) תמונה חיה אליהו הנביא — בלוית תזמורת
3) אליהו הנביא — חזיון בשתי מערכות מאת ק. י. סילמן. רג'סורה גב' מרים נלעזר
4) נשמות הארץ — **אופרה לילדים** " " מעבד מחדש ע"י מחבר המנגינות מר לבנון
5) מראות הארץ — בלוית התזמורת

תזמרת ביתים ומקהלה מתלמידי בית הספר — התפאורה וההלבשות ע"י הציר מר מלניק.

המחירים לילדים שני גרשים ומחצה ($2\frac{1}{2}$) לגדולים 5, $7\frac{1}{2}$, $10\frac{1}{2}$ נר"מ

ביום שלישי י"ח ניסן, יום שלישי להוהמ"פ (22 לאפריל) בשעה 8 וחצי בערב,

בתיאטרון „ציון"

נשף גדול של זמרה ונגינה עממית עברית

בהשתתפות הסוליסטים של האופרה העברית: הג' מ. מסט (סופרנו) וה' נ. קונד (בס)

והאמנים: פרופ. י. וינברג (פסנתר) והג' א. גליקסון (כנור)

תזמורת סמפונית בהנהלתו של ה' מ. הופנקו מנהל בית הספר לנגינה „שולמית" בתל־אביב.

מקהלה מאוחדת של הגמנסיה והסמנריוס בירושלם בהנהלתו של ה' י. בילסקי.

I.

1 א) נובקובסקי. „משיר השירים"
ב) בילסקי „שיר הגער"
מקהלה בהנהלת ה' בילסקי.

2. א) אנגל. „ז'וק" מנגינה עממית
ב) מלנר „אגדה"
ג) אנגל. „מחול עליז.
פרופ. וינברג.

3. אנגל א) „אני חדל" (שירה תימנית)
ב) „שמע!"
ג) „אב הרחמים"
ה' קונד

4. א) אחרון. „מלודיה"
ב) וינברג „מחול עממי"
הג' גליקסון.

5. גניסן. א) „על יד התנ"ך"
ב) „הלוותן"
תזמרת בהנהלת ה' הופנקו.

הפסקה.

II.

6. בילסקי. א) זמירות לשבת
ב) שיר העולים
מקהלה בהנהלת של המחבר.

7. וינברג פרפרזה על שני נושאים עברי' על ידי המחבר.

8. א) קרין „דל פנים" (טקסט של א. אפרת)
ב) סמינסקי. „שיר ע"ד אסתר"
ג) אנגל. המגון למשורר (טקסט ז. שניאור ליובלו של ביליק)
ד) אנגל. „הן הוא" שיר עממי, בלוית כנור ופסנתר
הג' מסט.

9. וינברג. מסואיטה „מחיי היהודים"
א) „מעשית הסכתה"
ב) „רקוד חתונה"
תזמרת בהנהלת ה' הופנקו.

10. א) וינברג. „הוי אברהם"
ב) צטלין. „יגיד לנו רבנו"
דואיטים של הג' מסט וה' קונד.

התקוה.

כרטיסים במחיר 5,5 7,5 10,5 21,5 26,5 31,5 41,5 ג"מ בתי מסחר „תרבות" וקובלסקי.

תיר עולה־רגל

בבקרך את ירושלים אל תפסח על

המוזיאון החקלאי

של ההסתדרות הציונית (בית „מחנים", טול בית־החולים האיטלקי)

הפתוח משעה 8—1 ומשעה 2—5.

בו תמצא אספים יפים ומלאים של

צמחית הארץ,

עציה,

פרותיה,

בעלי־החיים אשר בה,

סחצביה ומאובניה,

תמונות מהמשקים החקלאיים,

דיאגרמות בתמונות טעבודת קרן־היסוד והקרן הקימת לישראל (רכישת קרקעות, התישבות חקלאית, חנוך, הבראה, בנין וכו'),

דיאגרמות על התפתחות הישוב העברי, וכו' וכו'.

מחלקת החנוך של ההנהלה הציונית בארץ־ישראל

תערוכה פדגוגית

(עבודות תלמידי מוסדות החנוך)

חדר 1. — גני־ילדים.
" 2. — המחלקות א' וב'.
" 3. — תנ"ך, עברית, דברי־הימים ושפות זרות (אנגלית, ערבית).
" 4. — ציור
" 5. — מלאכת־יד (תפירה, רקמה, גזרה וכו')
חדר 6. — טבע (פיסיקה, הדומם, הצומח, החי, האדם)
" 7. — מולדת, כתיבת־הארץ, חשבון והנדסה.
חדר 8. — מלאכת־יד (נגר', נסירה, קליע', כריכה וכו'
" 9. — חדר מכשירים של בית־ספר עממי.
" 10. — חדר צופים.

חדר 12—13 — הגמנסיות ביפו ובירושלים וביה"ס האריאלי בחפה. (כל מקצעות הלמודים)
" 15 — בתי־המדרש למורים בירושלים (ביה"ס הכללי וביה"ס מזרחי) וביה"ס למורות ולגננות ביפו (כל מקצועות הלמודים) הציור באולם מס. 16.
חדר 11 — בית־חנוך עורים בירושלים (הלמוד והמלאכה)
" 12 — בית־מלאכה ע"י ת"ת לבנות א' וב"ם למלאכה לבנות ישראל בירושלים.
חדר 16. — רשימות ודיאגרמות של מחלקת החנוך, תכניות בניני האוניברסיטה ובתי ספר צלומים וכו'.

התערוכה תהיה פתוחה מיום א' (ט"ז ניסן) עד יום ג' (כ"ה ניסן, (חוץ מימים כ"א וכ"ב (שביעי של פסח ושבת).

שעות הבקור: בבקר משעה 9 עד 12 אחה"צ משעה 2 עד 6

מחיר הכניסה: לגדולים 3 ג"ם, לתלמידים ולפועלים 1 ג"ם.

„בצלאל" והחגיגות בפסח

תערוכה בבנין בי"ס „בצלאל"

א. תערוכה ומכירה של הקבוצה „אחדות בצלאל": עבודות גרפיקה, קרמיקה, קמעות, מקשה, רקמה, פסול וציור.

ב. עבודת תלמידים: רשום, ציור, פסול, קומפוזיציות, פרספקטיבה, שרטוט, טלאכת-אמנות, חתוך בשן, באבן, בעץ, ובקמעות, ציור מינאטורי בשן, אמייל והרסינה.

ג. 46 תמונות של הציר א. פן מהפרעות ברוסיה.

ד. תמונות ופסלים שנתקבלו מהחברה „בעד בית הנכות בירושלים" טוינה. תמונות ידועות של מורילו, הומבר, אדלר, יהודה עפשטיין ועוד... מפת ארץ-ישראל מברונזה ואבנים טובות של מקס גורדאו.

התערוכה פתוחה | משעה 9 עד 6

דמי כניסה 5 ג"מ. | תלמידים ופועלים, 1 ג"מ.

הגלריה של פרופ. שץ בבנין בצלאל פתוחה משעה 9 — 6

תערוכת נטיעות ע"י קבוצות חלוצות העובדות בגן בצלאל. 120 מיני נטיעות.

אגודת אמנים עברים בא"י

התערוכה האמנותית השלישית ב„מגדל דוד".

אגודת אמנים עברית המתקיימת זה 4 שנים והכוללת כתשעים אחוזים מכל האמנים העבריים בא"י הראוים לשם זה, מסדרת השנה את תערוכתה השנתית שהיא התערוכה השלישית. התערוכה כוללת את המחלקות דלקמן:

מחלקה א: תמונות בצבעי־שמן ופַּסטלים.
ב: פסול.
ג: אַקוַרֶלים, ציורים, עבודות גרפיורת וכו'
ד: 1) אדריכלית־אמנותית 2) מלאכת אמנות.

שמות האמנים שהם הברים באגודה:

מ. אלביגה, ש. בן-דוד, מ. גור-אריה, דרוקר, י. הירשפלד, י. הורודצקי, מ. הלוי, י. זריצקי, י. טפר, ש. ידידיה, מ. ריץ, ש. לוי, מ. מלניקוף, צוקרמן, י. ראובן, רסקין, ד. ריבקין, קורנברג, קרמטין, מ. שור, מ. שטריך, י. שטין, ד. שטרק-אביבי. ח. נבון, ש. חרובי.

השנה משתתפים בתערוכה, חוץ מחברי האגודה, גם חברה אמנים שבאו בזמן האחרון מחויל לתור את הארץ או להשתקע בה.

התערוכה תפתח ע"י ה. מ. סיר הרברט סמואל, הנציב העליון לא"י. ביום 15 אפרל

והתהיה פתוחה בכל יום (מ-8.30 לפנה"צ עד 5 אחה"צ) עד 15 למאי

תערוכת בי"ס לבנים תערוכת הדסה

ההסתדרות העובדים העברים הכללית בא"י (בי"ס לבנים)

תכנית התערוכה

תמונות דיאגרמות ותוצרת במקצועות:
חקלאות, הבנין, נגרות, מתכת וכו'.
תמונות ודיאגרמות מפעולת ההסתדרות:
תרבות, עזרה רפואית (קפת חולים)

התערוכה פתוחה משעה 9—6

בתי־חולים

צלומים שונים מכל ענפי
העבודה הרפואית בביה"ח
דיאגרמות
תמונות פוטוגרפיות
ממחלקת העזר
מוזיאום מבית החולים
רוטשילד ירושלם

בית ספר לאחיות

צלומים
דאגרמות
דוגמאות הדר למעשיות האחות

מחסנים

צלומים
דיאגרמות
דוגמאות הלבנים לביה"ח
דוגמאות ההרפסות

תחנות טפול ביונקים

צלומים
דיאגרמות
דוגמת תחנה לטפול ביונקים.

עבודת ההנייגה בתלמידי בתי־הספר

צלומים
דיאגרמות

עזרה מדיצינית לעולים

צלומים

מפות

ספת ירושלם עם הנקודת
שהדסה עובדת בהם
מפת א"י " " "
כרונולוגיה של הדסה

שעות הבקור 10—12 לפיה"צ 2[30]—6 אחה"צ

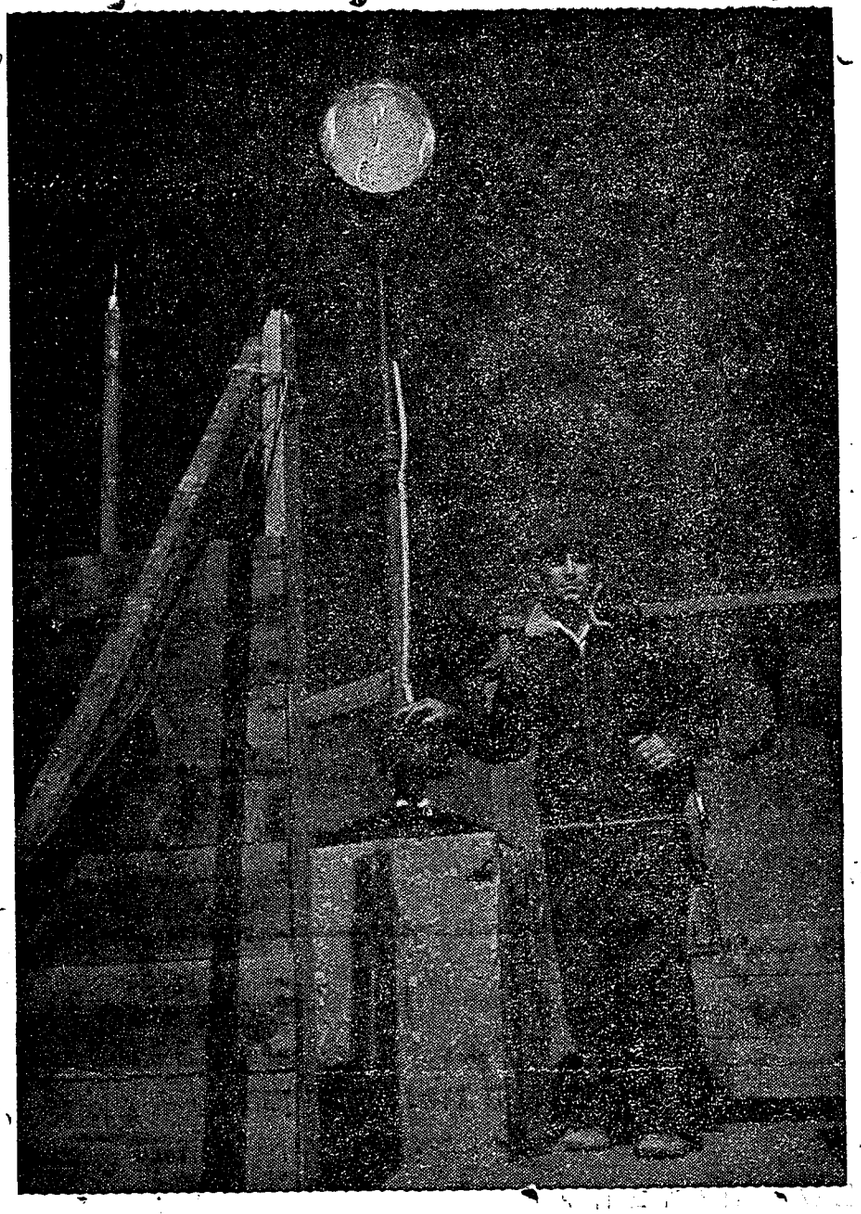

1948

ארגון חברי ה"הגנה" בישראל

סניף ירושלים

--- שומר מה מלילה ---

עלון לחברים מס. 11

פנימי

מן התוכן:

על חברים שאינם — — — — — — — — — 4
ותיקים מספרים — — — — — — — — — 22
פעולות בארגון ובשליחותו — — — — — — — 30

דפוס „העברי" ירושלים

חבר!

הכן חמר לעלון הבא, תוך החודש הקרוב!

הוא יהיה מוקדש:

לחברים שאינם

ולעיר העתיקה!

אל תדחה את הבאת רשימותיך, צילומיך וכו'

עשה זאת מיד!

חבר! בנה ביתך!

מלא חובתך

וסלק המגיע ממך

לבית ההגנה בירושלים.

ארגון חברי ה„הגנה" בירושלים

שולח ברכות נאמנות

לקראת שנת תשי״ז הבעל״ש

לנשיא המדינה ורעיתו
לממשלת ישראל
לצבא־ההגנה לישראל
ולחברי ה„הגנה" באשר הם שם

ומאחל לכולם

שנה טובה ומאושרת,

שנת שלום ויצירה

ושנת ביצור מדינתנו ועצמאותנו.

על חברים שאינם

במדור

כפי שאמרנו בחוברת מס' 9 קבוע מדורנו זה בעלוניגו, כל עוד לא אספנו חמר רב ומלא, ככל האפשר עד כדי הוצאה לאור של ספר הזיכרון, רב כ־מות ואיכות, לזכר חברים שאינם.

אנו פונים שוב ושוב...

המציאו לנו חמר על החברים ש־נפלו או נפטרו:

פרטים ביאוגרפיים על המנוח;

צלומים שלו עצמו ויחד עם חברים ב„תגנה";

רשימות על מסיבות נפילתו או פטירתו;

רשימות שלו עצמו, רישומים או ציורים שלו;

ספרים אשר הוצאו ובהם מוזכר שמו;

וכל סוג מתאים אחר.

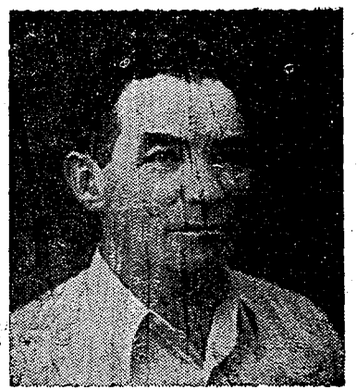

יעקב פת ז"ל

הלך מאתנו, מפקדה של ירושלים לשע־בר. ותיקי ה„הגנה" בבירה נדהמו לשמע הי־דיעה משלחת מיוחדת הניחה זר, בשם החב־רים, על קברו. ב־25.7.56 התיחדו אנשי ה„הגנה" בירושלים עם זכרו, באזכרה רבתי באולם „תל אור".

הגב' דחל ינאית בן צבי, רעית הנשיא, תארה לפני הנוכחים את התקופה, בה ניצב המנוח את ה„הגנה" העברית בירושלים וסבי־בתה.

הח' משה ברעם, נשא דברו, בהזכירו את מעשיו של יעקב ז"ל ובהביעו בשם ארגון ה„הגנה" את הכאב העמוק של הותיקים על היעדרו של מפקדם.

גב' אנטמן השמיעה פרקי נגינה, הח'

אברהם מלמד קרא פרק מתהלים ו„אל מלא רחמים".

ישב ראש — הח' מנחם אורשנסקי.

(לצערנו לא היה הסיפק בידינו לאסוף חמר מספיק על יעקב ז"ל, והוא יובא במילואו בחוברת הבאה מס' 12 ערב חניכת יעש"ן).

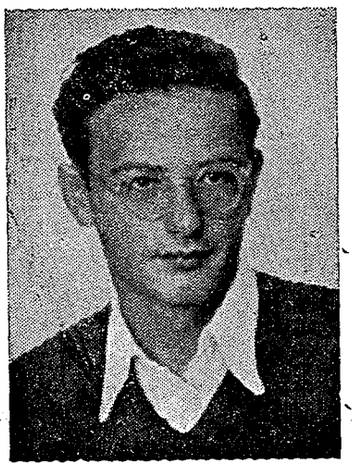

אלי בלום ז"ל

5.12.1946

אל משפחת בלום,
בנין ג'נראלי, ירושלים.

מאז העדרם של שלשה עשר חברינו אשר השתתפו בפעולת התקפה בגשרי אזיב, הש־קענו מאמצים ואמצעים רבים כדי לגלות את מסיבות העדרם, תוך תקוה שנצליח למצוא אחדים מהם בחייהם. להוותנו הובדר ללא ספק שכלם נפלו חללים ובתוכם גם בנכם א ל י ה ו.

הננו להביא לידיעתכם פרטים שנודעו לנו: —

עם התקרב היחידה לקרבת הגשרים נת־גלו ע"י השוטרים אשר פתחו באש עזה לעבר יחידתנו. אנשינו שתקו ביריות את אש האויב והסתערו באמץ רב על הגשרים. בשעת ההס־תערות נפל יחיעם מכדור שפלח את חזהו. ה־גשרים נכבשו ע"י הבחורים שהחלו עוסקים בהכנות לפצוצם. אנשי המשטרה הרבו ביריות רקטות לבקשת עזרה. אחת הרקטות פגעה ב־דרך מקרה ברכזן הגדול של חומר הנפץ וגר־מה להתפוצצות מוקדמת. כתוצאה מכך נהרס הגשר וכל החברים שעסקו בהגשת התחמרים והנחתם, נהרגו.

חלקי הגופות אשר הובאו לקבורה בבית העלמין בחיפה בעילום שם הם של אחדים מהנעדרים. יתר החללים נאספו על ידי הצבא אשר ערך להם קבורה חשאית. אמנם שלטו־נות הצבא מסרבים להודות בכך בחששם כי־נראה מפני תלונה מצד מוסדות הדת על פגי־עה בדיני ישראל, אך ממקורות מהימנים גו־דעה לנו עובדה זו.

ערבי הסביבה לא פגעו לרעה באיש.

ארבעה עשר חללי הפעולה באזיב מצ־טרפים לרשימת גבורי האומה ובאמניה אשר הקריבו נפשם במלחמת ישראל על גאולתו.

בשם „תנועת המרי העברי" וחבריה הנני מביע את דאבון לבנו הגדול על שברכם. עם זה אנו גאים על רוח הגבורה וההקרבה שפע־מה באליהו והניעה אותו לחלץ לעזרת העם במלחמתו על קיומו.

אנו שותפים לאבלכם, אתם שכלתם בן, ואנו — חבר ואח ליצירה ולתגנה. כלנו נכבד את זכר החללים ונמשיך לקראת המטרה אליה הלכו ועליה נפלו כי קרבנם לא לשוא היה.

לרגל המצב החלטנו לדחות כל פרסום בקרב הצבור הרחב עד למלאת שנה לנפילתם. ימים יבואו והישוב והעם יוכלו לחלק בגלוי את הכבוד והיקר לגופלים, ותמצא הדרך הנ־אותה להנצחת זכרם היקר.

בהשתתפות עמוקה,
מפקד
„תנועת המרי העברי"

* * *

נולד בירושלים ביום ה' תשרי התרפ"ז, את חינוכו קיבל בבי"ס תלפיות ובגימ־נסיה העברית, בה סיים את לימודיו בשנת התש"ד. חבר ומדריך ב„הצופים".

הרבה לנסוע בעולם, עם הוריו, והעשיר את אפקו הרוחני בד־בבד עם העמקת אהבתו וקשריו האמיצים לארץ. ידע לאחד את כש־רונותיו הרב־גוניים — במוזיקה, ציור ותי־אטרון — עם חיי־השירות שלו וידע לנצלם להנאת חבריו למחנה ולפעולות.

שנתיים היה מגוים ובעוד הוא בונה את תכניות־עתידו — שאף להיות מבוגי הצי ה־עברי — מילא את חובתו בגאמנות. מ"כ של „הפלמ"ח".

בערב לפני לכתו הבטיח שעוד יחזור — בהאמינו שעוד עתידו לפניו.

מורשתו

פאר המשפחה ומבטחה היה, מקור שמחה לכל יודעיו. על משמרתו נקטף והוא באבו, ומאחנו, הוריו השבולים, נבצר גם להוריד דמעה על קברו. כל הגליל מקום קברו, ולעת האביב, כל נצן של „דם המכבי" הפורץ אל על — חלק ממנו הוא, ולנחמנו הוא בא. ימיו הקצרים, רוויי שמחה היו, ברוכי בשרון אמנותי ועשיריי חויות אשר נספגו בנפשו משחר ילדותו, ממסעיו עם הוריו על פני מרכזי האמנות שבאירופה.

מאביו נחל את כשרונו האמנותי, מאמו — את האהבה למוסיקה, ומשניהם יחד, שהיו מראשוני החלוצים, את רוח ההקרבה העצ־מית למען ארץ־ישראל. אך אהבתו הגדולה עוד מקטנותו היתה נתונה לאניות. מכל חומר שבא לידו היה בונה אניה. שאיפתו הגדולה היתה להיות מהנדס לבנין־אניות, למען יוכל לשתף עצמו ביצירת הצי העברי. אבל לפני שיתחיל להגשים את חפצו זה, רצה למלא את חובתו הלאומית, ונכנס לשרות בקבוץ. המכ־תבים ששלח אלינו משם נסבו על סיכוי־היבול, על הבצורת, על טיוליו עם חבריו וכדומה.

בן יקיר, עליז וצוהל! את מטרת חייך — בנין הצי העברי — לא זכית להגשים. אנו, העומדים בחוף, ראינו את אניית חייך הקורנים מפליגה ומתרחקת עד שנעלמה לעד באופק הכהה.

אלי, אלי, למה עזבתני? —

אם שבולה

חברו מהפלמ"ח כותב:

עם הבשורה

כשהגיעה אלי הידיעה היתה דמותו של אלי הראשונה שהופיעה לנגד עיני. בחודש הראשון לאחר האסון, כשהכל היה עדיין עטוף מסתורין, הלבבות פרפרו בין תקוה ליאוש, היתה דמותו מלוה אותי תמיד, והיא אשר הפיחה בי את התקוה. פניו האצילים והחינניים אשר ערנות וחיים היו תמיד גסוכים עליהם, דחו כל מחשבה על המות.

זכורני, היום הראשון להופעתו במחנה. גבוה משכמו ומעלה מכל חבריו, נקי ומסודר, מבעד למשקפיו מציצות עינים מפיקות טוב לב ופקחות. עד מהרה נתחבב על כולנו. לא עברו ימים רבים והמחנה גילה בו כשרונות בלתי מצויים. השכלתו היתה יסודית ורב צדדית, באמנות, הציור, במוסיקה, בהופעות דרמטיות, ידו שלטה בכל. אין ספק, שאותו הוי עשיר שנתברכה בו מחלקתנו יש לזקוף לזכותו של אלי. היה ידוע שמסיבה בהעדרו של אלי נדונה לכשלון, כי הוא היה תמיד הרוח החיה.

גם בקורס מכ"ים, בתוך אותה מערבולת של אבק וזיעה ומאמצים פיסיים ונפשיים ידע לנסוך מעט "רוחניות" שהיתה לנו מרגוע לנפש. לא אשכח את הופעתו הנהדרת והמבדחת במסיבת הסיום.

עם תהלת ה"ג'ובים" נפל למשכב. לא עתלית ולא רכבות, ובליל שפרעם נפל בגורלו להשאר אחראי על המחנה. מאז לא ידע מנוחה. חשב, במעות, כי היה בזה ענין מכוון ולא מקריות גרידא. סער ולא נרגע אלא רק לאחר שנתנה לו הבטחה אישית שיקח חלק פעיל בפעולה הבאה.

הצפיה ליום המקוה היתה קשה ומענה. ואין לתאר את התלהבותו כאשר הוגד לו: "אלי, מחר"...

תמה שנה ודעכה תקות ה"אולי". המציאות טופחת על פניך וכופה עליך להאמין במה שאינך רוצה להאמין.

גדול הכאב ואין צרי לו. איננו מחפשים תנחומים — כי אינם. ידעו היוצאים בבהירות את הסכנה ונפשם היתה נכונה.

לו נהיה גם אנחנו נכונים תמיד.

דוקי

* * *

חברתו מהפלמ"ח כותבת:

בראשית פריחתו

איכה אקשר מטפד על רע, אשר היה קרוב לי, ועודנו קרוב לי גם עתה, לאחר שנלקה מתוכנו, אשר בעיני רוחי עודנו חי עתה, פה על ידי?

צעיף הרזים אשר הליט את האסון המבעית מטח בלב את התקוה כי עוד ישוב אלינו. ומתקוה זו, אשר נתבדתה, היה קשה להנתק, זמן רב יחלתי לשובו, אך יום את משנהו רדף, ימים שתקוה ויאוש שמשו בהם בערבוביה — שנה חלפה — ואלי איננו. לא שדרו לי ממנו, אלא זכרונות. זכרונות מופלאים מן התקופה הקצרה והיפה ביותר שבחיי. בפניו ובכל הליכותיו היתה נסוכה אצילות. בקרבתו הרגשתי תמיד את שמחת עליית הנשמה. רב כשרונות היה. בעל הומור בריא וחביב ועשיר דגשות.

אולם עין הגורל היתה צרה באשרנו ותפרד ביניגו, ואותו הטילה מעבר לפרגוד התחיים.

אלי אבד ואיננו. לא קבר לו, ולא ציון!

— — — בטחונו בחיים היה גדול, ותכניות רבות רקם לעתיד. כששאלתיו באחד הימים במה רואה הוא את עתידו, השיב בבטחון: "עתיד אני להיות בין מקימי הצי העברי", חשב ללמוד את המקצוע באנגליה.

ואני בטחתי בו ובדבריו. האמנתי כי את חזיונו יגשים, כי הוא ידע את אשר לפניו, והיה תקיף בשאיפתו. דמיתי, אף כשרונותיו ושקידתו יעמדו לו. ואמנם ערבים רבים היה יושב ומתעסק בהנדסה ובמתימתיקה גבוהה. ואני, גאותי היתה עליו ועל כשרונותיו...

ימים מועטים לפני האסון היה ששרוי במתיחות ובציפיה. בקוצר רוח חכה ליום ההוא. רמז רמז לי, כי משהו עומד להתרחש. ידעתי את דריכותו לפעולה ואת התמרמרותו, עת הוטל עליו להשאר מחוץ לגבולות המבצע.

במוצאי־שבת, שבתו האחרונה, הלכנו כמנהגנו תמיד, להאזין לקונצרט — תקליטים. כל הערב פזם את מרש האבל לצ'יקובסקי, כאילו אמר ללמדני את אשר עלי להשמיע בלוותי אותו למנוחתו...

אותו ערב היתה רוחו עכורה, שלא כרגיל. אך סמוך לחצות בא לחדרי, העירני, והוא כולו שופע עליצות וגיל, וספר כי באה הפקודה, ועליו לצאת בבוקר.

חיל אחזני. אמרתי: "אלי, חזור בשלום!" בבטחון ובשמחה השיב: "עוד יומים נשוב נתראה".

— אילן רענן בראשית פריחתו — מדוע נגזרה עליו כליה?!

חברתו

יצחק בן דור ז"ל

נולד ט"ז סיון תרנ"ב — נפל בירושלים ב' סיון תש"ח

יצחק בן דור עלה בשנת 1913, עבר את כל מדורי ההשתרשות בארץ, עבד כפועל חקלאי בחולדה וברחובות. היה בין חברי קבוצת־העשרה אשר עלתה לקרית ענבים. נדד ממקום למקום בחיפושיו אחר עבודה. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה מוצאים אנו אותו בקבוצת חופרי הבארות בבאר־שבע והסביבה. עם ראשית ההתנדבות לגדוד העברי הראשון התייצב בשורותיו. שרת בחיל הרגלים בארץ ובמצרים. עם השחרור עבר לירושלים ועבד כ צ ל מ. השתתף בקביעות בהגנה על ירושלים ושכונותיה וכן על העיר העתיקה.

יצחק הצטיין באהבה עמוקה לארץ ולעם, אהבת ישראל פשוטה. היה רע לכל אדם באשר הוא אדם.

הוא נתקבל ע"י ברל כצנלסון ז"ל לתפקיד של רפורטר ב"דבר". הוא לא הסתפק במסגרת "היבשה" שנועדה לתפקיד זה, אלא העלה אותו לדרגה של יצירה ממש. הוא חשף את הפינות החביבות והבידחות בישוב. רבים הם האנשים אשר מצאו אצלו סעד ועזרה שלא על מנת לקבל פרס או תגמול. איש נקי־כפיים ויפה־נפש. לוחם אמיץ בכל גילוויי שחיתות וספסרות.

עם פרוץ מלחמת העולם השניה היה בין ראשוני המתנדבים לצבא הבריטי ושרת בחיל הנהגים בצפון אפריקה ואיטליה, שם עזר בהקמת בית מדרש לרבנים ולמורים; עבד במערכת "לחייל"; פעל רבות למען שאירית הפליטה; ערך את החוברת "תור את רומא" שהוצאה לאור בשביל החיילים היהודים; השקיע מאמצים רבים לקידום העבודה במילון עברי / איטלקי והוא יצא לאור למעשה אך ורק תודות למרצו שלו, דבר שהיה לו ערך רב בשביל יהודים איטלקים אשר התרוקנו מכל תוכן יהודי.

עם שחרורו מן הצבא חזר לתפקידו ב"דבר", הפעם כמנהל סניף ירושלים. כאן נתגלתה בכל תפארתה אהבתו הרבה לעיר ירושלים ולתושביה: כל פינה חבויה מצאה חד ברשימותיו, כל ניצן של יצירה כלכלית ורוחנית הועלה ע"י עטו הנקי והבהיר (בחוברת בן־ציון). בעת המצור על ירושלים עבד ללא ליאות כדי לחזק את הרוחות ולעודד, עשה פעולה עניפה בין שכנים קרובים ורחוקים, עודד והסביר כיצד לחלק מנת הלחם שנשארה, מעט מן המים שאפשר היה להשיג. ברוח זו דבר אל יהודי ירושלים ברדיו. בנפול בנו היחיד בקרב בבלד־א־שייך, המשיך בפעילותו כחייל בחזית. בלכתו לעבודתו ב"דבר" נפגע ע"י פגז ואחרי יסורים קשים נפטר בב' בסיון תש"ח. איש "ההגנה" ובטחון כל ימי חייו.

יצחק בן דוד ז"ל — מתנדב בצבא הבריטי

בירושלים הלוחמת

מאת יצחק בן דור ז"ל
(מתוך הספר המוקדש לזכרו)

א

כ"ב אייר תש"ח.
היום יום קל בירושלים.

עד שעה מאוחרת אחר הצהריים לא הובאו הרוגים לבתי־החולים — לא ילדים שהתפרצו מבתים ומקלטים החוצה לשחק, לא נשים שהגיחו מן הבתים כדי להביא בנפשן משהו בשביל הילדים, לא זקנים שהתפללו בבתי כנסיות וגיזוקו.

היום יום קל. לא היו הרבה סוגי תור לעמוד בהם. בסך־הכל — למים. וכבר יש מקצת סדר בחלוקת המים. פחות עצבנות וכמעט שאין צעקות. באים עם פתקאות מוכנות, ובפתקה — מספר. כבר הסתגלו לחסכון בגזלים. יודעים להתרחץ בספל אחד. יש יודעים לגמור בכוס זו גם שטיפת שיניים וגילוח. בעלות־הבית יודעות לכבס לבגים ברבע הכמות הרגילה של המים.

אין הרבה סוגי תור. אין תור לגפט. מי ימצא גפט? מדליקין בסולאר. אם משיגים מלוא־הבקבוק, עוברים למשפחות, שיש להן תינוקות. להן נחוצה טיפת־דלק יותר מאשר לנו, המבוגרים.

אין תור לעצים. אין חלוקה למיצרך זה. מלקטים ומקושטים מאשר יימצא. בחשאי מגדעים עגפים ומשחיתים אילנות. לא הכל התקינו להם פחים מתאימים לבישול בעץ. הפחחים עודם עסוקים בתתקנת דוחדים לאגירת־מים. סוף־סוף אם יכול אדם לחסוך מיום־ליום טיפת־מים, הוא צריך להתזיקם בכלי.

לא צריך להסתכן בפגזים וללכת היום לצרכניה או לחנות להביא לחם. התקינו שהלחם יתחלק לא יום־יום אלא שלוש פעמים בשבוע. המאפיה תהא זקוקה לפחות דלק, ולפגזים תהיינה פחות שעות־כושר למצוא אנשים בחוצות. אין מחסור לחם ואין עצבנות. החלוקה צודקת, ואין רוטן. המנה מספיקה, משפחות הזקוקות למנה מוגדלת, יכולות להשיג אצל אחד השכנים, שאינו צורך את כל מנתו.

והן לא תצא עקרת־בית היום לחפש דגים או בשר. תמול־שלשום נזדמן פתאום בשר לעיר. שחטו בחפזון את הבהמות במשק חקלאי קרוב, שהתחיל סופג פגזים. שגי משקים כאלה מכרו את שובני־לוליהם. היה בשר בזול לאלה שידעו על כך. אי־אפשר היה להנות את כל העיר. בחוצות הילד המות ובמקלטים ישבו באימת או באדישות.

יום קל היה היום. הלילה היה קריר, והתפזרה היתה מועטת. אנשים ישנו היטב גם במקלטים, בפרוזדורי־הקומות הבינוניות, על הרצפות. הילדים התרגלו לארעיות הזאת. גם האמהות. לא צריך להתהלך יתר על ההכרח. אנשים התליפו כוח. קמו רעננים יותר, מאוששים יותר מאשר בלילות החום המחניק, שהיה רצוף גם רעמי שטן של תותחים ומרגמות.

הדכאון מחמת כניעת הרובע היהודי של העיר העתיקה עבר מהר. הכריעה שמחת־הפגישה עם הניצולים. היו הפתעות של פגישות בגי־משפחה, רעים ואהובים. חשבון ומאזן של קורות העיר העתיקה בששה חדשים — אי־אפשר שלא יבלימו, אפילו אצל בעלי המרה־השחורה, את הזוהר שבעמידה זו. נעים היה לשמוע על סדרי־חיים במצור שם, על גילויים מסירות־אגושית, על גבורת גברים ונשים, ועל תפארת היקוד אשר לילדים. כמה עזרו הקלו, כמה בערו במזחמה.

כשמן לעצמות כאובות באו ידיעות מקילות, מנחמות פורתא מקצוי־הארץ. שבעה עשר ימי־פלישה, ומדינת־ישראל איתנה ונחמת ומתאמצת לשחרר את ירושלים. וירושלים מאמינה. על כל פנים היא בטוחה גם בגבורתם של המבקשים להבקיע אליה דרך. היא ראתה אותם, כשבאו פעם דרך שער־ציון והגיעו לרובע־היהודים.

מדוע לא השאירו תגבורת מספיקה? מדוע לא הוציאו מיד את הנשים והילדים? ועוד הרבה "מדוע־ים" אינם מערערים את יסוד האימון והבטחון. מאמינים, שהאחראים למלחמה מבינים, עי־כל־פנים, לא פחות ממני וממך, מה נחוץ. צריך להגיח גם זאת, שאינם חסרים להם לירושלים העתיקה. ודאי שאין ראש ממשלת ישראל חסר להם זה. השאלות מוסחות ונאצרות אי־שם בגנזי ההכרה והזכרון ומשתתקות.

יום קל היום בירושלים. לא יצאו מבי־קור־חולים מכוניות־משא טעונות סוארים של ארונות־מתים של עץ לבן לא־מהוקצע, לקבורה בבית קברות זמני חדש, משום שאי־אפשר ללכת לבית־הקברות הזמני של סנהדריה. סנהדריה — חזית, במטחוי־מכונות היריה של הלגיון הערבי, שעודנו מחזיק בגוש הבנינים והחורשה של בית־הספר לשוטרים. אנשיגו אינם גותנים לו, ללגיון, לזוז משם לצדנו, אבל את יריותיו אין לשתק בנקל. בינתיים מביאים את המתים למנוחה זמנית בתוך ארונות־קרשים. והרבה עשרות גויות נצטברו, עד שנמצא הסידור הזה. לפיכך היו סוארים גבוהים במכוניות. ו"פרי" הפגזים הוסיף והוסיף עליהם, לא כפצועי־כדורים פצועי־פגזים, מאלה, הרוסקניים, קשה הרבה יותר להיחלץ ולהירפא.

היום היה קל יותר. מספר הנוגים העזו ופתחו חנויות. אנשים ונשים עודם רצים, בחצותם את הרחוב. עודם נלחצים במעט אל הקירות, בעברם על גבי מדרכות לאורך־הבתים. אך בפצי־פגזים נשמעו רק מעט. הדי־התותחים מאיזור קרית־ענבים ומעלה־החמישה לא נשמעו כלל. רק מעטים מאד הפצועים שהביאו משם.

הילדים מוכרי־עתוני־הצהרים, שלא פסקו אף פעם משירותם, כמעט חפשים היום, בהתרוצצם ובהכריזם על הסחורה. ירושלים חוטפת וקונה. מגיחים מדלתות ומחלונות וקוראים "ילד"! קונים יותר מעתון אחד. מחפשים עקבות ישועה קרובה. מקלטי־הרדיו נתאלמו בבתים, מאין חשמל, וחשמל אין משום שאין דלק.

ולא נפלה הרוח. רוצים, אמנם, שיחדלו המוראות, אך רוצים גם להתגבר, לא לוותר, לא להיכנע; רוצים לשמוע, שיש חיל־אויר, יותר מהרושם המתקבל מהמטוס האחד או ה־שנים המזמזמים בלילה בשמי ירושלים וכי איזו מנחמים ואומרים: אל תיראו, אנו באים.

שואלים זה לזה: הכבר באו התותחים, השריונים? מה בלאטרון? מה בכביש? ומוכנים לסבול עוד מחסור ועוד מורא, ובלבד לעקור מן השורש את סיבת היסורים האלה, את הגלות.

יש פחות תבוסנים עתה משהיו, אף כי ההפגזה מטילה מורא יותר. גם אבירי־הלב מרגישים צינה בקיבה, כשהם עוברים על כתמי־הדם על פני המדרכות; על "צנצנות" קטנות בכבישים; על גגות פרוצים; חלונות שנסתמאו; על תריסים שנעשו ככברות. מוזר דבר — הפחד והעוז יורדים עלינו כרוכים יחד. ודאי שאי אפשר לחברה, במצב כזה, בלי תבוסנים, אולם הם מעטים מאד.

ובערב ירונן. אין מאור חשמל בחוצות, אך מספר בתי־קפה ברחוב המלך ג'ורג' נפתחים, והנוער במדים שוקק בהם. ושרים ושמחים. יש שנפשו סולדת למישמע תרועה ויש סולת ואומר: הלא זכאי־חיים הם, ולמה נדרוש מהם שיאבלו תאין די במס היקר שהם משלמים?

וגדולה ירושלים. אין אנקות נפגעים מגיעות למקומות שבהם ירועע. אין רואים בלילות בתוך ההברה העליונה שבבית־הקפה את מראות החלשים ואת פני הרע.

גדולה ירושלים כיום. עשרים וחמשה קילומטר משער־הגיא עד קירבת שער־יפו — תחום־ישראל. ואם כי אין מגיעים לשנץ קצוות אלה, שהם תחומי צבא, אבל הרגשת־המרחק ישנה. ובחלק גדול של התחום המערבי שמחוצה לעיר יש גם תחבורה כלשהי. מצפון לדרום הרי התחום מסגהדריה עד קטמון ועד רמת־רחל; שוב כמה קילומטרים. בסך הכל מלכות שלימה. תחום־הגויים נצטמצם מאד.

והננו שואלים מערב לבוקר: מה בכביש? אולי כבר נפרצה הדרך, ולא לשעות אלא לתמיד? האומנם ייבצר הדבר מגיבורינו אשר מגשרים קלו? והלואי ויבוא הדבר בלי מתנת חסד לאומים ובלי סייגים שאינם אלא למחנות־שבויים, ולא יבולע למדינת־ישראל.

*

כ"ד אייר תש"ח.

המפגיזים את ירושלים עושים עסק טוב בהפסקות שהם קובעים בין הפגזה להפגזה. אנשי ירושלים הם אופטימיים, ולאחר שעות שקט אחדות הם נוטים להאמין, שהטוב המצב ואפשר לצאת לרחוב או אפשר להיזהר פחות בחצר. ואז — — — יוצא מלאך־המות בריוח גיכר.

מלאך־המות נשבר גם מהשיחות על הפסקת־האש. בימי השיחות האלה ודאי שמתגברת האמונה בלב, כי הנה הכל עומד לחזור לקדמותו, וחללו של העולם אינו *מלבודת, ואפשר להוציא את הראש החוצה. או יש ומשפחה, שבילתה את כל ימי המצור בעיר העתיקה וגיצלה והשתכנה אצל קרובים במאה־שערים — והנה פה היא נפגעת: רוב המשפחה — בהלם אחד. כל הילדים. חמש נפשות. הם רצו ליהנות מזיו־היום בחצר.

לא היו הבוקר פגזים מרובים כל־כך, אבל הקרבנות הספיקו כדי לקח, מה הן השיחות על הפסקת־האש. ואף כי קשה מאד למוהם של אלה שכבר פיתחו את התגור וכבר קיוו לימים אזרחיים בלי "קטב ושוד בצהרים", שיתגייסו בנפשם מחדש למצוות־הסבל וידעו, כי זוהי הדרך, בת ללכת עד תום, הנה תאלץ אותם המציאות ושוב יתבצרו בתוך קליפת "ואף על פי כן" והיו לחלמיש.

עוד היום יחדשו את עמל הגמלים המבצרים את פתחי־הבתים, דלתים וחלונות, במחיצת שקי־חול ובחומות־אבן או לבנים ממש. עוד הלילה ילכו, מתוך הכרח מחודשת, לעבוד

ברצון בביצורי שכונות ורחובות וסימטאות.

ירושלים פושטת ביצורים ולובשת ביצורים בשנים האחרונות. בראשונה התקפדו הבריטים והחיילים מפני התקפות עליהם. ויהי כל רחוב לצניפות־תיל, לשורות „שיני־דרקון" („מונטגומרים" בני שלושה טון כל אחד), למחיצות רשת גבוהות ולעמדות שק־חול ובטון אורבות.

אחר כך נזקקנו אנו למחסומי אבן ובדזל וקילונות בפני מכוניות־תופת למעצורים בשביל בדיקות. והימלא העיר „משוכות" ענקיות של שיני פסי־ברזל וקני־צנורות ממולאים ביטון ושאר מיני מכשולים למכוניות.

עתה בא תור המיתרסים הכבדים על הגבולות מפני צר ואויב גלוי, בין אם יופיע ביום ובין אם ינסה להתפרץ בלילות.

ותחומי־ישראל של ירושלים אינם צרים עתה, ויש לעבוד ולעבוד בשביל ביצורים של ממש. יש שאפשר לעבוד ביום ויש אשר רק בלילה, שלא יראה האויב. אם ביום, ויהא זה ביום־חול או ביום־שבת, וגרפה העבודה את הרבים בהתלהבות. עובדים דורות יחד, בני חמש מביאים צרורות, כדורים הללו לבניין בית המקדש. נשים למודות־משא ויגיעה גורדות אבנים ועפר בסירים וסלים ובכל אשר ייגרר. קשישים עובדים בישוב־הדעת ונערים רצים ומערים את כוחם ברבעי־שעות עד זיעה ודפיקות־לב. והמיתרס מתרומם ביגתיים נדבך על גבי נדבך ועושה רושם ומבטיח וכאילו מנחם ומדבר: לא לשוא... הרימונו עוד והבטחתים יותר.

פלוגות תלמידים בני חמש עשרה ושבע עשרה עובדים קבע ימים וערבים. אם נדמה להם, שהנם בטוחים מצליפה ערבית — מה טוב. תוך כדי עבודה מספר זה לזה, איזה „כלי" כבר למד ואילו אימונים הוא מתכונן להתאמן בימים הקרובים. הללו כל ישותם בתוך המלחמה, יודעים מידות־התחמושת לכל כלי־יריה, בקיאים בתוצרת סוגי המקלעים הצ'אכיים, הגרמניים, הפולניים, האיטלקיים והשאר. הם מבחינים בקול־היריה של מרגמה ותותח, בני כמה אינשים קומר הפגז ומת משקל הפגז הזה.

סיפוריהם אחרי העבודה לאמא: הייתי היום בארמון ערבי; התקלחתי בו בשפע מים: תלשתי בצל בגן, והנה לך ממנו גם שלוש שושנים.

הדברים אמורים, כשיד המ.צ. תקיפה ועינו פקוחה. אם הותרה הרצועה באחת הפיגות של שכונות הערביות התנכבשות, הרי מתקבצים השודדים הקטנים ובוזזים ומכלים הכל כארבה.

אשרי מי ששם דברים קטנים לכליו ועובר מבלי שיראוהו. לסחוב פהיינפט או חבילות כבדות של מזון, ייתפס והסחורה תוחרם. את הבלים היקרים, השטיחים שאינם גדולים ביותר, החפצים היקרים מן הארונות כבר הוציאו הראשונים. בטרם היות עין רואה ויד משגיחה.

אם היו מחסנים של סיגריות, ביסקביט וכדומה, תשים עליהם יד הרשות הרשמית, לפי תכנית מובנה מראש. בכל זאת היו הימים הראשונים של הביבוש ימי „בבוקר יאכל עד, ולערב יחלק שלל". כשצריך היה להבקיע דרך מחנות לחנות בכיוון לעיר העתיקה, ולא בחוץ תחת אש האויב, אלא בשיטת „המנהרה", כלומר, פריצת קירות מחנות לחנות, כדי לעבור בביטחה, הרי אי־אפשר היה שלא לקחת מזכרת־מה. יש שזכרו את הילדים ונטלו בשלם צעצועים, ויש שזכרו את המטבח והרסיפו לו קצת כלים. אין בדיקה בדרך כלל על השלל ברגע החם של ההתפרצות. עתונאי־חוץ סיפרו בהתפעלות מה שראו אצל פלמ"ח — „הפורצים", — לאחר שחדרו לעיר העתיקה ושבו עמוסי שלל. איזו משמעת, השתוממו. המפקד רק ציווה, ובולם שמו את השלל בעריסה אחת והוא אמר להדליק, ממש, כמסופר ביהושע. חרם הוא, אמר המפקד. הוא השאיר להם רק מעט סיגריות וסוכריות. השאר נשרף בעריפה.

ויש שלל מציל ממש. אם הצליחה ועדת־ירושלים (הרשות המרכזית שלנו) לשים יד על כמות־מה של דלק, הרי עוד ימים אחדים של זרם־חשמל, ויהי מקוצץ, ויהי שאינו ניתן אלא אחת לשבוע לסירוגין של שכונות וסביבות. עוד חצר ערבים, הרי עוד כמות מים, וכדאי להריק קודם את הבור הזה ורק אחר־כך את הבורות בסביבותינו המקוריות. אגרנים מובהקים הם הגויים. אוצרות ממש של מיצרכים נמצאים אצלם גם בעיר וגם בכפרים. אם יש לך עתה סיכוי להשיג מידיד בקבוק נפט או סולר, אין זאת אלא שהשיג מידידו הוא חצי פת מתוך איזה בית ערבי שהיה לבז.

הולכים ברגל. אין בנזין למכוניות. היית משלם לטכסי כמה שיקבע, כי מה תעשה בכסף המעט שנשאר לך? תקנה מזון? ואם יש סחורות אחרות בחנויות, הרי הן סגורות. מובן, שנשאר אך שלד של קוי־אוטובוסים לשכונות המרוחקות, וגם זה רק בזכותה של התנועה הצבאית. אם כבר צימצמו את ימי־האפייה ואת מקומות־ההדפסה של העתונים, ודאי שאין דלק. הזוהירים ממעטים גם להתהלך. אשרי יושבי מקלט. ולו רק אפשר היה לשמור על הילדים שלא יצאו.

חדשות עוד נפוצות על־ידי העתונים, נדפסים וכתובים במכפלות. איו מקלטי־הרדיו פעילים אלא לעתים רחוקות, כשמופיע באורח־פלאי מיטיב ומצחיל — זרם־החשמל. אז מהרים להכין ולהרתיח מים, לגהץ קצת, מחפשים כל תחנת־ראדיו אפשרית, לקלוט חדשות.

לא פשוט ענין־התחבורה. עתיגאים אמריקאים ואנגלים נעשו שונאי־ישראל ממש, על שאינם יכולים להעביר את „הסיכום" הנפלא של חיי ירושלים. הם היו מוכנים לכתוב לטובתנו. הם באמת נתרשמו לטובתנו, ואיד זה אין ה„הגנה" והסוכנות היהודית, הכל־יכולים, מעבירים להם את הסיפורים לשתוניהם? מה זה לשלוח בשבילכם אוירון אחד, רק אחד, ליום לחיפה?

בראשונה רמנו, אחר־כך צחקנו, אחר כך שלחו טלגרמות לבן־גוריון ולכל מי שיכלו. אילו קרה זה בתוך עם אחר, אולי היו משתפים בצער על האסון, ומבינים את האחראים להנהלת־המלחמה. לגבי יהודים — שאני. עילה נוספת לבעוס, לשנוא. והנה כבר יצא חלק מהם לרבת־עמון (האם גכהו שם בשעת־הפצצתינו, כדי „סטורי" נוסף?) וד' טוד חלק יצא בקרוב לתל־אביב. אין תקוות לירושלים. כאן אוכלת הפגאה לחבר הנמצא בצד השני, הערבי, דהוא חי לו בשפע ושולח „סטורי"ם" ומתפרסם.

ומעשה בשני סופרים של סוכנות טלגרפית אחת, האחד אתנו, והשני בעיר העתיקה, בחסותו של הלגיון הערבי. ראה זה שאתנו להודיע לחברו מעז טלפוני שלו. מה עשה? השתמש באלחוט של הקונסול הכללי הצרפתי, למסור בואשינגטון ומשם לנייק־סאכסם. הגיע הצרפתי במועצת־הבטחון מסר לנציג את דבריו בציגור הרשמי לטאנגייר; משם הועברה הידיעה לצד הצרפתי ערבי, והלה לרבת־עמון, ומרבת־עמון הגיעה הידיעה מיד על־ידי שידור הלגיון הערבי לסופר פלוני בירושלים. אין המעגל הזה אפשר לידיעות יום־יום. זה היה מעשה חסד ביחס למען. אילו היה הדבר אפשר לגבי „סיפורים" רגילים, היה נפתח לרייגול פתח נרחב למדי. ובידוע שאין פותחים רחבים לגנע זה. רק חשדנות חולנית ואטביזם של „ציד מכשפות" מעורר לפעמים יהודים ויהודיות בירושלים לומר: הנה עלתה אשה פלונית על הגג ומיד לאחר זה הועף פגז לרחובנו, סימן היסטאריה רגיל הוא. ערבי ירושלים, והאנגלים אשר אתם, יודעים יפה את ירושלים העברית ויודעים את המרחקים למוסד, לבית־תרושת, לבית־ספר, שמשערים כי מקום־ריכוז הוא כיום, והמפות העירוניות מדויקות וכל בית מסומן בו, ואין צורך בריגול מיוחד, כדי לקבוע את המרחק אליו. בכלל, אין צורך להתכוון במיוחד בהפגזות ירושלים. כל מקום שתפגע בו, תזיק לייהודים. האזורים הבטוחים ביותר הם אלה שנכבשו מידי הערבים. לתוכם אין הפגזים מגיעים, ואמנם בחלק מהם שובנו הביצולים הכי אובים ביותר, הזקוקים ביותר למעט נופש ומרגוע, לשבתם של האחראים ייאמר: דואגים לכאובים ביותר.

לאבות ואמהות בישראל

מאת י. בן דור ז"ל

לחזיים, בשילוב נשמות

הצפרניים שבהן ירטשו נוקמים עבדים צעירים את גופי המרצחים, תותבות הז, שאולות מהעולם הדורסני השופך את דמנו ללא רחם. בגינו ישילו את צפרני הדמים, כאשר רק חופר ותסולק מזימת הרצח והחנק מעליגו. ילדינו נשארו בנפשם שיות טהורות, גם לאחר שאילצום הזאבים למדוד להם במידותיהם.

שבועות עברו בתדהמה עד שנתברר, כי הגאצים של המזרח זוממים השמדה ממש, וכי אין כל תקוה שיקום מישהו ויאמר להם הרף. בלמינו המוסריים קיימים, ואת מס־הדמים מגופנו שילמנו. לא השכמנו להרוג את אלה שהתכוונו להרגנו, כי אמרנו, אולי בכל זאת לא ייגרר הרוב אחרי המיעוט שפתח בהתקפות.

ובינתיים זבו דמינו בכבישים ובחוצות הערים. הרוגמים רגמו, הדוקרים דקרו; וכרוב עידוד, למראה הרשות שניתנה למשחית, הוציעו גם רוצחי הדרכים, גם הקלעים והצלפים ורומי־הרמונים, לעזרת המציתים והשודדים. הסכרים שהקימו מגיניגו בגבורה — לא הספיקו.

כשבנינו מתפרצים עתה בחמת זעם לתוך משכנות האויב, לאור היום ובחשכת הלילה, לזרוע אימים ואש, חורבן ומות, הרי אינם אלא מחזירים בזה לחיקו מקצת מן האסון שבו מבקש האויב לטבענו. לא צמאי־דם הם ואת המזמרה לא כתתו לחנית.

חובה מוסרית עליונה היא להם להביא את המלחמה אל שער אויב, והם גדלו וחזקו ברוח עד מדרגה ועד יכולת זו. הנערים והנערות שלנו לא ישלימו אל משטר־משיסה, לא יותרו על חיי יהודי, לא על סימטה בפרבר שלנו. מכל שכן לא על זכות מן הזכויות על

מרחב יהודי, על זכות המגיעה לכל עם. אם פרץ האויב את בטחוננו, הם לא יניחו לו, לפורע, להתענג על שלוה בדרכים ולא על מבטחים בכפרינו. מי שיצא לשכל בחוצות יהודים, יקבל אימה גם בחדריו הוא. בת בבל לא תהיה שודדה ונשכרת. היא תהיה גם שדודה. אשרינו שגדלנו דור לוחמים, השותים ממעיינות הגבורה, ולא על מנת להיות שיבורים.

צאו ובדקו את שליחי הנקם היהודי האלה, מה הגיגם ומה האפיקים למרצם ואונם בימים שבהם ניתן לנו אויר לנשימה. עמוסי עמל, מעמיקי פיום, שוחרי מדע ומסע ואמנות, קדושת צלם אלוהים אשר באדם מרוקמת איתן בתפיסתם הרוחנית. הכר תכירו זאת למן שעושעי־הילדות שלהם ועד הרוח המפעמת בתנועת הנוער שהם מקיימים. השגאה מהם ו־הלאה. לא היתה בהם איבה לערבים. הם הרגישו כי אנו, אבותיהם, לא הגינו מעולם איבה. במגע בנעורינו נמו קו לכל ימי חייהם, קו הבנייה; את יתרת כוחם הם מבקשים לפרוק בדרך היצירה, בהחיאת שממות, בפיאור נכסי השלום שלנו ובגיוונם. נשרינו הצעירים יודעים גם לשקוד כגמלים למען היצירה העברית, שלימות הנפש, נחלתם המפוארת של תעלמים והעלמות שלנו, בהירי המבט וטהורי הלב, היא שעושה אותם כפירים, עת יבוא צר לשלוח שן ורגל ופגיון בשדנו הדל, משום שהוא נראה להם כאלו הפקר. אז נתקעים מאליהם הקשתות והחצים והגרזנים במקום כנורות ועוגבים בידי דוידינו הרכים, הבאים מאחורי צאן וסירה וספר. כל עול קשה יקבלו עליהם, ואפילו משמעת, היא הקרבן הקשה ביותר לרוחם, ובלבד ללכד חזית מלחמה שעירה. בחריקת שיניים וביוץ אגרופים, בלב שוא בלי קול, יבלמו זמן מה את חרונם, יעמסו בתפקידי יום־יום אחראיים, אולם כאשר תוגדש מידת־היסורים, כמו במקרה בתי־הזיקוק בחיפה, יזנקו.

הם אינם יכולים לייבב. אל־הנקמות מדבר אליהם מן הקמה התמה שאנו מגדלים, מקולות השלום שאנו קוראים אל השכן ואל כל העולם, לחוס עלינו ועל עצמם ולתת לנו מנוח ונשימה ואויר. ילדינו יודעים את אמת־השלום והרחמים שלנו, כמה כנים היינו, אנו וילדינו, בביטוי הרצון הטוב. והברתם זו מפרזלת אותם למלחמה. השקר שבמלחמה שהוכרזה עלינו מסמר את שערותיהם לא פחות מהצרה שבה. איבה יעיזו בוויי־חמסינים סוחרי־עבדות, צבועי־מדבר לשלול מאתנו את מתק החיים, את תפארת המולדת. גיאותיה ורכסיה של המולדת, אותם מדדו לוחמינו בשעל רגליהם כשהיו עוד דקות ורכות, כשילקום הטיול הקטן מכביד משהו על השכם וכפות ידיהם הגמישות לופתות את מוטות־הטיול הקלים — והידיים האלה כבר גלהצנו אז בכוח אל המקלות האלה, כאשר הפריעו להם צרי־עין עיונים בסיורי הלימוד — העמקים והשבילים האלה, ההרים והסלעים האלה לא יובלו ליהפך מארב של מרצחי יהודים, ועיני היהודים הצעירים ריואות, היה לא תהיה!

ועתה יפגעו ברקים באלוהינו הצעירים. הם גופלים באהבה, אהבה — הוא רחשם האחרון; אין להם שמץ טינה עלינו על שחינכנו אותם לטוהר ולשלימות, על שנטענו בלבם את אהבת החירות ואת זקיפות הקומה. הם אינם מסוגלים להרכין את הראש, אולם הם מודים לנו על כך. הם מודים לנו גם על שהקנינו להם את תפיסת צערה של הגולה, ואת הרגש שעלבון הוא לחיות בהוויית־תולשה. בשהם יוצאים להכות באויב, הם מתכוונים לאויבי כל הדורות, לאיבה עצמה, לרשעות עצמה, וגם לחטא של עצמנו, אבי כל חטאת — תולשה.

וכשהם עולים למזבח בריבית־עלומים, הם מתכוונים לקרבן־גאולה, שאין מנוס ממנו לשוחרי־חיים.

יעקב ברגר ז"ל עם קבוצת חברי ה"הגנה" בירושלים

יעקב ברגר ז"ל

(קטעים מהוברת אשר יצאה לזכרו בכ"ד אדר תרצ"ט)

בסוף החוברת הובא ה"יזכור" הבא:

יזכר ישראל את האם העבריה השולחת מדי לילה בדמע ובכאב־לב את בנה למשמרת.

יזכר את האב המאמץ ידי בנו להגנת העבריות וכובש צערו בחובו.

יזכר את האשה הגושאת בעול הבית והמשפחה, — עת בעלה יעמוד על משמרתו, במקום סכנה.

יזכר את הבנים הגדלים ללא אב, כי נלחם בחזית, — והם ממהים ונכספים להגיש לו עזרה.

יזכר ישראל את לילות הגדודים של האם, האשה והבנים.

ויתברך בזרעו, וגאה לבבו כי שותפו כלם במערכה הכבדה ובעת הרת עולם יצורף כאבו לכאבם ותפלתו להפלתם להגנה, לעבודה ולשלום.

דרך חייו האחרונים של יעקב ברגר, מסמנת במידה רבה את קו ההתפתחות של מפעל ההתגוננות היהודית במערכת המאורעות החמורים, שעדיין אנו שרויים בתוכם. כאחד מן החברים הבחירים, שמראשית הפורענויות ייחדו את עצמם בכל מאודם, גופם ונפשם, להגנת ירושלים העברית וסביבותיה ואשר עם התרחבות כח המחץ של התקפות האויב הגבירו את כוחותיהם הם ואת כושר הפעולה של הארגון כולו, בהתאם לצרכים המתרבים והולכים ולתפקידים שהוטלו על העם המתגונן, — הריהו משמש סמל חי ובולט לאותה דרך ארוכה, שעברה ההגנה העברית למיום פרוץ המאורעות ועד ליום מותו, מות גבורים, על שדות חניתה. אכן, במותו ציוה לנו את חשבון עולמנו, לידע מה זכינו, מה הפסדנו ע"י מיעוט מעשים והיכן אנו עומדים כיום הזה. יהיו, איפוא, הדברים הבאים מנחת זכרון לאחד מיקיריה ובוניה של ההגנה העברית בירושלים ותגמול־של־אמת ליוצר צנוע מאת בן־טיפוחיו.

א.

עם פתיחת המאורעות באפריל נקטו המתגוננים אותה שיטה מקובלת, שבה הלכו והצליחו לשעבר.

באותם הימים לא נשתנתה התנועה, שהורגשה במערכות הערבים מאלו שקדמו לה, והתפקיד שהוטל על המגינים היה, איפוא, למנוע התפרצות המונים ע"י שיסוי אל תוך שכונות של יהודים. לתכלית זו נתגייסו כל החברים למקומותיהם והופקדו בנקודות רבות קבוצות קבוצות, כשהם קבועים בתחנותיהם וצופים מול האויב. האמצעים שברשותם לא היו מרובים ביותר, אלא שהספיקו להדוף כל התגנשות, שעשוייה היתה לבוא בדרך של התקפת המון בלתי־מאורגן. כיון שלא חששנו אותה שעה לדרכי התקפה אחרות, לא נשתנתה אף שיטת התגוננותנו החברים ישבו במקומותיהם וחכו להיראות השונא, מוכנים לקדם את תנועותיו שלא יתקרב אל רשותם ממש. אין ספק, שעמידת האנשים על משמרתם הרחיקה את הסכנה שהיתה צפויה לכמה מן השכונות שבירושלים. כיון שהערבים ידעו להעריך את כוחות ההגנה העוקבים אחריהם, ופחדו מפניהם. יש איפוא, לומר, שבאותה תקופה ראשונה הצליחה ההגנה למלא את תפקידה בדרך כלל כהלכה.

אולם לא היו ימים מועטים ותנועת הערבים הוכיחה, שהיא עומדת ללכת בדרכים חדשות. השביתה הכללית שהוכרזה ונתבצרה העמידה את הישוב בפני העובדה של התארגנות מקיפה ומתוכננת במערבות האויב. ואמנם עד מהרה נתגלו הסימנים הראשונים של שיטת מלחמה חדשה — הטירור המאורגן. דבר זה, שהפתיענו בתחילתו, העלה בפני צבור המגינים את בעית הבחירה בדרך תגובה מתאימה לטכסיס חדש זה של האויב. שכן בשעה שהחברים נתגייסו ונכלאו שבועות רבים בנקודות שבתחום העיר, יכול היה האויב להטיל אימה על הצבור ולשתק את חייו ע"י התנקשות בטבורן של הערים ללא תשובה הוגנת. ואעפ"י שאנשינו עייפו מרוב "בטלה" ומתנאי הגיוס הקשים, תבעו עם זאת רובם תפיסת שיטה אפקטיבית של פעולת הגבה ומלחמה באויב בדרכו שלו. אולם שיקול־דעת והתחשבות בגורמים המדיניים, ובעיקר — הכרת האחריות והמשמעת כלפי הישוב והגנתו, כל אלה אלצו את המגינים להמנע מלבוא להם דרך חדשה. הוספנו, איפוא, לעמוד על משמרתנו כבתחילה, אגב חידוש דברים מועטים במערכה. רבתה ההשגחה, גלכדו הנקודות. האנשים נתאמנו יותר, גדלה התחגייסות וגוספה קשמירה ברחובות קריה. והיסוד התחשוב שהעלינו מן הימים ההם — התחלת הכשרתם של חברים מסויימים לשיטות הגנה פעילה והדרכה המכוונת לתכלית זו.

ב.

קרוב לאוגוסט 1936 נפתחה תקופה חדשה במלחמת התנופה הערבית ע"י הופעת הכנופיות. ארגונן של חבורות מזוינות, מודרכות על־ידי מפקדים מקצועיים, העוברות ממקום למקום לשם ביצוע התנקשויות־פתע על ישובים של יהודים, בישר התיסדותו של מעין צבא־התקפה ערבי, המלוכד ע"י מפקדה ארצית אחידה. כחו של צבא זה הוגבר ע"י כפיית התושבים הערביים והסכמתם ליתן ללוחמים מחסה, אנשים ואמצעים חמריים.

ע״כ הובטחו לתוקפים בסיסים להתקפה ותנאי פעולה מתאימים. ביחוד הוגדל כוחם ע״י הצטרפותם של בני הארצות הסמוכות, דבר שהבטיח להם מקורות מרובים לנשק ולאספקה ולהדרכה מקצועית. העובדות הללו שינו את פני המערכה תכלית שינוי, והישוב נאלץ להתאים בדרך דחופה את שיטת הגנתו כלפי המציאות החדשה והחמורה. לא היתה צפויה מיד תועלת מרובה מהמוני האנשים הקופאים על שמריהם בבתי השכונות. שוב לא היה אפשר למסור לידי האויב את יזמת הפעולה. מול הגדודים הצבאיים היה כורח להעמיד יחידות של לוחמים, המאומנים לכך, שתכליתם לקדם את פני האויב בטרם יבוא אל מטרת התקפתו ולאלצו להכנס למערכה במקום שלא צפה ותיכנן מראש. ביחוד כבדה חובה זו כלפי הישובים המבודדים שבסביבות העיר, שרבים המבואות והפרצות המוליכים אליהם מן הכפרים הערבים שבתחומם. ואכן, ידעו המגינים לפתור אותה בעיה חמורה, אעפ״י שקשים מאד היו התנאים שבהם נאלצו להתכונן ולפעול. אותם הימים מתייסדות קבוצות הנודדים, ששדה פעולתן השתרע עד למרחק של חמשה עשר קילומטר בקוטר ולמעלה מזה. תפקידן — ריגול פעיל של האויב בתנועתיו והדהמתו על־ידי התנגשות עמו מחוץ לתחומי הישובים העברים. בתנועות לילה אלה נתחשלו המגינים והפכו לוחמים מודרכים ומנוסים, שמחץ תנופתם וכושר תנועותיהם, למרות מספרם המצומצם לערך, שמשו מגן לישובים העברים שבתחומי ירושלים, שקול כנגד המוני השומרים הקבועים בנקודותיהם. אולם אף בעיר עצמה נשתנה המצב במידה מסויימת. השמירה ופעולת ההגנה שוב לא נצטמצמה בפנים השכונות, אלא חרגה אל הגבולות ומהוצה להם. אף כאן היו פוקדים לפרקים את האויב ע״י „נדודי ליל״ ומארבים. להתפתחות זו סייע הרבה בלא ספק מתן הנשק למתגוננים ע״י השלטונות. הליגליזציה הכשירה תנאים נוחים יותר להתאמנות ולשמירה ולפעולה ממש. אף ההתגייסות רבתה ע״י כך והפכה מעין מפעל עממי. אותה שעה מתהדקים הקשרים בין העיר ולסביבה, ירושלים נוטלת על עצמה את הגנת הישובים. ובפעולות הללו שבסביבה נופלים הקרבנות הראשונים מבין שורות ההגנה הירושלמית (מושיוב, דוד נשרי).

מצב זה לא נשתנה אף לאחר יציאתם של בני הכנופיות שמחו״ל (קוקג׳ וחבריו) וההפסקה שחלה לשעה בפעולות האויב. שכן לא היו ימים מועטים והערבים חידשו את פעולות הטירור, ואעפ״י שהכנופיות נשתתקו הרי הישוב, כשלטונות הכיר בחומר הסכנה ובפורענות העתידה לבוא וידיו לא רפו מהתגוננות לשעת חירום. רבים המתגייסים והמתאמנים, רבה השמירה — העם הופך מילואים לחיל המגינים.

אותה שעה מתרחש מאורע, שהוא נראה זעום בראשיתו ושלאמיתו של דבר סימל פתיחתה של תקופה חדשה בהגנה העברית, שעתידה היתה לבאו לאחר מכן — נוצר גדוד הרכבות היהודי.

מעשה זה שיווה להגנה דמות חדשה, ניתן לה תפקיד ואופי של צבא, שאין תכליתו שמירת גופם והונם של היהודים בלבד, אלא השתתפות פעילה בהגנת הארץ. ע״י כך נתבשרנו, שעתידים אנו לשמש להבא מעין ריזרבה צבאית להגנה מקיפה של א״י בכל התחומים. ואכן הימים שלאחר כך אימתו סברה זאת והביאוה לידי ביטוי של ממש בפנים מרובות.

ג.

פרוק הועד הערבי העליון, כליאת חבריו וגירוש המופתי, גרמו להתחדשותה ולהגברתה של מלחמת התנופה הערבית. בכוחות מוגדלים פתחו הללו בהתקפה מכוונת ומקיפה כמעט בכל תחומי הארץ. מטרתם מכאן, ואילך, נראה, שלא נצטמצמה כבתחילה בהטלת אימים על הישוב העברי (והשלטונות) אלא מלחמת כיבוש לשם תפיסת השלטון בארץ כולה. ואמנם עלה בידם להשתלט בכמה אזורים אם לחלוטין ואם למחצה ולשליש. אף טכסיסי מלחמתם נשתנו באלו הימים. תחת ההתקפות הבודדות, שהצליחו לבצע ע״י העברה מהירה של כנופיות ממקום למקום, החליטו להחריד את הארץ כולה בבת אחת. עובדה זו, עם בגידתה של המשטרה הערבית, שאלצה את השלטונות לפרק את הנשק מעל השוטרים הערבים הרבים, כפתה על הממשלה את ההכרה, שיש לשתף את היהודים בהגנת הארץ במידה רבה יותר. הנסיונות שנתנסה הישוב בימי המאורעות והידיעה הברורה, שמסירת נפשם וגבורתם של היהודים, נוסף על היתרון שיש להם על החיילים הזרים בהכרת הגיאוגרפיה והטופוגרפיה של הארץ, הוכיחו להם לשלטונות ששיתוף ההגנה העברית בפעולות הצבא והמשטרה ברחבי הארץ, עשוי לשמש סיוע רב בדיכוי המרד הערבי. מאותה שעה מספחים מפקדי צבא במקומות מסויימים יחידות־הגנה לגדודיהם בפעולות החיילות. קבוצות רבות נשלחות לתחומים ערבים לעזרת המשטרה. משמרות מופקדים במקומות מרוחקים להשגיח על צומתי הדרכים ועל מפעלים ממשלתיים. באותה תקופה נבנית גדר התיל בצפון ע״י פועלים ומגינים יהודים. כללו של הדבר, ההגנה העברית הופכת במידה מרובה צבא־עזר. ואולם על־ידי ריבוי התפקידים שהוטלו על ההגנה מצד השלטונות, תבעה השעה מאמצים מחודשים ומוגברים מן הישוב כלפי עצמו. נתגלה הצורך ביצירת גושי הגנה מלוכדים, בהקמת פלוגות־שדה מיוחדות, לשם הגשת עזרה מהירה ומספקת לנקודות בשעה התקפה, צורך זה חייב לא רק הגדלת הכוחות האנושיים ותוספת הכשרה, אלא אף אמצעים טכניים חדשים, וכן הולך הישוב ומייצר לו מכוניות משוריינות שהן צורך חיוני לפעולות הנ״ל. מתקינים מכשירי איתות מפותחים, סוללים דרכים וכיוצא בהם. ההגנה מוסיפה להתחשל ולהתמחות, נוצרות פלוגות־האש, התוקפות את האויב ומטהרות שטחים גדולים מן הכנופיות.

הגדלת האמצעים נתבעת ביותר על־ידי התייסדות הישובים החדשים בלב „ארצו״ של האויב. התנאים המיוחדים שבהקמת הישובים הללו (המהירות המקסימלית, המחייבת גיוס אנשים בקנה מידה מרובה, השכנת קבוצות מגינים לימים רבים, קשיי התחבורה), המריצו את הישוב לתכנן לעצמו דרך שעל ידה תובטח שלמות ההגנה מכל הבחינות. וכך מתגבשת ההכרה של ליכוד היסודות השונים של הצבור במפעל ההגנה הארצית ויצירת מנגנון אדמיניסטרטיבי־כלכלי לשם סיפוק הכוחות האנושיים והאמצעים החמריים במילואם, רעיון שמצא עד מהרה את ביטויו הממשי ב„כופר הישוב״.

וכן אנו עומדים כיום במערכה, שכחותינו רבים מבראשונה, כשיחידות רבות פועלות, כשהן מודרכות ומאומנות בדרך צבאית גמורה, כשרבבות אנשים מסופחים לשורות, בקצרה — יש לנו מיליציה עממית ראויה לשמה, המכילה יסודות צבאיים מסויימים מן המובחר.

ואולם אין לנו להתנחם ולהשתלות במה שהשגנו, כל שזכינו בו בימי הסכנה והמבחן אינו כדאי שנהיו מרוצים ממנו. עלינו לדאוג לכך, שלא ימצאונו והמאורעות העתידים, כשאנו תוהים ודלי־מעש. עלינו ליתן את דעתנו על כך, שלא יתכן שנהא אף להבא מפגרים אחרי המאורעות כמות שנהגו בעבר, במקום לקדמם. חובה להתכונן למלחמה ממושכת, שאולי יהיה לה פנים חמורות יותר. לשם כך יש, תחילה, לספח אותם האנשים (שרבים הם) שעדיין לא נתנו ידם (כלל או שלא כראוי) למפעל ההתגוננות. שנית, חובה להגביר את הכושר המקצועי והטכני של אנשי ההגנה. שלישית, יש לתקן ולשפר את המנגנון הארגוני והדיסציפלינרי. ולאחרונה — חייבים אנו לטפח ביתר שאת את כוח ההתמדה והסבלנות של המגינים, ולהפיח רוח־חיים של חברות וחיבה בשורות, להיטיב היחסים שבין מדריכים והמתאמנים, ואף דבר זה לא יהא קל בעינינו: חברים רבים מפקירים את עצמם ממש, מוותרים על עבודתם ועל עתידם הכלכלי. חובת הישוב היא לדאוג לכך, שמגיניו הפעילים לא יהיו צפויים לרעב ולחוסר עבודה (ולדחקות בני משפחותיהם). בגמול מסירות נפשם. נזכור־נא שאנו עומדים בפרשת דרכים, אין אנו יודעים מה ילד יום. אל נחטא בפני עצמנו בהסחת דעת וברשלנות נחשוף מקרבנו את הכוחות הגלומים בנו ונענה לתביעת השעה הדוחקת נגביר מאמצינו, נלכד השורות, נאחד העם, נחשל את רצוננו, נחזק את ההגנה — אם לא עכשיו, אימתי?

•

המעשים הנסקרים בטורים הללו לא זו בלבד, שלא פסחו על ירושלים העברית, אלא אף נתבצעו במידה מרובה על ידי אנשי ירושלים. תחומה של העיר לא צמצם את שטח הפעולות של הירושלמיים, אף לא סביבתה הקרובה והרחוקה. למקומות רחוקים הרבה נשתלחו בני ירושלים, ולכל מקום של סכנה וגבורה נזדרזו לילך מעצמם, אף לא הובישו את חבריהם. אחד ומיוחד מבין אלה הוא יעקב ברגר, שנפל על יד חניתה הנבנית ביום כ״ד אד״ר ב׳ התרצ״ח. יהי זכרו לברכה ולמופת.

ג. א.

(ג. א. הנו גדליה אלון ז״ל, אשר כתב מאמרו זה בכ״ד אדר תרצ״ט — המערכת).

מתולדותיו של יעקב ברגר ז״ל

יעקב ברגר נולד בשנת 1907 בעיירה קטנה — ינדז׳יוב — שבפולין, משפחתו היתה מכובדת על כל הישוב היהודי שבעיר וסביבתה. ראשית חנוכו היתה בתחום הבית. הוריו, שאמידים היו, הזמינו לו מורה פרטי והוא לימד את יעקב והכין אותו לגמנסיה.

כשנעשה יעקב בן 13 נכנס ללמוד בגמנסיה הפולנית שבעיירתו, אהוב היה יעקב על חבריו הפולניים. אף־על־פי־כן לא מצא ספוק בחוג חבריו אלה. משחר ילדותו היתה טבועה בו תחושה עצמיות לאומית ולפיכך

לא יכול להשלים עם רוח ההתבוללות שבבשה את הגוער היהודי, חבריו ללמודים. חברה יהודית־לאומית זאת שיקק אותה יעקב מילדותו הלכה והתפתחה בו משנה לשנה, וכשהגיע לסף הבגרות התבטאה בחביעה למפעל הגשמה נועז, מפעל חלוצי למען עמו וארצו.

בהיותו בן 16 נסע לעיר המחוז ושם קשר קשרים עם תנועת „השומר הצעיר", וכשחזר משם ארגן סניף של ההסתדרות הזאת בעיירתו. מן היום ההוא נעשה יעקב הרוח החיה בהסתדרות „השומר הצעיר" ביגדל־יוב. הוא היה המארגן, הוא הפועל והמפעיל. וכשדרשה ממנו הנהלת הגמנסיה הפולנית שיעזוב את „השומר הצעיר", לא הסס יעקב אף רגע אחד. לא את „השומר הצעיר" עזב אלא את הגמנסיה. מני אז הקדיש את חייו למפעל, לארץ שאליה נשא את נפשו ולחבריו. התחיל ללמוד עברית. בשקידה ובמסירות למד את השפה הזאת. הוא שהשפיע על רבים שיעזבו את למודיהם בבית הספר ויצאו להכשיר את עצמם לעלות לארץ־ישראל. בשנת 1925, ויעקב אז בן שמונה עשרה, יסד חוות־הכשרה חקלאית בכפר סמוך. באסרו־חג של פסח יצא עם קבוצת חברים להכשרה. קשה היתה העבודה בהכשרה. החברים היו נתונים במצב של רעב למחצה ויעקב היה הראשון לכל עבודה קשה. רוחו לא ידעה משבר. בבור חזבל עבר עבודה שכל החברים השתממן ממנה. זו היתה הכרתו: „מוכרחים אנו להוכיח את יכלתנו ורצוננו לעבוד עבודה קשה, שאם לא כן אבדנו". חבריו שחיי העבודה קשו עליהם ביותר, שאבו ממנו את הכוח להמשיך ולפעול.

ב־22 ליוני 1926 עזב את פולין. לחברו שהבטיח לו כי יעלה אתו יחדיו לארץ הוא אמר: „ליום זה חכיתי; מרגיש אני צו פנימי לעלות מיד אחמה לך בארץ". ב־30 ליוני 1926 הגיע יעקב לארץ.

את הזמן הראשון בלה בתל־אביב. והימים ימי משבר וסיוע". הפרוטות שהביא עמו מפולין אזלו מן הכיס, אולם יעקב לא נזקק לסיוע. יחד עם חברו שהגיע גם הוא לארץ בעבור חדשים אחדים הלך לחפש עבודה. מוכן היה לכל עבודה ובלבד שלא ידע הרפה רעב ולא ירגיש את כלימת הסיוע. שבועים ימים לן על שפת הים תחת כפת השמים. אחר כך מצא לו מקלט באורוות פרדות שבקצה העיר. שם נכנס בהחבא מדי ערב ויצא קודם עלות השחר. את העזרה שהציעו לו הוריו סרב לקבל. „באתי הנה לעבוד ולחיות מעמלי — אמר — ולא להיות טפיל".

בעצם ימי רעב אלה ערך טיול יחד עם חבדו, ברגל עברו שניהם על פני כל הארץ, ואז בימי הטיולים הקצרים נתקשר לבו אל הארץ, אל יפיה והדרה. כשבוי היה לארץ ללא חשבון וללא תנאי. ניכר היה בו שאין עוד כוח בעולם שיוכל לנתקו ממנה. הוא החליט להכנס לקבוץ. פנה לשם כך בבקשה למרכז החקלאי, אולם שלש הלירות הנחוצות לכך לא היו בידו ועל כן לא נענה לבקשתו.

אותו משא הביא אותו לירושלים ובכיסו היה חצי־גרוש שנותר לו לאחר ששלם את דמי הנסיעה. בתרמיל שעל גבו נמצאו כל חפציו שהביא עמו מחוץ־לארץ. גם בירושלים נכונו לו ימי רעב. אולם יעקב לא נכנע. עבד בסבלות ובכל עבודה ארעית אחרת וגופו החסון שפע כוח ועלומים.

חדשים אחדים לאחר שהגיע לירושלים כבר היה חבר בארגון. עם כניסתו לארגון התחיל מפעל חייו האמיתי, הגצחי, שבו יהיה קשור זכרו עד עולם. לו ולחברו היה זוג נעלים אחד, בשותפות. שניהם היו יחד באותה הקבוצה והיו נועלים את הנעלים על־פי התור. לפיכך היה אחד מהם חסר בשיעורים ושהגיע דבר חסרונם בשעורים לבירור, נתגלתה ה־אמת...

בירושלים השתרש יעקב, נכנס לעבוד במחלקת הטלפון, ושכרו היה 15 גרוש ליום. יעקב הצטיין בעבודתו, ביחוד בתפיסתו המהירה וביחסו הטוב והחם אל האנשים שעבדו במחיצתו. למד ערבית וגם אנגלית. חסך פרוטה מלחמו וקנה ספרי למוד, עד שלבסוף הסתדר בעבודה קבועה בחברת החשמל בירושלים.

כשפרצו המאורעות בשנת 1929 השליך הבל מאחורי גבו והפך להיות אחת מאבני הפנה בחומת ירושלים העתיקה והבצורה. יחד עם קבוצת חברים פעל על־יד שער־ציון, הדף את הפורעים, רדף אחריהם ופזרם.

נסתיימו המאורעות ומני אז הקדיש יעקב את עצמו למפעל ההגנה. בבוז היה רואה כל צעיר יהודי המתהלך בחוצות העיר ומשתמט ממלוי חובתו למפעל־ההתגוננות.

ב־1930 נסע לבקר את הוריו בפולין. בצער ובכאב־לב ראה את גודל הניוון והעלבון שבחיי היהודים בגולה והחליט להעלות את משפחתו לארץ. עוד באותה שנה הוציא את הדבר אל הפועל. בהתאמצות בלתי אנושית ממש עלה לו הדבר הזה והיה בו משום בטוי שלם לרגש המסירות והחרדה הפועם בו לאנשים הקרובים לו. כשעבד באיזור תלפיות, ברמת רחל, היה עושה את דרכו בלילות חורף סוערים, לילות גשם ורוח לרמת רחל. כשהוכיחו על כך חבריו, היה אומר בבת־צחוק: „הלא הבטחתי שלא להתסיר עוד שיעורים כשיהיו לי נעלים".

ב־1934 נסע לתל־מונד להשתתף בקורס לגידול כלבים. הוא קבל עליו לרכז את הפעולה הזאת בארץ ובחוץ לארץ. באותה שנה נסע לתל־אביב לארגן שם את פעולת „הסדרן". נסיעה זו ערערה את מעמדו הכלכלי, כי היה צריך לעזוב את עבודתו הקבועה. כששב והצליח בעמל רב להסתדר שוב בעבודתו נדרש ללכת לחולה. לא היסס והלך לשמירה לחולה. ההבטחות שניתנו לו לסידור משפחתו לא קוימו. יעקב התמרמר על כך אבל סיים את התמרמרותו במלים: „כך מוכרח להיות". בהיותו בחולה חלה יעקב שוב בקדחת וחזר לירושלים. חולה ועייף שב יעקב מן החולה, אבל מלא מרץ ומלא הרגשת חובה כלפי המפעל.

כשפרצו מאורעות 1936 שכב יעקב בהדסה חולה בדיסנטריה, כששמע על המאורעות גנב את בגדיו וברח מבית החולים בסתר.

הוא השתמש בכל מיני תחבולות כדי להשתחרר מעבודתו לעבודת ההגנה. והופיע תמיד בכל פינה מסוכנת, בכל מקום נשכח ועזוב, והיה מעודד ומארגן; עשה לילותיו כימים ולא ידע מנוחה. גופו היה שופע כוחות עלומים ומרץ.

כשהתגברו ההתקפות בסביבת ירושלים, תבע את זכותו לצאת מול התוקפים. הוא עבר לאיזור מערב ירושלים ובמשך חדשים מעטים סדר את העבודה באיזור זה באופן נפלא. אנשי השכונות היו מאמינים בו ומעריצים אותו.

ותגה הגיעה תקופת חגיתה, זו החוליה האחרונה בשרשרת חייו — שרשרת של גבורה ונאמנות. בלילה ההוא, ליל הקרב הראשון בחגיתה, היה יעקב מפקד־מקשר. הלך לבקר עמדה ולראות את מצבה וכשחזר נפצע. את החובשת שטפלה בו הרחיק מעליו: „יש פצועים קשים ממני — אמר — טפלי קודם בהם" בכ"ד אדר ב' תרצ"ח, בחצות ליל, גוע יעקב. מותו בא מתוך יסורים קשים. כי לא רצה למות; רצה לחיות ולהמשיך במפעלו. את ארונו הביאו מחיפה לרמת־רחל שבה פעל. בכל מקום שעבר ארונו ליוותו האנשים מתוך הערצה ודומית אבל.

אנו, חבריו שזכינו לחיות ולעבוד במחיצתו, נקדש את זכרו של האיש המופלא הזה במשנה נאמנות ומסירות למפעל חייו, רגש הגאון היהודי שהאיר את חייו הקצרים של יעקב יאיר גם לנו את הדרך של גאולה ושל הגנה העצמית.

יצחק נפתלי גרד ז"ל
נפל בכפר יעבץ ב־21.10.48

יצחק נולד בכ"ד במנחם אב תרפ"ט בירושלים. בבית שדרה אוירה יהודית ציונית חמה, וללא ספק הדבר השביע את חותמו על אופיו. את השכלתו העממית קבל בביה"ס „גאולה" ולאחר מכן בביה"ס „מעלה". בבתה השמינית התארגנה חבורת תלמידים ובקיץ תש"ו יצאו לקבוצת בית־יהושע לעבודה וב־חזרו נכנס לתנועת „עקיבא". יחד עם חברים ב„קן" נכנס ל„הגנה" והלך לכל תפקיד שהוטל עליו. במערבולת הימים ההם לא שכח את יעודה של הקבוצה ובהזדמנות הראשונה יצא להגשים את חזונה. נפל במלוי תפקידו באותו שקט שהשתתף ערב קודם לכן בבינוס ההכשרה.

עניו וצנוע היה, ללא שמץ של גאוה ויהירות, בעל נפש טהורה וזכה, אדיב ועדין, סבלן ושתקן. עוד בחיותו בירושלים השתתף בשמירה ובהגנת שכונותיה הדרומיות של העיר (מקור חיים, ימין משה וכו').

כשפנו אליו בשאלה אם כדאי להשתדל שיהיה בגיוס חלקי וקרוב לבית בגלל מחלתה של האם — ענה:

„אם כולם יגידו ככה, מה יהיה הסוף? האם אתם רוצים כי הערבים יבואו לשחוט אותנו כמו שעשו בימי המאורעות בקדושי הברון? לעומת המולדת אין בל ערך לחיי

הפרט, כל יחיד סופו למות במוקדם או במאוחר, אבל העם והמולדת חיים לעולמים״ רק בן 19 היה בנפלו.

* * *

עם זכרו

רבות כבר נכתב על אודות חברים, ידידים או קרובים אשר נפלו במלחמת עם ישראל לתקומת מדינתו; אולם איך לא גביע במלים את צערנו ואת אשר עולה במחשבותינו לאחר נפילת חבר כה יקר אשר אין תמורה לו כיצחק הי״ד.

ידע יצחק ללחום ואף ידע להגן היטב... יודעים אנו עתה כולנו כי לולא קיימנו הגנה חזקה על ישובינו ועל אזרחינו בתחילת המלחמה, כי אז לא היה בכוחנו לעמוד עתה כפי שעמדנו. ויצחק היה בין אלה אשר נענו לקריאת ה״הגנה״ עוד בימי שלום, היה זה בשנת 1946 הוא נקרא אל הדגל — והלך. לא שאל הרבה. הוא ידע ברורות כי אין להם סם אחרי פקודת מצפון זו, ואמנם לא הסס. זכורני ביצאנו יחד לאמונים, זוכר אני את התמדתו בבקוריו במקום האמונים והקפדתו על שמירת סוד; הוא קיים זאת אף לגבי הוריו. כה מסור היה לתפקידו! לא היה מדבר שלא לצורך וכאמור, נהג כך לא רק לגבי חבריו אלא אף לגבי הוריו אשר כה אהבם וכה מסור היה להם. נזכר אני איך נפגע יצחק בעצם הבריחו בשעת אמון גופני. היה סובל כאביו בשקט וללא תרעומת. ולא די בכך שלא גיצל מקרה זה, כאשר היה בידו, להפסיק את חברותו ב״הגנה״, אלא עוד הוסיף מרץ על מרצו וכשהחלים התמסר ביתר חשק לאמוניו. ובתחילת המאורעות, עת היו שכונות ירושלים מותקפות ללא הרף על ידי הפורעים — יצא יצחק להגן עליהן. באקדח ביד הגן וללא שמץ של התפארות או יהירות. הוא עשה את מלאכתו באמונה, בשקט ובצטחון וכן היה לאחר התגייסותו לצ.ה.ל.

עד רגעו האחרון ידע יצחק מה רבה התועלת הצומחת מתצפית תנועות האויב. בפעולה זו, הנראית לכאורה כה פאסיבית — נפל חלל. ההפגזה החלה והוא המשיך בתפקידו למרות זאת. בקרבתו נפלו הפגזים. הוא לא מש ממקומו עד שהפגז הארור פגע בו.

היתה זאת מסכת חיים שהשתלבה, לתקופה קצרה, במערכת הישוב. וידע יצחק גם ידע כי קשורה ההגנה קשר בל יינתק עם ההתישבות ועל כן שלב בתקופת חייו האחרונה את חיי היצירה וההתישבות עם ההגנה וערכיה.

דב

נעם גרוסמן ז״ל

(מתוך הספר המוקדש לזכרו)

פרשת חייו

לא משום שנועם נפל במלחמת עמו לעצמאותו מציבים אנו ציון לנפשו ומספרים ברבים תולדותיו, אלא משום שחולדותיו, חגוכו העברי, אפיו המחושל והתפתחותו התמה והשלמה הם שהביאוהו אל שורות הלוחמים את מלחמת־חרותנו בארצנו; הם שקבעו לו את יעודו; והם שהעלוהו קרבן־עולה על מזבח־האומה־והארץ.

על אף קצור־שנותיו ארוכות למדי תולדותיו ורבות גם רבות עלילותיו. מעטים המפנים בחייו, כי עוד מגילו הרך ביותר גובש ותוצק אפיו. עין בתמונותיו וראית: בן ה׳ כבן כ׳ לארשת פנים. אף כתב־ידו לא נשתנה כמעט מאז גיל־הילדות: בשל, רוח, כסולסל — כתב־יד של תלמיד־חכם. ״הוא לא החליף את הרכבת״ — כפי שהיה נועם בעצמו מצין את בעלי־האופי — וברכבת זו עשה את דרכו ברורות וישרות, בלי כל פתלתולים ועקלקלות. הצמאון לדעת, האהבה לאדם, המסירות למשפחתו, הנאמנות למסורת אבות ולקדשי־האומה, הקשר לארץ, העבודה השיטתית הסדר והנקיון, התמכרותו השלמה לכל אשר עשה ופעל — כל אלה היו טבועים בו עוד משחר־נעוריו. כל אשר הוסיף לאחר מכן היה רק משום המשך, העמקת־שרשים והרחבת־עפאים. הגוע נשאר בשהיה.

תוכו העשיר והמגוון — כברו המלבב והנהדר. קומתו הזקופה והגאה, פניו החטובים והיפים, עיניו השחורות עטורות גבות מקומרות, שהיו משכן לתוגה יהודית ולמשובת־נעורים כאחת, מצחו הקורן וחרוש־הקמטים, ידיו ידי־גבר חזקות וענוגות גם יחד — דמות אצילית, דוחנית, שיחדה לו לנועם מקום משלו אף בקרב הנוער הארץ־ישראלי ברוך־ההויה.

אילן רב־פארות היה, רב־גוונים ורב־אנפין. ועם כל רבוי־גוניו לא היו בו נגודים. איש האספורט וחוקר, ספקן ומאמין, רומנטיקן ומפוכח, איש־רעים ואוהב־בדידות, מצניע לכת ומרבה מעש, צמא־חיים ומחרף נפשו, איש־הספר ואוהו בסיף, שקט וקר־מזג מבחוץ ותוסס ומלא להט מבפנים, סוער וכובש סערתו ומכונה לאפיקים שלוים ויציבים, — ודמה, שכל אותן התכונות לא באו לכאורה, אלא להרבות את שלל גוניו. פליאה היא כיצד נתמזגו בעלם צעיר זה כל התכונות הללו ועצבו דמות הדורה והרמונית זו, כלילת השלמות.

מאילו שרשים ינק ואיזה טל־רביבים השקה את נפשו העדיגה? ספק אם בתולדותיו הנתנות בזה תנתן תשובה לשאלות אלו, אך הן תזרענה אור על עלם זה חנון־הטבע, אשר בחייו כבמותו מילא את לב הוריו וידידיו רגש גאוה ואהבה לאין קץ.

* * *

לידתו — בששה בניסן, ה׳תרפ״ז (8 באפריל, 1927) — בברוקלין של ניו־יורק, הגכריה והמתנכרת; עריסתו — בבית משורר עברי, אפוף אוירה עברית טהורה, מורשת אבות־זקנים: בית סבא, ר׳ אהרן ליב גרוסמן, סופר ומורה בישראל, מזה, ובית סבא, ר׳ קלמן נחום שפר, משכיל עברי ותיק, מזה. אוירה זו היתה, כביכול, סגורה ומסוגרת, לגל תגוב לרד מן החוץ שפת־הלעז הסואנת והגורפת. גדולו וצמיחתו של נועם — בארץ־ישראל. בן שנתים וחצי היה עת עלה לארץ — בעצם ימי מאורעות תרפ״ט — יחד עם הוריו, ולשונו מללה עברית חיה, כילידי הארץ ממש. ומגן־הילדים ועד סימו את חוק למודיו התיכוניים בגמנסיה ״הרצליה״ הוא אוחז דרכו בקו־מעלה ישר, ללא פניות וסטיות, ללא תקלות ועקלקלות — עד הסוף...

אפיו מתבלט בו בגיל צעיר ורך ביותר. עוד בשנתו השתים־עשרה גלה נועם נטיה עזה לכנוס ולמחקר. בהיותו תלמיד המחלקה השלישית מסדר הוא, תוך הכנת שעורים בתולדות רומא, מחברת ״קיסרות רויא והאריסטוקרטיה לה״ — מחברת הכוללת מפות שונות ועטורה שלל תמונות בצורת תצלומים, ציורים והיתקי יצירות־אמנות, שיגע ומצא והתאים לרשימותיו, הערוכות דבר דבור על אפניו, — וכל אלה בסגנון החורג ממסגרת סגנונו של תלמיד ומרמז על פרשן, מסביר מישר הדורים — חוקר.

ובפרוץ מלחמת־העולם השניה — בראשית תרצ״ט — והוא אז בן י״ב! — אין נועם יוצא מנוח לסערת־נפשו. מלחמת־עולם מתחוללת, היסטוריה נוצרת והולכת לנגד עיניו; מלחמה זו איננה מלחמת עמי־עולם בלבד, אלא מלחמתו אנו, מלחמת העם היהודי נגד צורריו הגדול ביותר בתולדותיו. ואת עלי־ההיסטוריה הללו, כפי שנשתקפו בעתיגים ובכתבי־עת, במאמרים ובתצלומים, מתחיל נועם מכנס לאלבום גדול, לפי סדר כרונולוגי, כל מאורע וחדשה, על תמונותיהם ומפותיהם, תחת דגל העם אשר לו הם שייכים, עם על דגלו, אד בראש כל הדגלים הללו — דגל עם ישראל, דגל מושפל ורוח דם קרבנותיו של היטלר, ודגל הישוב היהודי בארצו המתגופף בגאון ובחרות על ראשיהם של בחורי־ישראל היוצאים לנקום את נקמת אחיהם המעונים. לשון אחרת: תולדות מלחמת ״העולם על רקע מלחמת היהודים. הנה כי ראה נועם את השואה!

עומדים מביני־דבר מלאי התפעלות מעוצם הגליונות, מסדורם רב־הטעם ורב־המחשבה, ומשתאים: אוצר בלום זה, אשר ישמש חומר היסטוריוגרפי למי שיבוא ויכתוב את תולדות מלחמת־העולם השניה, — חומר זה נער אספו! אולם נועם אינו שומע בלל את המחמאות הנקטפות בידי ההורים הגאים, שלא בידיעתו. הוא אחרת חושב. אין זאת

כי תוגה הוא את הרעיון לכתוב פעם במו ידיו את ההיסטוריה הלוז, ואת כל הגליונות הללו הוא רואה כלבנים לבנין גדול, אשר תכניתו מסתמנת במוחו הצלול על כל פרטיה ודקדוקיה. וכעין מדריך במבוך הזה של מלחמת־העולם משמש לו לנועם קונטרס קטן — „אנשי המערכה העולמית" הוא קורא לו — ובו הוא מציב, בצמצום לשון ובבהירות למופת, ציוני־דרך בתולדותיהם ובעלילותיהם של רבי המדינה והצבא, אשר הטביעו את חותמם על מהלך המלחמה.

שעוריו בבית־הספר לא ביגע וביזע נתנו לו לנועם, ותמיד מצא לו הזדמנות להרחיב את מסגרת השעורים הרגילים ולגלוש לשטחים שמעבר לתכניתם. פעמים השתתף נועם בהתחרויות של בית־התלמיד: פעם במחלקה השביעית והנושא — „התורה כמקור לידיעת ארץ־ישראל"; ובפעם השניה במחלקה השמינית והנושא — „ספר יהושע כמקור לידיעת ארץ־ישראל". כל אשר יעין בשני החבורים האלה יגלה את כשרונו של נועם לעבד את הנושא שלפניו, להשתמש בהלכה בספרות הנחוצה לו למחקרו ולדלות ממנה את החומר לבנינו. ואם בחבור הראשון הוא שט על פני מרחבי־התורה, כתר את השטח שלפניו (ולא לחנם קבע בסיסמה לחבור זה את הפסוק „קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה"), הרי בחבור השני הוא יורד לעמקו של הספר יהושע ושואב ממקורותיו מלוא החופן ידיעות על ארץ־ישראל, מן הכלל אל הפרט, מן הכולל אל היחוד.

להרחיב ולהעמיק ידיעות — זו מגמתו כל הימים. ידיו מלאות תמיד עבודה ואינו יודע בטלה מה היא, ולמגמה זו נתלותה עוד בת־מגמה: להקנות ידיעות גם לזולת. בהיותו תלמיד הגמנסיה היא מוציא סוגטרס בשם „הספרות העברית החדשה: תמציות, הערכות, סמירות", הכולל מרשימותיהם של תלמידים על גדולי־סופרנו, רשימות־עזר למחכונים להבחינות־בגרות. והוא ראה פרי בעמלו: קונטרס זה מצא לו מהלכים לא רק בין חבריו־לספסל בגמנסיה אלא גם בין תלמידי בתי־ספר אחרים בארץ.

ברדיו הוא רואה מכשיר רב־ערך להפגית ידיעות. עוד בהיותו תלמיד המחלקה הששית משתתף הוא בהתחרות שהכריזה עליה מחלקת „הסכת והשכל" של רדיו ירושלים. להתחרות זו הוא מביא אוסף של שמות־עצם פרטיים שהתכוו לשמות־עצם כלליים בחיים ובספרות. ולכל שם ושם נותן נועם את מוצאו בצדו, הסברו במקורו ופרושו בגלגולו תחדש. בהיותו במחלקה השמינית הוא עורך סדרת שדורים ברדיו ירושלים ושמה: „הידעת?" היתה זו שורה של מבחנים קצרים בהיסטוריה, גיאוגרפיה, מדע, אמנות, מוסיקה; ספרות וכיוצא באלה.

אפיני הדבר שברוב עבודותיו אלו היה נועם נוהג לשתף את אחד מחבריו, ולא משום שלא עצר כוח לעשות את העבודה בעצמו, ולא משום שרצה, חלילה, להתחדר בנוצות של זרים (כמה שגא הוא את הנוצות הללו!) אלא משום רגש־האחריות כלפי כל דבר שהוציא מתחת ידו. „טובים השנים מן האחד", ואגב נפוי החומר וחלופי־הדעות עם חבר יתלבנו גם לו דברים שעיו האחד לא תשזפם, ועוד סבה לשתוף־חבר בעבודותיו — צביעות, כל אשר יזם ופעל בסתרי־נפשו רקם ובצועו בהצנע, בחשאי, במהלך בצדי־דרכים, מחשש פן יתנגש ויפגע במי־שהוא. העיקה עליו גם ההרגשה, שמא יחשדו בו, כי בעזרת הוריו המשכילים וידועי־השם רכש לו את אשר רכש. לכן היה מסתיר גם מעיניהם את הגיגיו ופעליו והיה מעדיף לקנות חברי כשותף — תרים בפני המלעיזים.

צביעותו זו היא שהיתה בעוכריו בגשתו לערוך אוסף אבטוגרפים של אנשי עט וכלר. רבות הגה וחלם על כך, תיכן לו תכנית — כדרכו בכל דבר: סוף־מעשה בתכנית תחילה; הוא רכש פנקס־הדר ובראשו יחד מקום־כבוד למכתבי־הברכה של אבא־אמא ליום סימו את חוק־למודיו בגמנסיה, אך המשך כמעט שלא בא: צניעותו וירא־ת־הכבוד אשר רחש לסופר בישראל הן שתגיאותו מלשתר פניו ולבקש ממנו אבטוגרף. לא העז.

את יעודו בחיים קבע לו בעצמו: סופר־מורה־דרך. אולם עד אשר יבשיל כשרונו, עד אשר יקנה לו דעת די הסברה רחבה ומעמיקה, הוא מהסס לתת את שמו המפורש על כל אשר הוא כותב, אלא נעזר בפסיבדונימים או בחבר־שותף.

ומהספר אל הסיף, מדדי־התורה אל מרחבי־הארץ.. „קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה" — גם צו זה מילא נועם בכל כושר־התמכרותו לכל דבר שענה בו. נפשו הענוגה והעדינה שבנה בגוף מוצק וחסון, ובעוד שהנפש נישאת לספירות הגבוהות של המדע והאמנות, גחלץ הגוף — ושוב: ללא כל מתירה ונגוד! — לאספורט למיניו ולענפיו. אך לא לשם תענוגות עשה מה שעשה, אלא שהכלית היתה כאן (כשם שבכל דבר שפעל ועשה היה מכוון לתכלית) — לחגן על הארץ אשר אהב. בשעה שיוצא הנער הרך, בעל העינים התולמות והחוזות, כתום שנת־הלמודים החמישית, למחנה־חג"ם להתכשר כמדריך — הוא מתמכר לענין זה בכל להט־נפשו. הוא אינו יודע לאות, מאמן את רמ"ח אבריו, חי את חיי־הספורט למען יהיה מדריך שלם. אין הוא אוהב לעשות את מלאכתו רמיה ואינו גורם מעשים לחצאין. וכעבור שנים, כשהוא מתמנה כמדריך חג"ם בבית־הספר התיכון שבבית־הכרם, ידוע הוא לדרוש גם מתלמידיו שלא יהיו „רבי־עצמות" ובעלי „חוט־שדרה עקום".

בסימו את חוק למודיו בגמנסיה ממלא נועם את שנת־השרות המוטלת על כל בוגרי בתי־הספר התיכוניים בארץ, ונספח על משרת השובים העברים בעמק־הירדן. לא קל היה המעבר מבית אבא־אמא החם והמפנק לחיי־נוטרות קשים בשרב־שמש ובצנת־ליל. אחדים מחבריו כושלים וחוזרים העירה; אחדים מצפים במרי־רוח ליום השחרור. אך נועם מוציא גם כאן מתוק מעז, משוטט בשעות־הפנאי על פני העמקים רוויי זיעת אחים־בונים, גוהר ומתרפק על כל גבע וגיא, מעמיק את אהבתו לארץ ובורת אתה ברית־אמונים לעולמים. במכתביו המעטים מאותה תקופה להוריו ולידידיו — מכתבים רוויי הומור מעודן מעולף דוק של רצינות עמוקה — מתגלמת נאמנותו הרבה של בן־חורין זה לארצו, והחלטה בל־תמוט גמלה אז בלבו: את נשק המגן לא יחזיר לנדנו.

ומשגמר נועם את שנת־השרות ובניי משפחתו באמריקה מפצירים בו שיבוא אליהם ללמוד שם באוניברסיטה, לא אבה בכל שמוע. האיך יגתק עצמו מאהובת־נפשו — הארץ? סלוח לא יכול, לאחדים מחבריו הנפרדים בקלות בזאת מהארץ ומחזרים על אכסניות־של־תורה בגולה, כאילו חרבה הבאר באוניברסיטה שבירושלים הבירה ואין לשאוב ממנה תורה די הצורך! הוא ותר על אמריקה, ותר על דרכיתו האמריקאית, ובמקום להספח על צבא־אמריקה, כאשר נדרש ממנו, התגיס לשורות הלוחמים בבריגדה היהודית. אכן, עד שהספיק להצטרף למערכות הבריגדה נסתיימה המלחמה ונועם מתכבל לפקולטה למדעי הרוח, להעמיק חקר בהיסטוריה, ביחסים בין לאומיים, בכלכלה מדינית וביוצא באלה, כהכשרה למטרת־חייו — העתונאות. הוא שוקע בלמודיו, קורע אשנבים לעולם מלא זוהר ותוכן; יורד למרתפי־העבר ומעלה משם אבני־גזית לבשר בהן בשר למגדלי־עתיד. עבודותיו הסמינריוניות מתקופה זו נושאות עליהן חותם מובהק של בגרות־המחשבה וצלילות־הדעת יחד עם כנות־רגש ואמתות־הכרה.

אך הספר והסיף כרוכים עמו. זהו גורלו של צעיר־ישראל בארצו. אין הוא מתיחד באהלה של תורה, אלא יורד מפעם לפעם למתנות־אמונים, ללמוד וללמד בני־יהודה קשת. ועוד לפני פרוץ המהומות בארץ, כשאש־המדבר החלה לוחשת סכנות לישוב ולארץ, התגיס נועם גיוס מלא בצבא־ישראל.

בחמשה בדצמבר 1948 החלו חייו הצבאיים כטנן מפקד־פלוגה. קצרה היתה דרכו זו. אך מלאה נצחונות וכבושים. כוכבו עלה מיום ליום עד המנותו, ב־28 בפברואר, — רק ימים ספורים לפני נפלו בקרב! — למפקד־פלוגה. כאח גדול התהלך נועם את אנשיו הגתונים לפקודו. הוא לא היה נוהג בהם שררה, מימיו לא נבל את פיו בבטויים גסים כלפיהם. תמיד התיחס אליהם באדיבות ובהגינות, ובמתינותו, אומץ־לבו, נכונותו להקריב עצמו, נתחבב על אנשיו ושימש להם מופת.

בקרבות רבים ומסובכים השתתף נועם בפרק־זמן קצר זה. „טבילת־האש" הראשונה, אשר בה עבר, היתה ברחוב הנסיכה מרי בירושלים, עת השתוללו ערביים פרועים בלב קריה ושדדו רכוש יהודי. אחריה באו קרבות אחרים ופעולות־הגנה, בשכונות ירושלים, בשיך ג'ראח, בגוש־עציון, ובפעולת־עונשים על קו־המרצחים בודי ג'וס שבין העיר העתיקה והר־הצופים, זה שהתגכל לבית־החולים „הדסה" ולאוניברסיטה. בפעולה זו היה נועם המפקד על המחלקה הפורצת, ופעולה זו היתה בעין גולת־הכותרת בשורת הקרבות שניהל, ואמנם אחריה העלה לדרגת מפקד־פלוגה.

הקרב האחרון, שעליו פיקד בהרי יהודה בין עטרות לרמאללה, היה בעצם קרב של ריהבילטציה. פעולה דומה במסגרת הפגיעה בתחבורה הערבית נחלה כשלון קודם לכן. נועם לא יכול היה להשלים עם כשלון זה והחליט להטיל את המשימה הזאת על עצמו ועל פלוגתו. על פקודת־המבצע „אל נועם" חותם — נועם. הוא יודע את הסכנה האורבת לו בשממת־ההרים, בסביבה זרה ועוינת, אך סכנה לא תבעיתהו. בראש השעה־עשר אנשיו הוא יוצא לקרב זה אור ליום

חמישי, כ"ג באדר א', ועם ששה־עשר מהם הוא נופל חלל. באון ובגאון נלחם יחד עם חבריו נגד מאות הערבים שהקיפום, ועד נשימתו האחרונה לא פסק מלעודד את חבריו לבל יניחו את נשקם, נשק־המגן.

•

בצואתך הקצרה ורבת־הבינה, בינה שאי־נגה הולמת עלם בן כ"א, כתבת, נועם: „אל תספידוני — עשיתי את המוטל עלי!" הדב־רים הקצרים דלעיל לא באו כדי להספידך. אין שאגה שתבטא את עצמת הכאב על הגדע אילן־פורת שכמותך! רק מ ק צ ת מתכווגותיך נתנו בזה, למען יכיר הדור הצעיר את אחד מבחירי־הבחורים שנתן את נפשו על חרות עמו וארצו. כמורת־דרך ראית את יעודך בחייך וכסולל־דרך נפלת! ואין זאת כי ידעו חבריך־למערכה את אשר נלקח מהם ובגודל־צערם נסו למצוא תנחומים בפלוגה שקראו על שמך — „פלוגת־גועם" — כבוד שלא רבים מחלליגו היקרים זכו לו.

בחייך כן במותך הדלקת אבוקה, לאורה ילך הדור הצעיר!...

מ. גורארי

מעזבונו של נועם ז"ל

ספינה המעפילים „רות"

א

ירק, ירק עד אין סוף — רק זאת יכלה העין לראות באיזור־החוף, שהיה פעם קרוי מדבר.

סמויה בחלקה מן העין, במרחק כמה מילין מן הכפר, עטופה בצעיף־ירק זה, שכ־נה החוה. וככל שהתקרבת נתבהרו לעין עדת עצי־הל שבקרבת הבית בעל החלונות השחו־מים־הלבנים והמרפסת הרחבה הנתמכת בע־מודיה והברכה העגולה שלפני־הבית המחיזה מימיה ופרחי־הצבעונין וכרורות הדשא הסו־בבים את הבית כולו.

ובעברי על פני הבית, אני נזכר... כל פרט קטן מעלה על לבי את זכרה... את זכר רות... רק צפצוף הצפרים במקהלותיהן וטרטור משאבת־המים מרחוק — רק אלה השביתו את דממת־המקום ואת שלותו. ובש־בילי כל קול ורחש הם הדים, הדי־עבר, בש־היא עוד בחיים. עודני רואה כיום את החו־לון הפתוח לרווח בין־הערבים, שם היתה נוהגת לעמוד ולהתבונן בקרנים הדועכות של השמש השוקעת, ובמקום זה היתה מקדמת את פני האכרים בשובם מיום־עבודתם בש־דות.

בת עשרים ושתים היתה, זקופת־קומה וצנומת־גו, שערה השחור והארוך גולש מעל כתפיה. עיניה שחורות, עורה שחום וחוטם קטן וסולד לה. דלה כל מלה מתאר את תפ־ארתה. אחשת־אצילות היתה לה, משהו שלא כדרך הטבע בפניה, — משהו המעודב בע־דינות וטהרה, אשר שוו לה הדר רב.

„השלום לך?" היתה קוראת לעומתי בבואי מן העבודה, מנפנפת את ידה ומרחי־בה את שפתיה כדי חיוך נעים.

„עליך השלום!" הייתי אני עונה לעו־מתה, כשאני מדהיר את סוסי למעוני הק־רוב.

זו היתה קבלת־הפנים הרגילה שלי בשו־בי מן העבודה יום יום, וזו רוממה את רוחי עד בדי שכחת־לאותי.

אהבנו זה את זה. היינו נפגשים, מבלים ערבים יחד, מטיילים או יוצאים לרכיבה לאי־זו פינה נדחת בחיק־הטבע.

ולילי־קיץ בהיר אחד לא אשכח לעולם. היא לבשה אז שמלה לבנה, שהבליטה את שחור־שערותיה ובהות־עורה.

היה זה יום הזכרון של אחיה דוד, שנפל בפעולה נגד הסירות הבריטיות של משמר־החוף. רות הציעה כי נטייל עד לאלון הקד־מון, זה המקום האהוב על אחיה, בו אהב להתבודד.

נעניתי לה, ואיש מאתנו לא הפריע את הדממה. ידעתי כי כל מחשבותיה נתונות באחיה, ולא העזתי להפריע.

שנינו ישבנו נשענים אל האלון, והיא — ראשה על כתפי ועיניה מביטות אל נקודה רחוק־רחוקה בעמק הרובץ לרגלינו...

ב

„לפני שנתים היה הדבר", פתחה וספ־רה, כשהיא משביתה את הדממה. „אך זה היה בחור! אמיץ, טוב־לב, תמיד שקט, שקוע בהרהוריו. כן הוא! — ואנחה קרעה את דבריה. „הוא נולד בו ביום שהבריטים כבשו את הארץ. שמחת־משנה היתה שרויה בבית אז: שמחת הבן שנולד ושמחת שחרורנו! אך זו היתה שמחת: שמחה שמלאה את לבב־הישוב בולו בתקוה לקראת העתיד, תקות עם צעיר־קדום לשלוה וליצירה, לבניין ביתו ול־קבוץ בניו מגלויות שונות! וכעבור עשרים וחמש שנה מאותם ימי־התקוה מצא את מותו בכדור שיצא מקנה רובה בריטי!

„אמא אמרה כי לא תרשה לו לצאת. היא השתדלה להשפיע עליו בכל הדרכים. היא דברה גם בשם אבא המנוח, שגם הוא ודאי שלא היה מרשה לו לצאת. אבל כל דבריה היו לשוא. הוא נשק לה, ואותי אחז בזרועי והובילני למקום הזה.

„ 'אל תבכי' " אמר לי בקול בוטח.

„ 'אינני בוכה' " עניתי, ואני מוחה אז את דמעותי בזרועי, כשאני מתאמצת לחיך.

„ 'כך, כך! כך נאה, רותי! שלום, ושמרי על אמא'!

„הוא נשק לי כשהוא חודר במבטו לתוך עיני ובת־צחוקו הרגילה מרחפת על שפתיו. אז פנה והלך כשתרמילו על כתפו.

„קראתי אחריו, ותליתי את שרשרת מגן־דוד שלי על צווארו.

„ 'קמיע שישמרך בדרך'! אמרתי.

„שוב נשקני — ויצא לדרך המסוכנת. פה הכיתי עד העלמו מן העין... עד העלמו לעולם..."

קולה היה נמוך ורווה־עצב בהמשיכה לספר עליו:

„וכעבור יום באה הבשורה, כמה מידי־דיו החזירו את תרמילו ובו שרשרת מגן־דוד שנתתי לו, שעון־היד שלו, וחולצה אחת. אמא מרה בבכי כשהם ישבו אז וספרו לנו איך נפל הדבר! חמשת שיצאו — חמשה בסירה אחת קטנה בלב אפלת הים והליל. חמרי־נפץ היו קשורים לו לכל אחד בחגורתו. המטרות היו חמש סירות של משמר־החוף אשר עליהן התנוסס דגל בריטניה; סירות אלו עמדו קשורות זו לזו בנמל. יום יום היו משתמשים בהן לציד־פליטים. בהתרחק חמ־שת הבחורים מן החוף כמה מאות ידים, לג־מו לגימות־וודקה אחדות, כדי להתחמם, וקפצו לתוך המים הקרים כקרח. זקיף אחד על החוף היה מהלך אותה שעה. אנה ואנה ומנפנף בזרועותיו כדי לחמם את גופו, אך לפתע עמד; כפי הנראה הרגיש במשהו. הוא הפעיל את הזרקור ובאויר נשמעו צליפותיו של רובה. ובדיוק בשעה שתים־עשרה וחצי, לפי התבנית, מהרו להסתלק, בדרך שמעו קולות־נפץ מתגלגלים ברעמים, והתפוצצויות זרעו אור גדול על פני הים והגמל — אור של להבות אדומות־שחורות. הם חזרו — רק דוד לא היה עמהם. הם ידעו כי תפקידו תם ונשלם, אך יחד עם זה ידעו כי הוא הלך ואיננו, לעולם, לעולם, ועד הלך ואינו!..."

חלה הפסקה ארוכה בספורה; אך פת־אום התעוררה, באילו עלתה והתנערה ממח־שבותיה, והמשיכה:

„בשבילי היה זה אסון מחריד. אמא לא יכלה לעמוד בכך ומתה כעבור כמה שבועות, מתה באבלה ובצערה. ואני נשארתי לבדי, בששתי הנפשות האהובות עלי נסתלקו ואינן, והנה כן נגמר הדבר — — —" כן סימה רות את סיפורה וקולה עודנו רווי צער עמוק. הבחנתי דמעות בעיניה ובמטפחתי יבשתי.

„התדע?" קראה פתאום. קולה היה שו־נה הפעם. „עד כה שמרתי את הדבר כסוד בלבי. אבל, הידעת? אני אומרת להמשיך בתפקידו של דוד... מדוע זה תביט בי ככה?!"

ידעתי כי תפקיד כזה לא יתאים לה. רכה ועגונה היא מדי!

„אני יוצאת לאירופה לסדר את נסיעו־תיהם של פליטים בספינות. לפני כמה שבו־עות התנדבתי לעבודה זו, ואתמול קבלתי תשובה חיובית".

נסיתי להסביר לה מה כרוך בעבודה כזו: שבי, מאסר, ענויים, ויש גם מות! אך היא מאנה לשמוע. אחת אמרת — ולא תשוב! בלילה ההוא בפרדנו — ובלכתי ממנה הייתי נתון במחשבתי לרותי החביבה והאמיצה — ולהחלטתה.

ג

חדשים וחצי תמימים עשתה רות בלב ים, במחנה־אמוגים הצף על פני המים, מתוך תכונה לקראת המטרה. בסופו של יום כזה בשמש ובמים היתה עיפה ויגעה, אך היא נתקשתה; דומה כאילו קלף הים את מעטה הרוך מעליה! פניה הסכינו עם אויר־הים הנושב והמשיב רסיסי־קצף, ונפשה קלטה את כל הידיעות על מסעות בים.

ושעת־הפעולה הגיעה. היה זה ליל־עבים קודר, על גבעה עזובה בריחוק־מה מן הים, היא היתה לבושה בגדים חמים, וצעיף עטה את ראשה. בחשכה ראיתי את שתי עיניה השחורות הלוהטות. זו היתה השעה המאו־שרה ביותר בחייה.

הבהוב כפול נראה; זרקור נתן את האות. היא ידעה כי הגיעה השעה ללכת.

נשקתיה לשלום, כשאני מחבק אותה ומהדקה אל לבי.

„בשעה טובה! ושובי!"

רק זאת אמרתי — עד כמה שאני זוכר. אבל לעולם לא אשכח את התשובה:

„אל תדאג! שוב נשוב, במאותינו"

וקולה קול בוטח.

היא יצאה. דבר לא שמעתי מלבד המית־הגלים, ודבר לא ראיתי מלבד בבואתה של ספינת־הגבלעת, בחשכת־הליל.

ד

שבועות חלפו ודבר לא שמעתי על רות, אף מקום־המצאה לא ידעתי. יש שניסיתי לנחש — אבל זה היה רק משחק לדמיוני.

במה שבועות אחדי צאתה הגיעו שתי ספינות. שאלתי ודרשתי מפי כמה מן המעפילים, שמא ידע מי־שהוא מהם את רות, אך התשובה היתה שלילית בכל אשר פניתי. רק אחת ספרו: על עלמה זקופת־קומה וצנומת־גו שהעבירה אותם על פני גבולות ובתוך סכנות אל גמל אחד, שממנו נשלחו לארץ. ידעתי כי זאת היא רות.

ושנה עברה — אך יותר מזה לא ידעתי. תמיד הייתי עמה — במחשבותי, לפחות. ותאות לא אחר לבוא.

באחד הימים, בשובי מן העבודה, מצאתי מכתב תקוע בדלתי. מיד הכרתי את כתב־היד: רות! רק מלים ספורות היו בו. ובלי חתימת־שם. קראתיו וחזרתי וקראתיו. כל הכתוב בו היה: „התראה עם ק. ד. בלי דחוי. הכל בסדר!"

ידעתי מי הוא ק. ד. זה. הוא היה אחד מן האתראים לעלית־הפליטים ולבואן של הספינות.

„הנה סוף סוף תראה את רות. היא באה בספינה הבאה", אמר לי ק. ד. „הבון לקריאה!"

והשעה באה.

במקום הנועד ליד החוף מצאתי את עצמי מחכה בקרב חמשים בחורים אחרים. כולנו היינו מוזיינים, זה ב„תומי" וזה ב„ברן". קבוצת בחורים, ערומים למחצה, התזיקו רק חבלים. בעבר אחר של החוף התעסק מישהוא במכשיר־רדיו וכמה מכוניות־משא עמדו הכן בקרבת־מקום.

ק. ד. היה אתראי לפעולה כולה. הוא שפע בטחון עצמי ומילא את בולנו אומץ־לב. בת השחוק שבזויות־פיו והפשטות שבה פתרו כל בעיה — אלה נטעו בלבנו עוז ובטחה.

הכל היה מחושב בזהירות. היינו סרוחים בעגול מארך מוכנים להסיר כל מכשול במשך העליה ליבשה.

והנה הגיעה השעה. שלש אחר חצות: בשעה זו היתה הספינה צריכה לבוא. אבל דבר לא נראה.

היינו עיפים כולנו ועצבנים. הים סער והרוח צרמה את אזנינו בשריקתה. מכוגית־משמר משוריינת, שעברה את הכביש, הקפיצה את אצבעותינו להדק־הרובים, אבל המכונית עברה חיש מהר בלי להרגיש בנו. הממונה על המעלט נסה לקלוט את האתות — אך לשוא.

כן שכבנו עוד שעה — וסוף סוף בא האות:

„אנו קרבים והולכים. העכוב בגלל סערה בים".

לבסוף ראינו שלד של ספינה הולך ומתקרב — בבואה שחורה ודגל לבן־תכלת מתנוסס על תרנה. מתיחותנו גברה. נשימת רעי שלצדי הגיעה לאוזי. תופשי־החבלים קפצו המימה וגשר־חבלים נמתח עד מהרה — ולא עבר זמן מועט וראשוני־המעפילים עלו על האדמה אשר אליה נשאו את נפשם. דמעותיה של ילדה בוכיה; כריעתו של זקן הנושק את עפר הארץ מתוך ברכת „שהחינו" — כאלה וכאלה לא אשכח לעד. כל העולים נראו בעותים ומבוהלים, דומת כאילו לא האמיניו למראה עיניהם. קבוצה־קבוצה עלו על היבשה — ובמכוניותמשא גדולות עזבו את המקום. מגיתים — למאותיהם!

ואני אותה שעה חפשתי את רות — אך היא לא נראתה.

הקבוצה האחרונה עלתה על היבשה, ובראשה רב־חובלים צעיר, כבן עשרים וחמש. ומפיו קבלנו את הידיעות.

הוא ספר לנו איך נפלה בחורה אחת, זקופת־קומה וצנומת־גו, בעברה את הגבול בראש קבוצת־מעפילים. שומרי־הגבול שלחו בה את כדוריהם, והיא, עם עוד כמה, נפלו!

שמעתי — ולא יכולתי להאמין.

שוב עמדה רות לגדד עיני כבאותו לילה, ליל הפרידה, ובאוזי הדהדו דבריה האחרונים:

„שוב נשוב — — במאותינו — — —"

לאור השחר הבוקע נסתמנו לעיני שלש אותיות על צלע הספינה הקטנה: רות — ספינת־המעפילים „ר ו ת"...

* *

*

אשדות־יעקב, 7.8.44. . .

יקירי,

זה עתה קבלתי את מכתבכם והנני יושב בלי כל דחוי לענות עליו, על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון. הצטערתי צער רב על הידיעות והשמועות שהפרתו מכאן על ידי חברי ביתם לחיינו. אני — עד אשר לא הובדר לי בבטחון מה הם תנאי־חיינו לא חפצתי לכתוב דבר. ואתמול בארבע אחר־הצהרים הופיע אחד ממפקדינו הגבוהים והודיע ברורות את הדברים דלקמן, שהם תשובה לכל שאלותיכם וספקותיכם:

1) המשכורת היא — — והחשבון הוא — — —. בכל אופן דבר זה אינו מדאיגני. הרי לא לשם זה התגיסתי. וכן אין זה מדאגתכם.

2) החופש: אחת לחודש — למשך ארבע וחצי ימים; כלומר, עד היום החמישי בשעה שתים־עשרה, ולא כפי שהשמועות מודיעות — אחת לשלושה חדשים.

3) במשך ששה־עשר יום אנו חיים חיי מחנה מרוכז — כלומר, שעות־היום מתחלקות לאמונים, הרצאות, מנוחה וכו'. השאר הם לשמירה בלילות, ואז, כמובן, שהיום מוקדש כולו למנוחה.

4) מקומנו נקבע באשדות־יעקב. שם נגור במשך י"ב חודש.

הנני מקוה שאינפורמציה זו תחזיר לכם את שלות־הנפש ותעביר מעל לבכם כל צל של ספק ודאגה. דעו, שאין החיים כה גוראים כאן כפי שאותו „חבר" כתב לכם. אין רודים בנו, אין מעבידים אותנו; בקצור — כפי שאתה, אבא, כותב: „אין השד כל כך נורא!"

ועתה, לפרשה העגומה של — —: לא חפצתי לכתוב לכם במכתב שמסרתי לו על כל מעלליו. מוטב שאספרם כאן, ואז תבינו מה השיאו לכתוב לכם בלי ידיעתי מכתב הדורש, כביכול, את שלומי ואת טובתי. כנראה שהוא חפץ — — —, לחיות חיים טובים, לשמור כמה שעות, לקבל את המשכורת המלאה וחו לא. ומשראה שאין הדברים הולכים למישרים, משהתחילו ימי האמונים והמסעות, ראה ונוכח שאין הדבר בשבילו. גכון לא היה הדבר בשבילו, — בואת גם אני מודה. אך במקום לפנות דרך הצנורות הממונים על כך לשם התפטרות, עקפם ופנה ישר לקצין הבריטי, שהוא ידידו הטוב, וזה מיד סדר לו את התפטרות. יש לו מזל ל— — שלא „הרביצו" בו בלילה האחרון להיותו באשדות. דברים כאלה אינם עוברים עפי"ר בשתיקה. הדבר ישאר לו כתם לכל חייו, בכל צעד מצעדיו. בכרטיסיה שלו יהיה הכתם הזה שלא במהרה ימחה.

והוא כתב לכם את המכתב המתאר את „הגיהנום" שלנו אך ורק כדי להצדיק את בריחתו מכאן, כדי שאתם תשתדלו להוציאני מכאן, כי לא נאה לו לצאת לבדו ולאמר שרץ כאן, כי אז היו שואלים אותו: כיצד נשארו חבריך?

מספיק באותו ענין.

הנני רוצה לסכם שוב ולהצהיר שכל הפרטים הכתובים כאן אמת הם (אלא אם כן יעשה תלוף כל־שהוא). שום דמיה לא נעשה זה, שום יד אינה רודה, ושום ארגון שהוא אינו מכביד את אפו. כבר כתבתי לכם שאלה הם החיים ווהו המקום שבו הנוער צריך לשרת ולמלא את תוכנו.

לכשאבוא לחופש הראשון אספר לכם הרבה ואז יתבהר הרבה.

מה שלומכם, יקירים? שמחתי שאתם יוצאים לתופש לגן־חיים. אנא, נוחו והבריאו והסירו כל דאגה מעל לבכם, כי כל דאגה בלבכם אינה עלולה לשמחני כל וכלל.

בינתים יש לי חופש של חמשה ימים (בלי רשות לעזוב את המקום) ואני מבלה את זמני בקריאה ובמנוחה.

ובכן, אסים בתקוה שמכתב זה ישקיט מעט את הרוחות.

להתראות בחופש הראשון בתל־אביב. על מועדו אכתוב.

שלכם, אוהבכם,

נ. ב.: את הכילה קבלתי. וכן את הערגה. חן־חן לכם על הכל.

* *

*

כפר־ילדים, 7.9.44.

יקירים,

זה עתה קבלתי את מכתבכם, שחכיתי לו כל כך; יוצא, שאתם חכיתם לתשובה ממני בשעה שאני חכיתי לתשובה מכם.

הנני עתה אחרי חמש שעות של יריות. כל הקורס יצא לבחינות בקליעה. יריתי חמש־עשרה יריות והנני לבשרכם שעברתי את הבחינה בהצלחה. מחמש־עשרה היריות שירתי פגעו אחת־עשרת בבול (באמצע) והנני מתעתד לקבל תואר „סניפר".

הלב רן בקרבך בראותך נוער עברי מתאמן ויורה באופן ליגלי בלי פחד ומורא.

כן עברתי הבוקר את הבחינות בכתב של הממשלה ואף כאן האירה לי ההצלחה פנים. מ־50 נקודות קבלתי 45. השאלות היו דיקלות בשבילי:

א) מתי מותר לך לאסור אדם?

ב) באיזה מקרים מותר לך להשתמש בנשק חם?

ג) מהי פקודת הקבע מס' 17?

ד) מהו האינספקטור ג'נרל של המשטרה הא"י ודרגתו? / קצין מחוז נצרת, טבריה ודרגתם? / מהו הקצין המקשר של הסוכנות והמשטרה במחוז נצרת וכו'.

ה) מהו תפקידו של תורן־התחנה?

ו) מה דעתך על הקורס? איזה מקצוע ענין אותך ומדוע?

כן היה לנו מפקד גדול והיתה בקורת של קציני משטרה גבוהים בעלי שלושה כוכבים.

מחר גמור את הקורס ואני חוזר לאשדות.

שלכם, אוהבכם

* * *

כפר־ילדים, 8.9.44.

עדני יקירי,

אל נא באפך שלא עניתי לך במשך כל הזמן והסתפקתי במכתב לכולכם; הסבה מובנה לך — עיפות, חוסר זמן וכו' וכו'. מעתה הנני מתחיב לענות לך בקביעות.

כפי שקראת היה לי מטוס־ירידות היום. כל הקורס, שמונים איש, ירו 1200 כדורים. תאר לעצמך את הרעש ואת השריקות — כמעט שיצאתי חרש. כשהגיע תורי, לקחתי את הדובה ויריתי את חמשת הכדורים הראשונים ישר בבול. המטרה עמדה במרחק 200 מטר ובשכיבה קלעתי למטרה. עשרת הכדורים הבאים היו במהירות של כדור אחד לחמש שניות — במהירות עצומה — וגם כאן קלעתי טוב מאד. הנני ממש "מפסטט". אין דבר, גם אתה תרגיש את זה פעם.

מלבד זאת למדנו כאן "כידונים". על הרובה מרכיבים כידון ונלחמים. קצת לא נעים כשעובר ביונט על־יד בטנך. למדנו את כל הטכסיסים ו"הקונצים".

גם "רמוני־יד" למדנו.

בקצור, יצאנו חילים ממש!

חיי־המחנה לא היו רעים כלל. יש לנו סרג'נט אנגלי ששמו פ. בחור שמן וגבוה ובעל חוש הומור. בכל זאת הכל יראים מפניו. הוא מרצה לפנינו בשעורים שאחריהצהרים על: 1) מתי מותר לי לאסור אדם (דרך אגב: יש לי הזכות לכך!); 2) מתי מותר להשתמש בנשק? 3) כל הדרגות והסמלים של המשטרה הא"י וכו'.

בכל יום רביעי יש לנו משחק כדורגל נגד מחנה של ערבים שע"י המחנה שלנו. לדאבוני הם נצחו אותנו הפעם — 2:1.

מה שלומך כך? והלמודים?

כתוב לי מכתבים ארוכים (אל תקח אותי לדוגמה) ואני אענה לך.

אחיך אוהבך,

* * *

אשדות־יעקב, 1.10.44.

שלום רב לך, — — —!

קבלתי את מכתבך בדיוק בערב יום־הכפורים, והנני כותב לך בתקופת התרגשות עצומה ורעש רב במחננו. כידוע לך, אין התנאים שלנו משביעים כל כך רצון, ולא פעם התחלנו באספותינו לתקנם ע"י אחוד והצגת־דרישות. לא רק שאין מתחשבים בנו, אלא שמתיחסים אלינו ביחס בלתי הוגן. הנה למשל: שנים מחבריגו, שהגיע תורם לשמור בערב יום־הכפורים, באו ובקשו שחרור משמירה באותם הלילות מחמת צומם, וכמובן שלא שמעו לדבריהם וגם אימו עליהם באם לא יצאו לשמירה יהיו צפויים לעונש צבאי. הדברים לא הפחידום ואנו החלטנו פה אחד לא לצאת לשמירה וכולנו יחד נשא בתוצאות. והתוצאות, — — —, הן די עגומות ולא אחרו לבוא. זה עתה הודיעו לנו שמפרידים גינונו ומפזרים אותנו לכל הרוחות. יתכן מאד, שיהיה לך חבר בסג'רה או במסחה, בכפר חיטין, בביתניה. בקצור, הם עומדים לשלוח כל אחד מאתנו למקום אחר ולעשות בנו שמות. אין זה תענוג רב להמיר את הקבוץ מלא השפע והברכה — — —, אך מה לעשות? נקוה שיבטלו את רוע־הגזרה ונשאר במקומנו.

אתמול קבלנו את המשכורת. מה אומר לך? ההרגשה די נעימה: אתה יודע שעבדת חודש ובסופו אתה בא על שכרך.

הקדחת התחילה לעשות את שלה: אין נותנים לנו כילות בעוגה מסוכנת זו! הנה זהו ההבדל בין הצבא העברי לצבא אחר! סוף סוף בבחינת צבא אנחנו! וכי ראית צבא שאין דואגים לו ואין מספקים לו את צרכיו? אני — לא!

כתוצאה מכל הסבוכים הללו התעוררת בקרבנו תסיסה להתגיס לבריגדה העברית שהוקמה עתה. אך יש כמה גורמים מעכבים. מצד אחד עומד הרצון לנקום את נקמת דמעמנו השפוך באירופה המנואצת, ומצד שני, אם נעשה זאת, הרי אנו עוזבים את עמדותינו ומשאירים אותן מטרה לאלמנטים אויבים. מי יודע אם אין בדעת הממשלה, בעשותה צעד זה, להוציא כוחות צעירים מן הארץ! נהיה ונראה!

את כותבת לי בנרגנות על הצרות הבאות עליך עקב זה שלא "עשית מטריקולישון" ועקב זה שאין מכירים בתעודת־הגמנסיה. זהו הדבר! אין מכירים בנו עוד בתור עם בארצו; אין מתחשבים בנו ובדעתנו. אך חכי, חכי! עוד יבוא היום ויצא לאור משפטנו.

את תכניתי שהצבתי לעצמי את יודעת, אך אין את יכולה להעלות על דעתך את המחשבה על אודות השתקעות בארץ נכריה? וכי אני הוא האדם שאעשה זאת? מולדת אחת יש לי וזו ארץ־ישראל. טוב למות בעדה, ועוד יותר — לחיות בה. נסיעה לאמריקה — הרי זה באופן ארעי, לזמן למודי, אך להשתקע בה — את זאת אין אני מעלה על לבי אפילו! אמנם הבטיחו לי לפני זמן מה שעזיבתי את הארץ לא תפסיק את פעולתי הציונית; כלומר, הנני לקבל שליחות מטעם הסוכנות או הועד הלאומי לאמריקה לזמן שהותי שם. כמה מאות ואלפים יהודים יושבים בה עתה, שזכר ציון נמחה מלבם כליל, ששפת־עבר אינגה שגורה עוד בפיהם, שהם יהודים אולי בשם בלבד ולא בשום דבר אחר! צריך לפקוח את עיניהם אשר טחו מראות. אף זה חלק מתכניתי. מי יתן ואצליח!

את מבקשת ממני שאכתוב לך על החיים במשמר, על הלילה זרוע־הכוכבים, על רומנטיקה וכו', הבה ואנסה בכמה שורות:

השבוע החולף היה שבוע־אמונים די קשה. אם אכתוב לך שצריכים היינו לטפס על בית בן שתי קומות כשקיר כמעט חלק לפנינו — הרי לא תאמיני. אך הפצעים שנפצענו יוכיחו זאת בעליל. עתה חזרנו שוב למסגרת הרגילה, מסגרת שמירה בלילה, שונה חלקו של הנוטר מחלקו של איש־הקבוץ העובד במשק ועמל כל היום. הוא מוצא ספוק ישיר בעבודתו, הוא מוציא לחם מן הארץ, זורע — וקוצר. לעומת זאת, אין השומר העומד על המשמר לילה לילה, מרגיש את אשר מרגיש איש־העבודה. כך חושבים רבים — ואף הורי בתוכם. ואני לא כן אחשוב. ספוק יש ויש! אנשי־העבודה עמלים ומוציעים יום שלם למען הרבות את יבולך ולשבחו, ולעת ערב יבואו אותם "בני־דודנו הנחמדים" ויהנו מעבודה נאה לא להם. ומי הוא אשר ימנע בעדם מעשות זאת? מי אם לא אני? כשאני יודע, כי איש־העבודה תולה את בטחון חייו ורכושו בי, שאני אחראי לכך — הרי ספוק יש!

החיים במשמר תחת כפת השמים השחורים המשובצים נקודות ירוקות וקורצות מעוררים אותי לחשוב על כל מיני מחשבות העלולות לעלות על הדעת. בתוך דממת־הלילה מסוגל אדם לעשות את חשבונותיו, תכניותיו וכו'. הלילה שקט; רק מפעם לפעם מפריע את דממת־הלילה תן או דג שקפץ מן המים — ואין יד זד מעיזה לגעת וליטול מרכוש־מקבוץ — כי הנוטר העברי מגן! זאת היא ההרגשה הממלאה אותנו בכל עת.

על קוד החודר לעצמות, שאת מוכירה, אין לדבר עוד, אך החורף הממשמש מרעיד במקצת את גופנו. החום של עמק־הירדן ירד פלאים ובמקומו באה רוח צפונית קרירה ומשיבת־נפש ואת מקום החולצה קצרת־השרוולים תופש עתה ה"סודר" בעל השרוולים הארוכים! החורף עליך, הנוטר! תקותנו שיחלוף־מהרה. תתפללי אף את על כך!

ועל רומנטיקה — אחרון אחרון חביב — קשה קצת לדבר. יום הבא אחרי לילי־שמירה איננו עלול להשאיר מקום לדבר בשם זה. ואם נשאר זמן כל־שהוא הרי הוא מוקדש לקריאה או לכתיבת מכתבים.

הנני מוכרת לסים עתה, כי, כמובן, "גם הלילה נותר על שנה".

בברכת חג שמח ושנה טובה.

* * *

אשדות־יעקב, 18.11.44.

שלום לכם, יקירים,

לו יכולתי להעלות פחוק על הניר הייתי עושה זאת, משום שזה יומים לא נתתי תנומה לעפעפי. אני מתרוצץ מקצהו האחד של עמק־הירדן לקצהו השני וחוטף שנה קלה בין שמירה לשמירה. אך לא שמירה בלבד היתה זאת, אלא מיוחדת במינה. כידוע לכם בא ויצמן לבקור בעמק־הירדן וכפי שקראתם בכרוניקה הוא נפגש בכל מקום בפלוגת גוטרים ששמרו עליו בשעת־נסיעתו וערכו לו מפקד. ובכן, אחרי יום־התרוצצות, שבא אחרי לילי־שמירה במשק, ואחרי המפקד שערכנו לכבודו באשדות, קבלתי פקודה לבוא יחד עם עוד נוטר אחד לטבריה להיות בין שומרי־ראשו של הנשיא בלילה.

היה זה לילי־שמירה אחראי ורב־רושם כאחד. הבית בו ישן ויצמן היה בן שתי קומות בקרית שמואל (טבריה עלית). מסביב לבית עמדנו — ששה נוטרים: שנים עם "טומי־גן" לפני הכניסה, שנים עם אקדחים משני צדי הבית, ושנים עם רובים מאחורי הבית מתחת לחלונו של ויצמן. אני הייתי עם רובה ו־50 כדורים מאחורי הבית. אך לא די בזה: מחוץ לבית, בהרים, שוטטו פטרולי־סיור וכו' וכו'. הכל בפקודו של סרג'נט שאול רוזוליו (תל־מירך, אבא; הוא מסר לך ד"ש). אני חושב שעל צ'רצ'יל אין שמירה כה מעולה.

זה היה לילי־שמירה נעים מאד ואת השעות שעברו במעט שלא הרגשתי. אוכל קבלתי ע"י הסוכנות (אוכל מלכותי ממש), סיגריות — מתנה מידי ויצמן. בשמוגה נגמרה השמירה בטבריה ומיד לאחר זאת נסענו למשמר־הגשיא לדגניה א' — ובשלוש נגמר הכל. קבלתי

יום־חופש — כלומר, 24 שעות — כך שאוכל לנוח יפה יפה. מחר תהיה מסיבת הרכוז לכ־בוד הנוכח, כך שעוד לילה אוכל לנוח...

ש ל ב ם, ...

* * *

אשדות־יעקב, 25.1.45

שלום רב לך, — — —!

ובכן המצב ללא כל שנוי. השמירה מק־בלת אופי רציני יותר. ובשם שמתרבים יי־לות־הגשמים בן מחרבים הגבים. לא אחת ולא שתים נגבבו תפוחי־אדמה בכמות נכרת והדבר אינו עלול להוסיף כבוד לשם הגוט־רות העברית... באשדות ב"ה לא ארע דבר; הגניבות ארעו בדגניה, בשער הגולן וכו', ול־שם כך הגברת שם השמירה ואנו יוצאים לשם לילה לילה, בין אם בגשם ובין אם בקור. ומשעובר הלילה בלי כל מאורע הרי מתרבה ההכעס. החלטנו שאם נתפוס איזה "שכן" בש־דותינו נשים קץ לדבר אחת ולתמיד; פרושו של דבר: "נחזק לו את העצמות" בצורת שת־ידיעה תתפשט בין הכפרים הסמוכים!

רעבים אין אנו בשעת הסיורים. בנגות בשלות על העצים יש למכביר — ואנו לוע־סים ולועסים עד שנמאס!

ובכל זאת אין זה תענוג גדול לצאת לש־מירת בליל־כפור או בליל־גשם. לילה אחד לא במהרה ימחה מזכרוני. יצאנו לפנות־ערב. הש־מים היו בהירים, בלי שמץ ענן, זרועים כו־כבים "וחתיכת ירח" בם. וכשם שהיה יפה בתחילת הערב כן היה איום בסופו. יצאנו, לפי תצפית מזג־האויר, בלי מעילי־גשם, בתלבושת קלה. בן רגע התענגנו השמים והתחיל שוטף מבול בלוית רעמים וברקים. להמלט לאיזה מחסה לא יכולנו ואנו באמצע שדה פתוח. לא היתה ברירה אלא לרוץ הביתה. וכך עשינו. כיצד חזרנו — אל תשאלי. "עד העצמות" לא יספיק לתאר את הרטיבות!

עד כאן על העבודה המקצועית, ועתה על טיול נהדר של יומים כתום חמשת ימי־האמונים שהיו לנו.

יצאנו ב־5.30 מאשדות למגחמניה. משם נטפסנו על שני העצים (שיך מוזרט) ומשם — ליבנאל. מיבנאל דרך לוביה (שרשים), סר זוני — למצפה. שם אכלנו ארוחת־הצהרים. מעולם לא ידעתי שללחם יש טעם כל כך טוב. רעבים היינו כבלבים ודבר אחר לאכול במעם שלא היה, וכל אחד "טרף" ככר! משם המ־שכנו לכפר חיטין ומשם לארבל. המקום מז־כיר לי את מסדה בתלילותו. קירות זקופים בזוית של 90° ובגובה של 200 מ' בערך. ירדנו למטה מתוך סבנת־נפשות ממש. המקום הזה כולו צוק אחד גדול ובו חצובות מערות ובנויים מבצרים מימי בר־כוכבא. הרגשה נעימה היתה להכנס לכל אחת מהן ולדעת שכאן נלחם בחיר־עמנו באויב הבא לכבוש את ארצו, כי כאן נשפך דם יהודי טהור על מזבח־המולדת. המקום חולש על הדרך לצפת ולטבריה. וחשוב היה לנו מבחינה אסטרטגית. קשה לי לתאר את המקום במלים. את אשר רואות העיגים אין העט יכול לתאר: "טוב מראה־עיגים מהלך־נפש" — אומר הפסוק, משם המשכנו עד למגדל ושם לנו. למחרת, אחרי שקמנו, ורגלינו צבות אחרי הליכה של 35 ק"מ, המשכנו את טיולנו לאורך הכנרת למטבחה ומשם לכפר־נחום, אשר בו בקרנו בחרבות מימי ר' יוחנן. ומכפר־נחום עד לשפך הירדן לכנרת (כלומר, עד הגבול הסורי), משם לכביש צפת — וישר הביתה באוטו. היה זה מסע של 70 ק"מ בערך במשך יומים. אבל הרשמים ישארו לעולם. אם יש לך מפה טובה עקבי אחרי האורי וחזאי את הדרך שעברנו.

הנני מסים בתקוה לקבל מכתב ממך, מכתב ארוך ומפורש כאשר ידעת.

מתוך צפיה לתשובה מהירה,

ח ב ר ך, ...

* * *

ירושלים, 18.11.45

אבא יקירי,

ברגע זה קבלתי את שתי גלויותיך. חן־חן לך עליהן. אינך יכול לדמות בנפשך את השמחה שהיתה שרויה עלי כל היום — ועוד יותר, משששמעתי כי סוף־סוף עזבתם את לישׂ־בון. באמת היו אלה ימי מתיחות־עצבים לנו, ואני משער שאף לכם. שבועים בלי כל ידיעה מכם. לא ידענו אם עזבתם כבר או לא. ומא־מריקה מציפים אותנו במכתבים ושאלות מתי סוף סוף תבואו. בכל זאת בודאי היתה לכם דרך מעניינת ורשמים רבים עד למאר מכל אשר ראיתם.

אצלנו אין הכל כל כך בסדר. אמא בודאי כתבה לך הכל, ובאם הצנזור הנכבד לא יפ־ריע בעדי אנסה לספר לך על המתרחש כאן בפרטות יתר. תסלח לי על אשר בכל מכתב עניבי הפוליטיקה והארץ תופסים מקום נכבד, אבל פשוט אי אפשר בעדיהם. כל מחשבו־תינו ומעשינו נתונים עתה לעתידנו כאן. פשוט קשה להמשיך בלמודים בשעה כזאת שכל בסיסנו נגדע.

בשני בנובמבר, יום הצהרת בלפור, בש־עה אחת אחר חצות, בוצעה על ידי הישוב פעולת חבלה בכל רשת מסילות הברזל בכל הארץ, ושתי סירות משוריינות, שעגנו בנמלים שונים ושגועדו למלחמה במעפילים, טובעו. מעשה זה שמש אתראה לממשלה כי זו דק התחלה. מיד לאחר זאת התפטר הנציב העל־יון, לורד גורם, "מטעמי בריאות". הישוב באמת הצדיק את האדם הזה, ומעשהו האחרון הראה שעוד יש בו דבר הנקרא מצפון וכי לבו לא נתנו לשפוך דם יהודי.

בשלושה־עשר בנובמבר הכריזה אנגליה את הכרזת הבגידה שלה. הישוב סער. תל־אביב הפכה מרקחה. הדואר ברחוב ביאליק, בנק ברקליס, משרדי מס־ההכנסה והתעשיה הקלה, "ספיניס" — כולם עלו באש. — — —. כלום יש לנו מה להפסיד אם הפסדנו הכל? — — —. הישוב מאורגן כולו והכריז מלחמה נגד האימפריה הבריטית. נראה קצת פנטסטי שאומה קטנה כשלנו קמה נגד ענק כזה. אולם יפה אמר סנה בנאומו באספת־מחאה: "מלחמ־תנו דומה למלחמת דוד בגלית — וסוף מי לנצח ידוע!" רובשוב הלהיב את הקהל עד לידי אבוד החושים — — —.

אמנם יש עוד רבים המטילים ספק אם זו הדרך בה נלך, אם טוב יותר להגיב בש־תיקה. אבל אלה שוכחים שאנו מבליגים כבר שש שנים מתוך תקוה וצפיה. אף אני הייתי מאלה עד לפני זמן קצר. אמנם אין תועלת רבה בדבר ורק קרבנות רבים גופלים. אבל כשאני נזכר מה היו מודיעים אם לא היינו מתקוממים — שהיהודים קבלו את ההכרזה מתוך הבנה! — נדמה לי שהדרך החדשה מוצדקת בהחלט.

אנסה להאר לפניך את תל־אביב שלנו בשלושת הימים האחרונים. משאתה בא העירה הרי היא דומה לשדה־קרב. אם ראית פעם יומן־מלחמה בקולנוע על כבוש עיר, כשטורי־צבא וטנקים גבנסים אליה, הרי תוכל לראות זאת במציאות. הרחובות ריקים מאדם. טורי טנקים כבדים ואחריהם חילים עם תת־מקלעים ומטוסי "ספיטפיר" עורבים "פעולות"־סיור ב־שמי־העיר. בזה הוא המראה. אבל לא די בזה. כל מי שיצא למרפסת, בין אם ילד או מבוגר, נורה בן דגע, ולא לחנם יש עד היום המשה תרוגים ובמאת שבעים וששה פצועים. הקר־בנות רבים — וכואב הלב על כך עד מאד עד היכן הגיעו הדברים?

אני כותב לך, אבא, מתוך פסימיות יתרה, אבל זהו המצב וזאת ההרגשה של כל אדם פה.

השתדלתי למסור לך על המצב כאן, כי איני יודע אם הידיעות הללו מגיעות אליכם. האמת איננה נתנת לאמר! בכל זאת, אם לא שמעת — מסור זאת לאחרים, ואני אשתדל למסור לך במכתבי הבאים על כל המתרחש.

בחיי הפרטיים אין כל חדש. הלמודים ב־אוניהרסיטה נמשכים. אני שומע היסטוריה (פרופ' קבנר ופרופ' צ'ריקובר); כלכלה (ד"ר בונה); סוציולוגיה (פרופ' בובר); אנגלית (מר מנדליוב); לטינית (מר פוקס) ועוד. קשה קצת להתרגל לאופן הלמוד השונה כל כך מזה שר־גיל הייתי אליו בגמנסיה, — כשהפרופסור פונה אלי: אדון גרוסמן... וכו', נמוס אקדי־מאי!

הביתה אני בא מפעם לפעם כשאני פנוי. שם הכל בסדר. הכל דואגים ומסודים כל כך, שהבית תמיד מלא ידידים. ביחוד גוראר־י נחמד מאד. עדני עושה חיל בלמודיו אעפ"י שנשאר "שייגעץ".

דומני שזה הכל שאוכל לכתוב עכשו. השעה מאוחרת ועת לישון.

ד"ש לסבתא, לדוד יוסף וביתו ולדוד לואי וביתו, ולד"ר בן־יהודה.

בנך אוהבך,

* * *

תל־אביב, 2.2.46

אבא יקירי,

אני כותב לך מתל־אביב, כי אתמול באתי לחופשה הנה. מה אומר לך, אין מקום יותר טוב מן הבית, ופעם בשבועים כשאני בא הנה אני מגבל את התזדמנות, נח ואוכל כדבעי. אצלנו הכל בסדר, אם אפשר להגיד כך. כבר הסכנו לעצרים; אזנינו כבר רגילות לקולות־נפץ; והכל נמשך, כאילו כך דרך־הטבע. מה יהא בסוף הדברים עוד קשה לדעת. ועדת־החקירה עומדת לבוא הנה בקרוב והאנגלים מביעים את הקרקע לקראתה: מתיחות וכו' וכו'. העוצר בירושלים הגיע ליומו השלושה־עשר ואופטימיסטים מצהירים כי עוד ימשך שבוע. בינתים אין החפושים נפסקים. לפני כ־שבוע, כשעליתי לאוניברסיטה, בדרך להר־הצופים, נעצר האוטובוס שלנו. כל נוסעיו נד־רשו לרדת ובדיקה קפדנית נערכה. חפשו בנ־עליני, בילקוטינו, בבגדינו, ואפילו בשער־תב־חורות חפשו! דבר לא נמצא והמשכנו בדר־כנו. מה רצו למצוא אינני יודע, אולם החפו־שים נמשכים והמטרה די ברורה: רצון לדכא את רוח הישוב. תאר לעצמך: מקיפים רובע שלם, מוציאים אנשים ממטותיהם ובתי־המ־גורים שלהם, מרכזים אותם במגרש ריק ומח־חילים להתהות על קנקן איש ואיש. באם מצאת חן בעיני אותו איש ה־סי.איי.די, בעל השפם וצר־המוח, או נותן הוא לך ויזה ללטרון מח־

נה־עצורים לאנשים „המפריעים את שלום־הצבור", ואז מובטחות לך כמה שנות ישיבה במחנה־הסגר זה, או אפילו הפריווילגיה לחתֿליף את מוג־האויר ולבקר באריטריה. יום יום עדים אנו למעשים כגון אלה. מיטב הנוער נשלח לגולה. הארץ כולה מלאה גיסות ודיֿויזיות של צבא מכל הסוגים — למן חילֿתותחים ועד לדיויזיות מוצנחות. הישוב מתיחס אליהם בקרירות ובשאט־נפש. ביחוד מתבלטים אותם אדומי־הכובע, „הכלניות", והיה בעברם ברחוב תשמע מפי עוברים ושבים את השיר „כלניות" הפופולרי מאד כאן. הוצאו תקנות מיוחדות לשעת־חרום המכריזות כי כל חבר ארגון „טרוריסטי" עלול להאסר באחראי לאיזו פעולה שהיא, אפילו אם לא השתתף בה באופן פעיל, ועד מיגי סיגים וחומרות, ישמרנו השם מהם. הנה, לפני שבוע, נאסר אחד מחברי, ש. ל., בוגר ביה"ס למסחר, בחור אשר מעֿטים כמותו; הוא נתפס בעת מלוי חובתו עם כלי־נשק. הוא בודאי ישב כמה שנים. אבל הדבר מוכרח להעשות בידי מישהו! אין ברירה אחרת. כל אחד מאתנו צפוי יום יום לגורל שכזה.

אני חושב שדברתי דיי בעניני־פוליטיקה והקדשתי להם מקום נרחב מדי בראש המכֿתב. אך מה לעשות וראשית כל שיחותינו ומחשבותינו — הפוליטיקה, הפוליטיקה שלנו בארץ־ישראל.

הלמודים באוניברסיטה נמשכים כסדרם. אני מרוצה מאד. מסרתי לד"ר פיגברג ד"ש ממך; הוא שמח מאד.

ועתה דו"ח על אספת בוגרי הגמנסיה שנערכה ביום החמישי (את התאריך איֿנני וזכר בדיוק!). האולם היה מלא מפה לפה. בחרו באיֿכוח מכל המחזורים. הייתי גאה לראות אנשים בגיל־העמידה הגושאים משרות חשובות בישוב. ביחוד ציֿנו שאין להרוס את הבנין בשום אופן — וזו גם דעתי. — — — כתוב באמת מה בענין הבנין הזה. היו נאוֿמים אחדים והאספה התפזרה. ד"ר בוגרשוב בודאי כתב לכם על כך באופן מקיף.

בבית הכל במסלולו. עדני מתבגר מיום ליום; פשוט, קשה להבינו. ואמאלה — עליה אין לי צורך לכתוב. עלי להיות גאה באמא כזאת. אגב: היא בקרה אצלי בירושלים לפני כשבוע ימים.

שמעתי על נסיעתכם המעניֿנת ברחבי אמריקה. בודאי תחזרו מלאי רשמים. אתה בודאי נושם את זאת ביומנך.

מה תאריך שובכם?

כתוב!

ד"ש מכל ידידיך ומיודעיך בארץ וכן מסור שלום לסבתא, לדודים ולמשפחותיהם ולכל הקרובים. ד"ש מיוחדת לד"ר בן־יהודה.

בנך אוהבך,

נ. ב: אני שולח לך את הצלומים האחֿרונים של עדני ושלי.

• • •

19.12.47

— — — חביבה,

עזבתי את ירושלים לפני כשבועים ימים, בחפזון ועל רגל אחת, היו לי שעתים מקבלת ההודעה ועד הנסיעה וגם לא היה סיפק בידי לארוז את חפצי בהלכה, ומצב־רוחי רע לחלוֿטין; אך אם הדבר ידוע לך, הריני מסתגל במהרה לכל מצב ויהא זה הרע ביותר. וכרגע שוב נדמה לי שאני גמצא כאן יובלות.

אמנם, בימים הראשונים ליותה אותי ההרגשה שאני עוזב את המקומות שבהם יש, מה שקוראים בעברית צחה: „פעולה", אולם כנראה שטעיתי, כי גוכחתי בהפוכו של דבר.

אמנם אין אדם חי מן הנוף, אבל אתֿחיל בו, כי זהו דבר שאין להתעלם ממנו בבואך הנה. הרי־ירושלים טפוסים, מסולעים וקרחים ללא גון. — הכל אפור... ודיות" עמוקים ומדרונות משופעים. המקום עצמו, בו אני גמצא, שקוע בסביבה הזאת ושוכן על אחד מן המדרונות האלה. כשני תריסרי בתים בעלי גגות אדומים, מספר עצים שמפאת שנוֿתיהם אינם מספקים עדיין צל, חדר־אוכל קטן ובית־תרבות המשמש גם בית־כנסת. משמאל, במרחק לא רב, על אחת הגבעות, מזדקרים שני מנזרים בעלי גגות אדומים, השייכים לכנסיה הרוסית. ומצד מערב, ביום שהראיות טובה, אפשר לראות את השפלה ואפילו את הים. — נוף „בביר" — אם יש בזה כדי להביע משהו.

האנשים, אם כי רתיים הם, אינם מאותו סוג שיש לפגוש בירושלים. בעצם המצאם בקבוץ, בתגאים בהם הם חיים, יש כדי לדבר בעדם. מסבנים. אם כי לא קרה דבר רציֿני במקום עד כה, הרי אוירת־אבל מורגשת כאן, אוירה שלא הצליחו עדיין להתגבר עליה. אסון כבד ירד עליהם כשהותקפה השירה שלהם שיצאה מירושלים. נהרגו אז עשרה אנשים ובאכזריות רבה. טקס־הלויה במקום כשהובאו הגוויות הנה, היה משהו מחריד. אפשר היה לשמוע בכי שהפך היטסריה ממש. על הגשים איֿנני מדבר; אך כשראיתי את הגברים באותו מצב לא יכולתי להתבונן עוד והסתלקתי מן המקום. איֿנני אוהב לראות אותם בצורה כזאת. אך יתכן כי איֿנני מסוגל להביעם, כי הרי עצם מעצמם נקרע. אלה שנשארו מן הטבח הגורא מוסיפים עוד היום יגון על יגון בתאוריֿחזועה שלהם. היו כאלה שהספיקו להמלט, אך אין הם יכולים להשתחרר מן ההרגשה שיד־הגורל בדבר. ראיתי חבר אחד, נהג, שצריך היה באותו יום לנהוג בשירה אלא שבקש מחברו — אף הוא בעל אותו מקצוע — להחליפו, והלה נהרג; והוא רואה עצמו אשם. שלושה ימים לא יצא מחדרו, וכשראיתיו לאחרונה נתעותו פניו במדה שקֿשה היה להכירו. אמנם, הרגשה כבדה קננה בקרבי, אך במקרים כאלה אני אומר: ידֿהגורל בדבר. והנה מעשה בסטודנט אחד, שהיה צריך לבוא הנה ולהצטרף אלינו; בחור טוב, שעזב את הלמודים בקבלו את הפקודה. גם הוא קבל את הפקודה שעות מספר לפני הנסיעה, וכמה התחנן בפני הממונה עליו: „תן לי עוד ערב להשאר בירושלים. מחר אסע. הלא בין כה וכה לא אעשה כלום ביום בואי!" אך שום דבר לא הועיל ולא היתה לו ברירה אלא לנסוע. וגם הוא בין המתים עכשו, וכל אשר נשאר לזכרו היה אותו מפקדֿ אבל שבו הורדו הראשים לרגע־דומיה!

המקרה הוציאנו מן הכלים, תגובה דרשנו, נקמה. אך כנראה ששוב יש שקולים פוליטיים. השכל עולה על הרגש. מעולם לא הרגשתי שנאה לערבים כאשר אני מרגיש כיום. וכשאנו משוטטים כאן ב„ודיות" ובמדֿרונות, איֿנני שומע הגה מפי החברים. ואז אני במות שהם חושבים על אשר אני תושב ומתפללים להזדמנות „לדפוק" איזה בן־דוד! תשוקה כזאת ממלאה אותך כל הזמן: הרג, רצח, נקם! לפעמים אני תמה מניין חדרה לתוכי הרגשה היתית כזאת? אבל, כך הוא! — — —

שכני לחדר חזר מסיור באחד הערבים. הרגשתי שהוא מתרגש משום מה והרי בדרך כלל הוא כל כך שקט ומסוגר. הבנתי את העניֿן. לאחר זאת, כשנשארנו שנינו לבד, שאלתיו: „במה?" „שנים!" הוא ענה. ולא יסף. — — —. קנאתי בו... הוא מצא פורקן לרגשותיו!

המצב כאן וההרגשה במקום כבמבצר מגותק. הרי עשרים ק"מ בלבד מבדילים בינינו לבין ירושלים, ובכל זאת! הנשים והילדים פונו בחלקם! שירה באה אחת לשֿבוע עם לבי חזק ומביאה אספקה. מים חסֿרים, ובקושי הם מספיקים לנטילת ידים ולֿשפשוף שנים. על מקלחת אין לדבר בכלל כרגע!

ואת העבודה החקלאית שכחו כנראה כאן. הכל כאן עסוקים בבצורים ובהגנת המקום. השמירה — יומם ולילה. בלילה שרוי המקום בחושך ורק פרוז'קטור ענקי מאיר את הסלֿעים וחודר באורו לכל פנה. אם כך ימשך המצב כאן, אם ימשיכו להתעסק בעבודה זו בלבד הרי נצחונו בני־דודנו בחצי הדרך! כשאותו ערבי, בן הכפר השכן, יכול לחיות את חייו כדרכו עם פטמה שלו ותריסר ילדיו, והכל אצלו כרגיל, ובאן יש תכונה ודריכות המגעת לעצבנות איומה של פליטת־כדורים אל כל צל שמעבר לגדר, הרי באמת הם עלולים לשבור אותנו אחרי זמן לא רב ובלי כל קושי. — — —

את שעותי הפנויות אני מבלה בחדרי. גרים אתי עוד שלושה — טפוסים שעל כל אחד אפשר לכתוב יומן! „פולחן הקפה" תופס מקום נכבד, והוא מחמם מעט את הקרבים. והרדיו כרגיל מוסיף לויתֿחיים לכל האוירה. ובוחים אינם חסרים; החבר, בעל מטה א', סוגר את ספרו, אשר זה עתה גמרו, ומתֿחיל בוכוח על הטפוסים שבו: האם זה טפוס היובי או שלילי? וכו' וכו'. השני שקוע באיזה ספור דטקטיבי וקשה להזיזו מן הקריאה. זה בכה וזה בכה. עיקר שכחתי: אורח חשוב מאד בחדרנו — הקור! זה שולט שלטון בלי מצרים אצלנו. ואני מוברח להודות, כי מנהג שנוהגים בו בני השבעים נוהגים גם אנו: עשרים וארבע שעות בוער התנור בחדר. עד כמה הוא מחמם איֿנני יודע! הפרצות המרֿבות שוב מחדירות את הקור.

השבת הוא יום נעים כאן, ומדוע ציֿנתי יום זה משאר הימים? — איֿנני יודע. מפני המפות הלבנות הפרושות על השולחן? מפני הדגים המוגשים לארוחת־הצהרים? הלא מלבד אלה דומה היום לשאר הימים: אותה רוטיֿנה, אותו נוהג! אך כנראה שבכל זאת יש דבר שקוראים לו אוירה, ואני מרגיש בה. את היום הזה מקדישים אנו למנוחה. שכבתי קצת אחרי־הצהרים. הרדיו השמיע מס' 2 לרחמֿנינוף — — —. והמוסיקה עוררה בי זכרוֿנות בעימים. — — —.

לפי מנין העמודים רואה אני שהארכתי והשכנים שואלים אותי כמה מכתבים אני כותב ביום. זהו סימן לסיום.

ושלום לכל דורש.

בידידות רבה,

15.1.48 ..

שלום יקירים!

החלטתי שמלבד הטלגרמות שאני שולח לפרקים, טוב היה גם לכתוב לכם, כי הרי מכתב כמוהו כמעט כשיחה, ולו גם מעל גבי הגיר. אשתדל לעשות כן לעתים קרובות, כי אפשרות שנוכל להתראות בקרוב (חוץ מאמצעי זה) איננו רואה.

החלטתי עוד, שבדאי להסביר לכם מה מצבי בתוך קלחת המאורעות בארץ וכל הבירוך בכך, כי מה בצע אם אסתיר מכם דבר?

ובכן, אני מגויס! התגיסתי כשבועים לפני פרוץ המאורעות. ראיתי שהרבר עלול לקרות בכל רגע. כשחזרתי מן הקורס בקיץ דברו אתי על כך, וב־3 בדצמבר התחלתי בחיים המיליטריסטיים.

יקירי, אין ברירה אלא שאתחיל להיות עצמאי לגמרי. אני מקבל משכורת, ולכן אבקר שכם לא לשלוח לי כסף. אני יודע כמה קשה היה לכם בזמנו לכלכלני. הגעתי למצב שאיני זקוק לכסף זה. כבימה אני מוסר למכבסה טובה, וגם פרובלימה זו נפתרה בשבילי.

על הקורות אותי מן השמונה בדצמבר אפשר למצוא ביומן שאני מנהל, ובהזדמנות אקרא לכם ממנו. יש על מה לכתוב, ב"ה. יש ממה להתרשם. אני נפגש עם אנשים שונים ואני מיטיב להכירם. אין אדם מיטיב להכיר את רעהו עד שאיננו חי אתו באי־נוחיות, סכון, או תחת אש. אז מתגלות כל התכונות של החפ, אומץ, קור־רוח וכדומה. וכל אלה אינם חסרים אצל אנשינו. הייתי עמהם בכל מיני הזדמנויות כאלה.

בשבילי התחיל הגיוס ברח' הנסיכה מרי, התמשך היה בהרי־חברון, רוממה, ועכשו שיך ג'ראח. אולם לכם שמות אלה אינם אומרים כלום. בשבילי הם אומרים הרבה, ואני חושב שלשעולם לא אשכחם. התחלתי להכיר את החיים יותר. נוצרו אצלי תורות־חיים ואמונות חדשות. אחת מהן היא האמונה בגורל, דבר שקוראים לו בעברית צחה: „פטליזם!" אני מתפלא לראות את זה גם בשאר האנשים, גם בשכני מוטקה. לפי תורה זו כתוב על כל כדור של האויב השם למי הוא מכוון וכי שצריך לקבלו מקבל אותו. יש גם כאלה שכתוב עליהם: „לכל המעוגין בדבר", ואז — כל הקודם זכה! זוהי תורה בפני עצמה, ועוד הרגשה — יותר נכון: יצר — הוא יצר־החיה שבאדם. היצר להרוג, להשמיד, להרוס, פורקן לרגשות אלה אני מוצא לעתים, כשמזדמן דבר הגון!

קראתם בודאי אתמול בכותרת „שמנה" על פעולת־„טהור" גדולה. אני שמח שיש לי אפשרות ליצור את החדשות האלה. זה היה קונצרט גרנדיוזי —

בהזדמנות ראשונה אספר לכם על כך!

אני שולח לכם שי קט. היום קבלתי את משכרתי הראשונה. ולך, עדני, אני שולח מתנה יקרה מאד. אקוה שהדבר ימצא חן בעיניך. את ההיסטוריה שלה אספר לך פעם. היא עלתה בחיי ערבי.

אל הדאגו לי: אני מרגיש את עצמי בטוב וכן טוב גם מצב־רוחי!

שלכם בנשיקות,

בנכם, אחיך.

נ. ב.: עדני, כתוב לי על מעשיך, שרותך וכדומה — באריכות!

ירושלים, 18.1.48.

שלום יקירים,

עודני נמצא תחת הרושם הכבד של האסון שארע אתמול בהרי־חברון. את כולם עד אחד הכרתי. עם כולם חייתי יחד בהרבה הזדמנויות ועם כמה מהם השתתפתי בפעולות בהפתחת מספר ערבים. וכשאתה קורא בעתון שוב ושוב את רשימת־השמות המלאה, הלב מזדעזע ואין אתה יכול להאמין. אני מסתובב כל היום כמטורף, כשהם עומדים בולם לנגד עיני.

דגי מס (בנו של ראובן מס, המו"ל): בחור צנוע, חרוץ, אמיץ, תמיד עם חיוך על פניו הוא היה אתי יחד בכפר־עציון שבוע לפני ההתקפה, ועבדנו יחד בהגנת המקום. אולי הודות לו החזיק האזור מעמד. הוא היה יושב אתי בערבים, שותה קפה, והיינו משוחחים עד שעה מאוחרת. בחור, שבתקופת המאבק בצע מבצעים נועזים, ולו היה לנו צבא סדיר היה מקבל מדליות על אומץ וגבורה. הוא יצא מאחדים מהם בנס. היה מרושל תמיד בתלבשתו, לא מגולח — אבל איש־העבודה, איש־השדה. שש שנים שרת בפלמ"ח. השנה צריך היה להשתחרר ועם פרוץ המאורעות נקרא שוב ככל בחור. הוא היה המפקד, בה' הידיעה, בארגון, בחור־חמד!

ברוך פט: תלמיד האוניברסיטה. בחור נמוך, בעל שפם גדול. תמיד עליז, שהקן בקבוצת הכדורגל של האוניברסיטה (זה היה ה„הובי" שלו!) לפני שיצא אמר שהוא מרגיש שלא יהזרו מדרכם! איגטואיציה!

אליהו הרשקוביץ: בחור בריא, פקח, יום לפני צאתו אמר (מתוך צחוק) שאם לא יחזור מונחת צואתו בשולחן הכתיבה. דוד טש: גם כן סטודנט, היה בביתי כמה פעמים. אהבנו להתלוצץ יחד. בעל הומור. גם הוא בחור־חמד! יעקב כהן — עודד בנימין (תלמיד הגימנסיה): שניהם סטודנטים. כל הרשימה הארוכה הזאת — ממיטב הבחורים! את כולם היטבתי להכיר ועכשו כשאני כותב לכם הם עוברים לפני, אחד אחד, איש איש וחיוכו, איש איש ותנועתו האפיינית המיוחדת לו. לעולם לא גדע כיצד ארע הדבר: לא נשאר מי שיספר. הם מתו בגבורה בקרב עד האיש האחרון.

לנו, החיים, נשאר רק לנקום! לנקום את דמם של אלה! להשמיד, להרוס, לא לרחם — — — על כך אני מדבר כל היום. אני מוכרח למצוא פורקן לרגשות אלה.

וכשאתה מתחיל לחשוב על כל הענין ביתר צלילות (אם אתה יכול לעשות כן) אתה אומר לעצמך: זוהי מלחמה, ומלחמה איננה חברת־בטוח! וקרבנות מן ההכרח שיפלו. אבל אין כן הדבר כשאתה מביט את האנשים אחד אחד, כשישבת אתם יחדו, מפחת להם על השכם, שתית עם כמה מהם ביום הכרזת המדינה. שוב אכנס למסעדה הקואופרטיבית, מקום שם הייתי פוגשם, אבל אף אחד לא יברכני לשלום יותר. מכה קשה, אבדה רציניה!

כן, יקירים, אלה הם החיים. ושוב אנו מתנחמים כי מתו בעד משהו — בעד משהו יקר.

הרביתי לכתוב על הענין, אבל, כנראה, שזמן רב יעבור עד שאשתחרר מהרגשה זו. כל מה שאני עושה כרגע ולכל שאני פונה איננו יכול לשכוח את ל"ה הבחורים!

מלבד זה אצלי הכל בסדר. לא יאמן שהמאורעות התחילו לפני חודש וחצי. נדמה שכבר שנים כן. ואמנם, הרבה עבר עלי מאז. לחדרי אני בא פעמים בשבוע לערך ובהנאה משנה טובה בתוך מטה ששכחתי את צורתה. קבלתי חבילת מכם — — —. אני מודה לכם עליה. זה היה טעים!

מדוע אינכם כותבים? כבר כתבתי לכם, כי מכתב (עם כל היותו מכתב) במותו כשיחה, ומדוע לא נעשה זאת לעתים קרובות יותר?

תסלחו על הקצור שבמכתבי. השעה מאוחרת, העינים נעצמות ומפני כן אין מצב־הרוח מאפשר לכתוב יותר.

שלכם בנשיקות,

.. ירושלים, 23.2.48.

שלום, יקירים,

אשמתי, על שלא ראיתם מכתב ממני זמן כה רב, אבל — פשוט, טרדות שונות, עד שלא היה לי דגע פנאי לשבת ולכתוב ליקירי מכתב ארוך מאשר מלים ספורות של טלגרמה יבשה. אולם במשך כל הזמן לא הספקתי לחשוב עליכם, יקירי, וגם על המכתב שעלי לכתוב לכם.

שוב אתחיל בהספדים, כי שוב אותו אדם ששמו עטור עכשו מסגרת שחורה היה מברי. אחד מאנשי, שמואל גן, שנהרג בדרך מעטרות. ראיתיו שעה לפני שנסע. הוא בקש ממני העברה לחטיבה ואשרתי לו את הדבר. וזא חזר יותר. סטודנט שנה ג', בחור רציני וטוב. יתכן כי כל הפרטים האלה אינם אומרים לכם דבר; יתכן שאתם קוראים את שמו כשם שקוראים בעתון את שמות כל ההרוגים. אבל כשאתה מכיר את האדם, כשהוא קרוב יותר, נצבט משהו בלב. ואולי משום שזהו ההרוג הראשון בפלוגה (פצועים יש, ב"ה!) — אבל שוב אני מנסה לאמר לעצמי במחשבה קרה: נועם, היה מוכן לדברים כאלה! הוא איננו ראשון ואיננו אחרון. — ומחקתי את שמו מרשימת האנשים באותו הגיון קר.

מה נתחדש אצלי מיום מכתבי האחרון אליכם? (בינתים גם זה נתישן!) אתחיל מתאור ירושלים כרגע. אקח אתכם אתי לסיור בה. אולם, דעו, כי לא תשבעו נחת ממנו, כי הוא מעורר זועה וזעם. אותו רחוב סואן — בן־יהודה — לראותו מחוק לגמרי! בניין „לוקולוס", מלון „אטלנטיק" — הרוסים לגמרי; שאר הבתים רעועים. הרחובות מלאים שברי־זכוכית, חלקי־רהיטים ואבנים מן המפולת. קבוצות של „משמר־העם". עוסקות בהצלת אנשים מתחת העיים. הרחובות חסומים בפני קהל סקרני המצטופף למאות בכניסות לרחובות, זהו בקצרה מה שנקרא „רח' בן־יהודה". הרחובות שבסביבה אף הם נראים כלאחר פרעות. אתה מהלך על גבי שברי־זכוכית המתנפצים מתחת נעליך. אין שמשה שלמה בכל חנות או בית בקוטר של חצי ק"מ. המראה מזכיר איזו עיר בזמן המלחמה שנפגעה בהתקפת־אויר. דבאון מחלט שורר בכל מקום, אולם יחד עם זה נראית נטיה להמשיך בעבודה. החנויות נשארו פתוחות (בלית ברירה!).

יקירים, כבר אין לי כוח לזעוק ולזעום. ידענו מי המבצעים. אתמול כסו האנגלים את העיר באש החל מאחר־הצהרים ועד הערב, וזא דמתה לשדה־קרב ממש. המנולים מנסים לגרור אותנו ולהתגרות בנו. הם מנסים להמית את העיר — והצליחו. לפנות־ערב מתחילים הרחובות להתרוקן והעיר שוקעת במנוחת־מות. זהו המצב המדויק בירושלים כרגע. הכל מתהלכים חדודי זעם ושנאה.

קשה לי להמשיך כרגע בתאורים, כי חנני עדיין תחת הרושם הראשון של מקרה איום זה.

חדשות נוספות אין (כלום זה לא מספיק?) העבודה גמשכת ברגיל, ובבואי לחופש אני נהפז לחדר לחפש מכתבים, להתקלח וללכת לקולנוע. זהו ה„בלוי" היחידי שיש לי. טוב לשבוח שיש „מלחמה" בארץ ולשקוע לתוך עולם אחר.

מה נשמע אצלכם ומדוע אינכם כותבים? השתדלו לכתוב אחת לשבוע (גם אתה, עדני, חבוב!).

בתקוה לשמוע מכם בזמן הקרוב ביותר.
שלכם

ראובן גרוסמן

עֲלִי־דָנִי

עַל כֵּן נוֹדֶה לְךָ, אֱלֹהִים!

הַם אָוְנְךָ, אֱלֹהִים,
בְּקֶצֶב אַרְגִּיעַ שָׁעָה,
בְּשָׁעוֹת־זַעַף־וְקַדְרוּת שְׁבָלַיִל זֶה,
לְדַבֵּר אָב־אִם הַמּוֹמֵי־שְׁכוֹל.
לֹא נָבוֹא בְּרִטָּן לְפָנֶיךָ וְעָלֶיךָ הוּא נִלִּין,
וְלֹא בְּ„דִּין־תּוֹרָה" עִמְּךָ נָבוֹא;
בְּקֶצֶב הוֹדָיָה, גּוֹבַע שֶׁצַע־לְבָבֵנוּ, לְךָ נָנִיא —
אוֹתָהּ קֶבֶל אֱלֹהִים!

עַל שֶׁלֹּשׁ־אֵלֶּה שַׁלְמֵי־תוֹדָה לְךָ:

עַל שְׁנוֹת־עָם —
שְׁנָה אַחַת וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּלִבָּד,
בֶּן כִּבַּדְתָּנוּ בּוֹ וְלָנוּ הִשְׁאַלְתּוֹ,
כִּי יְצַנֵּעַ לְכַדֵּנוּ צְעָדָיו עַל אִי־טַיִם קָטָן;
שָׁנִים זְרוּעוֹת מִשָּׁלוֹ הֲיוֹתוֹ,
בֶּן כִּבַּרְתָּנוּ הוֹדָה עָשָׂה אֶת נְתִיבוֹ
מַעֲדוֹת וְלֹא־מִשְׁרִים;
שָׁנִים זְרוּיוֹת בְּנוֹת־שְׁחוֹק,
אֲשֶׁר כִּרְסֵי־שִׁמְשָׁן עַל סְבִיבָיו הִקְרִים —
בְּחֶשְׁכֵּי טוּב־לֵב, סְלִיחָה שֶׁבְּוִיתוֹר וּבֹר בִּינָה;
שָׁנִים זְרוּחוֹת מְאוֹר שְׁנֵי אִישׁוֹנָיו,
עֶרְגּוֹן־חֲלוֹם בָּם הַמָּזוֹג בִּיגוֹן־גּוֹרָל
וְהֵם מֶקֶט שָׁהוֹר וְזַן הֵישִׁירוּ
בְּפָנֵי אָדָם וָאֵל...
—עַל מַתַּת־מְצָעָר זוֹ
שֶׁל כ״א שְׁנוֹת־טַיִם מְלֵאוֹת נָתַתָּ לּוֹ וְלָנוּ
נוֹדֶה לְךָ...

וְעַל מוֹתַ־גִּבּוֹרִים;

אֲשֶׁר מִגֵּן לוֹ—
יִצַּן אֶת בְּמֵי־אַבְרֵי־גּוּפוֹ הַדְּרוּכָה אוֹן
וּבְגָאוֹן אוֹתָם חֶשְׁקָם,
וְיַעַן בְּשָׁפֵ״ה בִּידָיו הַזְּרוּקָה סַם־עָווֹת,
זֶה יֵין הַמְּשָׁמָר בְּךָ לְקַדּוֹשֵׁי צַמְּךָ וּמְקַדְּשֵׁי אַרְצוֹ,
וְנִצְעִידָהוּ עַל בָּמוֹת־יְהוּדָה בֵּין הָרֵרֵי־נָשֶׁף—
בְּלִי נִשְׁמַע קוֹל בְּתֵי צוֹ מַבְּכִּים מְקֻדָּם,
הֲרֵי־דָמָם הַסְּאִינוּ לָבָבוֹ הַשֵּׁשׁ אֲלֵי כִּיבּוּשׁ,
בְּלִי כוֹבַע אַף בֶּק לְאוֹר נִפְשׁוֹ,
זוֹ לָשׁוֹן־הָאֵשׁ,
בַּת שְׁלַהֶבֶת בַּר־כּוֹכְבָא אֲשֶׁר יְקֻדָּה בּוֹ,—
הֵיךְ חָסִין, לָבֶשַׁח צָעַד
בְּמַעֲלֵה אֵימִים וַאֲשָׁמַיִם,
אֲסִיד שְׁרִיוֹן־תּוֹחֶלֶת וּמְשָׁנֵט חֲגוֹר־אֱמֶת,
לְקֵרַאת רֵאשִׁית שֶׁל דְּרוֹר אוֹ אַחֲרִית הָדָר...
—עַל מִיתַת־נְשִׁיקָה זוֹ
מִפִּיו שֶׁל מַתְיָהוּ חַשְׁמוֹנַאי,
בָּהּ חֲנָנְתּוֹ בְּעָלוֹתוֹ בְּסַלְּמוֹת־קֹדֶשׁ,
נוֹדֶה לְךָ...

וְעַל שֶׁטַח־נֶשֶׁם,

בְּהַכְבּוֹתְךָ אֶת אָבָא־עָבְיְךָ וּמְקֻהָלוֹת־כְּרוּבֶיךָ
—מֵאָז בְּשׁוּרַת־הַשָּׁכוֹל בָּאָתָנוּ—
וּבְגַלְגָּלְךָ אֲנָחוֹת רַצְמֵי לְבָבְךָ —
מִבֵּין אֵימֵי־גַּבָּהַיִךְ —
כָּמוֹנוּ פֹּה עֲלֵי קִדְרוֹן־הָאֲדָמוֹת.

דְּאָבָה כִּי סַצְמַף נַפְשֵׁנוּ עַל מוֹת־לַבָּן!
— עַל שִׁמְפַּף דְּמָעָה נַאֲנָחָה
עִמָּנוּ יַחַד אֵם וָאָב,
נוֹדֶה לְךָ...

עַל שֶׁלֹּשׁ־אֵלֶּה שַׁלְמֵי־תוֹדָה לְךָ, אֱלֹהִים!

ב״צ גת ז״ל

ד״ר בן־ציון גת ז״ל היה בן למשפחה ציונית ותיקה בהונגריה. הוא עלה לארץ בשנת 1925 ונתקבל בתלמיד לכתה הששית בביה״ס הריאלי בחיפה. עוד בהונגריה היה חבר תנועת נוער ציונית וחניך תנועת הצופים וחנוכו זה לא נתן לו לשבת בשלוה על ספסל הלימודים. הוא הצטרף לקבוץ בחדרה, ולאחר שעשה שם קרוב לשנתיים, החליט לסיים את לימודיו בבית־ספר תיכון. לשם כך עלה בשנת 1928 לירושלים ונתקבל כתלמיד הכתה השביעית בגמנסיה העברית. בבלותו את חופשת הקיץ של שנת 1929 אצל הוריו בחי־פה, נמצא, כחבר ההגנה, בקלחת מאורעות תרפ״ט. הוא נאסר שם יחד, עם קבוצת חברי ההגנה, כשנשקו בידו, נשפט, ובתום תקופת המאסר, חזר לירושלים כדי לסיים את לימו־דיו בגמנסיה. מהגמנסיה עבר לאוניברסיטה ואח״כ שמש מורה וחבר ההנהלה של אותה גמנסיה בה למד. הרבה מזמנו וממרצו הקדיש המנוח לתנועת הצופים בירושלים שבראשה עמד במשך שנים.

נתמזגו בו בבן־ציון ממיטב התכונות והסגולות אשר הן תפארת לאדם: מורשת אבות, יניקה ממעייני הציונות, תרבות אירוּ־פית ושרשים עמוקים בתרבות ישראל — כל אלה נשתלבו באישיותו בהרמוניה מופלאה.

את חייו הקדיש לחינוך ולהגנה. מתלמיד בגמנסיה העברית בירושלים הפך למורה בה ומחניך בהגנה למפקד וקצין.

בכל אשר עשה היתה תמיד לנגד עיניו המטרה לחנך, להשכיל, להדריך ולהקנות ער־כים בל ימותו. הוא עצמו שמש דוגמא נאה לתרבות, ליחס חברי, להבנת הזולת ולגבו־גות לכל מעשה טוב. ראיתיו בשטחי עבודתו השונים: כמורה, כמנהל המחלקה לתרבות במועצת פועלי ירושלים, כמנהל לשבת השר במשרד החינוך והתרבות וכמורה ומדריך בבית המדרש למורים ובביה״ס לחינוך שליד האוניברסיטה. ראיתיו בטפלו בהדרכת חברים וחברות בארגון ההגנה, בשמשו קצין במטה צפון ודרום בזמן הקרבות בירושלים. ראיתיו ברגעי התעוררות ושמחה ועקבתי אחריו ברגעי מצוקה, דאגה ומחיות. תמיד היה בן־ציון שופע מתינות ושקט, נעים הליכות, בהיר מחשבה ומהיר מעשה.

בן־ציון היה שלם עם עצמו ועם אחרים. אהוב ומכובד התהלך בתוכנו והשאיר אחריו מורשת של מעשים טובים ושם טוב. והוא שנאמר במדרש תנחומא:

„אתה מוצא שלשה שמות שנקראו לו לאדם: אחד שקוראים לו אביו ואמו, אחד שקוראים לו בני אדם ואחד שהוא קונה לעצ־מו; טוב מכלם זה שהוא קונה לעצמו". בן־ציון קנה לעצמו שם טוב בקרב כל אלה שעמד אתם במגע, והסתלקותו הפתאומית, ללא עת, היא מכה אכזרית לא רק לאשתו אחמה ולילדיו אשר אהב אלא לכל ידידיו, מכריו ומוקיריו.

אברהם רמון

שלמה בן אברהם מזרחי ז"ל

שלמה בן אברהם מזרחי ז"ל נפל על משמרתו בהגנת ירושלים ביום 4.6.48 בשכונת תלפיות. היה מאותם הצעירים שגחלצו להגנת המולדת ונסחפו בכל מרצם ואונם לסערת הקרבות, שממנה לא חזרו. מצבו המשפחתי היה קשה מנעוריו וללא כל אמצעי מחיה מספיקים החליט לקנות דעת בכוחות עצמו והחל את למודיו בביה"ס העממי "בית אהרן". מבית הספר הזה עבר למוסד "רטים־בון" מקום שם המשיך את למודיו שלש שנים נוספות. במשך כל הזמן ראה לנגד עיניו את טובת התורים ולמענם התחיל, בגמר למודיו, לעבוד אצל פרוון, והצליח ללמוד עד מהרה את מקצועו החדש.

בהצטרפו לשורות המגינים בירושלים לא היה שואל שאלות כדרך רבים, נוהג היה למלא בצייתנות ובמשמעת מוחלטת את כל הפקודות, שהוטלו עליו, בידעו כי חובה קדושה היא. על גבי אופניו היה טס בחוצות העיר שעות על שעות על מנת לקיים את הקשר בין המגינים ואף פעם לא הכזיב. תמיד בצע בנאמנות את שליחותו. תמיד דייק ותמיד שאף לתפקידים נוספים ללא רתיעה וללא התחשבות בזמן.

חבר

לזכרו של ידיד ורע

(מתוך עתון גדנ"ע שיצא לאור בעת מלחמת השחרור)

שלמה איננו. הלב עודנו אינו דוצה להאמין. האמנם? היתכן? אותו הנער החביב, הקטן הרך, האמנם לא נוסיף לראותו?...

אהבתיו. שתקן ובישן היה מטבעו. גמוד קומה — כמעט ילד — וטוב לב. את הפקודות מלא תמיד תוך נאמנות וצייתנות. הכל חבבוהו כי אהב לעזור לזולת. פעמים רבות העביר את הקשר בין כל חברי הכתה. כשאלתיו: "מדוע, הרי אינך מחוייב" היה עונה מתוך תם ילדותי "אז מה יש, אני נוסע על אופניים"... ותמיד היה נראה כשהוא טס על אופניו בחוצות ירושלים. הגה נדמה לי שהוא שורק לי, אני יוצא ושנינו קופצים על האופנים ובעת לא אראהו עוד.

כולנו בכתה אהבנוהו וחבבנוהו כי היה "בן זקונים" שלנו. הילד השקט והנמוך ביותר. לבצורים בא יום יום בקביעות, והנה בא היום האכזרי שקמף את פתיל חייו הטהורים ע"י בני עולה.

אנו מרגישים את ראשנו ועומדים דם ע"י קברי הרוענן ונשבעים בכל חם נפשנו ולהט נעורנו, להמשיך, להמשיך־ולנצח!

דמו שנגר לארץ קורא לנו, מצוה אותנו להמשיך את המערכה עד תומה ואנו נשאב עידוד ומרץ, נכפיל ונשלש את מאמצינו לקראת היעוד הגדול שלנו, זכרו ישאר לעד חרות בלבנו.

חבר

לזכר דוד נשרי ז"ל

"דודו וחבילו"

(מתוך "גיב הסטודנט" אדר תרצ"ו)

היה לדודו חליל־חומר. ולחליל־דודו גל־הב. לשניהם נשמות עליונות. היתה נפש האחד מיחלת לפדות בהדוגה עם חברתה.

ובהתלבד נשמת חומר דוממת עם רטט נשמת הנער דודו — פרץ הגיגון ונשא למרחב:

היו שניהם מהלכים עמנו בשבילי שממה במולדת וחולמים בשיר. יוצאת המנגינה מן הלב וכובשת את הלבבות. וככה היינו יודדים בשיר המעלות לבקעת עין גדי: לפניו תל־חלל ברועה יעבר ואנו אחריו מקפצים כעזים על פני תהום...

ובאשר אהב את חלילו אהב אותנו ואהב את הגמל. היה משמח לבב החברים ומגמל לפני הגמלים והשירה מתקדמת...

ובאשר ידע להוציא מחלילו צלילים. כל יום חדשים, כל יום חלק אחר מלבו מתרונן בהם, היה דודו אמיץ, צוחק לסכנות, בטוח במצעדיו בטפסו על פני נקיקי מסדה בוגדת, וחבריו נעזרים בכחו, בבטחונו ובתיכון...

ולאחר התקע יתדות אהלים בנחלים חרבים, עם ערב שמש ישב המחלל באין יודעים, דומם על סלע. — — משתפכת המנגינה ומתערבת בהמית מי עין אם־ברק, דממנו כולנו עם מדבר מסביב ותהי אך רינה יחידה מרתקת יחד לילה שמים ציה ואדם...

...צועדות השורות, מהלכים אחים ופניהם לאפקי נגב. החושב להכשל מגיע־צמא, נסחף בשירת המחלל, לבו אמץ ופסיעותיו מתרחבות...

...פעם נשבר החליל ופרפרה נשמתו. עמד לו דודו לרעו בצרה ויצק את הנשמה בכלי חדש. — —

באחרונה שם אויב מצוד ודודו וחלילו שומרים על פרצי התומות. נפל דודו שדוד במערכה... ולא עמד לו חלילו בצרה...

אבלו דרכי מדבר, נאנקו הגמלים, בוכים החברים והחליל היתום נאלם...

אלכסנדר

דוד נשרי

(מתוך "דבר" 10.9.36)

לפני כמה שבועות בא למושבנו יחד עם עוד חברים, להיות לנו לעזרה בשמירת המקום. התבלט בין חבריו בגופו המוצק, האומר כולו עוז וגבורה. היה עליז ושמח. רק ליל שמורים אחד — וכבר הכרנוהו, והיה כאחד שנמצא זמן רב ביגינו. כולנו ידענו להעריך את דודו, החבר הטוב והשומר המסור. בכל חום לבו המיוחד לו התמסר לעניני השמירה במושבנו, לכל דאגה — למן הדברים הקטנים והפשוטים ועד לדברים החשובים להגנת המקום. ואתו עוד הרבה תכניות ומחשבות לשיפור השמירה במוצא עלית. וכאן מצא את מותו.

נגד שומרים כמו דודו אין לצאת במלחמה גלויה — מן המארב ירו־בו, בנסעו מן השמירה העירה. ואבד לנו שומרנו דודו המסור.

דוד בן־דוב

התודש התמישי לעמדנו בחזית, ומן היום הראשון עומד דוד נשרי יומם וליל על המשמר: בשכונות המרוחקות בעיר ואחר כך בישובים סביב ירושלים, במחצבה ליד סובא, במוצא — בכל מקום שם דרוש אדם אמיץ, מסור, נאמן ועד.

בימים ישנים מעט ובלילות מתחדד חוש השמע, נוקבות העיניים את החשכה — לתדור לאפלה המאיימת, אשר בתוכה דוחש הפראי, הסתום, הצמא לדם. כדורים מזמזמים מסביב, הנה חלף כדור מעל לראשך, מולך־אתה עדיין חי, ודוד עומד אחרי לילות־שמירה, אחרי התקפות, והוא צוחק את צחוקו התמים והפשוט.

זוכר אני את ליל ההתקפה על קרית ענבים. הוא חש עם עוד מספר חברים דרך ההרים לעזרה, דרך ההרים וגאיות ומקום מחסה לכנופיות המרצחים, להביא עזרה לגקודה במצור. וגם הפעם, כמו תמיד, הצחוק התמים, המיוחד לו.

יש ואל הלב תתגנב מרירות ואחריה צחוק מר או הלצה קרה של חיילים בחזית, הנאלצים לקרוא יום יום על רצח ושוד ולהתגבר, להקשות את הלב המתפרץ וזועק להתפרצות, לפעולות — ויהיה מה. אף פעם לא עלתה הרגשת מרירות זו אצל דוד. לכל התיחס בפשטות במשמעת ובהרגשת חובה. זאת יש לעשות — והוא עשה בהתמדה, לילה לילה על המשמר לכל מקום אשר נדרש.

הוא היה הארז שבתוכנו — מוצק, חזק. גראה כחומת מגן איתנה אשר למות ולכדור אין שליטה עליה.

בשקט מת, ללא אנחה, מבלי הוציא קול.

בדוד

* * *

אויר הבוקר הרענן עושה ככל אשר לאל ידו להפיג מעיניו את התנומה התוקפת אותנו אחרי ליל נדודים ארוך. כל פגים חיוורות, העיניים נעצמות מאליהן, טרטורה המונוטוני של מכונית המשא גוסך על כולנו תרדמה, אשר זה ארבעה חדשים ומעלה אנו משתוקקים אליה. כביש מוצא הפתלתל קולע אותנו מצד אל צד. אנו נצמדים אל המכונית, נאחזים איש ברעהו, מזהירים זה את זה מסבוב פתאומי ההולך וקרב. כך היה שלשום, כך היה גם אתמול, היום כך וגם מחר יהיה כך: בוקר

מצונן, לח ואפור. אנו חוזרים מן החזית, עייפים ומלוכלכים, אנו חגים ונעים במכונית. אנו נעצרים במוצא־עלית. אציים ורצים שומרי המושב כדי לכבוש לעצמם מעמד במכונית המלאה עד אפס מקום. נדחקים ומסתדרים.

אך מה נהדרו לפתע פני כולנו. עייפים מבריקות, צחוק על כל פנים, קריאות והלצות מכל צד, אין עוד זכר לתגומה, ועייפות. והוא, אשר אליו הופנה כל מבט ואליו הצחוק והתלצה הנה הוא הולך וקרב בצעדי אז, קומתו עגק ופניו צוחקות. אכן, זהו דודו.

לשוא תחפש בפניו רושם של ליל שמורים שחלף ועבר עליו זה עתה, לסכנה התמידית, לשממון ולעצבות. אין בהן ולא כלום מאותה מטבע שנטבעה בנו במשך ימי הדמים, בחדשי הרצח שלמדונו לשמור ולהזהר, להלחם ולהגן, לשנוא ולשתוק, להתמרמר ולהתביג. הוא עולה על המכונית וכובש לו מקום, אף עוגה בהלצה על כל רמז למקום הרב שתפס.

אתה מביט בו ומהרהר: מה טיבו של זה? מלבר נראה כה בבד, כמעט ברוטלי; אך צחוקו מושך ומקרב. התידדת עמו (ובימים אלה, בשבתנו יחד, במשמר, ימים רבים מה מהנֶה היא התידדות) — וידעת: לפניך אדם רציני ואחראי בתפקידו שתמיד יעשה את המוטל עליו מבלי דבר הרבה. וידעת עוד: עם כל הריצינות שבמלוי התפקיד, אין במוהו שמח ועליז בחברה, בשעת מנוחה, בין שמירה לשמירה.

דניאל

* * *

הברתיו זמן קצר. דודו קראו לו. משכמו ומעלה גבוה מכל החברים. רחב ובריא מכולם, שזוף, שחום, כאילו זה עתה בא מן השדה. חשבתי: צריך היה לבנותו בשם „דובון". והחברים מקנטרים היו אותו „דודו" קראו אליו בקול עבה, מתוך חבוי לקולו של דב. והוא משיב היה בהלצה.

אך ל„דובון" זה נפש עדינה ואוזן מבחנת. יום אחד ישבנו, חברים וחברות, בשעת בין הערבַיים באפס מעשה. פתאום שמעתי קול שריקה נאה — סימפוניה של בטהובן. הסתכלתי סביבי — והנה דודו הוא זה, „דובון", יושב הוא נשען אל השולחן, קורא בספר ובפנים שקטות, בלא שום התאמצות, מפיק מפיו את הצלילים הללו.

כעבור ימים מספר הופיעו פרטיטורות של סימפוניות שונות. ובתוך היום־יום העגום, בסביבה אפורה ויבשה, ישב לו דודו כפוף על הפרטיטורות ולמד ולמד ושרק לעצמו.

— „האם למדת נגן, דודו?" — שאלתיו יום אחד.

— „כן — אמר — גם חליל הזמנתי לי מחו"ל, חליל יקר, ולעת עתה יש לי קונצרטינה".

לפני ימים מספר בא והודיע: „אני מתגפר" (מלשון גפיר).

חברה

* * *

בבואו ירושלימה — נכנס לגוש א"י העובדת, חשב לעבוד בהדרכה במחנות העולים. התחיל בסדור קבוצות התעמלות בסניף הנוער העובד, ואח"כ כבר בזמן המאורעות — גמלה אצלו המחשבה על הליכה לקיבוץ.

לא היתה לו הכרה ציונית ברורה במובן המקובל. הוא חשש למסלגתיות ולכל הנוגע לפוליטיקה, אפילו להסתדרות העובדים חשש להכנס. ציונותו היתה טבעית, אינסטיקטיבית. הוא לא התחנך בתנועת נוער, לא הכיר את הגולה, לא ידע מצוקה כלכלית, לא היה כל גורם חיצוני שיצעידו וידחפו לדרך זו אותה בחר! מהותו האנושית, הראשונית, פשטותו ויושרו — הם שהוליכוהו בדרך זו.

דודו נשרי נפל על משמר העליה, ובבוא רבבות עולים — נזכרהו, וכל אחד מאתנו, חבריו יזכור: חיינו — לעליה.

חבר

דוד נשרי

(למלאת שנה למותו — מ„דבר" 17.8.37)

עברה שנה, ועדיין דמותו עומדת חיה נגד עיני רוחי, וקשה לי להשלים קשה לי להאמין ששוב לא נוסיף לראותו, שדודו אבד לנצח.

אני זוכרו יפה. חסון גוף, כבד תנועה, פניו עגולים ומקאים בהרות־שמש, פשוטים וגלויים, בלי יופי מיוחד ובלי משהו המושך את הלב, עיניו זעירות וזריזות, המביטות בך בלגלוג של טוב־לב. איני זוכרו כועס, איני זוכרו רב. שנים רבות למדנו יחדיו ותמיד ראיתיו שלו, עליז, מחייך. היה ניגש לחברו טופח טפיחה הגונה על גבו, ועל פניו נסוך חיוך רחב ובהיר של תמימות ידידותית ובור־לבב. היתה זו מזיגה מיוחדת של נפש נער וגוף כביר. הוא היה הצעיר שבנו. אך כתל־מידי־המצוין שבחבורה. זוכר אני, כיצד ישר בשעורים ולפניו מחברת פתוחה, והוא מצייר ברשלנות, והדברים נקלטים במוחו ממש מעצ־מם, ללא כל מאמץ, מעולם לא שקד על הלמוד, הכל ניתן לו בקלות, מתוך שעשועים, וגם הדברים המסובכים היו לו קלים פשוטים ובהירים. כוחו היה רב בכל הלמודים, בלי יוצא מן הכלל, ואיני זוכר עוד דוגמא דומה לו: בכל הלמודים למן המתימטיקה ועד לגגי־נה — היה מצוין.

חבר טוב היה, ידיד נאמן, המוכן לעזור לכל אחד, ולהסביר ולבאר וכל זה בפשטות, בלי וכוחים ודחיות, בלי הסוסים. מביט הוא בך בעיניו הקטנות והמגלגלות משהו ומסביר את הדבר בקלות יתרה. דודו — שם זה לוה אותו עד יומו האחרון. גם בהיותו במחלקה השמינית של הגימנסיה, ואחר כך באוניבר־סיטה, הכל קראוהו ד ו ד ו, כי ילד היה עד שעתו האחרונה, ילד המביט בעולם בעינים שקטות וצוחקות, בלי שידע מה צפוי לו, בלי דאגות פסע בשביל החיים בפשטות ותמימות.

זכורני בעת המקרה המחריד במסדה, בשעה שנהרגה חיה וריטה ז"ל. עמדנו לרגלי הסלע הענקי מדוכאים מן האסון, כשעצבינו מתוחים, ובראשיגו ערבוביה, ופתאום רואים מישהו קרב אלינו בצעדים כבדים, אך בטר־חים, לבוש גופיה וחולצתו עוטפת כתפים גדולים, אך הפנים חייכו אלינו בטוב לב ליצני... דודו! דודו! מה קרה? מה היה לך? — הסתערנו אליו כלבו, אך הוא המשיך לחייך: — שטויות! זה לא כלום, נפגעתי, ומעט דם נשפך לא יזיק, יהיה בסדר ומה שלומה?... הוספנו לשאול... „לא נורא... יהיה בסדר" דבריו עודדונו. נתמלאנו תקוה, רגיל היה לראות את האור שבחיים, את הטוב והיפה. פשוט לא יכול היה להכיל את גודל האסון, ויותר מזה לא רצה לצער, לא רצה לדכא את זיק התקוה, שאולי הבהב עוד בנו...

וגם לפני שנה, כשהתנפלו שוגאים זרים על היקר לו, בחפז לצאת לקרב, וגם כאן מתוך פשטות ותמימות, לא כמי שעשה גדו־לות ונצורות, אלא כאיש העושה את אשר יש לעשות את אשר אחרים היו עושים, כי דרכו לא היתה לחקור ולהתפתל. הוא אהב לעשות, וכאשר נתמנה לגפיר היה דומה למי שזכה בשלל רב. אך שמחתו לא נמשכה, הוא לא האריך בתפקידו, כי נפל שדוד מכדור מרצה. נפל שדוד הילד הגדול, דודו הפשטן, טוב הלב, החבר והידיד. לא הרגישו כלל, כיצד כדע־נפל, נפל לבלי קום... ובטוחני, שגם את המות האכזרי הזה שעקרו מן החיים בעודנו ילד, בטרם ידע טעם חיים של ממש, כשכולו שואף לפעולה, גם את המות קבל בודאי בעינים מלגלגות לגלוג בהיר, ללא צל של כעס, בעינים שבאילו ביקשו לומר: אם צריך למות למען המולדת, ובכן מה יש להסס? יש לעשות, ודי!...

זכרך, דודו, לא ימחה מלב חבריך וידי־דיך, תמיד נשא בנפשנו את תמונתך, תמונת הילד הגדול, הפשטן טוב הלב, החבר והעברי היודע לחזות מבשרו מהי מולדת, היודע לתת על מזבחה את היקר ביותר. חייך ומותך לנו תמיד סמל של פשטות וגבורה.

חבר

לזכרו של יונה פנחס־ז"ל

נעקר מתוכנו באופן פתאומי... בלתי צפוי... כמעט באמצע אחת הישיבות... והוא צמא חיים ומעש! חצי שעה לפני שעצם עיניו — עסק בעניני הקבוצה, סידד דברים, טיפל בתיקון פגמים, ניסה ליישר הידורים בין הפרט והכלל. עסק בכל זאת בנאמנות, מסירות ובהתלהבות ופתאום... הכל נגמר...

יונה נולד בעיר המחוז קמנץ־פודלסק באוקראינה, בן למשפחת עמלים שלחמה קשות מלחמת קיומה. בעודנו נער והנו רך בשנים נאלץ לעזוב את ספסל הלומדים ולהיי־רתם בעול העבודה בכדי לעזור למשפחה לקיים את עצמה. לא רבות היו השמחות שלו בגיל הילדות והנעורים ולא רב היה האושר בתקופת חייו זו.

והנה פרצה מלחמת עולם ראשונה. הע־יירה הקרובה לגבול אוסטריה, ראתה את כל זועות הימים ההם: גירושים, רעב, מחלות, פרעות בישוב היהודי. לאחר מכן באה המה־פכה וגרפה עמה המונים. הציתה זיק אמונה בלבות נוער העברי אשר ינק ממקורות הת־נועה הציונית והנוער הציוני הביו שלפניו

שתי אפשרויות: או כליון חרוץ, השמדה רוחנית ופיזית, או גאולה ופדות, שיחרור ופריקת עול הגלות, ויוגה, יחד עם רבים מאחנו, בחר בדרך השניה — דרך ההגשמה העצמית של הציונות — עליה לארץ.

הוא מתכונן לדרך. לומד עברית. לומד את התורה הציונית. נוסע לאודיסה לקבל הכשרה חקלאית בחווה החלוץ ובשנת 1920 עולה ארצה יחד עם הקבוצה מקמיניץ פודולסק שמנתה אז 28 חבר. בארץ מתפתח יוגה ואף מפתח את יכולתו, עירנותו, חוש הדבור שלו, יחסו לקבוצה ולחברים. הוא תורם את מלא יכולתו לבנין הקבוצה. וממלא בה תפקידים שונים ורבים. אך מרבית השנים והזמן הנו מקדיש לטפול בעניני בריאות החברים בהיותו חבר לועדת הבריאות במקום, חבר בועד המפקח של קופת חולים.

פרשה מיוחדת היא — התמסרותו של יוגה לעניני ה"הגנה" והבטחון. אחד הנאמנים והמעילים ב"שורה". עם קום המדינה הקדיש חיין לעניני הבטחון בישובי הספר והמעברות. תפקידו ה"רשמי" מטעם הסוכנות היהודית מילא בלב ונפש. בתוקף תפקיד זה עבר את הארץ לאורכה ולרחבה והכיר כל פינה בה, ספג את זיו שמשה, נהנה מנופה והתבשם מריחה. היה מלא התלהבות מכל נקודה חדשה, מכל מפעל חדש שקם, מכל מפעל שחלוציות והתגדבות צפונה בו והדביק בהתלהבותו זו רבים.

יחד עם המסירות היוצאת מן הכלל לעניני הכלל, מצא רגעים ספורים לטפול בעניני פרט. האדם הבודד היה מחונן בלב טוב וברצון כנה לעזור לזולת בכל מה שידו היתה משגת: נפל חבר בבריגדה והשאיר הורים זקנים — הוא היה להם לעזר ולתומך, נפל אחיו במלחמת השחרור והוא בכל מאודו מתמסר להבטחת האלמנה והיתומים, עוזר להם להתגבר על האסון, משקיע מרץ ומחשבה... תמיד נכון לבוא לעזרה לחבר ולקרוב בעת צרה ומצוקה.

הלך מאתנו חבר טוב, עובד מסור, נאמן לקבוצה, בעל מסור למשפחה ולילדים ואנו עוד זקוקים למרצו, מסירותו והתלהבותו שלא ידעה גבול.

ינעמו לך, יונה, רגבי אדמתנו הברוכה...

אפרים שליט
קבוצת קרית ענבים.

נחמן רכטמן ז"ל

נפטר בכ"ה שבט תש"י 15.2.50

עברו שנים רבות מאז עזבנו יקירנו נחמן ז"ל ועדיין איננו יכולים להתרגל לרעיון כי איננו עוד אתנו. כולו מסירות ואהבה, מוכן תמיד להקרבה. מלא שרותו ב"הגנה" שנים רבות. רוח ההתנדבות פעמה בקרבו כבר בהיותו ילד. תמיד נחלץ לעזרת הזולת. רבים הם התפקידים שהוטלו עליו במאורעות 1936. עמדתו היתה במוצא תחתית וישב שם על משמרתו חדשים רבים מנותק ממשפחתו, עבר קורס מפקדים והצטיין בו. במלחמת השחרור אף על פי שהחיים התאכזרו לו והמחלה כבר קננה בו, היה בין הראשונים להגנת ירושלים. עודד את המסובבים אותו באמונתו הבלתי מעורערת לנצחוננו.

ראינוהו דועך ונאבק קשה עם מחלתו, אך לא רצה להפסיק את תפקידו והועבר למשרד קציר העיר; "מוטב בעורף מאשר לא כלום והעיקר לעשות משהו למען המולדת כשהיא בסכנה" כך אמר ואף עשה. כאב לו כי אינו יכול לנצל נסיונו בקרב, בחזית. הפיח רוח ההתנדבות בין משפחתו, חבריו, ידידיו ומכריו.

גאים אנו בו שכל חייו היו קודש למולדת.

חבר

משה שמש ז"ל

נולד בשנת 1924 בפולין. עלה ארצה עם משפחתו בשנת 1925. למד בת"ח מזרחי. היה בגדוד מכבי אש מתנדבים ובשנת 1946 הצטרף ל"הגנה". בתחילת מלחמת השחרור עסק בלווי שיירות הדסה בהר הצופים. השתתף בפעולות רבות ומסוכנות. שרת בצ.ה.ל. לאחר שחרורו מהצבא עבר כפקיד במשרד המכס בירושלים. ביום ששי כ"א חשון 30.10.1953 נסע לרחובות להשתתף במקס האזכרה לנשיא ויצמן כאחד מחברי המקהלה ולכשתזר פגעה בו מכונית משא והוא נפגע. גוחת אותו ערב ולאחר יסורים קשים של יומיים נפטר. יהי זכרו ברוך.

ותיקים מספרים

טבילת־אש ראשונה

מאת יצחק אברהמי

שבוע לפני פרוץ המאורעות, זכורני היה זה בשבת, קבלתי "קשר" והתייצבתי במוצאי השבת לשמירה בשכונת הבוכרים, ומשם ביום א' נשלחתי לעיר העתיקה. לראשונה היה מקומי בישיבת "שערי אמת" ומשם העבירוני לישיבת "חיי עולם" (הקרובה יותר למקום הקדש) שמות שתי הישיבות נרשמו לנצח בהיסטוריה של הגנת העיר העתיקה. נשארתי עד סוף השבוע במקום.

עם פרוץ המאורעות ביום ששי, בשעות המוקדמות של הבקר, נשלחתי העירה, ולעיר העתיקה כבר לא היתה אפשרות לחזור. צרפוני ל"קבוצה מעופפת" שמרכזה במרכז (ועד הקהלה בירושלים). תפקידנו — להגיע במהירות האפשרית לכל פנה שהותקפה בעיר החדשה ושכונותיה, ואמנם נשלחתי לכמה מקומות שהותקפו, כגון: סנהדריה, מקור ברוך, מאה שערים.

במוצאי שבת נשלחתי עם כמה חברים בפקודו של יוסף הכט לתלפיות להדוף התקפה שנערכה ע"י הערבים. בתצות הוסיעה בשכונה קבוצת חיילים מחיל האויר הבריטי וקבוצתנו הוחזרה העירה במסוה של פליטים מהעיר העתיקה. הורידו אותנו בחצר "הדסה". משם הסתלקנו על נשקנו ל"מרכז". ביום ראשון בבקר קבלתי פקודה מלוי שפיגלמן ז"ל (שהיה אז אחד ממפקדי ה"נודדת") שעלי עם עוד תשעה חברים לפרוץ דרך מוסדרה ולהגיע לשכונת הג'ורג'ים (ע"י שער שכם) ושם להשאר עד להודעה חדשה. כל איש שני קבל אקדח ושלושים כדור. בחלקי נפל אקדח "מאוזר". ירדנו דרך מאה שערים, סנט פאול והמשך רחוב הגביאים לשכונת מוסרדה. בכניסה לשכונה שלפתי את אקדחי הטעון וכך התקדמנו ללב השכונה הערבית שאנשיה החלו בורחים כשהרגישו בנו וכך הגענו לשכונת הג'ורג'ים מבלי לירות אף יריה אחת.

בהגיענו לשכונה רוכזנו באחת מבתי הכנסת ויצאנו לשמירה. בצהרי היום הופנתה קריאה למתנדבים ללכת להציל ספרי תורה ותשמישי קדושה מבית כנסת שהובער לילה קודם לכן, בקצה השכונה אשר פונה לשער שכם. התנדבתי לפעולה זו. הורדתי דרך אחד החלונות הפונה לצד השכונה יריעות ספרי תורה תרוכים, מגילות ותשמישי קדושה, כתרי

קבוצת שוטרים מתנדבים, אנשי ה"הגנה" ביניהם: דב רוזן ז"ל, פנחס ברזלי ז"ל, ולהבדיל לחיים ארוכים: יצחק אברהמי, מפקד על הקבוצה.

קבוצת חיילים, בעת העליה ל„מעלה החמישה".
ביניהם: בן ציון אבני, יצחק אברהמי ויעקב אדיר

תורה מכסף. הערבים כוונו את יריותיהם במשך כל זמן הפעולה לבית הכנסת ויכולתי לחזור רק לפנות ערב תחת חפוי אש של חברי.

ביום ב' היו חילופי גברי בפקוד החברים זליג שטורמן וסגנו ש. אולשוגגר ז"ל. במקום שטורמן מונה גדליה אלון ז"ל.

באותו יום אחה"צ היתה התקפה על השכונה והיא נהדפה על ידינו. הערבים ירו מרובים, אקדחים והשתמשו ברמוגי מילס. לנו היו אקדחים מכל המינים ובמה רימוני מילס. היה גם רובה אחד של שוטר אשר הזדמן למקום אותו לילה עם עשרה כדורים בלבד. כשערבים היו מנסים להתקרב היינו יורים בהם. עמדתי ליד דלת ברזל במעלית משקוף מזוגג הפונה לצד רחוב הנביאים, קרוב לשער שכם. נתנו לי 2 רמוגי מילס. הכנתים לפעולה וחיכיתי להזדעה מהחצפית בשקבלתיה שלפתי את הניצרה וזרקתי את הרמון החוצה. הפורעים ברחו כשפנים והרמון לדאבון לבי לא התפוצץ. אותו זמן זרקו גם הערבים לעומתנו רמונים מאותו סוג וגם הם לא התפוצצו (נראה שהיו מאותו המקור).

כל אותו לילה הסתובבו פטרולים בחוצותיה הצרים של השכונה ועל הגג שמר א. כהן אשר הרגיש ברשרוש ובצעדים ופתח בירידות. התברר שהיו אלה אנגלים. אלה פתחו באש קטלנית מרובים ומקלע לואיס. האירו בזרקורים את כל הבית והקיפוהו. אסרו את ח' כהן והחתימו את דלת הבית בחותמת של שעות לפנות בקר הסתלקו האנגלים. פרצנו את הדלת לבית וסילקנו את האקדח עם הכדורים (נמצא על ידי בבית השימוש). בבקר הופיעה המשטרה הבריטית לחיפוש, אולם לא מצאו דבר. (התברר לאחר מכן מדוע האנגלים התנהגו בשצף קצף נגד בית זה, הקיפוהו וירו עליו ללא הרף — על הגג היה תלוי זוג מכנסים אשר התנועעו ברוח ונראה הדבר שזה היה „מקור הפורענות" (המכנסיים נפצעו בצורה אנושית). כך נשארנו בשכונת הג'ורג'ים עד יום חמישי, מגוחקים, בלי בגדים חמים ולבנים להחלפה, בלי לחם, מרוכזים באחד מבתי־הכנסת בשכונה.

באותו יום לפנות ערב כשהוחלט במרכז על פגוי השכונה מתושביה העניים אשר נשארו בה, הגיעה הח' רחל ינאית (ביום רעיית הנשיא) עם סלי לחם לתושבים בלווי משמר צבאי. במשך שעות אספו התושבים את חפציהם ואנו את הנשק ושמנוהו באותם הסלים של המזון שנתרוקנו ורחל הוציאה אותם מן השכונה בשלום.

כך עברה עלי טבילת האש הראשונה כטוראי במאורעות 1929.

„חזקיהו" במצור ירושלים

מאת ירחמיאל עציון (ירח צסיס)

רבות כבר נכתב על מצור ירושלים ובודאי עוד רבי מיכתבו עליו. ברצוני לספר להלן רק על חיל ההנדסה שבזמנו עדיין ידוע היה בשמו „חזקיהו", ואשר לדעתי הוא היה „הנשק הסודי" שלנו שעמד לה לירושלים שלא נפלה בידי האויב. עצם הדבר ש„חזקיהו" העסיק את כל הישוב הירושלמי החל במפקדים בהגנה ועד לבני הישיבות שעבדו כלם יומם ולילה ולא נתן להם זמן להעריך את המצב החמור בו היינו נתונים, הוא אשר נתן לנו את האומץ לעמוד מול האויב שהיה מורכב בחזית זו מכל עמי ערב שגלחמו בנו, ברצוני לספר כאן על שלושה מבצעים, אחדים מני רבים, ואולי גם לא החשובים בהם, אבל לדעתי יש בהם כדי לשקף במקצת את ירושלים במצור ואת „חזקיהו" בפרט.

מבצע א', כידוע, מאז ומתמיד היה בית־הקברות בירושלים קיים על הר הזיתים, בפרוץ הקרבות היתה הגישה לשם ברוכה בסכנת נפשות, אז הוחלט להעביר את קבורת המתים לתחנת הנסיונות בסנהדריה, אך ביום שבית־הספר של המשטרה נכבש ע"י צבא עבר־הירדן מידי אצ"ל אי אפשר היה לגשת לבית־הקברות בסנהדריה, וביניתים הצטברו לעשות. משה הטיל עלי את התפקיד ואמר לי במשך עשרה ימים חללים שנפלו ע"י פגזים וגם חללים לוחמים בקרבות באזור ירושלים ומספרם הלך וגדל מיום ליום ואין קובר, לא היו גם אנשים מחברה קדישא שהיו מובגים לטפל בקבורת האנשים הללו מפחד הפגזים שנפלו בלי הרף בכל רחובות העיר. בוקר אחד נקראתי באופן דחוף לבא למע"ר (מעון ראשי של המפקדה) שהיה אז בסוכנות, כשבאתי לשם הפנו אותי למשה אורבוך שהיה אז ראש המטה במע"ר, ושם מצאתי את ד"ר אפרתי ז"ל שהיה ממונה על הטיפול בחלליגו והוא הרצה בפניגו את טענותיו שבעיר נמצאים למעלה מ־120 חללים אזרחים וחיילים ואין מקום לקברם וגם אין חברה קדישא המוכנה

ירח עציון (צסיס) בשמירה על גדר תבטחון בצפון

להסתכן בקבורת החללים ובקש עצה מה לעשות משה הטיל עלי את התפקיד ואמר לי לעמוד בקשר עם ד"ר אפרתי ז"ל. הרכב שעמד לרשותי היה אופנוע עם סירה, לקחתי את האופנוע וירדתי לעמק המצלבה ששם עבדו מטעם חזקיהו בהכנת שדה התעופה בעמק. נגשתי לאחד החוצבים שעבדו שם ושאלתי לעצתו בדבר מקום מתאים לבית־קברות. הוא הצביע על מחצבה ענקית מול שדה התעופה בשיך בדר (גבעת רם כיום) והציע לי לגשת לבדוק את המקום. גשתי לשם

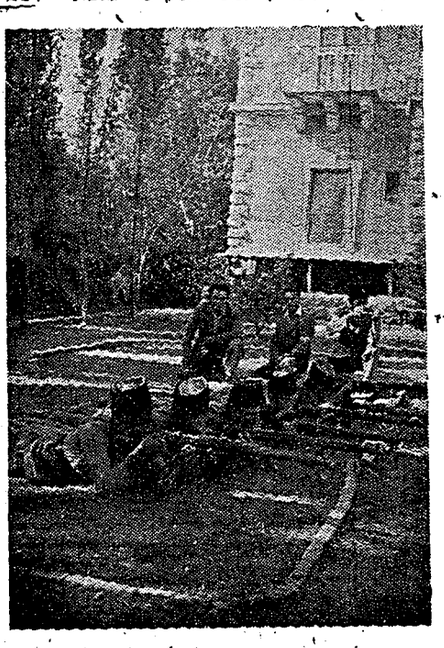

קבוצת אנשי הגנה — שוטרים מתנדבים, מתאמנים בהדרכתם של פנחס ברזילי ז"ל ולהבדיל לחיים ארוכים יצחק אברהמי.

והמקום נמצא מתאים מכל הבחינות, לפני המחצבה היה השטח חצוב וממולא בפסולת המחצבה, דבר שאיפשר הכנת קברים במהירות רבה. כן המקום מוסתר מעיני האויב הסובב אותנו. חזרתי והתקשרתי עם ד"ר אפרתי ז"ל והמקום נמצא מתאים בעיניו. לקחנו את בני הישיבות ושלחנו אותם עם מנהל עבודה למחסני מן־ברמן במגרש בית החולים שערי צדק (ואלך) והם עשו ארונות מתים ובמשך יומים נקברו כל החללים ע"י פועלי חזקיהו שעבדו בשדה התעופה, וכך נשמה ירושלים. שוב לרוחה. כל חללי שהיו מוטלים זה עשרה ימים ויותר בחום הקיץ הגדול בכל שכונות העיר —הובלו לקבורה.

מבצע ב: דוד מרכוס ז"ל הופיע ביום ראשון אחד במשרד חזקיהו ואמר לב"ץ שהיה מפקד חזקיהו, כי יבוא לירושלים ביום רביעי אחה"צ וברצונו לעבור בכביש הרומאי המחבר את ירושלים עם מוצא, ניתנה פקודה לבצע את המשימה. בידי חזקיהו נמצאו תכניות לתיקון הכביש הנ"ל ובו חשבונות מדויקים של 12000 ימי עבודה, 100 ימי עבודה של מכונות משא, 100 ימי עבודה של קומפרסורים, כך וכך מטרים מעוקבים של עצים להקמת סכרים ועוד ועוד. ועלינו לגמור במשך יומים וחצי את כל העבודה הזאת. גיסנו ליום שני בבקר 60 איש ממשמר העם, כלם נכים וכל אחד —

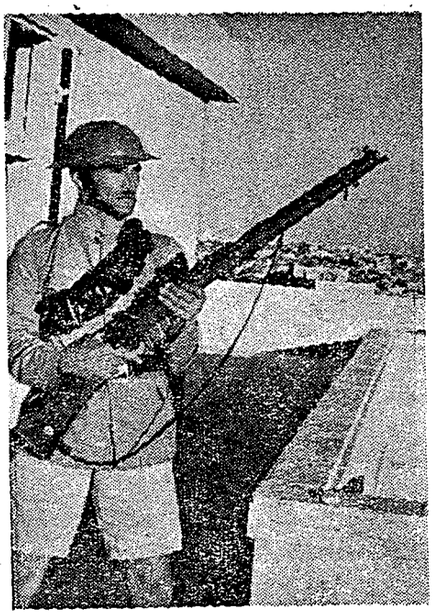

ירח על המשמר

כיסו מלאים פתקים מכל מיני רופאים, על כל מיני מחלות ו־80 נערים מגדנ"ע בגיל 14—16. ארגון הקבלנים העמיד לרשותנו את כל הקבלנים הפנויים לנהל את העבודה. אני הייתי אחראי למבצע הנ"ל. מובן שהעבודה לא בוצעה בהתאם לתכנית שנקבעה בחזקיהו מטעם המהנדסים שטפלו בדבר, ואף־על־פי עובדת היא, שביום רביעי עלה דוד מרכוס ז"ל לירושלים בכביש הרומאי ובא ישר לחזקיה ואמר „או קיי" — הכל בסדר!.

מבצע ג: ערב אחד חזרתי מסיור בעיר ונכנסתי למשרד חזקיהו, והנה סביב שלחן יושבים כל המהנדסים ובץ בראשם ואתם מהנדס חטיבת הראל, או כפי שנקרא אז מהנדס הפלמ"ח, על השולחן פרושה מפה של סביבות בית־מחסיר (בית מאיר כיום) ובולם מעיינים בה בכובד ראש. שאלתי מה פשר האסיפה הזאת, ואמרו לי שיש לתקן את כביש בית־מחסיר כדי שיהיה מעבר מדרך בורמה לירושלים בלי לעבור דרך באב־אל־ואד. הכביש כולו הפור תעלות ברוחב 3 מטרים ובעומקים שונים וכן יש מחסומים, וכיון שתקון הכביש הוטל על הפלמ"ח, פתר מהנדס הפלמ"ח את כל הבעיות, אבל יש לו בעיה אחת שאין הוא יכול להתגבר עליה והיא: המעבר בתוך הכפר, שכן הפלמ"ח הרס את כל הכפר והכביש שהיה בין בתי־אבן נסתם לגמרי, שרידי הבתים מוטלים על הכביש ואין אפשרות מעבר בתוך הכפר. ולבן מהפשים מוצא אם לעשות ישוד דרך מצד ימין או מצד שמאל. כשספרו לי זאת, אמרתי בצחוק: ומדוע לא נסע מעל לבתים ההרוסים? כלם פרצו בצחוק, ישראל פרידמן שנכח במקום אמר שגם בהיותם באיטליה עשו כך בפלרמו ובעוד מקומות אחרים (מובן ששם נעשתה העבודה בחפורים ענקיים) ואפשר לנסות, הוטל עלי לבדוק ולקבוע אם הדבר אפשרי כיון שאני הייתי המציע הראשון, העמידו לרשותי אוטו מטעם הפלמ"ח ולקחתי אתי את שותפי לסיורים את יצחק ברודינר

ובתור מומחה לכבישים לקחתי אתי את מר גיל ז"ל מהנדס ראשי לכבישים בעיריית ירושלים שגם הוא היה שייך לחזקיהו, בבוקר יצאנו שלושתנו לבית־מחסיר. עד הכפר לא יכולנו להגיע כי הדרך היתה חפורה ברוחב הכביש ע"י הערבים שבצרו את כפרם. המשכנו ברגל עברנו ע"י המסרק, שם היתה בתת משמר של הפלמ"ח והמשכנו דרכנו לכפר. הדבר הראשון שמצאתי שם היה ערבי שטען כי בא לקטוף משמש, חזרנו אתו למסרק ומסרנו אותו למשמר ואח"כ עברנו בכפר והחלטנו פה אחד שהדרך בה הלכנו היא הנוחה ביותר לסדור הכביש, בבואי הביתה ירדתי למרתף ביתי ששם היתה מפקדת השמירה על יפה־נוף והתקשרתי בטלפון עם חזקיהו, אמרו לי לבא מיד למשרד כי יש דברים דחופים ביותר. בבואי שמה מסרו לי שנתקבלה טלגרמה במטה הפלמ"ח שבאם במשך 24 שעות לא יושלם בכיש בית־מחסיר יגמידו את מהנדס פלמ"ח לדין. התחילו תכף בהכנות קדחתניות, כלי עבודה, פועלים ממשמר העם גדנ"ע ופלוגת סולל בונה שכבר היתה קיימת או, כאחראי לבצוע העבודה נקבע צבי קנטרובסקי. הוחלט בשעה 5 אח"ה לצאת לעבודה. התאספנו בגבעת שאול ליד בי"ח פרידמן והכינו לפלוגת סולל בונה שאחרה משום־מה לבוא. בשעה 7 זנו מהמקום השארנו אחד האנשים להודיע לפו' סולל בונה שנסענו ואנו מהכים להם במקום העבודה. כיון שאני בקרתי קודם במקום הוטל עלי לסדר את העבודה לפי ראות עיני. השארתי ע"י כל בור אנשים אחדים למלא את הבורות ובינתים סדרנו מעבר בקושי לאוטומוביל שלנו, ע"י הכפר סדרו הערבים גורן על הכביש. הצבתי אנשים אחדים לסלק את התבואה מהכביש, ויתר האנשים נכנסו לכפר והחלו בפזור האבנים ומלואם באבנים קטנטנות ועליהם עפר וטיט מהריסת הבנינים. העבודה התקדמה במהירות רבה, כך שבשעה 9 כשהופיעה פלוגת סולל בונה, כבר יכלי להכנס ישר לכפר ולהמשיך בדרך החדשה עד למרכז הכפר. בינתים שדלתי אחד הנהגים לעבור על האבנים מעבר לכפר כדי לראות מה נמצא בצד השני של הכפר. ירדנו עם הנהג מעבר לכפר לנוח בכיש הר־טוב, אבל

קבוצת אנשי ה„הגנה" בירושלים

במרחק של־2 ק״מ בערך מהכביש הרטוב הוכרחנו להעצר בשל מכוניות בדרך, ירדנו ברגל וראינו שיש לפנינו ארבעה מכוניות של אבן־גדרות, וכי מכוניות סלעים ענקים עד חמישה מ״ע גודל האבן ושתי תעלות עמוקות ותעלה אחת שטוחה, הגענו עד כביש הר־טוב ושם הגיח מאחורי מכסה פלמחניק עם טומיגן ביד ועצר אותנו: מה מעשינו שם? ובקש מאתנו לא להדליק גפרורים, לא לעשן ולא להקים רעש במשך שעה או שעתים, עד אשר תעבורנה המכוניות המובילות קמח לירושלים מכביש בורמה דרך באב־אל־ואד, חזרנו לכפר ובשעה ארבע ושלושים בבקר ירדנו עם חלק מהאנשים לגמור את העבודה בכביש, והנה הופתענו לראות קבוצה גדולה של אנשים, לא מאנשי חזקיהו, שפינו את המחסומים הבנוים וזרקו את האבנים לואדי. גם הצד השני הופתע, לסוף נתגלה שה־ נשלחו מכוון ת״א להכשיר את הדרך (אגב כל הפועלים שעבדו שם הגיעו רק אתמו/ באניה מחו״ל) ובמקום למלא את הבורות באבנים שהרסו מהמחסומים זרקו את האבנים לואדי, על לשאלתי איך הם חושבים למלא את הבורות, ענו לי שהם עומדים להביא קומפרסור ולחצוב אבנים מההר ישר לתוך הבורות. מובן שלמותר היה לי להסביר לו ש״עד שתבוא הנחמה תצא הנשמה״ ולא נוכל לחכות יותר עד שיביאו הקומפרסור. בינתים הודיע לי המפקד שלהם שהם כבר גמרו את עבודתם ואחרים יבואו להחליפם, עם זאת השאירו לנו חצי ארגז תפוחי־זהב וחצי שק לחם יבש ושבע קופסאות סיגריות — רכוש לא קטן בימים ההם. כל אחד קבל סיגריה ותפוח־זהב והתחלנו לעבוד במרץ. ויתר האבנים שלא התגלגלו עד למטה העלינו בהזדה והכנסנו לבורות השתדלנו לבנות דרך ברוחב של 21/2 מטר, כדי לקמץ באבנים וגלגלנו מההר את אשר אפשר היה לגלגל, לבסוף גמרנו הכל, חוץ מהאבנים הגדולות שלא יכולנו להזיז בשום אופן. גלינו בואדי מחסן של מחצבה ובו פטישים גדולים. דקרים ואיזמילים והתחלנו לפוצץ את האבנים, בשעה 9 הפיעו 2 ג׳יפים עם מפקדי פלמח ושאלו מתי אפשר יהיה לעבור בכביש, אמרתי להם שבשעה 10 יוכלו לעבור והם אמנם הופיעו בשעה 10 אך הכביש נגמר רק בשעה 11, כיון שאבן אחת היתה שם שבשום אופן לא יכלנו לנפצה. נשארנו רק 11 איש ולא היה בכחנו לגלגל אותה, למרבה הצרה לא היו לנו מים והאוטו שעמד לרשותנו נתקלקל ולא היה לנו שום קשר עם המרכז (אח״כ התברר ששני האוטומובילים שהיו ברשותם נתקלקלו אף הם ואחד שהיה בסדר נסע לירושלים להזעיק תחבורה לחזור הביתה). התלמנו סו״ם להשתמש במגבה של האוטו שעמד על ידינו ובמשך שעה וחצי הצלחנו להציב את האבן על ראשה ואז נגשנו כלנו ובמאמץ משותף דחפנו את האבן שהתגלגלה לואדי, — והדרך נפתחה, וכעת התחילה ההליכה ברגל במעלה ההר לכוון הכפר. החום היה קשה וההליכה קשה, וכולנו עיפים, אך שבעים רצון מאוד מהעבודה שעשינו. בהגיענו לכפר מצאנו שרוב האנשים חזרו לירושלים ועלינו היה לחכות לאוטו שיבוא. עלי לציין שהעבודה שנעשתה באותו יום במשך 16 שעות ע״י 430 איש, רובם נכים וזקנים או ילדים שקולה בתוצרתה לפחות ל־3000 ימי עבודה של פועלים רגילים ביום, אכן העבודה נעשתה מתוך הכרה שבכביש הזה יעברו התותחים העתידים להגן על ירושלים.

כך הצלתי

מאת א. צונג

אחרי העמל של יום אתמול לא יכולתי להרדם. התיילים, שחנו בחצר, הפריעו גם הם את שנתי, השכמתי קום בשעה שש, וטרם הספקתי להסתדר בה וכה, בבר שמעתי את קריאת הסמל: „מיסטר צונג, אנחנו מתחילים״. בתוך הבנין החלו להתכנס חיילים, בהיכנסם הפטירו „גוד מורג׳נג״ (בוקר טוב) ידידותי, מעל מכונית משא, שעמדה בחצר, הורדו מכשירים מגנטים וכלי עבודה. בין החיילים נראה סמל חדש, מומחה מיוחד לחיפושים במכשירים מגנטיים. פניו היו זועפות, והיה מגדף על שמטרידים אותו. ידעתי מיד, טיפום זה יביא עלינו צרות.

החיילים הסתדרו בפרוזדור וחיכו. מדי פעם בפעם התלוצצו עמי. בעבור רבע שעה הגיע הקצין הבכיר. אך הוא היה במצב־רוח טוב ובצחוק אמר לעברי: „אילו גילית לנו מיד היכן נמצאים הדברים שאנו מחפשים, היית פוטר אותי ואת אנשי ממרחה יתידה.

המכשירים וכלי—העבודה הועלו לקומה השניה והחיפושים החלו, תוך כדי בדיקה בפטישיהם הגיעו החיילים לשטח שעורר את תשומת־לבו של הסמל המומחה. מיד הזעיק את הקצין והסביר לו את חשדו. אחריו נקראתי אני ונשאלתי מה בנוי כאן, ואם לא הוסיפו לבנות במקום זה שלא לפי התכנית? עניתי, כי הכל בנוי כאן לפי התכניות שבידינו.

בינתיים נקראתי לטלפון המיוחד לשם שיחה עם ד״ר ג׳. סיפרתי לו, כי החיפושים נערכים במקום מסוכן. הוא עודדני ובקשני לעשות הכל כדי לצאת מן המבוך בשלום.

אחרי השיחה הטלפונית נקראתי למטה לסי. אי. די. שקבע את מושבו בבנין הסוכנות. כאן הוסיפו לחקור אותי בקשר לאותו חלק של הבנין. בשעת החקירה הופיע הסמל המומחה עם מכשירים המגנטיים.

מיד חוברו חוטי־החשמל והמכשירים המגנטיים הופעלו.

השעה היתה שמונה וחצי. ניסיתי לבוא בדברים עם החיילים, כדי להסיח את דעתם, אך לא הצלחתי. הסמל החדש גילה מרץ רב. איזמלים נתקעו בקירות והמכשירים המגנטיים פעלו במלוא הקצב והתקרבו לאט־לאט אל המקום הרגיש.

בעודי מחפש דרך להרחיק את החיילים מן המקום הזה — נשמעה פתאום קריאה מלמטה, שהגיעה שעת שתיית־הקפה. כהרף עין גפסקה העבודה המכשירים הונחו הצדה, החיילים ירדו לחצר והכל נדם. חישבתי ומצאתי שאם ימשכו החיפושים בקצב הזה, הם עלולים לגלות את המחבוא עוד במשך אותו יום.

השעה התה עשר. אחרי שתיית־הקפה פג חשקם של החיילים לעבודה. גם הסמל החדש נראה כמטורף. מתווכחים ומתלוצצים נשארו יושבים בפרוזדור עד שנקראו לישיבה במטה הסי. אי. די. כשחזרו היתה כבר השעה אחת־ עשרה ובמרץ רב נגשו לעבודתם. בראותי כיצד אחד החיילים מרים פטיש ומתחיל הולם במקום „רגיש״, נזדעזעתי והבאתי עמי בקבוק־מיץ אחדים עם כוסות, למראה הכיבוד נתפנו מעבודתם, שתו מן המיץ, קינחו בסיגריה התישבו והתחילו לפטפט, עד שהגיעה שעת־ צהרים.

משהלכו לאכול ארוחת־צהרים, התחלתי להרהר בקדחתנות מה לעשות כדי שלא ימשכו החיפושים בכיוון זה? רציתי להתיעץ עם מישהו, אך החיילים שהסתובבו בקרבת־מקום הפריעו בעדי. פתאום הבריק רעיון במוחי: בן־רגע ירדתי למרתף, בו נמצא בור מים המתמלא באמצעות משאבה חשמלית. הפעלתי את המשאבה ועליתי למעלה. ידעתי: רעש המוטור יעורר את תשומת לבם של החיילים.

לא יצאה שעה קלה, והנה ראיתי את הקצין בא ויורד למרתף. מיד קרא אליו את הסמל, ומרחוק שמעתיו אומר שיש לבדוק את המקום. אף אני נקאתי וגשאלתי: „מה יש פה? הסברתי לו בגמגום באופן שחשדם נתגבר. מיד נתנו הוראה להוריד את המכ־ שירים למרתף, ותחלו לשקול בדעתם — איך לרדת לבור? כיצד לבדוק, אם אין תאים מיו־ חדים מסתעפים ממנו? הסמל נשלח לבסיס, כדי להביא מכשיר מיוחד לחיפוש במים. וכן מגפי־גומי. בקיצור, באותו יום כבר לא הספיקו לעשות דבר.

במשך ארבעה ימים דשדשו החיילים ב־ מים, בלשו וחקרו, וכמובן לא העלו דבר.

הצלתי את המקום הרגיש!...

דרומה!

(רשמי מסע)

מאת אברהם משורר

בשעת בוקר מוקדמת נפגשנו, קבוצת חברי ארגון ההגנה מירושלים ומתל־אביב, בשער יפו בירושלים ומגמתנו — אל עין־גדי ומצדה במפגרת מיולינו להברית הארץ.

יצאנו מירושלים לחברון במכוניות ערב־ יות. בחברון ערכנו בקור ברובע היהודי. הת־ אספנו אצל רופא השיניים (בנראה חבר שלנו), בעזרתו קנינו צידה לדרך. שכרנו חמורים והעמסנו עליהם את הצידה, פחי מים וכו׳. הציוד האישי היה אקדח ו־80 כדור, כן היו לנו במרוכז מספר רמוני מילס.

לדרך יצאנו ללא מורה־דרך, רק בעזרת מצפן ומפות; החלטנו להגיע למבצר מצדה השמם בעל העבר המפואר, אשר זה מאות בשנים לא דרכה בו רגל יהודי.

לאחר הליכה ממושכת ותעית בדרך, הגענו ביום השלישי לעין־גדי. המורד לעין־גדי תלול. מרבית הדרך במורד זה עשינו כשאנו מחלי־ קים בישיבה. החמורים מאנו להתקדם ובעמל רב משכנו אותם בחבל הקשור לצוארם וחבר שני מדרבנם מאחור. בפנת חמד זו בלב המדבר, אשר הוד קדומים גסוך עליה, התר־ חצנו במי המעין ונתנו מעמל הדרך.

במרחק של־2 ק״מ בערך מהכביש הרטוב הוכרחנו להעצר בשל מחסומים בדרך, ירדנו ברגל וראינו שיש לפנינו ארבעה מחסומים של אבן־גדרות, וכי מחסומי סלעים ענקים עד חמישה מ״ע גודל האבן ושתי תעלות עמוקות ותעלה אחת שטוחה, הגענו עד כביש תר־טוב ושם הגיח מאחורי מחסה פלמחניק עם טומיגן ביד ועצר אותנו: מה מעשינו שם? ובקש מאתנו לא להדליק גפרורים, לא לעשן ולא להקים רעש במשך שעה או שעתים, עד אשר תעבורנה המכונות המובילות קמח לירושלים מכביש בורמה דרך באב־אל־ואד, חזרנו לכפר ובשעה ארבע ושלושים בבקר ירדנו עם חלק מהאנשים לגמור את העבודה בכביש, והנה הופתענו לראות קבוצה גדולה של אנשים, לא מאנשי חזקיהו, שפינו את המחסומים הבנוים וזרקו את האבנים לואדי, גם הצד השני הופתע, לסוף נתגלה שה־ נשלחו מכוח ת״א להכשיר את הדרך (אגב כל הפועלים שעבדו שם הגיעו רק אתמו, באניה מחו״ל) ובמקום למלא את הבורות באבנים שהרסו מהמחסומים זרקו את האבנים לואדי, על לשאלתי איך הם חושבים למלא את הבורות, ענו לי שהם עומדים להביא קומפרסור ולחצוב אבנים מהר ישר לתוך הבורות. מובן שלמותר היה לי להסביר לו ש״עד שתבוא הנחמה תצא הנשמה״ ולא נוכל לחכות יותר עד שיביאו הקומפרסור. ביגתים הודיע לי המפקד שלהם שהם כבר גמרו את עבודתם ואחרים יבואו להחליפם. עם זאת השאירו לנו חצי ארגז תפוחי־זהב וחצי שק לחם יבש ושבע קופסאות סיגריות — רכוש לא קטן בימים ההם. כל אחד קבל סיגריה ותפוח־זהב והתחלנו לעבוד במרץ. ויתר האבנים שלא התגלגלו עד למטה העלינו בחזרה והבנסנו לבורות השתדלנו לבנות דרך ברוחב של 2 1/2 מטר, כדי לקמץ באבנים וגלגלנו מהר את אשר אפשר היה לגלגל, לבסוף גמרנו הכל, חוץ מהאבנים הגדולות שלא יכולנו להזיזן בשום אופן. גלינו בואדי מחסן של מחצבה ובו פטישים גדולים, דקרים ואזמילים והתחלנו לפוצץ את האבנים, בשעה 9 הגיעו 2 ג׳יפים עם מפקדי פלמח ושאלו מתי אפשר יהיה לעבור בכביש, אמרתי להם שבשעה 10 יוכלו לעבור והם אמנם הופיעו בשעה 10 אך הכביש נגמר רק בשעה 11, כיון שאבן אחת היתה שם שבשום אופן לא יכלנו לנפצה. נשארנו רק 11 איש ולא היה בכחנו לגלגל אותה, למרבה הצרה לא היו לנו מים והאוטו שעמד לרשותנו נתקלקל ולא היה לנו שום קשר עם המרכז (אח״כ התברר ששני האוטומובילים שהיו ברשותם נתקלקלו אף הם ואחד שהיה בסדר נסע לירושלים להזעיק תחבורה לחזור הביתה). החלטנו טו״ס להשתמש במגבה של האוטו שעמד על ידינו ובמשך שעה וחצי הצלחנו להציב את האבן על ראשה ואז נגשנו כלנו ובמאמץ משותף דחפנו את האבן שהתגלגלה לואדי, — והדרך נפתחה, ובעת התחילה ההליכה ברגל במעלה ההר לכוון הכפר. החום היה קשה וההליכה קשה, וכולנו עייפים, אך שבעים רצון מאוד מהעבודה שעשינו. בהגיענו לכפר מצאנו שריוב האנשים חזרו לירושלים ועלינו היה לתכות לאוטו שיבוא. עלי לציין שהעבודה שנעשתה באותו יום במשך 16 שעות ע״י 430 איש, רובם נכים וזקנים או ילדים שקולה בתוצרתה לפחות ל־3000 ימי עבודה של פועלים רגילים כיום, אכן העבודה נעשתה מתוך הכרה שבכביש הזה יעברו התותחים הצתידים להגן על ירושלים.

כך הצלתי

מאת א. צונג

אחרי העמל של יום אתמול לא יכולתי להרדם. החיילים, שחנו בחצר, הפריעו גם הם את שנתי, השכמתי קום בשעה שש, וטרם הספקתי להסתדר כה וכה, כבר שמעתי את קריאת הסמל: „מיסטר צונג, אנחנו מתחילים״. בתוך הבנין החלו להתכנס חיילים, בהיכנסם הפטירו „גוד מורנ׳נג״ (בוקר טוב) ידידותי. מעל מכונית משא, שעמדה בחצר, הורדו מכשירים מגנטים וכלי עבודה. בין החיילים נראה סמל חדש, מומחה מיוחד לחיפושים במכשירים מגנטיים. פניו היו זועפות, והיה מגדף על שמטרידים אותו. ידעתי מיד, טיפוס זה יביא עלינו צרות.

החיילים הסתדרו בפרוזדור וחיכו. מדי פעם בפעם התלוצצו עמי. כעבור רבע שעה הגיע הקצין הבכיר. אך הוא היה במצב־רוח טוב ובצחוק אמר לעברי: „אילו גילית לנו מיד היכן נמצאים הדברים שאנו מחפשים, היית פוטר אותי ואת אנשי מטרחה יתירה.

המכשירים וכלי—העבודה הועלו לקומה השניה והחיפושים החלו. תוך כדי בדיקה בפטישיהם הגיעו החיילים לשטח שעורר את תשומת־לבו של הסמל המומחה. מיד הוציק את הקצין והסביר לו את חשדו. אחריו נקראתי אני ונשאלתי מה בנוי כאן, ואם לא הוסיפו לבנות במקום זה שלא לפי התכנית? עניתי, כי הכל בנוי כאן לפי התכניות שבידינו.

בינתיים נקראתי לטלפון המיוחד לשם שיחה עם ד״ר ג׳. סיפרתי לו, כי החיפושים נערכים במקום מסוכן. הוא עודדני ובקשני לעשות הכל כדי לצאת מן הסבך בשלום.

אחרי השיחה הטלפונית נקראתי למטה לסי. אי. די. שקבע את מושבו בבנין הסובנות. כאן הוסיפו לחקור אותי בקשר לאותו חלק של הבנין. בשעת החקירה הופיע הסמל המומחה עם מכשירים המגנטיים.

מיד חוברו חוטי־החשמל והמכשירים המגנטיים הופעלו.

השעה היתה שמונה וחצי. ניסיתי לבוא בדברים עם החיילים, כדי להסיח את דעתם, אך לא הצלחתי. הסמל החדש גילה מרץ רב. איזמלים נתקעו בקידות והמכשירים המגנטיים פעלו במלוא הקצב והתקרבו לאט־לאט אל המקום הרגיש.

בעודי מחפש דרך להרחיק את החיילים מן המקום הזה — נשמעה פתאום קריאה מלמטה, שהגיעה שעת שתית־הקפה. בהרף עין נפסקה העבודה המכשירים הונחו הצדה, החיילים ירדו לחצר והכל נדם. חישבתי ומצאתי שאם ימשכו החיפושים בקצב הזה, הם עלולים לגלות את המחבוא עוד במשך אותו יום.

השעה התה עשר. אחרי שתית־הקפה פג חשקם של החיילים לעבודה. גם הסמל החדש נראה כמטורף. מתווכחים ומתלוצצים נשארו יושבים בפרוזדור עד שנקראו לישיבה במטה הסי. אי. די. כשחזרו היתה כבר השעה אחת־ עשרה ובמרץ רב נגשו לעבודתם. בראותי כיצד אחד החיילים מרים פטיש ומתחיל הולם במקום „רגיש״, נזדעזעתי והבאתי עמי בקבוקי־מיץ אחדים עם כוסות. למראה הכיבוד נתפנו מעבודתם, שתו מן המיץ, קינחו בסיגריה התישבו והתחילו לפטפט, עד שהגיעה שעת־ צהרים.

משהלכו לאכול ארוחת־צהרים, התחלתי להרהר בקדחתנות מה לעשות כדי שלא ימשכו החיפושים בכיוון זה? רציתי להתיעץ עם מישהו, אך החיילים שהסתובבו בקרבת־מקום הפריעו בעדי. פתאום הבריק רעיון במוחי: בן־דרגע ירדתי למרתף, בו גמצא בור מים המתמלא באמצאות משאבה חשמלית. הפעלתי את המשאבה ועליתי למעלה. יתעתי: רעש המוטור יעורר את תשומת לבם של החיילים.

לא יצאה שעה קלה, והנה ראיתי את הקצין בא ויורד למרתף. מיד קרא אליו את הסמל, ומרחוק שמעתיו אומר שיש לבדוק את המקום. אף אני נקאתי ונשאלתי: „מה יש פה? הסברתי לו בגמגום באופן שחשדם נתגבר. מיד נתנו הוראה להוריד את המכ־ שירים למרתף, ותחלו לשקול בדעתם — איך לרדת לבור? כיצד לבדוק, אם אין תאים מיו־ חדים מסתעפים ממנו? הסמל גשלח לבסים, כדי להביא מכשיר מגנטי מיוחד לחיפוש במים. וכן מגפי־גומי. בקיצור, באותו יום כבר לא הספיקו לעשות דבר.

במשך ארבעה ימים דשדשו החיילים ב־ מים, בלשו וחקרו, וכמובן לא העלו דבר.

הצלתי את המקום הרגיש!...

דרומה!

(רשמי מסע)

מאת אברהם משורר

בשעת בוקר מוקדמת נפגשנו, קבוצת חברי ארגון ההגנה מירושלים ומתל־אביב, בשער יפו בירושלים ומגמתנו — אל עין־גדי ומצדה במסגרת טיולינו להכרת הארץ.

יצאנו מירושלים לחברון במכוניות ערב־ יות. בחברון ערבנו בקור ברובע היהודי. הת־ אספנו אצל רופא השיניים (כנראה חבר שלנו). בעזרתו קנינו צידה לדרך. שכרנו חמורים והעמסנו עליהם את הצידה, פחי מים וכו׳. הציוד האישי היה אקדח ו־80 כדורי, כן היו לנו במרוכז מספר רמוני מילס.

לדרך יצאנו ללא מורה־דרך, רק בעזרת מצפן ומפות; החלטנו להגיע למבצר מצדה השמם בעל העבר המפואר, אשר זה מאות בשנים לא דרכה בו רגל יהודי.

לאחר הליכה ממושכת ותעיה בדרך, הגענו ביום השלישי לעין־גדי. המורד לעין־גדי תלול. מדבית הדרך במורד זה עשינו כשאנו מחלי־ קים בישיבה. החמורים מאנו להתקדם ובעמל רב משכנו אותם בחבל הקשור לצוארם וחבר שני מדרכנם מאחור. בפנת חמד זו בלב המדבר, אשר הוד קדומים נסוך עליה, התר־ חצנו במי המעין ונחנו מעמל הדרך.

מעין־גדי ירדנו לחוף ים המלח. המשכנו לאורך החוף עד לרגלי הר מצדה. בדרך מתברון עד למצדה דרך המדבר פגשנו פע־מים מספר בדוים רועי־גמלים. שמחנו בפגי־שנו מחנות בדוים, בידענו כי בקרבת מקום נמצא בלי ספק מים לרוות צמאונגו, ולעתים אף לרחצה, ברם מצד שני העמידונו פגי־שות כאלה במצב הכן — על כל מקרה של פגיעה, אם לשם שוד, או חשדות שנתעוררו בלבם בראותם קבוצת יהודים שמנינם בשלו־שים איש, אשר מטרת טיולם במקום זה לא הובנה להם.

לרגלי מצדה ערכנו את המחנה לקראת ארוחת ערב וללינה. מסופקני אם היה גם אחד מבינינו שישן אותו לילה שיגה של ממש, כי ההתרגשות היתה רבה וכל המחשבות היו נתונות לחויות הצפויות לנו למחרת — אם נצליח להעפיל להר.

עם הנץ השחר יצאנו לדרך. תחלה התק־דמנו בשביל הנחש (הנזכר בספרו של יוספוס פלביוס כדרך המוביל למבצר), אולם לאחר הליכה ממושכת נאלצנו לחזור, כי שביל זה נהרס במשך הזמן ע"י רעידות אדמה ופגעי טבע אחרים. הקפנו את ההר ועלינו להר סמוך הנקרא סבא שדרכו הצליחו הרומאים להגיע אל מצדה לאחר ששפכו סוללת וחב־רותו למצדה. דרך סוללה זו הגענו עד כדי עשרים מטר לערך לרגלי הפסגה. כאן עמדו לָנו חברינו בעלי הנסיון בטיפוס על הרי האלפים (ד"ר מאיר) ואחרים ובעזרת חבלים ששאלנו ממכבי־אש בתל־אביב למטרה זו.

כפי שהזכרתי, הראשונים לעליה היו מטפסי האלפים ואחריהם איש איש לפי כחו וזריזותו, כל אחד נכרך בחבלים, לבל ישמט חלילה, והיה אם זריזותו עמדה לו וטפס בידיו וברגליו בחומת המבצר עד הגיענו למעלה, ואם לאו — נגרר מלמעלה ע"י חברים.

למעלה השתרע מישור גרחב אשר שמש בימי הקדם שדה־מזרע לכלכלת אליעזר בז יאיר וגבורי מצדה אשר אתו. שרידי בנינים וחלקים מארמונו של הורדוס טולל מערות, מסכנים לאגירת מזונות וכן ברכות חצובות לאגירת מים.

לפי המסורת, נבנה המבצר הראשון ע"י יונתן הכהן הגדול, אחרי־כן שקד המלך הור־דוס הרבה שנים לחזק את המקום ע"י הוספת מגדלים ובנינים בתוך ההר ובנה גם את ארמונו — מקלט לעת צרה בו יוכל להתבצר עם בני־ביתו ומעריציו. במשך שנים רבות שוכללו הבנינים, הבריכות והמחסנים עד שאליעזר והסיקריים תפשו מקום זה בערמה ומצאו את המקום מוכן ומזומן עם שפע של צידה, מים וכלי נשק שהורדוס הכין לעשרת אלפים חמושים.

לכשנוכח אליעזר בן יאיר שאין שום אפשרות להמשיך ללחום ברומאים, התחל לשכנע את גבוריו: מות נמות בטרם נהיה עבדים לשונאינו, בני חורין נשאר בעזבנו את ארצות החיים, אנחנו, נשינו ובנינו. וכן שחטו איש את רעהו. נשארו בחיים רק שתי נשים וחמשה ילדים שהתחבאו, לפי דברי יוספוס פלביוס, באחד מצנורות המים. הרו־מאים לא יכלו להאמין למראה עיניהם בהגי־עם להר. השתוממותם היתה רבה על אמץ רוחם של המתמודדים אשר בזו למות.

כל עיפותנו מעמל ההליכה והטפוס פגה למראה מבצר אדיר זה, אשר כל אבן וכל שריד ספרו לנו על עבר מופלא ומעשי גבורה עילאיים.

לזכר שמואל אולשונגר ז"ל

שער שכם — שכונת הג'ורג'ים...

ההיה זה גיום שגרתי או מיוחד — לא אזכר עוד. נקודת הרכוז בחדרו של חבר קבו־צתנו שניידרמן במודד רחוב הנביאים. הנקודה לתצפית ופעולה בביתב"ר שבשכונת הג'ורג'ים ליד החלונות הצופים פני שער שכם. המפקד לוי שפיגלמן ז"ל וסגנו שמואל אולשונגר ז"ל.

משני הבחורים שיצאו לסיור חזר אחד במרוצה וספר כי הוקפו ע"י קבוצת ערבים שהראתה אותות איבה בולטים למדי. שמואל קרא לי: בוא אתי. רק כלי אחד לקחנו — אסור היה באותם הזמנים לסכן שני כלים — הכלי, כמובן, בידי שמואל. יצאנו. שמואל כמי־הגו לבש מעילו רק על שרוול אחד והיד בכיס, אך לשם "רושם" צוה גם עלי להחזיק יד ימיני בכיסי. ירדנו אל שער שכם, בחורים יהודים הלבושים כ"חלוצים" וידיהם בכיס מכ־נסיהם — היו כבר אז "שם דבר" והערבים שסבבו את הבחור שלנו בראותם אותנו החלו מתפזרים לאטם ומהם ניטו לחפש אחרי "בו־ליס". פנינו ימינה לשכונת הג'ורג'ים והבחור בעקבותינו, המקנו בינות הבתים וחזרנו לנ־קודה בשלום.

* * *

לזכר אלפרשטיין ז"ל

יום ששי י"ז אב תרפ"ט 23.8.29

במרכז, באולם ועד העיר וחבריו ברחוב החבשים, ישבו הבחורים באפס מעשה. מדי פעם היו קמים וצועדים אנה ואנה בעצבנות, יושבים ושוב קמים וחוזר חלילה. מהגמצאים כאן, מקצתם מגוייסים למרכז ומקצתם מאלה שלא יכלו כבר להגיע לנקודותיהם הנצורות. מדי פעם הגיעו מקשרים מנקודות שהקשר עמהן טרם הופסק, היו נכנסים לחדר המפקדת, מוסרים מה שמוסרים ויוצאים. בבואם וב־צאתם היו מוקפים על־ידי החברים אשר ניסו לסחוט משהו מפיהם, אך אלה ידעו לשתוק. אולם מלים מספר "מסתננות" פה ושם וחב־רים "מצרפים" אותן ל"ידיעות" העוכרות עוד יותר את מצב־הרוח.

מדי פעם נקראו חברים אחדים לאחד החדרים, שהו שם כמה ששהו, שמעו משם קשקוש מתכת, ולאחר מכן היו יוצאים בארשת גאוה על פניהם ומסתלקים מן המקום.

לפתע פרץ לאולם משה אלפרשטיין, כו־תנתו פרומה, פניו אדומים יותר מן הרגיל ובצעקות היסטריות, כמעט בבבי ובערבוב של אידיש הליטאית שלו עם עברית, בתן השיע"ם והסמד"ים משמשים בערבוביה, הוא פלט: "מה אתם יושבים כאן?!... הורגים יהודים ואתם יושבים כאם ומפתקים?"... הוא הוכנס פנימה ושם כגראה נתן פורקן להתרגשותו.

הוא בא על ספוקו, אלפרשטיין היקר, גו במקום הוא הופך ל"גבור מאה שערים". כש־לזכותו הצלת השכונה היהודית והמון הפור־עים מוטט דנס על נשקו בבהלה.

גבינת השייך...

בעשרות, אולי במאות נקודות, ישבתי, תפריטים ופת־בג'ים שונים ומשונים אכלתי, גם בדייטות־רעב־מאונס נוסיתי. אך טעמו של שום מאכל לא הוטבע בזכרוני ולא גרם לי הנאה כה מרובה כטעם הגבינה המלוחה מפתי הגבינה של השייך ממסגד נבי־עקאשה בזכרון משה.

היה זה בעיצומם של מאורעות תרפ"ט (אנו, חברי ה"תגנה", לא הסכמנו בשום פנים לומר: פרעות תרפ"ט). אמרו עליו, על שייך זה, שהיה שולח את בניו לבושים כ"חלוצים" לרגל את שכונותינו. ביקשו להרגם, אולם בצו המוסדות העליונים הושם עליהם משמר ותו־ציאום אל מחוץ לתחום הסכנה. נסה, איפוא, אספסוף שלנו (גם לנו היה כזה) לבזז את הבית. אך מ"ועד העיר" שלחו והחרימו את מלאי האוכל שנאגר שם ו"ליהודים היתה" גבינה. אכלנו. אם כן, לחם עם גבינה וגבינה עם גבינה וכאותו מן שירד לאבותינו מן הש־מים במדבר הרגשנו גם בה את כל הטעמים. ממש "כצפיחית בדבש".

יהודים אדוקים גורסים: "ואכלת שלל אויביך" זוהי מצוה עשה מדאוריתא. לא בי־קשתי מעודי "מתי תבוא לידי ואקימנה", ואף בשנים שלאחרי כן... לא קימתיה — כגראה שאז יצאתי כבר ידי חובה מצוה זו.

אך, באמונה, באותם הימים ערבה גַּ־בינה מאד לחכי וטעמה עודנו שמור עמדי.

* * *

מסדר־לילה

גם זה היה אי־אז בשנת תרפ"ט או לפ־ניה, מתי — איני זוכר עוד...

יצא קשר: הערב, ליל שבת, בשעה ... בשדה ליד תלפיות. מה יהא שם? — נראה במקום. ועם חשכה נמשך והולך בכביש הפונה דרומה טור ההולכים ברגל, ומי ששיחק לו מזלו הורכב בדרך ע"י רוכבי אופניים משלנו. אך עַפַּיי"ד שיחק מזל זה רק לבהורות (אכן אי־פעם נועד גם לאופניים תפקיד סקסאפילי).

לפי הוראות "שוטרי תנועה" צעירים הופ־ניגו לשדה רחב ידים. הסתדרנו בקבוצות. אחי אלפרט מוסרנו לידי משה אורבך, הלה ליש־ראל בל וכן גם בפינות אחרות של שדה. היחידות מתמרגות, כיד תרגילי הסדר הטובה אליהם, מצטרפות, והנה חיל גדול מאד.

ובכן מסדר־לילה כללי. את המסדר מקבל אברהם אכר (רבים טרם הכירוהו אז) ולידו עוד שנים או שלושה שבחשיכה קשה להכירם, אך את האחת שביניהם כולם מכירים: רחל יבאית. היא אומרת כמה מלים, ניתנות כמה פקודות ולפקודת: חפשים — אנו מופנים ו־מתישבים על צלע הר כשלמרגלותיו — צור בחר.

דממה. הכפר ישן כבר ורק גביחות הכל־בים נשמעות ממנו ונצנוצי האורות הבודדים מעלים על הדעת עיני זאבים או תנים שוחרים לטרף. אברהם נושא את דבריו. תכנו לא אזכר עוד, ורק זאת אזכר: דמה בעיני, בדברו ו־הצביעו על הכפר העוין למרגלותינו, לאחד

מאותם הנביאים הקדמונים שבשאו את משא מואב, אשור ומצרים הצורדים לישראל ובבאו נקם ושלם.

חלפו שנים כה רבות ועד היום חי בזכרוני זכר אותו מסדר־לילה.

„הפורצים" הראשונים לירושלים

במאורעות 1929
(מתוך יומן של חברת ההגנה)
מאת: יונה חנוך

יום שני 23 באוגוסט 1929

האוירה מחושמלת זה ימים אחדים. לחמדה ולי הודיעו כי ייתכן וישלחו אותנו לירושלים. אמש אמרו לנו לחכות עד חצות לידיעות. באחת אחר חצות קבלתי פתק, כי עלי לאסוף את חברות קבוצתי בחדרי עד 6 לפנות בוקר. התרוצצתי כל הלילה, ובבוקר היו כולן במקום. אחדות נשלחו לנקודות, והיתר נשארו בחדר במשך כל היום. הן השתדלו לבלות את הזמן בנעימים. השתעשענו בגרמופון הקטן שלי. מדי פעם בפעם הלכתי ל„כרם" (מרכז ההגנה), ושמעתי את הידיעות האיומות. ספרו שבירושלים כבר נהרגו ונפצעו כמה יהודים וב„כרם" כל הפגים קודרות ומודאגות. עם בוא הצהרים שלחו שתי מכוניות ובהן טובי בחורינו לירושלים. אך לאחר שעות מספר חזרו במפח־נפש. הצבא האנגלי עצר אותם בדרך, והם חזרו לתל־אביב. כך עבר היום הששי, במחשבה מדכאה ומייגעת, שאנו כלואים פה, בשעה שבירושלים דרושה עזרתנו. השכנים התחילו להתעניין בנעשה בחדרי. בעלת הבית רגזה, וספרתי לה, שאחת מידידותי עמדה לעזוב את הארץ, אך האניה מרם באה... לא הייתי בטוחה כי היא האמינה לי.

שבת, 24 באוגוסט 1929

בלילה נשארו אצלי 8 חברות, ואחרות הלכו לישון במקום אחר. בבוקר גברה התרגשות השכנים. החלטתי לעבור לדירת קרובי, (ש. טולקובסקי), אביו של אלוף חיל האויר דן טולקובסקי), שנמצאו אז מחוץ לעיר. סביב הבית גן גדול ולדירה מדפסת מרווחת. הסתדרנו שם יפה. רציתי הביתה כדי להחליף את בגדי באלה שהכנתי עוד אתמול למקרה הצורך. טרם גמרתי וחמדה באה לקרוא לי לבוא ל„הדסה". שם נפגשתי עם רחל צברי ועם משה סבוראי, הלבישו אותנו כאחיות ורופא מיד נשלחנו לבנין ציבורי ידוע (העיריה) בתל־אביב. לאחר זמן מה הופיעו מפקדים אחדים עם ארגזים. עוד בדרך ספרה לי רחל, שכנראה נסע לירושלים, ורעיון זה מלאני מרץ והתעודדות — סוף־סוף הגענו לפעולה והקץ לצפיה של בטלה. אחרי חצי שעה נקראנו לעלות למעלה לעבודה. התחלנו להריס את הארגזים המלאים חמרים אורחיים ולסדר הכל מבראשית, כלומר, להכניס בהם חלקים של שתי מכונות יריה מפורקות וכלים קטנים אחרים. בינתיים חלף הזמן, ובבר במעט 14.30. האריזה נגמרה, אך לא נמצאו מיכסים לארגזים. הביאו ארגזים ישנים, שהתחלנו לפרקם ולהתקין מהם מכסים, והנה שוב תקלה — אין בנמצא מסמרים (מסמרים ממש, בלי מרכאות!) כדי לסגור את הארגזים. ברר חוב — שבת, והחנויות סגורות כולן. הוכרחנו להוציא מסמרים משומשים מהארגזים המפורקים, לישרם ולהכשירם לשימוש.

חברות ה„הגנה" מתל אביב — לעזרת ירושלים:
יונה חנוך, מרים אידלסון, חמדה אסאי, יעל, צפורה ורחל צברי

סוף־סוף היו הארגזים מוכנים. השעה כבר שלוש. עתה התברר שבלי רשיון נסיעה לא נוכל לעזוב את העיר, ונאלצנו למהר לסדרן במשטרה. לאחר שהביאו את התעודות והתכוננו להוריד את הארגזים, נתברר שאין מכונית, כי המכונית שהוזמנה עזבה את המקום. נשלחו אנשים לכל קצות העיר להביא מכונית־משא אחרת, וביגתיים אין ביכולתנו לעשות דבר, אלא לשבת ולהתפקע מקוצר־רוח. ניצלתי את הזמן לשיחה רצינית עם המפקד יהוזקאל, (סחר, בעת מפקד המשטרה), שהבטיח לי לשרוף את כל גירותי (מבלי לקרא בהם) במקרה שלא אשוב. השעה מתקרבת ל־4 ומכונית — אין. לבסוף באה. העמסנו מיד את הארגזים ונסענו בלוית שני שוטרים יהודים מיפו, אפרים קרסנר (דקל) ויצחק קרושקוב, לבושים כובעי משטרת א"י (גם ענין זה סודר ברגע האחרון). אתנו היה גם משה סבוראי, ה„דוקטור" שלנו. עברנו את העיר כשהקהל עומד משתאה בשני צדי הדרך. עברנו את יפו, אחרי כן את סרפנד ורמלה ועד שער הגיא מבלי לפגוש בשוטר או בחייל אנגלי אחד.

בבאב־אל־ואד התעכבנו מעט ושוטר ערבי הביא לנו מים והביט עלינו בסבר פנים יפות, בלי להרבות בשאלות. הנהג, בחור בהלכה, נסע במהירות של 85 ק"מ בשעה. כל הערבים שנקרו על דרכנו נסו בבהלה עד למעלה הגבעות. מצב הרוח מצויין. רחל ואני ישבנו ליד הנהג והתלוצצנו עם השוטרים הנמצאים למעלה. ללא כל תקלה הגענו עד „ארזה" ונכנסנו לחצר. כל המבריאים עמדו מבוהלים על המרפסת ולא האמינו למראה עיניהם. משה נכנס פנימה כדי להודיע בטלפון למפקד ירושלים על בואנו. מפקד המקום ניסה לעכב אותנו באומרו, כי אין אפשרות לעבור את מוצא. אך דבריו לא התקבלו אף על דעת אחד מאתנו. ספרו כי באותו יום נהרגה משפחה שלמה במוצא. אמרו גם, כי רגעים מספר לפני כן יצאה מכונית ממשלתית לתקן את קו הטלפון, וייעצו לנו לפחות להשיגה, כדי לנסוע יחד. המשכנו בדרך וידענו למוצא, אך הנהג הודיע לנו, כי לא יסע הלאה בגלל היריות, אכן נשמע רעם ירויות מסביבנו. התקדמנו עוד מטרים אחדים עד לסימטת ביה"ח שטיינברג, במקום שעמדו כמה מכוניות עם אנשים, וביניהם חובש בריטי. הם אותתו לנו לעצור ואנו קפצנו מהמכונית והסתתרנו מאחורי קיר מחסה, בעוד שהשוטרים שלנו ניהלו את רוביהם והחזירו אש. בעברנו את הדרך במוצא ראינו שתי גוויות, של בחור ובחורה, מוטלות על אלונקת, שמוחה חבמתי סביבי בסימטת ורי־

איתי כמה פצועים. זקנה מוטלת באמבולנס ובחור פצוע. היה זה אחד ממשפחת מקלב (רב־אלוף מרדכי מקלב, שנהרגה כמעט כולה. בסמטה ובתוך בית־החרושת עמדו כמה מבחורינו וירו בלי הרף. לפתע ראינו שלוש מכוניות משורייגות יורדות מההר, מצד ירושלים, הן נעצרו לפני הסמטה ופתחו באש מחרישת־אזנים אל הבפר הערבי קולוניה, התד בהרים הגביר את הרעש עוד יותר. ביגתיים הביאו את גופות ההרוגים והכניסו את הפצועים למכוניות. רחל ואני עזרנו בעבודה. ונחשבנו כאחיות מוסמכות. האנגלים פקדו על המכוניות לצאת מהסמטה בדרכן לירושלים. אנחנו היינו האחרונים בשיירה. בעוד שאחת המכוניות המשוריינות נשארה במקום וממנה המשיכו לירות, על ברכי התישב שוטר ערבי, אשר עזר לנו בירויות על המתקיפים, תוך כדי נסיעה המשיך לתת אש ודאג לא להפריע לי ביותר, בבקשו את סליחתי מדי פעם בפעם. כך הגענו לירושלים בהירות מקסימלית. פגשנו מספר אחיות מרוממה שחיכו לטרמפ והעלינו אותן על המכונית. בהרגשת נצחון עצורה נבנסנו לעיר, מוקפים באילו ע"י אנגלים הנוסעים בראש השיירה בשני משורייגים, וכמובן שאלה לא העלו על דעתם מה אנו מובילים בארגזים. בהצטלבות רחוב יפו והנביאים פנינו שמאלה ועזבנו את ידידינו ומגינינו בלי שלום וברכת פרידה.

ברחובות ירושלים היתה הבהלה גדולה. כל התושבים הסתובבו בחוצות. הגענו עד המקום המיועד (בית־חולים „הדסה") בלי מעצור. משה נכנס, ואנו נשארנו לחכות בחוץ. לפתע בהלה גדולה: עוברת מכונית ערבית וממנה פורצות ירויות ישר לכיוון אלינו, הקהל רץ אחרי המכונית הבורחת. באה מכונית שניה ובה גווית סרג'נט יהודי שנהרג. שוטרים רבים מסתובבים ומסתכלים בנו. כל רגע נראה כנצח. לפתע הכרתי בין הקהל את קרובי בנימין גולדברג ובידו אקדח. קראתי לו ושוחחנו לרגע, בלי לשער שזו היתה שיחתנו האחרונה. למחרת נפל על משמרתו ביפו. סוף־סוף הכניסו את הארגזים, נכנסנו גם אנו, פגשנו את יוסף, מפקד ירושלים והחל בן צבי שחבקו אותנו, באמרם שלא קיוו עוד לראותנו בחיים, לפי הידיעות שקיבלו על צאתנו מתל־אביב. לרגע קם ראינו את שוטרינו הנשלחים לחזית, אותנו שלחו ל„כרם" (בוער העיר). הכניסונו לחדר אפל למחצה והגישו לנו אוכל, אך הרושם הבלתי נשכח של שתי הגוויות במוצא מנע מאתנו את התאבון לאכילה. פה גשנו שם בכמה חברים, שהשמועות על מספר האלאות שלנו תגיעה עפר אליהם, הם סובבוו

בשאלות. מאחד יותר גשלחנו לישון בבית ד"ר א. אביגדורי, ברחוב החבשים.

יום א', 25 באוגוסט 1929

שכבנו שתינו על ספה צרה אחת, אך השינה רחקה מאתנו. רעם היריות לא פסק במשך כל הלילה, ובבוקר היה הבית הומה מאנשים. ביום אתמול אירע הטבח הנורא בחברון ובאו פליטים משם וסיפרו על זוועות השחיטה. מהרנו ל"כרם" שום נודעו לנו גם פרטים על ההתקפה על תלפיות. ראינו לרגע את שוטרינו אפרים ויצחק שבאו להפרד. לא־חר שקיבלו פקודה לחזור מיד לתל־אביב, והספיקו רק לספר לנו, כי בעזרת הארגזים שהבאנו אתנו לירושלים הצליחו להדוף את ההתקפה של האויב ברחביה. ב"כרם" מבוכה גדולה ומחסור בידים עובדות. במשך היום סידרנו תחנת עזרה ראשונה ב"כרם", נקינו כלים, לימדנו טירונים ועשינו כל מה שביכול־תנו. לפתע, בשעת ניקוי הכלים, הודיעו על חיפוש האנגלים שיצאו כבר לדרך. לא עברו עשר דקות וה"כרם" היה "נקי" ומסודר והפך לבית אוכל לבחורים "פליטים". נכנסו שוט־רים בריטיים ובדקו את החדרים, הכל כשורה והם נפרדו והלכו. כך עבר עלינו היום. בערב שלחו את רחל למקום אחר ואותי ל"הדסה", כדי לקבל ידיעות ורשימות ההרוגים והפצו־עים בחיפה ובתל־אביב. ברשימה קראתי כמה שמות של חברים ומכירים. בשובי נשלחתי לנוח, אך ידעתי כי לא אוכל לישון והתנדבתי להשאר כל הלילה ליד הטלפון המרכזי. את ליל הזוועות הזה, שבו נתקבלו בכל רגע בשו־רות איוב מכל פינות הארץ, לא אוכל לשכוח. עם חצות נכנס לתורנות מפקד, שפניו היו מוכרות לי, אך לא יכולתי להזכר היכן ראי־תיו, גם הוא ברכני לשלום, ואז נזכרתי — פגשתיו כשעברנו את מוצא. וראיתיו בזמן מתן פקודות, בסמטאת ב"ח שטיינברג וחשב־תיו לאנגלי... הוא הציג את עצמו: אדריכל רטנר מחיפה. בין צלצול טלפון אחד למשנהו סיפרנו זה לזה את קורות יום אתמול וגילינו כי שארית מוצא ניצלה דווקא הודות לכך שאיחרנו לבוא מתל־אביב: והמעשה שהיה כך היה: ה"כרם" בירושלים קיבל ידיעה מתל־אביב על צאתנו לירושלים ב־12 בצהרים. אך על העיכובים לא הודיעו ומאחר שלא באנו עד שעה 4, שלחו לקראתנו מכונית עם אותו מפקד רטנר בלווית 6 בחורים. כשהגיעו אלה לביה"ח שטיינברג במוצא, התרכזו שם כל תושבי מוצא, לאחר הרצח של משפחת מקלב, מצבה של קבוצת המגינים במקום היה טראגי ביותר: הם נשארו בלי "מסמרים" ובלי עזרה, ובהיותם במעט לאחר יאוש, הגיעה אליהם הקבוצה שנשלחה לקראתנו וחשה לעזרתם. למעלה משעתיים עמדו בפרץ עד שהגענו למקום מצד אחר, והאנגלים מכוח שני וכן נתברר לנו כמעט בדרך נס הטעם הגורלי של האיחורים והעיכובים, שכה סבלנו מהם בצאתנו את תל־אביב.

נשארנו בירושלים, רחל ואני, עוד שבועים ומלאנו תפקידים שונים ובקרנו בכל הנקודות בחזית, עד שנקראנו חזרה לתל־אביב. עד היום רבים השואלים אותי בירושלים, אם עודני "אחות בהדסה" . . . . . .

מאטבי המעורר — מקורות חייו של חלוץ בארץ

(לזכרו של ידיד, המפקד נחום זיו־אב ז"ל)

מאת: נחום שדמי, אלוף/מ'

שמו האמיתי של גבור הספור — מרדכי סטורן והוא נקרא ע"ש סבו, שהיה שוחט באחת העיירות שבאוקראינה.

במרוצת הזמן נעזב השם היהודי וקראו לו בשם הרוסי מאטבי, ממנו גזר בנוי־החבה טאטי.

בארץ מכירים אותו בשם מאטבי המעורר, שם חדש זה נתן לו עוד בכביש טבריה — מגדל, בסליליתו השתתף בחלוץ העליה השלישית. וכך היה המעשה בערבים היה מכנס סביבו חבורת חלוצים. וביחוד מאלה שמקרוב באו, והיה מספר להם בזו הלשון: —

בן 18 כבר הייתי ציוני, אולם דבר זה לא הפריעני כלל מלשמוח לעובדה שנראיתי בקלסתר פני כרוסי. ובסתר לבי הייתי אף גאה בכל מקרה, כשאנשים זרים ראו בי עלם רוסי. גם בהיותי בצבא האדום לא טרחתי להעמיד את חברי לפלוגה על טעותם, בראותם אותי כאחד מהם, רוסי מלידה ובטן. אם כי נזדמן לי לעתים קרובות לשמוע מפי חברי לפלוגה הערכות כלפי יהודים, אשר היו רוויות לרב שנאה ובוז, לא עורר בי הדבר כל תגובה, למרות הסבל הנפשי שנגרם לי.

נחום זיו אב ז"ל

יום אחד חנתה פלוגתנו בעיירה יהודית, אשר נחרבה לא מזמן ע"י הקוזקים של דניקין. נשלחתי עם עוד מספר חיילים לשמור על בית־כנסת יהודי, בו התכנסו שרידי היהודים לתפילת החג ואשר עדיין היו מלאי חששות ופחד מפני הפורעים.

ישבנו בסמוך לבית־הכנסת ובשמעי את ניגון תפילת כל־נדרי, ידעתי שהחג הוא יום הכפורים. עלו בי זכרונות רחוקים מהבית ולבי נתמלא רגשות חמים כלפי המתפללים — אחי היהודים.

באותו הזמן מלאו יתר החיילים פיהם שחוק למראה תנועותיהם של המתפללים והחלו לספר על הז'רגים, אשר צלבו את ישו ואשר עוטקים בכל תועבת ומימים אסונות על העולם כולו.

חשתי כאילו יושב אני על גחלים וגל של שנאה לגויים המטומטמים והאכזריים עלה בקרבי. ופתאום צצה בלבי הברה, שעלי להתגאות ביהדותי וגתמלאתי בושה וכלימה על מעמדי השפל בתוך חבורת שוגאי יהודים אלה. התרגשותי זאת לא עזבתני גם למחרת ועוררתי את עצמי יותר ויותר למעשה המתאים. עזבתי את הפלוגה ולאחר טלטולי דרך הגעתי לעיר מולדתי. עוררתי מהומה ומבוכה בין חברי וכתוצאה מכך התחלנו לנוע בכוון לגבול הרומני ועלינו ארצה. כאן הריני מאושר והנני מעורר את עצמי ואת חברי להמשיך בהגשמה עצמית תוך התלהבות ורצון בבנין ארצנו והגשתה, כדי שעמנו ימצא לו כאן חיי כבוד ודרור".

החבריה היתה נהנית מעצם הספור ועוד יותר מהמספר, אולם הליצנים שבהם הדביקו לו את הכנוי "המעורר" ולא יצא זמן רב ושם זה נעשה חלק בלתי נפרד מישותו.

לאחר זמן, בהיותי פועל חקלאי באחת המושבות בגליל התחתון, ספר לחבריה אשר התכנסה על הגורן:

"קדחתי הרבה והרופא שלנו, הרי בולכם מכירים אותו, זה הבחור העליז, הדואג לפועלים, הי בעצמו כמותם ומשתתף בשמחותיהם ברקדו רקודים חסידיים ובהרקידו אותי — צוחה עלי לצאת להבראה, ואז יצאתי לשמירת לילה. היתה זו שמירה ראשונה, שלי בארץ והתרגשותי היתה לא קטנה, כי שמעתי רבות על סכנת גנבים ושודדים ערביים.

התקדמתי בזהירות לאורך הקיר מלא דריכות וצפיה. פתאום רשרוש ו... אלהים אדירים... מאחורי הזיז ערבי חבוש כפיה לבנה. הכנסתי מיד כדור לקנה כדי לירות בערבי, אולם התעוררה בי ההכרה: זהירות, מאטבי, אל תחפז לירות. לאן תשים פניך מבושה לכשיודע מחר לכל החברה, שסתם הקמת בהלה וירית? מוטב לבדוק את הענין. התקדמתי עוד מספר צעדים והערבי עדיין במקומו ואפילו מניע בראשו כלפי כאילו מזמינני להתקרב אליו. צעקתי לעברו, אולם לא זכיתי לכל תשובה. עוררתי את עצמי למעשה הנועז — לגשת למקום. כשאצבע על ההדק התקרבתי לזיז ומצאתי — עגלה תועה בעלת מצח לבן מתגרדת בתאבון באבני הזיז ומעלה גרה. בו ברגע כסתני זעה קרה, כאילו שפכו עלי מלא הדלי מים, אולם ספוקי היה רב — עמדתי במבחן והריני אומר לכם, חבריה, שהעיקר הוא בחיים התעוררות עצמית להעזה. איך אומרים ברוסית: העזה כובשת מצודות.

מאורעות שנת 1929 גרמו למאטבי, כלרבים אחרים, חויות לאין ספור ובספרו על כך בהזדמנויות השונות לחבריה, היה מתעורר ומעורר אחרים בלי סוף.

על פתיחת מאורעות שנת 1936 היה מספר כך:

"עבדתי אז מטעם סולל בונה בעבודת בנין באחת המושבות שבגליל. המתיחות היתה גדולה והמושבה הסתגרה לתלוטין למשך הלילה, בהפקידה מספר שומרים על שמירתה. פתאום הוארו פני הרקיע — שריפה גדולה בשדות, הערבים הדליקו את הקמה. במושבה החלה התרוצצות, נשמעו בכיות וקינות, אולם איש אינו אומר את אשר יש לעשות. שכבתי על מטתי ולא היה לי מנוח עד אשר עוררתי את עצמי למעשה הדרוש. קפצתי החוצה, ארגנתי קבוצה של מכבים עם שקים רטובים וקבוצות מניגים עם רובים ויצאנו לשדה לכבות את הדליקה. בהגיענו למקום השריפה פתחו עלינו באש רובים מכוון הסדראות על התל שממול. עוררתי את החברה להמשיך בכיבוי למרות יריות ובעצמי עם

מספר בחורים התקדמנו לעבר התל והברחנו את הערבים היורים. כבינו את השריפה וחזרנו גאים, עליזים ועייפים למושבה. כולם הללו אותי ושמוני לגבור, אולם אני ידעתי שעיקר גבורתי היא בסגולה להתעורר ברגע הדרוש למעשה המתאים ולעורר אחרים לצאת בעקבותי. חבריה העיקר — ההתעוררות".

תוך התעוררות מתמדת כזו עשה מאטבי את דרכו בעבודה ובהגנה. התגיים לצבא הבריטי במלחמת העולם השניה, טפל בשארית הפליטה ולהתעוררותו לא היה גבול, והכנוי „מאטבי — המעורר" הפך לשם דבר של כבוד ותהילה.

גם במלחמת השחרור לא חפש אחר הג'ובים הקלים, אם כי יכול היה להשיגם בנקל. הוא נמצא תמיד במקומות התורפה ליד החבריה ומעודדם ברוחו החזקה ובכשרוני המעשי ליצור באופן תכליתי יש מאין בכל אשר מלחמה זו חייבה. וכל זאת למרות שהיה כבר לא צעיר ובבית דואגת לו אשתו ושני ילדיו הבכירה נירה והצעיר עוזי.

קמה מדינת ישראל, צה"ל הדביר את האויבים, החלה עליה המונית של יהודים מארבע כנפות הארץ והיה צורך בתנופה כבירה לבנין, קליטה ופתוח. מאטבי שקע כולו בכך ועלה מעלה.

אולם כאן קרה דבר מוזר ומצער. התעוררותו פגה, אם כי הוסיף לעורר אחרים מתוך שגרה.

בתו הבכירה נירה הכירה בקבוץ, בו נמצאה בהכשרה, צעיר מעולי עיראק וכדרך הבריות נתקרבו לבות הצעירים וביום בהיר אחד הודיעו למאטבי על רצונם להתחתן. לא באה התעוררות מתאימה אצל מאטבי במקרה זה ולא יכול היה להתגבר על הרגש המוזר שקנן בלבו ובלב אשתו, שהרי לא יתכן שבתם נירה תתחתן עם בחור „שכזה". החלו חיכוכים בבית, דמעות ושידולים. במקרה הזדמן דוד תיר מאמריקה והפעם הצליח מאטבי „לעורר" את בתו למעשה שלא יעשה. קסמה לנערה האפשרות לצאת לאמריקה. ללמוד ולהכיר עולם גדול. נירה נסעה אל הדוד וכעבור שנתיים נשאה שם לצעיר יהודי והקימה משפחה, אולם לא בישראל.

יודע מאטבי היטב שנעשה כאן דבר לא ישר, אולם חסרה לו ההתעוררות הדרושה כדי למנעו.

ותיקי ההגנה נחלצו מחדש לגדב מזמנם ונסיונם לאחים שמקרוב באו והנתקלים בקשיים רבים של קליטה והגנה בישובי הספר. פנו בין היתר אל מאטבי, אולם גם הפעם חסרה לו ההתעוררות הדרושה. ולא זו בלבד, אלא השתדל להוכיח, שכל הענין הנהו בלתי מעשי ופרי דמיונם של עובדים־בטלים. חבריו לשעבר נסו להשפיע עליו. אולם מאטבי התרחק מהם, בהיותו שייך כבר לחברה, אשר אורח חייה המוזר בחידושיו חנך בין היתר להתנשאות, מותרות וגדלות חסרת יסוד.

ידידו, הרופא מהגליל, שהיה רוקד עמו בהתלהבות חסידית ואשר לא שנה מטעמו ואורח חייו, אם כי גם על כתפיו רבצה אחריות גדולה ואף ראשו הפך שיבה, ניסה לקחת דברים עם מאטבי, כי האמין בתום לבו ש„בחור זהב" כמוהו מוכרח לחזור למוטב. אולם אף טרחתו היתה לשוא ובהפרדו ממאטבי אמר לו:

„ירדת פלאים ודרוש מעורר יותר חזק ממאטבי החלוץ שיוכל להחזירך למוטב".

„מעורר" כזה נתגלה בבנו עוזי. צבר תמיר זה ספג בקרבו דוקא את דמותו של אביו החלוץ — המעורר ובהגיע תורו המיוחל להתגייס לצה"ל, החליט בלבו להתנדב לחיל־האויר כטיים.

עוזי ידע, שכושרו הגופני לא יהיה לו למכשול והחשש היחידי שהיה לו, פן לא יצליח להתגבר על האמונים הרבים והקשים הקשורים בכך. נער תמים זה לא העלה כלל על דעתו, שההפרעה עלולה לצמוח מצד אביו דוקא. ואמנם אביו התייחס לשאלת עתידו של עוזי בצורה שונה לגמרי. הוא יצר לעצמו תיאוריה, שלפיה אין ענין למדינת ישראל בעוזי כלוחם טוב ומנוסה, אבל כבאיש מדע ובעל עמדה נכבדה בחברה. לדעתו, אין בישראל מחסור בלוחמים טובים ויש למצאם בין המוני הנוער, אשר אין ביכולתם לקנות השכלה גבוהה, אם משום שהם חסרים את האמצעים הדרושים לכך ואם משום אי־התאמתם.

ככל שמועד גיוסו של עוזי התקרב, הפעיל מאטבי את מיטב קשריו והשפעתו על מנת להשיג לעוזי שלו את דחית גיוסו עד לאחר שיסיים את השכלתו הגבוהה.

ידידים, בעלי ההשפעה, הסבירו לו, שאין למלא רצונו זה והנער יהיה חייב להתגיים בזמן שנקבע לו, אולם הבטיחו לסדר, שלא ישלח ליחידה קרבית אלא לאחד השירותים ואז אף יוכל ללמוד תוך כדי השירות, כי שמטרתו העקרית של מאטבי תושג ממילא.

עוזי התגיים והצהיר מיד על רצונו להתנדב לצוות האויר. בקשתו נתמלאה והחלה פרשה של אימונים ומבחנים. מדריכיו שבעו רצון ממנו והביעו את בטחונם שיצליח ושיהיה בסופו של דבר טייס טוב. עוזי התאמן בשקידה וצפה במתיחות ליום המאושר, בו יודע לו שמצאוהו כשר ללמוד טייס.

באחד הימים נקרא אל מפקד הבסיס, אשר הודיע לו, כי נתקבלה פקודה להעבירו מחיל האויר אל יחידת שרותים בבירה. עוזי נדהם לשמע פקודה זו והביע בו במקום את התנגדותו המוחלטת ואת רצונו העז להשאר בחיל ולקבל את ההכשרה כטיים. מפקד הבסיס התקשר עם הממונים עליו ובסופו הודיע לעוזי, שבהתחשב עם עמדתו מתעכב בצוע צו העברתו, ויחד עם זאת הציע לו לקחת חופשה של 48 שעות לשם ביקור בבית והתיעצות עם ההורים.

בבית נתגלה לעוזי מי גרם לצו העברתו לבירה. נוסף לצעד שהיה בלבו על שמונעים ממנו להגיע למטרתו הנכספת, נתמלא בושה באביו, אותו כה העריץ ואשר בן־רגע אבד בעיניו את כל ערכו הרב ועמד בפניו בכל קטנוניותו העלובה. שיחה סוערת ונוקבת נת־קיימה בין השנים, כשהבן אומר לאביו בתוקף ובגלוי־לב את כל אשר הנו חושב עליו וסיים בהודעה, שישאר כחיל־האויר, כדי להיות טיים ובאם לא יתאים לכך, הרי יעבור לחיל הצנ־חנים. הבן לא נצל את מלוא החופשה שעמדה לרשותו וחזר לבסיס. בתחילה רגז מאטבי על בנו ואף תכנן אפשרויות לבצע את רצונו הוא על אף התנגדותו של הבן, אולם לאחר זמן הרגיש פתאם בקרבו גל של התעוררות עצומה. הוא התפעל מעמידת בנו ורגש של גאוה ה־ציף אותו. הוא הרגיש חרטה ובושה על דרכיו בשנים האחרונות והחליט לחזור למוטב. תקפו רצון עז לראות ידידים משכבר, לשוחח עמהם, לספר להם על ההתעוררות האחרונה ולהת־פאר בפניהם בבנו. נזכר ברופא ידידו ונודע לו, שאיש יקר זה חולה אנוש. בהזדמנות הרא־שונה כשעוזי, אשר בינתיים נמצא כבר בקורס טים הגיע לחופשה, לקחו מאטבי לביקור אצל הרופא החולה.

האיש גסס וניכר היה שימיו ספורים, אולם עיניו עדיין הבריקו בשובבותם. ובהכנס מאטבי עם הבן אמר הרופא: „מאטבי, התעוררת סוף סוף ובנך הוא שעורר אותך. כפי הנראה, הנהו מעורר חזק יותר ממאטבי החלוץ. אולם עליך מאטבי עדיין לעורר רבים, כי רבים המה הזקוקים להתעוררות. לך והצטרף אל המעור־רים ודאג ששיבתך לא תבייש את צעירותך. ואתה עוזי בן חיל הנך. אם ידעת להתגבר על מאטבי, חזקה עליך שתדע גם להדביר אויבים. חזק ואמץ".

חבר שאבד את הסמל – יעביר למשרדנו את מספרו ותמורת סך 1. ל"י (לירה אחת)
ויקבל סמל חדש לפי כתובת ביתו בדאר רשום.

פעולות בארגון ובשליחותו

עצרת כ"ט בנובמבר 1955

לפני הטקס ב„אדיסון" הוענק סמל ה„הגנה" בירושלים לבנם ז"ל של הנשיא ורעיתו, בלשכת הנשיא

עצרת כ"ט בנובמבר

שותקיימה ביום רביעי, ט"ו בכסלו תשט"ז (30.11.1955) בירושלים

(תאור העצרת ניתן במילואו בעלון מס' 10)

דברי מר א. רמון, יו"ר העצרת:

כבוד שרת העבודה, שרי הממשלה, הממונה על המחוז, ראש עיריית ירושלים, מפקדי המחוז בהגנה, בצבא ובמשטרה, אורחים נכבדים, חברות וחברים!

אנו חוזרים ומתכנסים הערב, 8 שנים לאחר שארגון האומות המאוחדות הכיר דשמית בזכותנו הבלתי־מעורערת להקים מחדש את מדינתנו הריבונית בארץ־ישראל. בנסיבות אלה, שארגון חברי ההגנה במחוז ירושלים הפכם למסורת, באים כדי להעלות מחדש לנגד עינינו את שהתרחש כאן מנובמבר 1947, תוך מגמה שזכרון זה ישמש נקודת־מוצא לבחינת דרכנו, מפעם לפעם.

אותו יום בו שמף גל התלהבות את העם היהודי בכל פזוריו ואת הישוב העברי בארץ — גדעין עצמאותנו המתחדשת — היה גם יום קריאה אל הדגל. ללא כפיה, בלא מדים ובמעט מאד נשק, נהרו אנשי ההגנה אל עמדותיהם, חברים וחברות מכל הגילים, מכל הממעמדות, בני מקצועות שונים ובעלי השקפות שונות ומנגדות — כולם היו מאוחדים בהרגשה שהגה קרב ובא מועד ההתמודדות המכרעת, הקרב שלמענו הקדישו במשך שנים הרבה מזמנם הפנוי, שלקראתו חינכו ואימנו את עצמם ואת חבריהם, הקרב שבו עתיד להחרץ גורלנו: לחיות או לחדול!

הרגשה מאוחדת זו שלוותה אמונה איתנה בצדקת עניננו, ששנתלוותה לה תחושה עמוקה של „אם אין אני לי מי לי", היא היא אשר שימשה ראש חץ לכל מחשבה ולכל מעשה.

אמנם היה לה, להחלטת האומות המאוחדות, להחלטה ביסודה, במהותה ולא בפרטיה ובנסוחיה, יסוד פוליטי חשוב. זו היתה תרומה בינלאומית לפתרונה של בעיה בינלאומית כאובת מדורי דורות, אלה היו מקצת שילומים של העולם כולו לעם היהודי על דמו שנשפך, על התעללות בת־דורות, על השפלה ועוול שהיו מנת חלקו מאז גלה מארצו. זתו — לדעתי — תכנה המדיני של הצהרת האומות המאוחדות ביום 29 בנובמבר 1947, זהו עיקרה המוסרי של אותה אברזה.

אולם מהאברזה בליק־סקסס ועד לתרגומה ללשון המעשה, עד להפיכתה לעובדה — רב היה המרחק. הביצוע הוטל כולו על כתפי העם היהודי. ובמיוחד על שכם הישוב העברי בארץ שעמד מול נסיון עז לעקור את השתיל הרך ולדמסו, שעמד מול הפגזה קטלנית של התכנית, מול נסיון להשמידה באש תותחים ובחרב ההתערבות.

כולנו זוכרים את המאבק, ראשיתו, גלגוליו השונים וסיומו. אולם לא כל אלה שהחלו בו זכו לראות גם את סיומו. אנחנו זכינו והנה אנו יושבים הערב באולם זה, בתוככי

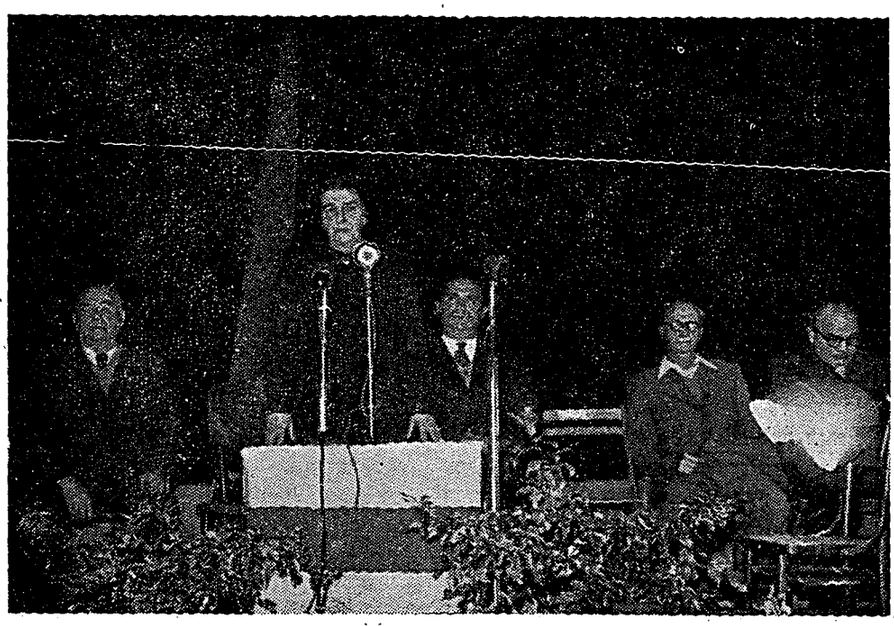

על הבמה, מימין לשמאל: מר גרשון אגרון, ראש העיר; שר הפנים, מר אברהם רמון, יו"ר העצרת; גב' גולדה מאירסון, שר־העבודה (דאז) נואמת; ומר מאיר אורשנסקי, יו"ר מועצת העניף

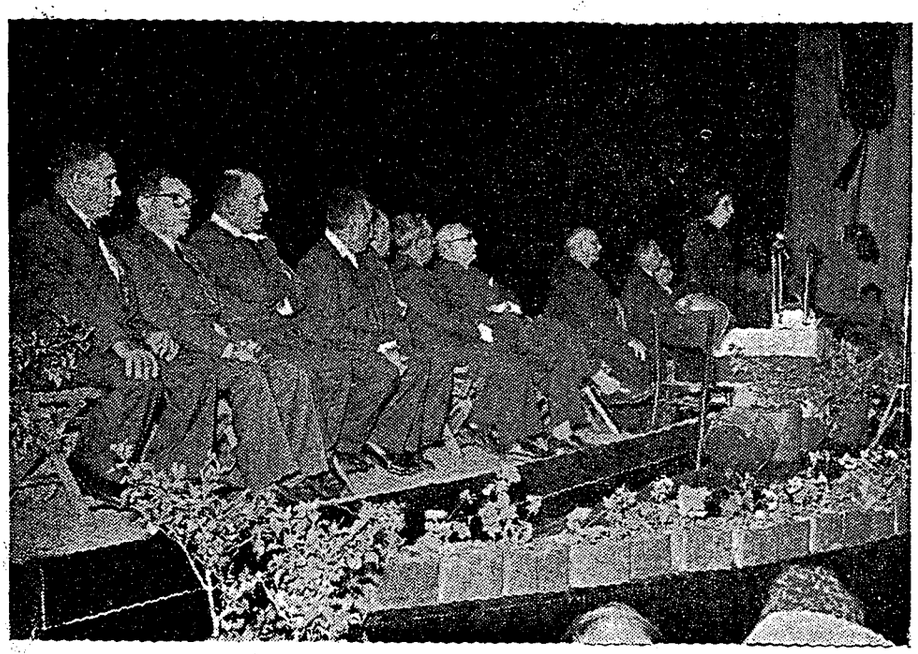

מפקדי ההגנה על הבמה, משמאל לימין: מר יעקב פת (ז"ל), מר אברהם אכר, מר יוסף הכט ואלוף משנה אשר פלד

בירת מדינתנו, סוקרים את העבר ועינינו צופיות לעתיד. אולם רבים מחברינו, מטובי הלוחמים, מבחירי הבחורים והבחורות, הקריבו את היקר מכל, את החיים. בדמם הירוו אדמת המכורה וקרבנם הוה ראש גשר לנצחון. משפחות רבות, מהן הנמצאות פה עמנו הערב, שיכלו את בניהם ובנותיהם, את ילדי טיפוחיהם. אם יש בכלל נחמה לאם ולאב שאבד להם ילדם, לאשה ששכלה את בעלה ולכל אדם שאבדה לו נפש קרובה ויקרה — הרי זו אולי בראש וראשונה הידיעה שזו הפעם הראשונה לאחר דורות רבים יצאו יהודים למלחמה לא בגזירת־זרים אלא מתוך רצונם־הם, ההרגשה שהם נפלו בקרב במלחמתם על זכות הקיום לעמם. אנו מרכינים ראשינו בפני גבורים אלה שמלחמתם לא היתה לשוא, שקרבנם היקר שימש גשר לאלה שהמשיכו במאבק ובמלאכת הבנין.

אחוות חולמים ולוחמים היא אבן שתיה עליה אפשר לבנות מקדשים, ואין פלא אם שותפים לסבל ולשמחות, מנסים — לאחר שוך הסערה — לתת ביטוי לאחווה זו גם על־ידי ענידת סמל, סמל־זכרון לגחלת שלחשה והפכה להבה שהציתה לבבות. הערב, כשאנו מתייחדים עם זכר חברינו שנפלו, נמסור גם להם — באמצעות בני משפחתם — את סמל ההגנה בירושלים. אות כבוד הוא לכל אשר יענוד אותו, אות תקוה ונוחם אשר חרב המגן עטופת עלי זית מוצבת בו על רקע חומותיה של ירושלים. אנו רוצים לקוות שלא ידע צורך להפריד את עלי הזית מעל החרב, אולם אם יהיה הכרח בכך תדע כל יד לאחוז בחרב כדי לגונן על תקוותנו, תקות שנות אלפיים שלהתגשמותה זכה דורנו.

ישמש בא סמל צנוע זה, שיחולק הערב למשפחות שבניהם נפלו על הגנת המולדת נטף נחומים בכוס היגונים, אות לנצחונה של אמונה עמוקה והוכחה ליכולתו של כח ההתמדה, הליכוד ורצון הברזל שהיוו מגת חלקו של דור הבונים והמגינים.

אני מתכבד לבקש מאת שרת העבודה לשאת את דברה.

דברי שרת העבודה ג. מאירסון:

בחרדת קודש קמה אני לפני הקהל הזה, קהל של גיבורי ישראל, של דור חברי „ההגנה" שהודות לנבונותם ולגבורתם זכינו לעצמאות במדינתנו, ובפני קהל של אבות ואמהות, אחים ואחיות, שנתנו את הדבר הגדול והיקר ביותר בחייהם על־מנת שעם ישראל יגיע למעמד של עצמאות במדינתו, כדי שלא יהיה עוד יהודי בעולם שיחרד לגורל ילדיו באשר בנכר הם.

ואני יודעת שלא היתה ואין גבורה יותר גדולה מגבורת ישראל במשך כל הדורות.

ואני יודעת שאין דבר זך יותר וקדוש יותר מדמעת אם על בנה או בתה שאבדו.

לפני שמונה שנים הביא הרדיו את הבשורה שרוב עמי העולם המאורגנים באו"ם התאחדו בהחלטה אחת ואמרו לנו, ואמרו לעולם: תהיה מדינת ישראל, תהיה מדינת יהודים.

כולנו זוכרים את שעות הלילה הזה. עם בוקר הגיעו אלינו ידיעות על הקרבנות הראשונים מתוקפנות הערבים, ובעיר הזאת — בבירת ישראל — אז, כעבור 2 ימים התחילו מאורעות דמים. ומי כמונו, אנשי ירושלים ואנשי הארץ כולה, מי כמוני ידע עד כמה אנחנו מעטים וחלשים מול רבים וחזקים. אז כמו עכשו, גם בשעות של שמחה גדולה של אותו הלילה, ידענו שביצוע ההחלטה הגדולה הזאת הוא אך ורק בידינו. איננו באוירונים הזאת הוא אך ורק בידינו וידענו שהנכס היקר והחשוב שיש לנו אינו בטנקים גדולים, אי־נגנו באוירונים מהירים, אלא אותו הנוער שעד אז הראה את מסירותו ואמונתו ויכולתו להגן

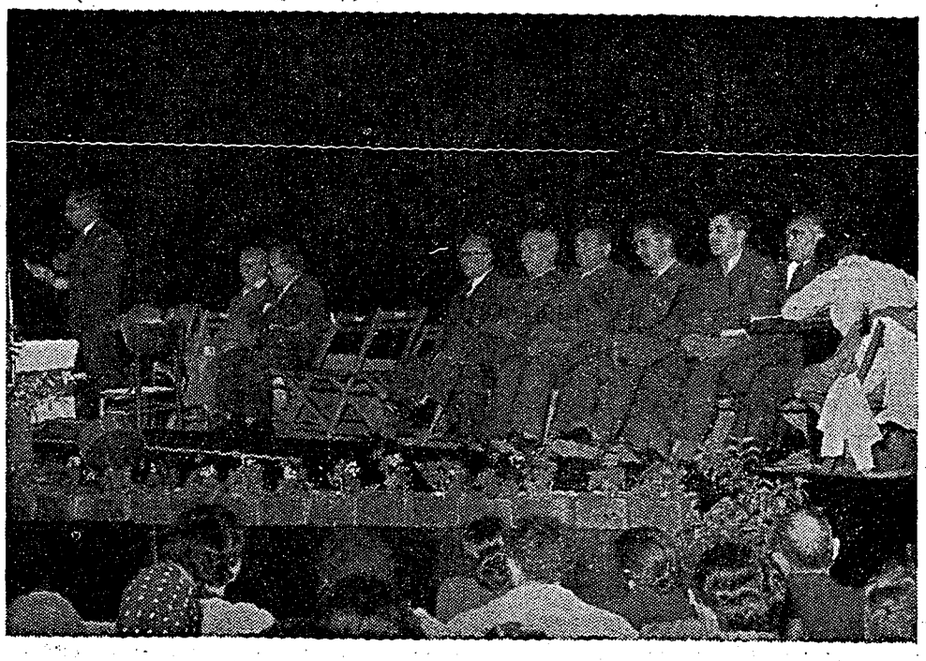

מפקדי ההגנה על הבמה, מימין לשמאל: מר יצחק לוי, אלוף־משנה חיים הרצוג, אלוף/מ אתיאל עמיחי, אלוף/מ מישאל שחם, ואלוף/מ נחום שדמי

על חיים ולהגן על ארץ ולהגן על תקות ישראל ולהגן על זכותו של כל יהודי להגיע למדינה. ידענו אז: אותו הנוער, אותם הגערים והנערות, בידיהם נמסרה תקות ישראל, בידיהם נמסרה ביצועה של אותה החלטה.

גם אז, כמו היום, לא רצינו במלחמה, לא רצינו לההרג ולא רצינו להרוג. שאפנו לכך ורצינו רק דבר אחד ויחידי: זכות חיים לעם ישראל, זכות חיים בכבוד, זכות חיים עצמאיים.

רק זאת ולא יותר!

וכאשר היינו צריכים לקום ולהגן על הדברים האלמנטריים, הפשוטים, הטבעיים האלה, עשינו את זה במלוא הכוח.

ולא רבים היו בעולם — גם ידידים — לא רבים היו אלה שהאמינו שיהיה לנו הכוח לנצח במלחמה זו.

ומי מאתנו איננו יודע ואיננו זוכר איך הלך הצבא שלנו מאז, בלי מדים, בלי נשק — מול תותחים, איך עמדה העיר הזאת — לבאורה חשובה וקדושה, קדושה לעמים רבים — איך עמדה אז לבדה מול הפגזות, ורק אנשי ירושלים — צעירים וזקנים, אלה שקיבלו אימונים ואלה שאף פעם לא היתה להם אפשרות להתאמן בנשק — כיצד עמד הישוב הירושלמי ימים ולילות ושעות וחדשים; ואיך הלכו בני ירושלים להגן על הסביבה, על המשקים מסביב; ואיך הלכו רבים מהם ולא חזרו, באשר הלכו מעטים ופגשו רבים.

ויודעים אנחנו דבר אחד — כל אחד ואחד מהם לחם בגבורה ובמסירות עד הסוף.

ואנחנו — שבזכותם של אלה נשארנו בחיים וקיבלנו על עצמנו את התפקיד למלא את חלומם — ראינו דבר אחד ויחידי: אפשרות לבנות, לפתח, לקלוט יהודים רבים מארצות רבות, לחנך ילדי ישראל, ליישב יהודים, לבנות את המדינה — כל זה באותה הרמות שעליה חלמו דורות ישראל, באותה דמות שהיתה לעיני כל נער ונערה שיצאו למלחמת השחרור, וביניהם גם אלה שלא חזרו. וידענו שיש נחמה אחת ויחידה לכל אם: שמדינת ישראל תהיה אותה המדינה שלמענה נפל בנה.

וזכינו! ובאו יהודים רבים. וזכינו!

במשך שנים אלו קמו ישובים, כפרים ערים חדשות. קמו חיים חדשים; הגיעו לחופי המדינה יהודים מארצות שחופש לא ידעו, וילדים ששמחה בחייהם לא ידעו. ולעינינו גדל בשנים מעטות אלו דור ילדי ישראל, דור חדש.

ואחרי 8 שנים, מאז אותו היום שבו חתם אחד הרוב המכריע של אומות העולם והכיר בצדקתנו, עומדים אנחנו שוב בפני סכנה גדולה: שכנינו מאז ועד היום לא השלימו עם קיומנו, לא הכירו בצורך של שלום אתנו ובשיתוף־פעולה באזור זה של העולם לפיתוח, לעבודה גדולה בשדה הכלכלה ובשדה התרבות. ומאז ועד היום כמעט ולא עבר יום בלי איום למלחמה ובלי מעשה של מלחמה, אף־על־פי שפנינו רק לשלום.

והיתה יכולה להיות תקוה בלב שאותן האומות כולן, אותן האומות שהתאחדו באותו הלילה למרות חילוקי־דעות העמוקים מאד ביניהם, התאחדו לרגע אחד והכריעו לצדק ולישר; והיתה יכולה להיות תקוה בלב, שעם עבודתנו בארץ תלך ותתחזק ההרגשה הזאת של צדק כלפינו. אחרי 8 שנים אנחנו עומדים עכשו במדינתנו, חזקים הרבה יותר לאין שיעור משהיינו לפני שמונה שנים. אבל שכנינו דיברו על מלחמה יום־יום ולילה־לילה. שכנינו מכל הצדדים כמעט שלא נתנו לנו אפשרות ליום אחד של עבודה שקטה או לילה אחד של שינה, של מנוחה, בישובי־הספר שלנו.

ושכנינו אלה במשך השנים הללו קיבלו חיזוק ממשי באמצעי מלחמה מארצות רבות, שרק לפני 8 שנים הכריעו שתקום כאן מדינת ישראל, מדינת יהודים. ויש הרגשה שמחדש התאחדו כל הכוחות עכשו, למרות חילוקי־הדעות העמוקים ביניהם, התאחדו מחדש לשם

על הבמה, מראה כללי: הלהקה הקולית של „קול ציון לגולה", תזמורות „קול ישראל" ומשטרת ישראל. המנצח הקומפוזיטור מרק לברי

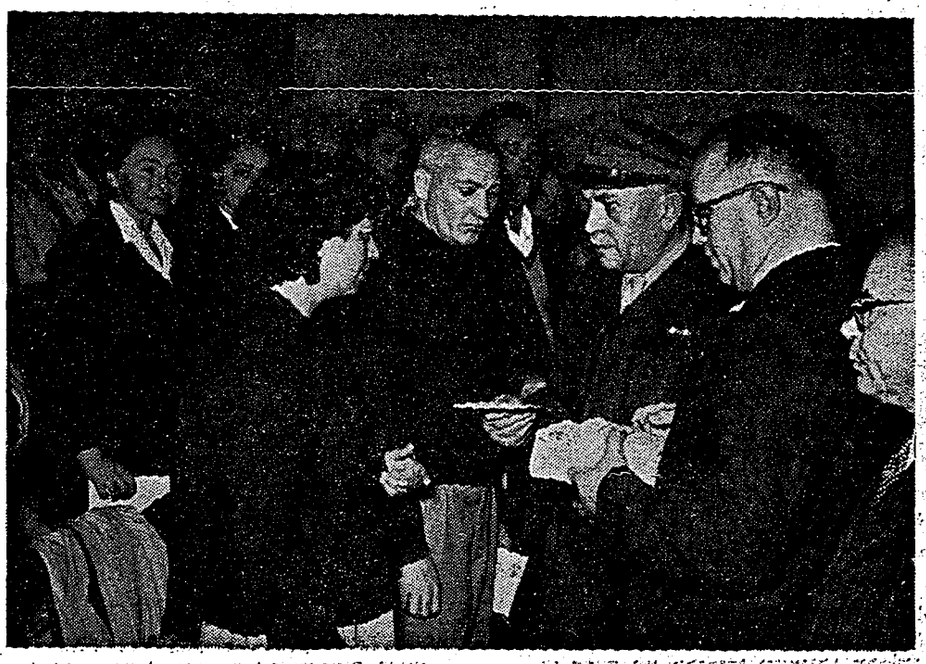

באדם: חלוקת סמלי „הגנה" למשפחות שכולות

בתמונות: חמוראה באולם בעת חלוקת הסמלים למשפחות השכולות

חיזוקם של שונאינו ואויבינו סביב מדינת ישראל.

לא יתכן להיות בלתי־ידוע למדינות ממזרח, ולא יתכן להיות בלתי־ידוע למדינות ממזרח, שכל תותח וכל אווירון, כל כדור שנמסר לידי מדינות ערב, מכוון אך ורק נגד מדינת ישראל.

אין זה סוד — לא אנשי מדינת ישראל מספרים זאת, כי אם כל שלים של מדינה ערבית מספר זאת בעתון ובדרדיו יום־יום.

אנחנו עכשו צריכים להגיד לעצמנו מתוך את הדבר הפשוט, האמיתי, אולי האכזרי, שייתכן ונעמוד מחדש לבדנו, חלשים יותר מאלה שרוצים להתקיף אותנו, ושוב מעטים מול רבים. אבל גם אנחנו חזקים הרבה יותר, לא רק משום שמן ה„הגנה" שהיתה או בלי מדים ובלי נשק, זכינו לצבא ההגנה לישראל — לא רק במדים, לא רק עם אימונים שקיבלו במשך השנים האלו, לא רק עם נשק שבכל זאת נתווסף לנו — והיכולת של צבא ההגנה לישראל, הרוח של צבא ההגנה לישראל.

אבל לא רק זאת: גם מאות אלפי יהודים שנכנסו לארץ, ונוסף לכל זה מקור חדש של כוח שאין להכניע אותו, וזה המגע של עם ישראל, העם הנודד, העם של הגולה, העם של מיעוט בכל מקום, העם הגרדף, העם הלא רצוי בשום מקום — העם הזה חזר למולדתו וטעם את הטעם של מגע עם המולדת, וטעם את הטעם של שנות חופש ועצמאות ויכולת יצירה; טעם את הטעם של בית. והכוח הזה הוא גדול לאין שעשור.

וההכרה שלנו שכל מה שאנחנו רוצים זו אפשרות לעבוד וליצור בשקט,

אנחנו מחוייבים להזכיר גם לידידים: העם הזה החזר למולדתו ויתר על הרבה מאד. במשך הדורות עשו על גבו פשרות רבות והעם היהודי שילם בעד כל פשרה ובעד כל ויתור. אחנו עם קטן ומדינתנו קטנה. אבל הפעם, העם היושב במולדתו לא יתן לעשות פשרות על חשבונו, לא יותר ואי־אפשר לקחת דבר־מה ממנו מבלי שיסכים לכך. ויש דברים שאינו יכול להסכים להם, או שאינו יכול להסכים לוותר עליהם. הוא אינו יכול להסכים לוותר על חייו, הוא אינו יכול לי־תר על אדמתו. מעט האדמה שיש ברשותנו היא שלנו ונחוצה לנו. ואין לנו אדמה למסור לאחרים, בעיקר כאשר אין לאחרים צורך בה.

עברו הימים כאשר גדולי העולם יכלו להתאסף ולהחליט על גורל יהודים. גורל העם היהודי נמצא עתה בידי העם היהודי. הוא ורק הוא יחליט על גורלו.

אנחנו במדינת ישראל החלטנו — החלטנו במשך שנים רבות בעבודתנו ובהתגוננותנו בארץ הזאת לפני קום המדינה; החלטנו זאת בהתגוננותנו במלחמת השחרור; החלטנו את זאת יום־יום על־ידי עבודתנו והבנין בארץ מאז קום המדינה; ויש עוד יהודים רבים שיגיעו ומוכרחים להגיע למדינה. אין לנו עודף של אדמות או של שטח שנמסור למי־שהו!

את זאת חייבות לדעת מדינות ערב, את זאת חייבים לדעת עמי מדינות המערב ועמי מדינות המזרח. העם הזה יש לו רק המדינה הקטנה הזאת, עם הנגב, עם הגליל, עם המדבר, עם הסלעים, עם כל מה שיש בה. אבל רק זאת. על זאת הוא יגן, כמו שעשו זאת חברי ה„הגנה" במשך כל השנים, כמו שעשו זאת הבנים והבנות בזמן מלחמת השחרור.

אנחנו יודעים, ואין לי ספק שגם אלה שמספקים נשק למדינות ערב יודעים את זאת, שלמדינת ישראל, לעם ישראל, נחוץ רק שלום. אנחנו מאמינים שלאלה שמספקים את הנשק, למדינות ערב, לעמי ערב, להמונים הגדולים, נחוץ רק שלום.

ואולי כדאי שנזכיר גם לשונאים וגם לידידים — ובעיקר לידידים, שאם את חשבונותיהם השונים ביניהם הם חושבים להסדיר על חשבוננו: הרבר לא יעלה בידיהם.

הם הרבה יותר חזקים מאתנו; יש להם

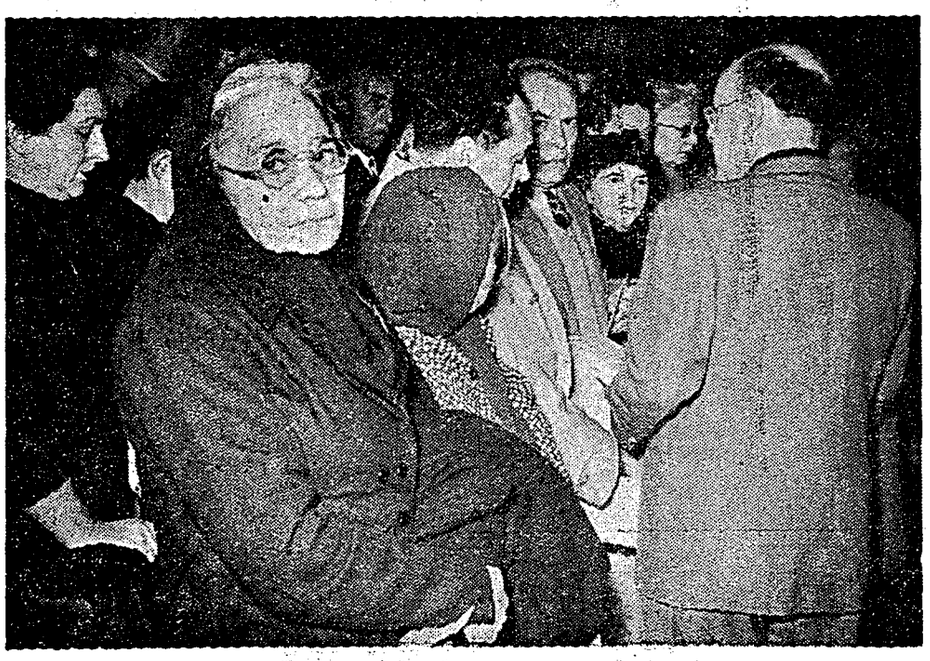

כוח רב. לנו יש רק הכוח הזה של העם המגן הדבר היחידי שיש לו — זו המדינה הקטנטונת הזאת.

אנחנו רוצים בחיים, מגיעים לנו חיים. אבל כל אחד מאתנו, אחרי כל מה שעבר עליו, כולנו כאיש אחד — כמו ב־1948 בירושלים ובדרום ובצפון — כולנו כאיש אחד ניתן כל מה שיש לנו כדי להגן של שלימות המדינה, על חיי ילדינו, על תקוות עמנו, על מנת להבטיח את קיום העם.

ויידעו כל אלה העושים להם תכניות אחרות — גם במדינות ערב וגם ידידים מרחוק — לקחת מאתנו אפשר רק בכוח, לא בפשרות, לא במשא־ומתן על ויתורים. במשא ומתן על שלום — כן. אבל לא על ויתורים.

ויידע כל אחד שהעם הזה בעבר — ומוכן גם בעתיד קודם כל לשלום. אבל אם חס וחלילה יתקיפו אותנו, ימצאו אותנו שנית באותה מידה של מסירות, נאמנות ויכולת, ושכוח גדול הרבה יותר.

מי יתן ולא יעמידו אותנו במצב כזה, מי יתן ויינתן לנו לחיות את חיינו המתוחים, הדרוכים לבנין, להצלה, לקליטת עליה, לחינוך דור של ילדי ישראל לרוח ישראל.

מי יתן ונזכה לכך!

מי יתן ונעמוד יחד, ואם נזכור — לא רק פעם אחת בשנה, כי אם יום־יום ושעה־שעה, כל מה שנתן העם הזה עד ששהגיע לעצמאות — יגדל כוחנו פי־כמה בשלום, ואם חס־וחלילה יכפו עלינו מלחמה, עמוד נעמוד גם בה!

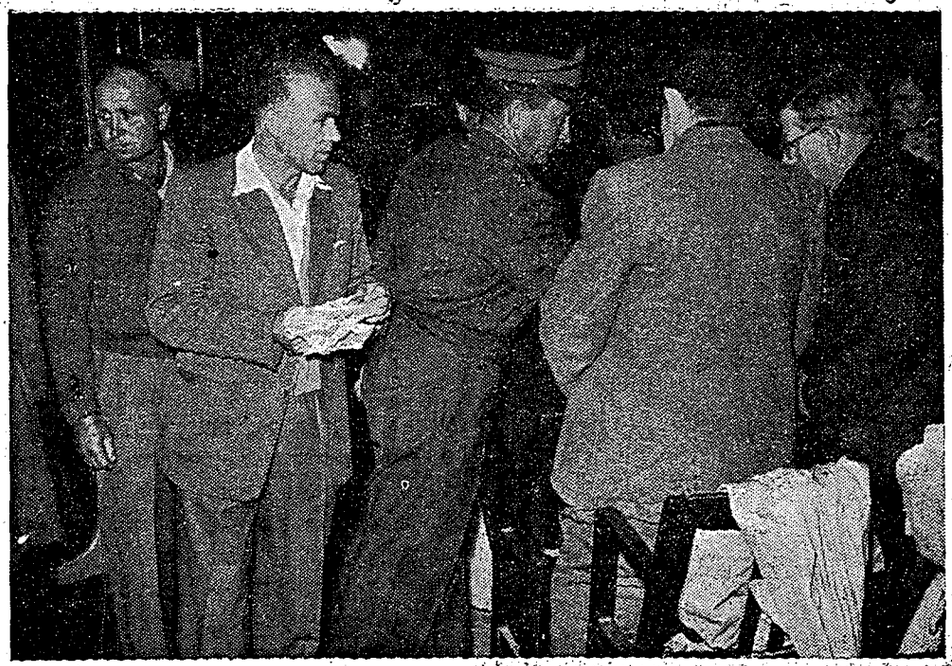

חבר!

הכון לקראת הבחירות למועצת הסניף:

רשימת המועמדים למועצה החדשה

כבר הושלמה והודעה על יום הבחירות

וכן הוראות על אופן הבחירה תשלחנה

לחברים לאחר ראש השנה תשי"ז

ועדת הבחירות

האסיפה הכללית של סניף ירושלים

28.6.56

בנשיאות: מר גרשון אגרון ראש העיר, ד"ר דב יוסף ורב אלוף, ד"ר יגאל ידין.

פתח את האסיפה יו"ר המועצה היוצאת, הח' מנחם אורשנסקי. לקריאתו קמים החברים לכבד את זכר הנעדרים מאז האסיפה הכללית האחרונה של הסניף בשנת 1953.

להלן רשימת החברים שהוזכרו ז"ל (יתכן ורשימה זו אינה שלימה וטוב יעשו החברים באם יעמידו אותנו על השמטות שחלו).

1. אלבוים חיים, 2. אוהב ציון ראובן, 3. איש שלום אהרן, 4. אלמגור ישראל, 5. ארבל חיים (ארבס), 6. ברזילי פנחס, 7. גורלי אברהם, 8. גת בן ציון, 9. הרשלר משה, 10. זיגמנטוביץ יוסף, 11. חנוך גרשון, 12. לויגשטיין הרי, 13. לויגשטיין עמנואל, 14. להב חיים, 15. ליס שמואל, 16. לרמן אברהם, 17. מרקוס יצחק, 18. עצמון שלמה, 19. פילצר מרדכי, 20. פישמן בנימין, 21. פוירשטיין רבקה, 22. פנחסי יונה, 23. קפלן אריה, 24. קורצ'ין יוליוס, 25. שמש משה, 26. שור שמעון, 27. תנכי אהרן.

כן הזכיר היו"ר בפתיחת דבריו את **יעקב פת ז"ל** שהידיעה על פטירתו הדהימה את כל חברי "ההגנה" בירושלים והבטיח שלזכרו תוקדש אסיפת אזכרה מיוחדת.

לאחר מכן הציע לבחור יו"ר האסיפה.

פה אחד נבחר כיו"ר האסיפה הח' חיים בן מנחם.

נשיא מדינת ישראל וזעיתתו, מבקרים ב"מטה הפעולה" של חברי ה"הגנה" בעת המבצע האחרון של שמירה בעיר, לעזרת משטרת ישראל, (דו"ח מלא נמסר בחוברת מס' 10), הנשיא ורעייתו בקרו בלוית מפקד המשטרה מר לוי אברהמי מ.מ. סגנו מר ישראל מייבד ס.מ.מ ומר ד. וילק ס.מ.מ. מפקד נפת הבירה, במשמרות אנשי ה"הגנה" בעיר, ושוחחו עם הותיקים, החמושים רובים ומקלעים. גב' רחל ינאית־בן־צבי, רעיית הנשיא פגשה בין המתנדבים מותיקי ה"הגנה" אשר שרתו ופעלו עמה יחד בהגנה על ירושלים. שניהם היו מלאי התרגשות ולפי בטויו של הנשיא: "הרגישו עצמכם כמו בימים ההם".

קבוצת חברי ה"הגנה" בעת האמונים ...

(ביניהם: תמהנדס פינקלשטין ז"ל, אשר נפל בדרך לעטרות)

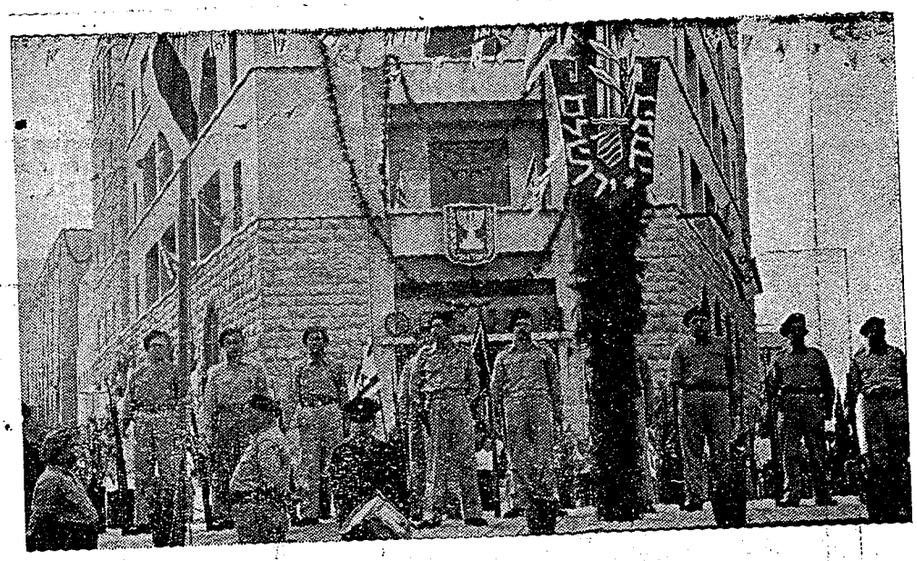

קבוצת חברי ה„הגנה" ליד „נר הזכרון" תשט"ו

מילואים לדו"ת המודפס מסר הח' אברהם רמון סגן יו"ר המועצה היוצאת:

לא כל חברי המועצה היוצאת היו פעילים ממש. היו חברים אשר צורפו לועדות השונות ואשר גילו פעילות רבת בשטחים שונים. אין לזקוף ש פ ע של פעולות ע"ת המועצה היוצאת, אולם היה מספר לא מבוטל של מפעלים אשר אורגנו ותוכננו כראוי. נוצרו מסיבות אשר שיתקו את פעולתו של המרכז וסניפי הארגון בכל הארץ פעלו כ"א לפי ראות עיניו ללא כל עזרה ממשית והכוונה מרכזית.

במה מפעולותינו הפכו להיות לקבע: כנון יום הזכרון — הצבת משמרות ליד נר הזכרון בככר ג'נרלי; עצרת כ"ט בנובמבר. שני המפעלים, הצדיקו את עצמם והוו חויה ממש. מפעל נר הזכרון השנה נהנה מעזרה רבה מצד עיריית ירושלים. היו עוד מפעלים כגון חלוקת הסמל לחברינו בירושלים, שהערב משמש המשך למפעל זה. בזמנו קבלי את הסמל מפקדי המחוז לשעבר — הערב אנו מעניקים אותו לשלושה מחברינו אשר מסיבות שלא תלויות בהם לא יכלו להשתתף בטקס בזמנו.

הסמל — אין לזלזל בו כלל — הרי הוא משמש סמל לאותה תקופה אשר היתה עריסה של ההגנה. יש בו משום אות לסיומה של אותה תקופה.

אם הצלחנו להתגבר גם עתה על קשיים רבים במפעלנו, הרי זה הודות לאותה העקשנות שהיתה מאז ומתמיד מנת חלקם של חברי ההגנה.

מפעל העזרה בשמירה למשטרת ירושלים בימי המהיחות האחרונים במשך שבועות מספר, נתן סיפוק לחברים רבים. ההיענות המפתיעה של מאות חברים אשר באו והתייצבו לקריאה ראשונה, היה בה אות מעודד ומחנך. הטלנו ספק באם יוכלו החברים גם כיום להנתק מעבודתם היום־יומית ולהתנדב לשמירה — אך כן היה למעשה. הדבר מצא בטוי נאד במסיבת הסיום, בה העריך מפקד המשטרה בירושלים את העזרה שהוגשה לו ואת התרוממות הרוח אשר הביאו עמם.

בנין בית ה„הגנה", ראש הממשלה, רעיית הנשיא ור/אלוף יעקב דורי הסכימו לקבל עליהם את האפוטרופסות למפעל זה. נרתם לענין גם ד"ר דב יוסף. קבלנו מהקרן הקימת מקום לבנין בשכונת טלביה ליד שכון הברי ההגנה במקום. המקום יהא מוקדש לארכיון ומוזיאון אשר יכיל את ערכי ההגנה מכל התקופות; התיחדות עם חברים שאינם; מקום שבו תנתן הסברה לעולים חדשים ולנוער כאחד על אותה התקופה המפוארת מאז הקמתה של ההגנה ועד הקמתו של צ.ה.ל.

אם גם אין אנו נותנים לחלק שבחים לחברים שפעלו, הרי במקרה הנדון איננו יכולים לעבור לסדר היום מבלי להדגיש את עבודתו המסורה, היוצאת מן הכלל של הח' **מנשה אלישר**, אשר הקדיש לבנין בית ההגנה הרבה כח, יזמה ומרץ.

למועצה שתבחר הרבה משימות, החשובות בהן:

א) הקמת בית ההגנה בירושלים.

ב) היחלצות לעזרה לישובי הספר. נסינו בעד שקול ומדוד — הקימונו ועדה אשר באה במגע עם הגורמים השונים על מנת לתכנן יציאת חברים אחת לכמה שבועות ללילה של שמירה. תהיה זו דוגמא אישית של חברים תהיה זו פעולת הסברה בטחונית ממדרגה ראשונה וגם תרומה למערכת הבטחון. אולם כאמור — נבחון את הדברים היטב לפני שניגש להגשמה. בקשר למועצה החדשה מציע לצמצם את מספר חבריה ולייעל את עבודתה.

ח' ת. בן מנחם: הוקדשו 30 דקות לוכוח סביב דו"ח. אולם אם יתברר שיירשמו לוכוח חברים רבים — נקיים אסיפה שניה שתהיה מוקדשת לנושא זה בלבד.

מימין: ליד „נר הזכרון" עם הסיום.
למטה: ראש העיר, מר גרשון אגרון מדליק „נר הזכרון עם הפתיחה. ממולו אם שכולה.

הנחת זר מטעם הארגון בביה"ק הצבאי, ביום הזכרון לפני שנים מספר.
בקבוצה: בן ציון אבני, פנחס ברזילי (ז"ל), יעקב אדיר, בדוד קטינקא ורפאל קרניבד

ח' בן־ציון אבני: לפעולה האחרונה שלנו הנגי חייב להוסיף דברי הסבר: הרעיון של היציאה לטפר — אינגו חדש כלל ועיקר. זכורה ודאי לחברים האסיפה הגדולה באולם „תל אור" עם מפקד החטיבה ובא כח משרד הבטחון אשר פנו לחברי ההגנה להתנדב לטפר. לא יצא מזה כלום. גם אז וגם עתה אין אנו נדחקים לקבלת תפקידים ולבצע פעולות שלא נתבקשנו לעשותן. כן אין אנו חפצים בפרסום־יתר לכל הענין, תואיל והעיקר בשבילנו הוא המעשה. הביאו לפנינו את הרעיון והרי אנו הורגלנו לפעולה מועילה לישוב. הפניה אלינו באה לאחר שכמה ארגונים נכשלו בפעולתם. לנו יש הנסיון והיזמה וכן הרצון ואנו נעשה זאת בהתנדבות. באנו בדברים עם כל הגורמים הנוגעים בדבר. כולם הביעו את רצונם להטות השכם וגם העדיכו את כח רצונגו — אולם ברצון בלבד לא די. אין אנו רוצים בפעולה אשר נדונה מראש לכשלון. לא הבטחנו לעשות גדולות ובעיקר לא להתחיל בגדולות.

* * *

לאחר דברי חברים אשר הביעו את התמרמרותם על יחס המוסדות הרשמיים לארגון, על חברים ותיקים שמופקרים, הביעו רצונם לראות את הבית בנוי, הביעו רצונם להתנדב גם הלאה ולבוא לכל קריאה למרות הכל, ולאחר סיכומו של הח' רמון נתקבלו החלטות כדלקמן:

1. האסיפה הכללית מאשרת את הדין וחשבון של המועצה היוצאת ומביעה לה את הוקרתה על פעולותיה.
2. האסיפה הכללית מאשרת הצעת המועצה היוצאת — לצמצם את מספר חברי המועצה ל־15 (כולל שלושה באי כח הסביבה)
3. האסיפה הכללית בוחרת פה אחד את החברים הבאים לועדת הבחירות:

1. אדיר יעקב 2. בילד יוסף 3. מלמד אברהם 4. אסף גבריאל 5. פונט ישראל 6. קרניבד רפאל.

לאחר מכן עוברת האסיפה הכללית לחלק השני שבסדר יומה:

עגידת סמל ההגנה בירושלים למר גרשון אגרון, ראש העיר (ע"י הח' מנחם אורשנסקי) לד"ר דב יוסף (ע"י הח' שמואל יפה) לר/אלוף ד"ר יגאל ידין (ע"י הח' בן ציון אבני). החברים עומדים את הסמלים, מגישים את המעטפות הכוללות פנקס החבר של הסניף ולוחצים יד. לתשואות רמות של כל הנאספים. החברים אשר קבלו את הסמלים אומרים את דברם:

מר גרשון אגרון, ראש העיר:

הנוכחים כאן, למעשה, הגם קומץ מן אותם הכחות האדירים שהיו לנו בירושלים בימי מבחן. ותיקים שלנו התכנסו כאן, איש איש ופעלו, איש איש והשגיו, איש איש זכרונותיו. מבחינה מסויימת היתה עבודתי בסתר ממש. ניצבת לפני התמונה משנת 1920, עת זכיתי לא בעידיה אלא ביריקה מערבי ליד שער דמשק כשנסיתי להציל ספרי־תורה מישיבה בעיר העתיקה ולולא שלטתי אז ברוחי, מי יודע אם הייתי זוכה למעמד זה של הלילה. זכור לי הסיום של פילוג אשר היה בשנת 1929 ויחד עם נשיאנו כיום וד"ר דב יוסף נשאנו ונתנו על מנת לפתור את הבעיה. המעבר שלי ל„הגנה" לא היה קשה בימים ההם. כמעבר גדי־עי לצ.ה.ל. עברתי מן הגדוד העברי הראשון ליהודה לשורות ההגנה. אמנם הסירותי מעלי מדים, אך הצורה נשארה כמות שהיא והמאבק הוא אותו המאבק ונשאר עד ימיגו אלה. כל אחד מאתנו מהוה חלק ממאבק זה. היתה תקופה בה נוצר ועד צבורי להגנת ירושלים. מר זליג ויצמן המנוח וייבדלו לחיים רעיית הנשיא הגב' רחל ינאית בן צבי, ומר גורדון שהיה אז מנהל בנק אנגלו־פלשתינה וכן אני עבדכם הנאמן שנשלחתי מטעם תועד כבא כחו למרכז. שאלתי אז ואני שואל עצמי גם כיום במה היתה זכותי לא בעבור הישגי הצבאיים אלא הוטל עלי מטעם הקולוגל קיש לייצג במרכז את האקסקוטיבה הציונית ויתכן משום שמאז דהוא הפקיד בידי סכום כסף גיכר למדי בתקף תפקידי דאז היה קל הקשר עם התגנה ומרכזה.

כיום הזה, אני מלא שמחה ותודה לכם חברים, על שזכרתם לי את הימים ההם ושזכיתי לסמל האציל, הנהדר הזה.

אני מודה לכם מאוד!

ד"ר דב יוסף:

אני מרגיש את עצמה כילד שנולד רק אתמול. כאן אנכי כחבר רגיל של השורה ואני שמח על כך. לפני זמן מה רצה הגורל שאהיה בין אלה הנותנים פקודות אך כיום אני כאחד מכם. במשך שנתיים של כהונתי בועד הבטחון בארץ, בזמנו, ניתנו משם ההוראות ל„הגנה" בכל הארץ. לאחר מכן שימשתי כחבר במחלקה המדינית של הסוכנות היהודית. הימים ההם חלפו.

מי כמו היושבים כאן — יודעים מה היה חלקה של ההגנה העברית בהקמתה של המדינה. זכורים לי החדשים הללו. מיום החלטת האומות המאוחדות על הקמתה של מדינת ישראל ועד 14.5.48 כאשר הכרזנו על הקמתה ובחדשים הראשונים לאחר מכן. עד שעלה בידינו לארגן את הצבא החוקי שלנו אשר בא במקומו של ארגון ה„הגנה". מי כמוני יודע שארגון ה„הגנה" היה חוט השדרה של צ.ה.ל במלחמת השחרור.

ובכל זאת... מוזר לראות עתה שהארגון לא מצא לו מקומו בעם להמשך המאבק לאחר שקמה המדינה. היה טבעי הדבר איזן היכרגו גם הלאה ביסוד התנדבותי. צר הדבר שלא הצלחנו למצוא בשביל הארגון מקום בישוב שהגו ראוי לו.

רבות חשבתי על הדברים: „לא בחיל כי אם ברוח". הלא גם בימי אבותיו אשר יצאו לכבוש את הארץ, היו מלחמות על גבי מלחמות. הצלחנו גם אז וכן גם עתה תודות לאותה רוח ההתנדבות וההקרבה שפעמה ופועמת בקרבנו. לו הייתי רוצה במשפט אחד להגדיר את ארגון ה„הגנה" בזמנו הרי משפט זה הוא המתאים ביותר .. „לא בכח כי אם ברוחי" אותה הרוח אשר שררה בין החברים היא היא שגרמה להצלחתנו ועמידתנו האיתנה מול אוייבים ומי זה החליט עם הקמת המדינה לותר על אותה הרוח?

נכון, כשאנו מדברים על צ.ה.ל. אנו תמיד מדגישים שיש לנו יתרון על כל

צבאות ערב וחוזרים ואומרים שאמה רוח ההגנה מפעמת גם בקרב צבאנו, ואני מתפלל לכך שזה יהיה נכון, ואין לי ספק שאם שוב נעמוד במבחן — נעמוד תודות לאותה הרוח עצמה.

אך יש לזכור שצבא מעולה ביותר לא יוכל לעמוד וללחום בחזית בעם לא יובטח העורף, ואם אותה רוח הלחימה והעמידה בשער לא תאפוף את הצבור בכללו. אני יודע שאנו כיום בירידה בשטח זה ואין צורך להטיל את האשמה דוקא על העולה החדש, כי יש כבר כיום הבדל בין הותיקים ברוח בין אותה התקופה של מלחמת השחרור וימי „השלום". כל אחד מאתנו יודע שחל שנוי, ולא לטובה, ושנכונות לשאת ולסבול פגה ואיגנה. לא חטא הוא לרצות ולחיות טוב יותר ונוח יותר אם האמצעים שלך מרשים זאת. כל אחד מאתנו רוצה לחיות לפחות כמו שכנו. תקחו, למשל, ארץ ענק כמו רוסיה, והנה כמעט ארבעים שנה לאחר המהפכה עדיין אין האובלוסיה מקבלת מזון ולבוש כשם שמקבלים זאת אזרחי ארצות אחרות. העם האנגלי ביום, זה ארבע עשרה שנה מאז פרוץ המלחמה האחרונה — חי בצמצום ושמה בחלקו, עד שתתבסס כלכלת המדינה לאחר שערערוה, ואנו העם הקטן — לא היתה לנו הסבלנות הדרושה לכך. העם שלנו רוצה כל טוב בעולם זה דוקא ומיד וללא כל דחוי, ויחד עם זאת אנו מרבים לדבר על העולם הבא. עמנו בחר בעולם הזה דוקא ומשאיר לאחרים ליהנות מהעולם הבא.

משימתנו היא — להחזיר לאזרחי המדינה אותה הרוח הנאצילה אשר פעמה בקרב אנשי ההגנה. זה תפקידו של הארגון. יש לחפש את הדרך לפעילות גם במדינה מסודרת ומאורגנת ויש מקום ויש הצדקה גם במדינה לפעולה התנדבותית. יש הזכות לתקים מפעלי התנדבות, בגדרי החוק הקיים. תפקיד גדול ונאצל הוא לארגון — ולהאציל מרוחו דאז לישוב כולו.

כיום הזה, אני מאמין שזו הדרך הנכונה לארגון בקרב העם ואם יצליח להחזיר את הרוח של הימים ההם לישוב הותיק ולהחדיר אותה לישוב החדש הרי נצחונו בטוח הוא גם בשטח הבטחוני וגם בשטח הכלכלי.

הנני להודות לחברים שמצאו לנכון להעניק לי את הסמל והנני חושב זאת לזכות לי.

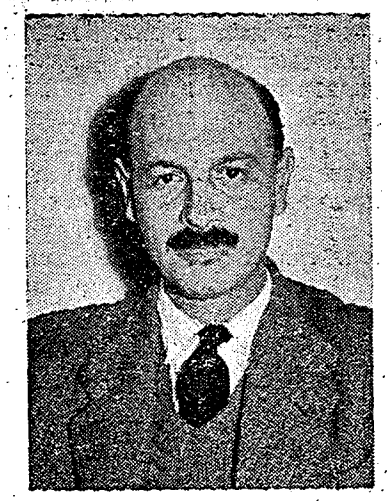

ר/אלוף, ד"ר יגאל ידין:

חברים יקרים! ברצוני להודות למועצה על החלטתה להעניק לי את הסמל של הארגון במעמד זה. לא יכול להיות בעיני מעמד נכבד יותר מאשר הכנס הזה. הנני רואה רבים ממפקדי הראשונים וגם חברי לנשק בירושלים והסביבה. גדול הוא הכאב שיעקב ז"ל איננו אתנו היום. אהוב ונכבד היה על כולם.

וכאן ברצוני לעבור לנושא אשר מעניין רבים מכם. בעת שרותי בצבא באתי במגע עם המרכז של הארגון וגוצר או חשד בלב רבים שהתנגדתי לארגון עקרונית, ולא היא. לא או ולא היום הזה. אף פעם לא הבעתי את התנגדותי לארגון. יתכן וחלקתי על הדרך אותה התוו חברי המרכז באותם הזמנים. יתכן ודברי לא יגעמו לכמה מכם. אולם אדבר גלוי. ת. הבעתי אז בפני חברי המרכז מה אני חושב טוב לבטחון המדינה ודעותינו נתחלקו. לעניין יש עובדות יסוד ואנו חייבים להביט בהן נכוחה. אנו נמצאים בתוך ים של 40—50 מיליון ערבים שהצבאות שלהם מתחזקים והולכים מיום ליום. את כוחותיהם יכולים הם להפעיל בכל רגע מארבע רוחות של מדינתנו. לנו גבולות ארוכים. הם שוגאים אותנו בנפש ובלבם מטרה אחת בלבד: להשמידנו! יש לשים לב גם לעובדה שבירתנו היא על הגבול, קרובים לגבול גם ענפי תעשייתנו. לנו קשה להחזיק בצבא סדיר ענקי כשם שמחזיקות ארצות ערב. אנו מבססים את הגנתנו על א) צבא סדיר ב) צבא המילואים ג) צבא ההגנה המרחבית. כחנו הוא עתה בחיל המילואים הגדול וצבא סדיר קטן שתנו כח בולם ראשון. כל המסגרות גם יחד חייבות להיות מוכנות להלחם תוך שעות ספורות בלבד, כי שעות עלולות להכריע בקרב. אנו מצווים גם להקפיד שצבא המילואים שלנו יהא מעולה ביותר.

כאשר הייתי בצבא פגו אלי ממרכז הארגון לעתים קרובות, במיוחד נחום ז"ל שהיו ביניגו חלוקי דעות יסודיים. התנגדתי אז ואני מתנגד גם עתה לדרך שבחר אז להכניס את הארגון למערכת הבטחונית. התנגדתי להקמת מטה מיוחד לחיל המילואים, כי כל הצבא חייב לקבל הוראות ממטה אחד בלבד. כן התנגדתי לתביעותיו של נחום ז"ל בנדון.

לארגון צריכים להיות שני תפקידים. האחד כלפי חוץ והשני כלפי פנים.

כלפי חוץ: להנציח את ההגנה על כל עלילותיה לא רק על ידי אזכרות ולא רק כתוך מגמה ארכיאולוגית, אלא על ידי חנוך של דור חדש ועולה חדש אשר לא ידע ולא הכיר את הימים ההם. זוהי הנצחה אשר עקבותיה ישארו לתמיד.

כלפי פנים: כלפי חברי ההגנה עצמם — עובדה היא שאלפים של חברי ההגנה נשאו על עצמם עול כבד במשך שנים שלא על מנת לקבל פרס. לו לא היו מקדישים את זמנם, מרצם ולחם לעניני בטחון — אין ספק שמצבם הצבורי והכלכלי היה טוב הרבה יותר. בשטח זה יש הרבה מה לעשות.

מה שנוגע לעניני בטחון — הרי שומה על הארגון לא ליצור מסגרות חדשות, אלא לדאוג שרוח ההגנה תובא על ידי חבריה למסגרות־הבטחון הקיימות.

* * *

הד' חיים בן מנחם מסכם את הישיבה בהבעת תודה לחברי המועצה היוצאת כי כל מה שעשו — טוב עשו ואנו חייבים להביע להם תודה על המאמצים הרבים שהשקיעו על הטעם הטוב שהראו במפעלים שבצעו. אנו תקוה שועדת הבחירות תתכנס בימים הקרובים ותודיע לנו על מועד הבחירות ואנו נביע במעמד זה גם למועצה שתבחר הצלחה ועבודה פוריה.

חבר! בפני המועצה החדשה — משימות גדולות, תכנית הפעולות בירושלים אשר תוגש לה, לבצוע רחבה ומגוונת **אולם הביצוע תלוי בכם!**

חבר! אל תחכה לפניות, חשבונות ותזכורות. סלק את המגיע ממך בכל ההקדם. העבר את הכסף בדאר, מסר אותו לגובה, הבא אותו למשרדנו הכל לפי בחירתך אתה. **אולם עשה זאת מיד!**

ובכך תשתף עצמך בבצוע יעיל וטוב של המשימות.

חבר! בזמנו הטלנו מכסה סמלי בלבד בסך — 10 ל"י לכל חבר בתרומתו ל„בית ההגנה" — האם מלאת מכסתך? אם לא, עשה זאת מיד!

נברשות אבז'ורים

תוצרת עצמית

קרל מרקם

חברה להנדסה
בית חרושת למנורות

רחוב שלומציון 3 ת. ד. 1200

ירושלים טל. 1608 / 4607

נעלים

כמובן

מאת

פריימן את בין

ירושלים, בנין העמודים, רחוב יפו טלפון 4749

הלבשה

לגברות ולגברים

ירושלים בנין העמודים
טלפון 3283

מברך את כל לקוחותיו ואת חברי ההגנה
בשנה טובה

מה נותן הביטוח הלאומי?

זקנים, אלמנות ויתומים —
פנסיה חדשית קבועה.

לאמהות —
תשלום חד־פעמי (מענק לידה) בשעת הלידה, ותשלומים חדשיים קבועים לפני הלידה ואחריה — לאשה העובדת (דמי־לידה.

לנפגעים בתאונת־עבודה —
טיפול רפואי, שיקום מקצועי, תשלומים לנפגעים (דמי פגיעה), תשלומים קבועים לנכים ולבני משפחתו של מי שנפטר מחמת תאונת עבודה.

הסניף בירושלים:
קרית משה (התחנה אחרונה של אוטובוס מס' 1 טל. 62511.

שעות קבלת קהל:
בימים א'—ה' 8—12.30 בימים א', ד' גם 16—18.

בית המסחר הירושלמי להלבשה

לגברות ולגברים

רחוב שלומציון המלכה, פנת רחוב כורש טלפון 3359 (מקודם רח' הנסיכה מרי)

מברך את כל לקוחותיו

בשנה טובה ומבורכת

לחברי "ההגנה" הנחת

המשביר המרכזי

חברה קואופרטיבית להספקה של העובדים העברים בישראל בע"מ

ירושלים, מרכז מסחרי

ת. ד. 438 טל. 3853-4

המוסד המרכזי להספקה של התנועה הקואופרטיבית בירושלים וביישובי הפרוזדור (מכלת, אספקה, תבואות, זרעים, זבלים חימיים, חימיקליים, מכשירים וכלי עבודה, מחלקה טכנית, חמרי בנין, כלי מטבח, מכשירי כתיבה והדפסה וכו').

מברך את לקוחותיו וידידיו

בשנת ברכה ושגשוג

ב ר כ ת

נעלי ארצנו

בירושלים

לחברי ההגנה באשר הם
לקראת השנה החדשה תשי"ז
תהא השנה החדשה ..
שנת ביצור מעמדה
של ירושלים
בירתנו

למגיניה הותיקים של ירושלים

ש ל ו ח ה

ברכת שנה טובה

חברת הכשרת הישוב בישראל בע"מ

רחוב הלל 18, ירושלים

י. לרנר — מ. לוסטיגמן

קבלנים

מברכים את כל חברי "ההגנה" בירושלים

בשנת עבודה, עליה ובטחון

שנת ביצוע

שכון חברי ה"הגנה"

המשביר לצרכן

ירושלים "ככר ציון"
טל. 61297

ה נ ע ל ה ה ל ב ש ה
כ ל י ב י ת ט ר י ק ו
מ ו צ ר י ע ו ר מ כ ש י ר י כ ת י ב ה
ת מ ר ו ק י ם

אמ י ש ר ג א ז
סוכן ראשי
אספקת גאז כירים ותנורים
גם בתשלומים

ר ה י ט י ם
גם לפי הזמנה
רחוב יפו ע"י "אגד"
טלפון 5720

ממשלת ישראל

לצבור הפועלים

ולחברי "ההגנה"

שנת ברכה ושגשוג,

בנין יצירה ובטחון

מאחלת

מועצת פועלי ירושלים

קבלני ירושלים

קבלנים לבנין וכבישים

מאחלים לחברי הארגון

שנת שגשוג ובנית בית ההגנה

בירושלים

ירח עציון — למל אשכנזי

יצחק פריימן — שלום למונצ'יק

הלואה וחסכון

אגודה הדדית בע"מ ירושלים

מקבלת חברים, פקדונות וחסכונות

בתנאים נוחים

נותנת הלואות למטרות קונסטרוקטיביות

בתשלומים חדשיים

בטחון וחסכון

הם עמודי התוך של המדינה

חסוך בבנק הדאר

טען
ייד א
ירושלים

שעונים ותכשיטים

רח' המלך ג'ורג' 10

מברך את חברי ההגנה באשר הם
בשנת שלום ושלוה

„מרפדיה"
א. טמפלהוף
רחוב החבצלת 3

מברך את חברי ההגנה בירושלים
בשנה טובה ומבורכת

בר-כהן
מסגרים, תל ארזה
ירושלים טל. 61714

מברכים את אנשי ההגנה
בשנה טובה

בית מסחר למכולת
טוחן
ירושלים רחוב יפו (נוסד בשנת 1925)

מברך את חברי ההגנה וידידיו
בשנה טובה

תעשית שלטים
י. דרורי (דרזנר)

מברך את חברי ההגנה וכל לקוחותיו
בשנה טובה

רחוב לונץ 2 טלפון: 61817

ויספיש-לבנון
בית מסחר לחמרי בנין
כלי עבודה
וסחורות ברזל

ירושלים רחוב יפו מול הדאר
טל. 5006 ת ד. 564
סניף תל אביב: דרך פתח-תקוה 13

ד. באומגרטן ושות.
צרכי חשמל

מברך את חברי ההגנה וכל לקוחותיו
בשנה טובה

ירושלים. רחוב יפו מול הדאר הראשי
טלפון 2971

רדיו מאיר
בנין סנסור ירושלים טל. 2735

הנחה לחברי הארגון
מברך את חברי ההגנה וכל לקוחותיו
בשנה טובה

טען
ייד א
ירושלים

שעונים ותכשיטים

רח' המלך ג'ורג' 10

מברך את חברי ההגנה באשר הם
בשנת שלום ושלוה

„מרפדיה"
א. טמפלהוף
רחוב החבצלת 3

מברך את חברי ההגנה בירושלים
בשנה טובה ומבורכת

בר-כהן
מסגרים, תל ארזה
ירושלים טל. 61714

מברכים את אנשי ההגנה
בשנה טובה

בית מסחר למכולת
טוחן
ירושלים רחוב יפו (נוסד בשנת 1925)

מברך את חברי ההגנה וידידיו
בשנה טובה

תעשית שלטים
י. דרורי (דרזנר)

מברך את חברי ההגנה וכל לקוחותיו
בשנה טובה

רחוב לונץ 2 טלפון: 61817

ויספיש-לבנון
בית מסחר לחמרי בנין
כלי עבודה
וסחורות ברזל

ירושלים רחוב יפו מול הדאר
טל. 5006 ת ד. 564
סניף תל אביב: דרך פתח-תקוה 13

ד. באומגרטן ושות.
צרכי חשמל

מברך את חברי ההגנה וכל לקוחותיו
בשנה טובה

ירושלים, רחוב יפו מול הדאר הראשי
טלפון 2971

רדיו מאיר
בנין סנסור ירושלים טל. 2735

הנחה לחברי הארגון
מברך את חברי ההגנה וכל לקוחותיו
בשנה טובה

שען
ייד א
ירושלים

שעונים ותכשיטים

רח' המלך ג'וו ג' 10

מברך את חברי ההגנה באשר הם
בשנת שלום ושלוה

„מרפדיה"
א. טמפלהוף

רחוב החבצלת 3

מברך את חברי ההגנה בירושלים
בשנה טובה ומבורכת

בר-כהן
מסגרים, תל ארזה

ירושלים טל. 61714

מברכים את אנשי ההגנה
בשנה טובה

בית מסחר למכולת
טוחן

ירושלים רחוב יפו (נוסד בשנת 1925)

מברך את חברי ההגנה וידידיו
בשנה טובה

תעשית שלטים
י. דרורי (דרזנר)

מברך את חברי ההגנה וכל לקוחותיו
בשנה טובה

רחוב לונץ 2 טלפון 61817

ויספיש-לבנון

בית מסחר לחמרי בנין
כלי עבודה
וסחורות ברזל

ירושלים רחוב יפו מול הדאר
טל. 5006 ת ד. 564
סניף תל אביב: דרך פתח-תקוה 13

ד. באומגרטן ושות.
צרכי חשמל

מברך את חברי ההגנה וכל לקוחותיו
בשנה טובה

ירושלים. רחוב יפו מול הדאר הראשי
טלפון 2971

רדיו מאיר

בנין סנסור ירושלים טל. 2735

הנחה לחברי הארגון
מברך את חברי ההגנה וכל לקוחותיו
בשנה טובה

בית מסחר עצמון

רח' בן יהודה 7 ירושלים

מברך

את לקוחותיו ואת חברי ההגנה בירושלים

בשנה טובה

משה י. לוי

ירושלים רחוב יפו 40 טל. 3830 בנין הרבנות

בדי פלסטיקה ◎ צבע פלסטי ◎ בדי סרן

חוטים ◎ חבלים ◎ וחמרי רפוד

מברך את הלקוחות וחברי ההגנה

בשנה טובה שנת ברכה והצלחה

כל צרכי חשמל

יוחנן ליפשיץ

ירושלים רח' הרברט סמואל

שח רחוק 3494 ת. ד. 905

(ש. חרים את י. שלג')

ספרים ◎ מזכרות ◎ חפצי חן

רחוב יפו 27 בית סינגולד

לחברי ההגנה:

לקראת השנה הבאה קבלו־נא מיטב הברכה,

וברצותכם מתנה נאה

קנוה אצלנו ותיהנו מהנחה!

סניף „תנובה"

שור — ויסמן

רח' בן יהודה 5 טל. 3884

מברכים את אנשי ההגנה בירושלים

בשנה טובה

ארגון הקבלנים בירושלים

מברך את חברי ההגנה ואת כל אזרחי המדינה

בשנה טובה ומבורכת

הנהלת בתי הקולנוע

„אוריון" „אורנע"

מבירכת את ארגון חברי ההגנה בירושלים

בשנה טובה ומבורכת

נ. מן ושות'

פ ר ח י ם

פרחים לכל חלקי תבל

רחוב יפו טל. 4853

מברך את חברי ההגנה וכל לקוחותיו

בשנה טובה

חרות בע"מ
ירושלים

רחוב יפו 386 טל. 3096

מתכננים ומוציאים לפועל של
עבודות אינסטלציה סניטרית
הסקה מרכזית, ביוב
מיזוג אויר וכו'

לעובדי המדינה והמוסדות גם בתשלומים נוחים

מברכים את חברי ההגנה
בברכת שנת יצירה פיתוח ושלום

ז. וילשטין

רח' יפו בנין הרוסים טל. 3610 ירושלים

סוכנות "הארגז"
לרהיטי משרד מפלדה ומעץ

מכונות כתיבה • מכונות סיכום • מכונות חישוב
קנידה — מכירה — השאלה — תקונים

מכונות תפירה תוצרת הארץ ותוצרת חוץ
בתשלומים נוחים

הנחות ותנאים מיוחדים לחברי ה"הגנה"

המקשר
ירושלים

שרות אוטובוסים
עירוני ובין עירוני
וישובי הפרוזדור
שרות מיוחד
בקו ירושלים — באר שבע

המשרד בירושלים ליד בית העם רחוב יפו

טלפונים: 68476 — 3557 — 3956

מפעלי ניר
של
המשביר המרכזי
בע"מ

ירושלים, רוממה טל. 61732

המחלקות:

דפוס ◎ שרטוט ◎ מעטפות

שקיות לצרכי מזון

חתוך ניר וקרטון בכל המדות

כריכה ומוצרי קרטון

מאחלים שנה טובה לכל לקוחותיהם
ולחברי ההגנה בירושלים

קפה ומסעדה אורגיל

לאיכות גבוהה, לטעם טוב — אך במחירים נוחים
נסו את מסעדת אורגיל!

מטבח מזרחי או אמריקאי
ארוחות מ 3 ל"י

רהוט מהנה — אוירה חמימה תמיד!

חברת נהדר בע"מ

רח' יפו ירושלים טל. 3698

בית מסחר להלבשה, לגברות ולגברים

מברכת במיסב ברכותיה ואחוליה

לשנה טובה

שנת אושר שגשוג ובטוח מדינתנו
את צה"ל חברי ההגנה וכל לקוחותיה וידידיה

„פוטו שטרן"

טל. 2346 רח' המלך גורג' 7

מברך את כל לקוחותיו וחברי ההגנה

בשנה טובה ומאושרת

בית מסחר

מ. הומינר

ירושלים, רחוב המלך ג'ורג' 16 טל. 2028

חמרי בנין ואינסטלציה סניטרית לסוגיהם

סוכן יחידי לורמיקולייט לחקלאות

לחברי ההגנה — ההנחה

„נוי" ש. לזר

בי"מ לוילונות וקישוט פנימי וכו'
בי"מ לאריגים וצרכי קישוט ודיפוד

„טיפול בוילון" מתיחת וילונות

ירושלים, רח' שלומציון המלכה 7 (הנסיכה מרי) טל. 5885

הנחה לחברי ההגנה

„ה כ ח"

רח' בן יהודה 13. ירושלים טל. 5694. (מול בנק „הלואה וחיסכון")

צרכי חשמל

עבודות חשמל

„מגדל"

חברה לבטוח בע"מ

כל ענפי בטוח

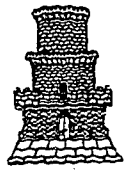

ירושלים — תל אביב — חיפה — לונדון

מגדל דוד בע"מ

בית זילברשיין טל. 3042

ניר ◻ מוצרי ניר ◻ מכשירי כתיבה

בסיטונות

מברך את חברי ההגנה וכל לקוחותיו
בשנה טובה

קבת מלוה וחסכון
שתופית
של העובדים בירושלים בע"מ

בנין "פיגמליון" רחוב המלך ג'ורג', ירושלים

ת. ד. 1159 טלפון 4134

זאב פרוסק
קבלן כללי

משרד ראשי:
רחוב בן יהודה 3, ירושלים, טל. 3311

סניף תל אביב:
רחוב דיזנגוף 2

משה אקרמן
צבעי אמנותי

רחוב יונה שכונה גאולה

שולח ברכתו לשנה החדשה

לממשלת ישראל

למוסדות צבור

ולחבריו בהגנה באשר הם

מן וברמן בע"מ

רח' אגריפס ע"י "קולנוע עדן"

מברך

את כל לקוחותיו ואת חברי ה"הגנה"

בשנה טובה ומבורכת

קפת מלוה וחסכון שתופית

של העובדים בירושלים בע"מ

בנין "פיגמליון" רחוב המלך ג'ורג', ירושלים

ת. ד. 1159 טלפון 4134

זאב פרוסק

קבלן כללי

משרד ראשי:

רחוב בן יהודה 3, ירושלים, טל. 3311

סניף תל אביב:

רחוב דיזנגוף 2

משה אקרמן

צבעי אמנותי

רחוב יונה שכונה גאולה

שולח ברכתו לשנה החדשה

לממשלת ישראל

למוסדות צבור

ולחבריו בהגנה באשר הם

מן וברמן בע"מ

רח' אגריפס ע"י "קולנוע עדן"

מברך

את כל לקוחותיו ואת חברי ה"הגנה"

בשנה טובה ומבורכת

מסעדה „דקל"

ירושלים, רחוב יפו, ע"י „אגד" טלפון 3985

מברכת

את אנשי ההגנה

וכל לקוחותיה

בשנה שובה ומבורכת

תנובה בע"מ

משווקת למעלה מ 70 אחוז
מכל תוצרת המשק החקלאי
העברי המעורבי

מאחלת

לחברי ההגנה ולכל לקוחותיה

שנה טובה

שנת יבול ארצנו

ותנובת שדותינו

תעשית

אבן וסיד בע"מ

מברכת

את חברי ה„הגנה בירושלים

בשנה טובה

שנת בטחון

וחזוק המדינה

קפה „נאוה"

רחוב יפו, ירושלים

מקום
מפגש
לחברי
ההגנה

האחים זוזובסקי

תעשיה ובית מסחר לרהיטים

מבחר של רהיטים מודרניים ◎ בדים לרפוד

מבחר גדול של טפות „פאראדיז"

הזמנות לפי כל דרישה

ירושלים, רחוב יפו ע"י „אגד" – טל. 2633

חבר ההגנה!

בטוח החיים
ערובה לבטחון משפחתך
עשה היום בשביל המחר
ואל תדחה

„הסנה"

חברת הביטוח הרתיקה והגדולה בארץ.
פנה אל משרדנו
וקבלת עצה והדרכה בדבר סוג הביטוח
המתאים לך ולמשפחתך

ירושלים, רח' דורות ראשונים ת.ד. 614 טל. 2985

„עציון"

קואופרטיב לעבודות עץ בע"מ

ירושלים, אזור התעשיה, רוממה, טלפון 61722
(אתוד הקואופרטיבים „רהוט ובנין", „עצי אורן" ו„ברוש".)

מוצאים לפועל:

כל עבודות

נגרות בנין וריהוט

חבר ה"הגנה

שותה ייגות ומשקאות חריפים

„אפרת"

סמל הטיב

ערובה לאיכות טובה

נוסד 1970

תעשית משקאות חריפים מ. טפרברג

ירושלים, מחנה יהודה טל. 3435

תל אביב רח' עליה 62 טל. 81120

שמעון גסנר

בית מסחר לכל מוצרי גומי

ירושלים. נחלת שבעה סמטאת ציון טל. 5525

מברך

את כל לקוחותיו ואת חברי ההגנה

בשנה טובה ומבורכת

ראובן בן יהושוע

קבלן לבנין

ירושלים

מברך את חברי ההגנה וכל הבאים אתו בקשרי מסחר

בשנה טובה ומבורכת

ש. קריצ'מר ובניו

בית עבודה אמנותי

לסמלים מדליות פתוח ואמאיל

ירושלים רחוב הסולל 1 טל. 2932

אינסטלטור „ירושלים"

רח' שמואל הנגיד 8, טל. 3924

קבלן לעבודות ניוב אינסטלציה, בנין וכבישים

מברך את חברי ההגנה

בשנה טובה

בית חרושת לנקניק

ירושלים בע"מ

גבעת שאול ע"י בי"ח לקרח הויזמן טל. 63632

מיסודם של חברי ההגנה וילידי ירושלים

מברכים את כל חברי ההגנה ואת לקוחותיהם

בשנה טובה שנת בריאות והצלחה

החברה הירושלמית לניר פחם בע"מ

„פרפר"

בית זילברשטין טל. 3042

מברכת את חברי ההגנה בירושלים

בשנה טובה ומבורכת

„אלנון"

קפה וקונדיטוריה

ירושלים, רחוב בן יהודה 15 טלפון 3821

מברכת את אנשי ההגנה בירושלים

בשנה טובה ומבורכת

ו. סובול את י. מיזלר

צרכי הסקה ומשאבות

ירושלים, רחוב יפו בית סטאורי

מול הדואר הראשי

ת.ד. 876 טלפון 62960

נ. קושניר את ד. יעקבי

קבלנים

בניה וסלילת דרכים

המשרד:

ירושלים רח' יפו בית פרלמן

ת.ד. 1407 טלפון 61123

בית מסחר לרפואות

פרמקס בע"מ

מר זאב שפירא

מברך את חברי ההגנה באשר הם

בשנה טובה שנת בריאות

שנת שלום ושלוה.

בית מסחר

שרגא הוכשטיין

מספק כלי בית ומטבח

השאלת כלים לשמחות

רחוב אגריפס 30 טל. 3455 ירושלים

ל. גליקמן בע"מ

חמרי בנין ◎ אינסטלציה ◎ הסקה

ירושלים רח' שמאי 16 מאחורי קולנוע „ציון"

טל. 3118 ת. ד. 637

ספורט היגיינה

רחוב שלומציון המלכה 5 ירושלים

מברך את חברי ההגנה בירושלים **בשנה טובה.**

מעין מיזלס ותסס

רח' שמואל הנביא 48 טל. 2492—2834

כל חברי ההגנה

שואבים ממעיני הישועה

ובירושלים

ממעין מיזלס ותסס

הוצאת קרית ספר בע"מ
ירושלים

בית המעלות כניסה ה' טל. 2000, 61467

ספרים חדשים

1. מלון חדש — א' אבן שושן בארבעה כרכים
2. ספרי שמואל — עריך בידי פרופ' מ. צ. ס ג ל
3. כוכבי דרך — מאת ש. טנאי
4. בין הבתרים — מאת ד"ר מ. דבורז'צקי
5. אלף לילה ולילה — כרכים יא, יב פרי ז'. ריבלין

ספרי למוד

1. ראה שמע וקרא — א. רוזן
2. מפות ארץ ישראל
3. ישראל — ד. בנבנשתי

קטלוג חנם לכל דורש

בית הנשק הירושלמי
בע"מ

ירושלים דרך יוליאן טלפון 3773—5500 ת. ד. 120

ספקים
של חמרי פצוץ, מכשירי חצוב
כלי יריה ורתחמושת
תקון ובדיקות נשק

מברך את כל לקוחותיו וחברי ההגנה
בשנה טובה

שנת בטחון ובסוס

ללקוחותינו
לארגון חברי "ההגנה"
ולכל בית ישראל

פלתורס
„פל" לויד א"י ומצרי בע"מ
המחלקה לביטוח

לנסיעות עירוניות ובין עירוניות
ולסיורים בהדרכת נהגים —
מורי דרך מוסמכים

עומד לרשותך שרות מוניות

נשר בע"מ

טלפונים 3000 — 3333 — 3300

הנחיות: אלגוון הבדיקה ל"בדיקה", סרוק והדפיסה מ- 7 ל- 1439
רשות הדואר המרכזי, ד"נ 61863 תל-אביב, מרכז 03-5
מכתב בכתב ידו של הבריון המפורסם בני המאפיה 5—7 אותיות

בדיקה בלבד

ORIGINAL DOCUMENT
DO NOT REMOVE
PROPERTY OF THE ARCHIVES
ARCHIVES OF THE ARCHIVES
ARCHIVES OF THE ARCHIVES
ARCHIVES

Der Vorstand

des deutschen Kreises der
Jüdischen Turnerschaft.

Postscheck-Konto NW. 7 Nr. 49171
Dr. Max Hirsch, Charlottenburg 4.

Betrifft: Journ.-Nr.

Berlin W. 35, den
Kurfürstenstr. 150
Telefon: Kurfürst (1095)

Herr cand. med. Süßmann Kuntner ist Mitglied des Vorstandes des Makabi-Weltverbandes und ist berechtigt, sämtliche, den Verband betreffende Angelegenheiten zu erledigen.

Bln. den 30. VIII. 23.

Prof. Dr. Heinrich Loewe

Wir bitten, bei der Behandlung verschiedener Angelegenheiten für jede einen besonderen Bogen zu benutzen.

Romanovsky.

Lösung a. Methylenblau pur. medic.

Borax 1,0 / 2,5

Aqua dest. ad 100,0

Tage lange lang in ein Warmwasser Wachs weichen lassen, schütteln und erwärmen.

Lösung b.

Eosin Ba ad. Ag (Hoechst)

1 a : 4 b mischen und auf Präparat gießen.

4 Minuten, Sonne in Ag abwaschen.

Methylenazur (Giemsa) Kernfärbung für Parasiten, Pilze u. Karyokinese.

1 Tropfen Giemsa, 1 Tropfen Ag. mischen, aufgießen, 30 Minuten.

0,1% Natr. carbol.

Ehrlichsche Triazitfärbung für die neutrophilen Granula.

Mag. Grünwald (Kernfärbung u. Parasiten sehr schwach) (Eosinsaure Methyl.-blau) nur Erythrozyten gut.

Granulozyten (myelol.) (Eosinph. eosin. neu.) Lymphozyten

Monozyten, ... (Ehrlich)

Mit Pillen bei der Anfertigung Ausgelegenheiten für jede einen besonderen Boden zu benutzen.

Der Vorstand

des deutschen Kreises der
Jüdischen Turnerschaft.

Postscheck-Konto NW. 7 Nr. 49171
Dr. Max Hirsch, Charlottenburg 4.

Betrifft: Journ.-Nr.

Berlin W. 35, den
Kurfürstenstr. 150
Telefon: Kurfürst (1095)

Herr cand. med. Hermann Hinkeldey ist Mitglied des Vorstandes des Makkabi-Weltverbandes und ist berechtigt, sämtliche, den Verband betreffende Angelegenheiten zu erledigen.

Berlin, den 30. VIII. 23.

Prof. Dr. Heinrich Loewe

Wir bitten, bei der Behandlung verschiedener Angelegenheiten für jede einen besonderen Bogen zu benutzen.

DISTRICT ... No 456/PJ/C Date 12/7/21 JERUSALEM

456/PJ/C.

DISTRICT POLICE, HEADQUARTERS,
Jaffa Gate, Jerusalem,
P.O.B. 601.
12/7/21.

The Secretary,
Maccabi Organisation
JERUSALEM.

I have the honour to inform you that in conformity with Art. 6 of the Ottoman Law of Societies, which is still in force, you are required to forward as soon as possible to these Headquarters a statement bearing the seal of your Society and the signatures of the ~~of the~~ Directors containing the Society's address, purpose, headquarters, names of its responsible directors, their qualifications and positions. The statements must be accompanied by two copies of the Society's regulations, bearing its official stamps.

Please also note that the Directors must inform the Government, through the District Commandant of Police, of any changes or amendments which are made in the Society's regulations or in the Committees of its Directors. Such changes or amendments are valid only from the time of their announcement to the Government, and must be entered in a special register which must be produced to the Government when required.

I have the honour to be,
S I R,
Your obedient servant,

[signature]

District Commandant of Police,
JERUSALEM DISTRICT.

SA/.

חשבון הוצאות והכנסות המכבי מ־20 פברואר עד 31.3 מרץ 1921.

		הוצאה.	הכנסה.
20.2.1921	לשמש יחיא־נתן בער שרות חדש פברואר	75.־ ג'מ.	
	1.5 רוטל נפט —	15.־ ג'מ.	
	ספירט —	9.־	
	1 פח־נפט —	60.־ "	
" 2.3	מחא' ה.סלומון נכנס לקפה	64.־ "	
	מנעול לאולם מה'ה בלום־לוי		612.־ ג'מ.
	למר פנקס,בעד זוג כסיות לבוקס	50.־ "	
	חתון זוג כסיות־בוקס	200.־ "	
	נכנס מחשלומי־חבר לח' אדר א'	10.־ "	
" 6.3	למשה עזרח בעד שליחות		10.־ "
" 7.3	לשמש יחיא(חוב מקודם)	10.־ "	
" 31.3	מצב הקפה	160.־ "	
		33.־ "	
		622.־ ג'מ.	622.־ ג'מ.

"מכבי"
אגדת התעמלות

נפש בריאה—בגוף בריא.

ירושלם יום בא לחדש אדר א', תרפ"א.
1.3.21

מ' 4 פ' 4

לכ'

הועדה הכספית,

לידי הקולוניל ה.סולומון,

כאן

ח.נ.

רצוף לזה הננו ממציאים לכם העתקת הפרטיכל של ישיבת ועד המכבי מי"ז אדר א'(25.2.21) לחשומת לבכם. לפי החלטות הישיבה הנ"ל נמנתה ועדה הדואגת לענינים הכספיים של המכבי המורכבת: הקולוניל סלומון מזכיר, והחבר א.ה.סמואל. הרשות לשני החברים האלה לשחף שלישי בעבודת הועדה שאינו חבר ועד המכבי אחרי הודיעם זאת לועד-הפועל וקבלם את הסכמתו. בישיבה הנ"ל הוטל על הועדה הכספית לתת דין-וחשבון ממצב הקפה באספת ועד-הפועל הבאה(ביום ששי זה).

בברכת חברים והמכבי

המזכירות:

מצורף

לומה:פרטיכל.

Committee of the Jerusalem Maccabi Athletics Club.

Minutes of Meeting.

Friday February 25th. 1921

Present:- Mr. A. Yellin. Chairman.
Mr. J. Yekutieli Secretary.
Mr. G. Aboulafia.
Mr. P. Cornfeld.
Mr. B. Lieberman.
Mr. D. Marcus.
Mr. I. Melamed.
Dr. M. Pinkus.
Mr. E.H. Samuel.
Mr. H. Yekutieli.

Absent:- Col. H. Solomon. Treasurer.
Mr. G. Cornfeld.
Mr. A. Grasovsky.
Mr. A. Shneer.

Mr. A. Yellin in the Chair.

A. Constitution:

1. Decided that a small Executive Committee be formed, with four Subcommittees for Football, Gymnastics and Boxing, Tennis, and Cross-Country Running, Hare and Hounds and Walks, and a fifth Sub- Committee for Finance.

2. Decided that the Excutive Committee be composed as follows:-

Mr. A. Yellin. Chairman.
Col. H. Solomon. Hon: Tresurer.
Mr. E.H. Samuel. Secretary-Treasurer.
Mr. J. Yekutieli. Assistant Secretary.
Mr. G. Cornfeld.
Mr. P. Cornfeld.
Mr. A. Grasovsky.
Mr. I. Melamed.
Dr. M. Pinkus.

This Committee to meet every fortnight on Fridays at 3.30 P.M. at the Club room.

3. Decided that the Football Sub-Committee be composed as follows:-

Mr. Melamed. Secretary.
Mr. G. Cornfeld.
Mr. P. Cornfeld.
Mr. Melamed to be responsible for the 1st. Eleven,
Mr. G. Cornfeld for the 2nd. Eleven and Mr. P. Cornfeld for organising "Colts" Matches.
This Committee to meet every week on Tuesdays at 4.15PM. at the Club Room.

4. Decided that the Gymnastics and Boxing Sub-Committee be composed as follows:-

Mr. A. Yellin. Secretary for Gymnastics.
Dr. M. Pinkus. Secretary for Boxing.
Mr. B Lieberman.
Mr. J. Yekutieli.
This Committee meet every week on Wednesdays at 6.30 P.M.

5. Decided that the Tennis Committee. be composed as follows:-

Mr. E.H. Samuel — Secretary.
Mr. I. Melamed.
Col. H. Solomon.

This Committee to meet at least once a week: Provisionally on Thursdays, 7.0 P.M. at Col. Solomon's Office.

6. Decided that the Cross Country Running, Hare and Hounds and Walks Committee be composed as follows :-

Mr. A. Grasovsky.. Secretary for Cross Country Running and Hare and Hounds.
Mr. A. Yellin. Secretary. for Walks.
Mr. G. Cornfeld.
Mr. E.H. Samuel.

This Committee to meet once a fortnight provisionally on Wednesdays at 3.30 at Mr. Grasovsky's Office at the Governorate.

7. Decided that the Financial Sub-Committee be composed as follows:-

Col. H. Solomon — Secretary.
Mr. E. H. Samuel.

And one other person not belonging to the Club to be proposed by the Secretary of the Financial Sub-Committee and approved by the Executive Committee. This Committee to arrange for collection of donations from Non-Members. Frequency, Day, Time, and Place of meeting to be decided later.

B. Contributions from Members.

Decided that Contributions be (a) voluntary for those taking part in Football, Running, Hare and Hounds and Walks.

(a) voluntary as
(b) 2PT. per month for those engaged in Gymnastics and Boxing.
(c) 200 PT. Membership for (Plus such payment per game or month as may be decided later) for Tennis Players.

Responsibility for collection ~~correct~~ to rest in each case with the Secretary concerned.

C. Supply of Sporting Equipment by the Jewish Battalion.
Reply read from Dr. Jacob's stating that in event of the Battalion disbanding without found part of a Militia, all sporting Equipment would be handed over to the Jerusalem Macaabi. Mr. E.H. Samuel suggested that the possibility of such an occurrence being so small no account should be taken of this offer in estimating new Equipment to be purchased now. This was agreed. Nevertheless a second letter to be sent by Secretary, Dr. Jacob's enquiry as to the present Position.

D. Disbursements.

1. Decided that all proposals incurring expenditure be submitted to the Excutive Committee before contract made. In addition, bills for work done to be submitted to the Excutive Committee, before payment made by Treasurer.

Except that:- (a) Each of the four Sports sub-Committees be authorized to spend up to 50.PT. in any one month in urgent cases. (Such as essential repairs etc.) Such expenditure incurred to be reported at the next Excutive-Committee include.

(b) The Treasurer be authorized to pay each month the Club Room maintenance bills wages of caretaker and light to trailing 150.PT. per month.

2. (a) The following Bills were passed:-

General.

General.	Unpaid Balance of Caretakers wages -	200.PT.
	Lock and Keys	50. "
Boxing.	Sub-Committee Repair of Boxing Gloves	12. "
	New Boxing Gloves.	200. "
	Total -	462.PT.

(b) The following Expenditure was authorised:-

1. Football Sub-Committee.

1. Pair Goal Posts- up to 600. PT.
(Mr. Samuel to try to obtain lower estimate than that provided by Mr. Melamed.)

2. Footballs. (Canteen) ? PT (Mr. Samuel to buy)

2 Gymnastics and Boxing Sub-Committee.

1. Pair Boxing Gloves (~~Canteen~~) 150.PT. (repurchase from Lt. Pinkus)
1. Football cover(for stuffing) (Canteen) ? (Mr. Samuel to buy)
1. Sponge. up to 25.PT.(Lt. Pinkus to buy)

(c) The following to be provided ~~fuel~~ free:-

Gymnastics and Boxing Sub-Committee 2. Tennis Balls (Mr. Samuel to obtain)
2. Petrol Tins (for Boxing Bowls) (Mr. Samuel to obtain)
General 6. Petrol Tins(for Club Room seats) (Mr. Melamed to obtain
Repairs to Jumping standards (Mr. Melamed to arrange)

E. Storing of Equipment.

Decided that all equipment be kept in large cupboard to which six keys be provided (Mr. Melamed to arrange) for Mr. G. Cornfeld (Football Eleven) Mr. P. Cornfeld (Football Colts Eleven) (MR. Melamed (Football 1st Eleven) Mr. A. Yellin (Gymnastics) Mr. Lt. Pinkus (Boxing) and one spare to kept by Secretary. Holders to be responsible for keys and for the Equipment with which they are concerned.

F. Football Arrangements.

1. Coach. Mr. Samuel to ask Mr. Herbert if Lancashire Battalion Centre half would take on coaching 1st and 2nd teams.

2. Stowing of Goal Posts. Mr. Melamed to arrange with Mr. Grasovsky for poles to be stowed when not in use, in Agricultural Nursery Shed.

3. Marking of Ground Mr. Melamed to arrange .

4. Use of Football Ground for Hockey. Mr. P. Cornfeld to consult Administration re Hockey Teams each week regarding respective fixtures to prevent clashing.

5. Selections of 1st 2nd Elevens. Trial match to be played between two teams as now stand players to be graded by a Selection Committee consisting of Col. Solomon Lt. Pinkus and Mr. Ben David: (Football Sub-Committee to arrange).

G. Financial Statement.
Decided that Treasurer submits Financial statement at the next meeting of Excutive Committee after taking over from Colonel Solomon .

H. Policy of Society regarding Jewish work for Jewish National Institutions

Decided that Discussion and decision be held over till next meeting.

לתנועת הנוער העברי

ברלין, 25 לאוגוסט 1924.

לחבר יוסף קרוזנבלום

ירושלים.

ח.י.

קבלתי את מכתבך מה 13 ח.ז. והנני לענות לך על שאלותיך בדברים הבאים:

1) הועד הזמני - המרכז לתנועות הנוער העברי- נבחר בפגישת מנהלי אגודות שונות בקרלסבד בימי הקונגרס ה13. במשך כל הזמן בא בם"ו עם כל הסתדרויות הנוער השונות, ע"י חליפת מכתבים וע"י החברים שנסעו לשם זה לארצות השונות. כתוצאה מעבודתנו זו נקראת הועידה העולמית בדנציג, שאליה יבואו יותר מ 20 אגודות שונות. בכונה תחלה נהלנו עבודתנו בסקסם ובלי כל אותו הרעש הנוהג אצלנו מסביב לעבודות כללו, כי ידענו מראש, שעיקר העבודה היא יצירת ההבנה ההדדית בין ההסתדרויות החזקות שבמזרח ובמערב אירופה ואם זו תהיה, אזי יש לנו לקוות לתוצאות ממשיות מפגישת מנהיגי הסתדרויות הנוער. את זו השגנו במדה ידועה והנני הולכים לועידה בתקוה ובבטחה, שתוצר ההתאחדות העולמית של הנוער העברי ואתה נתחיל בתקופת עבודה חנוכית, אינטנסיבית ויסודית.

2) את המרכז העולמי של "הסכבי" הזמנו להשתתף בועידה, אך עד היום לא קבלנו מהם כל תשובה על הזמתנו. הננו חושבים, ש"הסכבי" צריך להיות ג"כ מעונין בשאלת ארגון הנוער, כי גם הוא נפגש עם הנוער העברי בכל העולם וגם עליו מוטלת החובה לשאת באחריות העבודה החנוכית בקרב הדור הצעיר.

3) החנוך הגופני בתור אחד מאמצעי חנוך הנוער בכלל, כמו כאלין שיתפס מקום חשוב בעבודה, כאשר תופס הוא מקום די חשוב בעבודה גם היום, בהסתדרויות הנוער השונות, אשר בכל העולם.

מסתפק אנכי בתשובות קצרות אלו, כי הלא בעוד ימים מספר תהיה הועידה, ממנה ואחריה נוכל לטכס באפן מפורט את עמדתנו ביחס לכל השאלות.

בברכת חברים, חזק ואמץ!

דוד ישראלסקי

Jerusalem District Council. P.F.A.

Minutes.

The first annual General Meeting of the Jerusalem Clubs was held on Monday, July.14th at the Maccabee Club Jerusalem.

Present;- Mr.P.C.Speed in the Chair and Representatives from the following Clubs and Competitions.

Palestine Cup Competition.
Flower Cup Competition.
Municipal Cup Competition.
Northamptonshire Regt.F.C.
British Police.F.C.
Y.M.C.A. F.C.
Hashmonai.F.C.
Hasemel.F.C.
Nordia."A" F.C.
Nordia."B" F.C.
Yona.F.C.

The Chairman briefly explained the objects of the Council and urged all Clubs to strive for a complete and harmonious unity without wich no progress could be made.

A short and preliminary list of rules were then put to the meeting and approved.(Copy attached to these Minutes.)

The following were elected as Members of the Council;-

Chairman;- To be elected by the Council from the following.
Major.L.Harrington.
Mr.Diskin.
Mr.L.Ward.
Mr.Papo.
Mr.I.Carmi.
The Sport's Officer of the 48th Regt or his nominee.
Secretary;- Mr.P.C.Speed.

Mr I.Carmi was elected to represent the Council on the Central Committee of the P.F.A.

Mr.Diskin was elected to represent the Council on the P.F.A League Management Committee.

Mr.P.C.Speed then read a list of the Rules he had drafted for the control of the Palestine Football League, and after two slight amendments they were put to the meeting for their approval and unanamiously approved.

During the meeting many questions were put to the Chairman regarding the organisation and control of the P.F.A. and the League Management Committee all these being answered to the general satisfaction of the meeting.

The next meeting of the Council was fixed for Tuesday.July.22nd.

District Councils. P.F.A.

Objects of District Councils.

I. The aims and objects of the District Councils shall be to foster and encourage the local activities of all Clubs affiliated to to the Association, in their respective Districts, to assist in the formation of new Clubs and to supervise the control of all existing Clubs, by the rigid enforcement of the Association Rules.

To investigate all cases of misconduct by players in their Districts and to render reports on same to the Central Committee of the P.F.A.

To assist in the selection of representative District Teams, to represent the District in the P.F.A. Inter - City Cup Competition and to make all local arrangements for such matches.

To assist the P.F.A. in the general arrangements for any Representative F.A. or International match that may take place in their respective Districts.

To carry out in general/so requested to be performed by any duties the Central Committee of the P.F.A.

To be directly responsible for seeing that due order is preserved on all grounds in their Districts, and in conjunction with the Central Committee to aid in the education of the public in regard to all matters affecting the efficient control of Football.

Constitution.

2. The District Councils shall be composed of a Chairman, Secretary and five other Members, all of whom shall be elected at an annual General Meeting of the District Clubs specially convened for that purpose.

The Council shall have power to co-opt two additional Members to the Council if they deem necessary, and to fill up vacancies when they occur.

Central Committee Representation.

3. The District Councils shall nominate one of their Members to serve on the Central Committee of the P.F.A. Should however the number of Clubs in a District exceed fifteen an additional Member shall be nominated.

League and Cup Competition, Representation.

4. The District Councils shall in like manner elect a Member or Members to serve on the League Managementand Cup Competition Management Committee.

5. A nominal subscription of .150 mils shall be paid to cover the cost of postal and general expenditure, by all Clubs.

ירושלם י"א אלול, תרפג. 23.8.923

לב'
הנהלת „הדסה",

כאן

א.נ.

אגדות „המבבי" בארץ־ישראל בעזרת ועדה־מסדרת מתובבי־הספורט בירושלים, אשר משמה תוחסים הח"מ, ממדרות בחול־המועד סבות (ב־26 ו־27 ספטמבר) בירושלים התחרויות באטלטיקה־הקלה. ההתחרויות הנ"ל תערכנה על מגרש־הבגזם בדרך שכם ותתחלנה ביום ד' (א' חול־המועד) בשעה 2 אח"הצ ותמשבנה בהפסקי־המנותה עד למחרתו יום ה' בשעה 6 אח"הצ.

בקשר לנ"ל הנגו לפנות אליכם בתור המחדרות־רפואית לאומית לבא לעזרתנו בדבר מדור עזרה־מהירה על מגרש־ההתחרויות, ז"א, העמדת רופא והדרוש למלאכתו במשך זמן ההתחרויות לעזרתנו על המגרש דלעיל.

בתקוה כי תענו לבקשתנו, נתכה לתשובתכם והמבטתכם החיובית

בכבוד רב

נא לענות עפ"י הכתבת:

הועדה לעריכת ההתחרויות, ירושלם, ת.ד. 456

In Replying Please Quote
No. REV/ 7085/64/

P. O. Box 592.
Telephone No. 14 Lazarist.

ALL LETTERS TO BE ADDRESSED
REVENUE DEPARTMENT,
DIRECTORATE,
LAZARIST HOSPICE,

JERUSALEM, 19-7-21.

The Secretary,
Maccabi Athletic Club,
P.O.Box 456,
Jerusalem.

Subject : Stamp Duty.

I beg to acknowledge receipt of your letter dated 18-7-21 and to inform you that Public Notices No.78 of November 15th 1918 & 46 of June 15th 1918 have not been repealed.

Therefore it is regretted that your request cannot be granted.

I have the honour to be,
Sir,
Your obedient servant.

F. Aylmer Harris
Asst. DIRECTOR OF REVENUE.

HL.

ירושלם י"ח טבת, תרפ"ז. 23.12.926.

חברים יקרים,

הנני לענות על מכתביכם האחרונים אלי.

בהצעתי לתת לועדה-המקשרת חופש-פעולה יותר מאשר עד-כה, לא נתכונתי ליצר מרכז בתוך מרכז, בפי שהבינותם אתם, כי אם לתת לועדה הזו, שלדעתי קיומה ופעולתה חשובים עבורנו מאד, יכולת לעבוד. לא אמרתי כי היא תחליט על דעת עצמה, כל דבר צריך להתאשר ע"י הועד הפועל ואין באן כל מקום לקרט-בלאנש. כונתי היתה בקשר למו"מ עם מצרים שלא עלה בידכם לקשרו עד-כה. במלה קשר הנני חושב, חליפת-מכתבים עם ההסתדרות הארצית של מצרים והועד האוליטפי שלה ולא מו"מ ע"י מתובים רבינרטונים, שפיגלים וכדומה. עוד ישנם בודאי ביניכם הזוכרים את דבר שפיגל ו„הכח" וינה ואלה הלא יוכלו להסיק מזאת, כי „קשרים" עם מצרים עושים רק בדרך רשמית ולא באמצעות אימפרסריו.

במכתביכם לא היה לי הכבוד למצוא ולו מלה אחת על דעתכם ע"ד בקורנו אצל הקונסול המצרי. לזמה בזה הנני ממציא לכם העתק מכתבנו לקונסול הנ"ל ובקבלנו את תשובתו לא נאחר להודיעה לכם.

בדבר המו"מ עם האונברסיטה בבורדו, או יותר נכון עם קבוצת כדור-הרגל שלה, הודעתיכם כבר בכתב וכן גם בעל-פה באמצעות חברנו גבאי יו"ר החבר, והנני לחזור עוד הפעם. הקבוצה הזו שהיא מהנכבדות בצרפת רוצה לבקר את ארץ-ישראל בפסח הנוצרי, תנאיה הם: הוצאות נסיעה מחלקה שניה הלוך ושוב, תזונה ומלון ובמזומנים -.3000 פתק. זה הוא תמצית מכתבם אלי, את תשובתנו לקבוצה הזו הנני ממציא בזה ואבקש להחזירה לי אותה, כי לא הספקתי להעתיקה.

ההצעה הזו חשובה הנה מאד ועליכם לטפל בה מיד בטרם יגמר הזמן וברגע האחרון נמצא לפני עובדות של אפס-מעשה. אין לחשוש מהוצאות הקשורות לבקור הזה, עונת הפסח היא חשובה מאד לבקור כזה מצד אחד ומצד שני אין כל ספק שהקונסול הצרפתי הכללי וכן מחשובי האלינסיסטים וגם ההנהלה-הציונית יעזרו לנו בסדור הדבר ובעיקר מהצד הדקורטיבי וסדור הנשפים. במכתבי הראשון הדגשתי בדבר הבקור הזה ואמרתי, כי יש אפשרות של ממירת 2 התחרויות של הצרפתים למצרים על-חשבוננו ובמחיר טוב. מובן מאליו שאתם צריכים להודיענו מה דעתכם בדבר בקור אצל הקונסול הצרפתי ולבקשו לעזור לנו בהגשמת הדבר, בעיקר השגת 50% הנחה מחברת האניות מסזרי-מרטים. לבורדו תענו אתם באופן ישר בקשר להעתקת מכתבנו הרצופה לזה. עלי להעיר כי בפסח זה יבקרו את א"י אורחים נכבדים מאד וביניהם ליאון בלום מצרפת וההנהלה-הציונית מעונינת להפגין למובת צרפת וביחוד בהזדמנות שסמוזנטים צרפתים יהיו אורחינו. הצלחת הדבר דורשת להתחיל בהכנות מעתה - בלשוני ולא לדחות...

אתם כותבים לחברי הועדה-המקשרת כי יש להם עבודה רבה ולמה אינכם מודיעים באיזה שאלות? ולמה אינכם שמים לפניהם סדר-עבודה?!

קשרים עם אמריקה לא הצלחנו להקים, לא ע"י הד"ר לוין-אפשטין אף לא בדרך אחרת. הצעתי היא שהועדה-המקשרת תעשה זאת. רבותי, אין כאן השגת גבולות וכו' כאן נדרשת עבודה ועבודה לא חסרה לכם בהסתדרות עצמה ולכן תנו לאחרים הפנוים יותר מכם לעבוד ולהצליח. השגנו גברת אחת מאמריקה, הגב' דוקין, היא באת-כח של הגב' גוגנהימר בא"י, הועדה-המקשרת תועד עם הגברת הזו ונדון כיצד ואיך להקים קשרים עם [illegible] אמריקה. הוא הדין בדבר התירים, אנו נענין את מורי-הדרך שיודיעו לנו בדבר כל „אורח הגון" למען נוכל להתראות אתו וכו'. וכאן צפה שוב הצעתי בדבר האחים אליהו. אתם סגרתם את ההצעה אין אפשרות ואני אומר יש אפשרות. לא קראתם בשים לב את הצעתי כלה, אני הודעתיכם, כי האחים אליהו מוכנים להוציא על-חשבונם גלויות מהצלומים שנמציא להם, עליכם אפוא לפנות בחוזר לאגדות ולבקש מהן: 1) לצלם את כל החברים בשעת העבודה (בכל המקצועות); 2) את מגרשיהם ומקום-עבודתם; 3) את חברי הועד; 4) התחרויות מענינות ובקורים שונים. את הצלומים או העתקות מהם ממציאו להאחים אליהו והם יעשו את אשר עליהם לעשות. בהזדמנות זו עלי להודיעכם, כי בשיחה עם הנהלת קרן-היסוד הבטיחו לי באפן פרטי לקנות ממני כל צלום מוצלח ומתאים מהמכבי, על-ממך זה נוכל לשלם לאגדות בעד צלומיהם.

./.

י"ח טבת תרפ"ז. דף ב' לועד-הפועל של המכבי.

ועתה בדבר עתון המכבי. תרשמו לפניכם, כי המערכת (העורך הראשי והאחראי, החברים פרימץ סימון, יעקב סגל – חמרו עוד שנים שאת שמותיהם נודיעכם בחוזר) החלו בהכנת חומר לחוברת שבט. אנו מטפלים גם בצד הכספי, ז"א, מחפשים מקור לסך -.5 לי"מ שאלף האכסמפלרים (הדפסה יפה וניר לבן מצוין) יעלו לנו. הראשונים נהיה אנחנו כל אחד מאתנו יתרום את תרומתו – אנו מקוים כי גם אתם תעשו כזאת – מלבד זאת שלחנו עדם מיוחד בין הסוחרים לאסוף מודעות (הוא יקבל 20% בחור שכר טרחה). אנו פונים בחוזר-מסחרי לבתי-החרשת למכשירי-ספורט, אפנים וכו' ממציאים להם את דוגמת עתוננו ומבקשים מודעות. דרך אגב, אבקשכם להשפיע על חברינו צבי לוי ואבנר שלוש שימסרו לנו מודעות של בתי-המסחר שלהם ולו במחיר מצער, כי למען למשוך נוצני-מודעות אנו צריכים להראות מודעות ובעיקר מודעות יפות עם קלישאות, כמו זו של גבאי.
מחברנו גבאי אבקש להמציא לי את רשימת האנשים, המוסדות וכו' שהיה נוהג לשלוח עתונים. אני מדגיש כאן כי גם כל הענינים האדמניסטרטיבים של העתון עוברים משבט לירושלם. את גביה החובות הישנים וכן גם פרעונם הננו משאירים לכם, עד אשר נוכל בעצמנו לסדר זאת.
את חוברת טבת עליכם להוציא בטבת ולא בשבט, כי אז עלינו כבר להוציא חוברת. את ההגהות של חוברת טבת רוצה אני לקבל לפני הדפסן ולא לפי דעתכם שלא כדאי לעשות זאת, הן סו"ס אני האחראי בעד החוברת ולא אסכים לכך. נא לזרז את צבי בסדור הדבר, כי עלי עוד לכתוב דברים אחדים „על-הפרק" בדבר דברי קינבורתי בתל-אביב.

לבסוף הנני לבקש מכם דבר שלדעתי היה צריך לעשותו מיד אחד הועידה-השנתית שלנו וזה: קריאת אספה של ההנהלה-המרכזית. אספה זו צריכה להתכנס בהקדם, כי הן באמת ההנהלה שצריכה לקבוע את הדרך לועד-הפועל ולועדות מה לעשות. שבוע ימים יספיק לכך (להזמנה!) ונא להגשים את הדבר. באספה זו ידובר גם ע"ד קריאת מועצה בפסח או לפני זאת.

לפני חתמי את מכתבי זה אבקשכם לשים לב לדברי ולהיות במוחים, כי כל הצעותי באות אחרי שקול-הדעת והן נובעות מלב מכבי נאמן.

שלכם

נ.ב. על ההנהלה-המרכזית יהיה למפל גם
בקביעת התקנות של ההסתדרות והאגדות
באפן מוחלם ורשמי.

לומה: העתק מכתבינו לבורדו ולקונסול המצרי.

מצב הקפה והחשבונות של ההנהלה־הזמנית
של המתדרות המכבי בארץ־ישראל לסוף ינואר 1924.

ההכנסה: 75% מההכנסה של ההתחרות „הבח" בירושלים,	124.936	ל״ם
בנכוי ההוצאות השונות בקשר לנ״ל (הערה: פרום ההוצאות אצל סניף המכבי ירושלים)	16.650	"
	108.286	ל״ם
מזה שליש לסניף המכבי ירושלם	36.095	"
לפקודת ההסתדרות	72.191	ל״ם
מזה 50% לפקודת קרן־מגרשים־מכבי	36.090	"
נשאר בקפת ההנהלה־הזמנית: –	36.101	ל״ם.
נכנס מסבירת הוברות מכבי	2.850	"
מס מנשף המכבי ירושלם (להסתדרות)	0.330	"
מס־הסתדרות מנס־ציונה	0.150	"
ס״ה	39.431	ל״ם.
ההוצאה: הוצאות משלוח מחשרי עד כ״ו שבט תרפ״ד, תלגרמות, שיחות		
מליפוניות, הוזרים וכו׳ –	3.050	
משפט חלקי עם מר בן־דב –	0.620	
נסיעת מר זילברג לבקור הסניפים בארץ (שבוע) –	2.000	
הוצאות בקשר ל„כח":		
נסיעת הח׳ יקותיאלי לת״א 4 פעמים –	2.150	
ויזה לנ״ל למצרים –	0.520	
נסיעת הנ״ל לקנטרה –	1.900	
נסיעת חברי „הבח" בעג־לות בירושלים –	0.350	
נסיעת מר גלעזר לדילב –	0.900	
פלקטים ומודעות –	1.050	
ברטיסי־מארחים, הדפסה –	0.170	
תלגרמה לה.ס. לקהיר –	0.370	
בנ״ל לכח לאלכסנדריה –	0.620	
בולים למודעות –	0.050	
הדפסת הוברת ב) –	4.500	18.250
נמצא בקפה –		21.181 ל״ם

ירושלם כ״ו שבט, תרפד. 1.2.924.

23 דצמבר, 1926

לכבוד
מכבי-חשמונאי
ירושלים.

ח.נ.,

קבלנו את מכתבכם מיום 12 דנא שמתוכו אנו רואים כי תמימי דעים אתם עם הח"פפו.
הרשו לנו כאן להביא לפניכם את החלטת האספה השנתית בדבר ספוח אגודות אחדות במקום אחד מתחת כנפי המרכז / דף 7 של פ"ב האספה/.

"רשאי המרכז לאשר שתי אגודות ויותר במקום אחד אשר תנהלנה
"את עניניהן הפנימיים באפן אוטונומי. אבל על המרכז לחקר
"בראשונה את הסניף הקים כבר באותו מקום אם אין מצרו בל
"מגיעה בדבר ספוח האגודה השניה אל המרכז".

זוהי איפוא ההחלטה שהתקבלה פה אחד /גם ע"י הצירים האחרים שלכם/ באספה זו. סוף כל סוף צריך כל חבר וחבר לשאף לאחד תחת כנפי מרכז המכבי בא"י את כל האגודות הספורטיבית העבריות בארץ. ממה נפשך אם נוסדה אגודה חדשה /במקום שם כבר קים סניף למכבי/ המכירה ברעיון המכבי ורוצה בספוחה למרכז מרוע לא נסביס להכניסה תחת כנפינו אלא אם האגודה שנוסדה יצאה את הסניף המקומי הן המרכז לא יקבלה אליה בל זמן שלא נועץ ללתחילה עם האגודה הקימת.

בשביל אלוסטרציה היה יכול אני להביא לכם עובדה ממכבי ת"א: קב אלנבי עזבה את הסניף המקומי ועברה אל הגבור. אגודת הגבור עומדת במו"מ בדבר ספוחה אל המרכז. בשעלתה שאלה זו לפני המרכז פנה זה בע"כ אל ת"א. ת"א בהתחשב עם ההחלטה של האספה השנתית הודיעה כי לא תתנגד לספוח אגודת הגבור אל המרכז אלא אם "אלנבי" לא תתקבל בתור קב" להפתדרות. וברוח כזה מתנהל המו"מ אתם.

אנו שוב חוזרים: המכבי שואם לאחד תחת הדגל את כל הנער העברי בא"י העומק בחגוך הגוף ולמה נשים מכשולים כגון אלה על רעיון גדול זה. ומה הפחד שיש לה לאגודתכם להחרב כפי שהתבטא הח"פפו באספה אם עוד קבוצה ספורטיבית אחת בירושלים תאפף אל מחננו בהמכמתכם. אנו מדגישים - בהמכמתכם. יש לי רק להוסיף כי כל מקום לא היה לעזיבתו של הח"פפו בדמוס את האספה הכללית זה רק קלקל במקצת את רוחמות הרוח ואת הרשם הנעים ששרד במשך כל האספה השנתית.

אנו מקוים כי דברינו אלה יתקבלו על לבכם ותננו כי גם אנו לטובת אגודות המכבי בכל הארץ ולהפרחתן מתכונים בפעולותינו.

בברכת חברים נאמנה:

ההנהלה הזמנ"ת
של הקרדרות "הסבנ" בא"י
ירושלים.

מכתב - תוזר ג'

חברים!

בחוזרנו הקודם (חוזר ב') הודענוכם בדבר הפסקת פ"תון "הסבנ" ועמה נובל לבשרכם, כי פ"תון שלנו בבר יצא לאור. בקשי עלה הדבר בידינו, אבל מצעד הראשון נעשה ובעזרתכם המשותפת חברים נתח"ב את צעדינו קדימה. תובת סוללת על פרס מחבריגו לקנות את תחזרת שלנו אשר ה"א תשמש גשר-רע"ונות"נו ותאחדנו בעבודה ובדות.

אנו גשמ"ם כבר לעריכת התוברת השב"ת - חוברת חנכה - אשם תעלה באיכותה ובתכנת ראשונה, ועדי האגדות תשיבות להסתדרות "הסבנ", המעמלים התנגבים ובל החברים להתאמ"א תומר שונה לפרסום ב"תונגנו", מלבד התומר הסבנ" להתעמלות ולספורם עיקר בתוברתנו זו יוקדש מקום מ"וחק לפלמום דעות חברינו על שאלות הסתדרו"ת מק"רות על התעבודה הספורמ"ב"ת והתעמלו"ת בארץ, רשימות ספורמ"ב"ות ה"ה התחרו"ות שונות, לשמ"מ"ול ש"ר"מבנ" וכו'. התומר הנשלח לפרסום צרי"ך להי"ות בכתב ברור וגק' ועל צדו האחד של הגליון, המועד האחרון לקבלת תומר הוא מ"ו תומר אשר לא יפורסם מטעמים מערכתיים לא יוחזר לכותבי"ו. התכב נשלח עפ"י המען: "קופ"ל", ירושלים ת.ד. 456.

בם התחרות. המועד שנקבע במועצ הצירים שה"תת בסבות בירושלים למועצה התרשת הוקן נקרב (נמבה), כפי שהוחלט באספה זו שולחים בל עשרים חבר ציר אחד ועדף של 22 חבר שולחים ציר נוסף, אגדה המונה פחות מעשרים חבר שולחת ג' ציר אחד - רשות נתי"ת ציר לחבר המשלם עם תא' בן-דוב בדבר אצנת פ"לים מחי' הארץ, הפ"לים האלה התקבלו אל בוסרי ובעל' תבן קשי' הבנום של מכתם, בנום בתי' הספר העבריים בירושלים (עי"ה ת"א). תל-אבי"ב ועוד תופעות ספורמ"ב"ות והתעמלו"ות מענ"נות. 50% מהרוח הנקי ופר לסר בי"דוב ו-50% הנותרים מקבלת התסתדרות 5% ו-45% נמסרים לקפת האגדה המקומית תרונות למתר תצגת מ"נמוגרפית בנ"ל צר"בות להוד"ע את הדבר בתקדם להתנהלה-זמנ"ת.

מרן הרב"שף טגרש"ם. ב"מ"בת ההנהלת-הזמנ"ת שה"תה ב"ום ב"ה חשון בעש"אותו. על תקול.ק"ש דנו בדבר יסוד קרן קבועה אשר תמפל ברב"שתגרש"-ספורם ובנין אולמ"-תעמלות בבל ערי ומושבות ארץ-ישראל, נבחרו לועדת חקרן תזאת: תקול.ק"ש בתור נשמא, מזכ"ל "זמף "קופ"אל" בתור מזכי"ר, שאר חברי הועדה תמנ"ה ד"ר לורי"א ד"ר צה"נ, ד"ר אל"אש, ד"ר לוין-אפשטין, גורדון (מנהל האפ"ק ירושלים) וצ. נשרי (אורלוב). הקרן תזאת עוד מתם נקבעו בתחלם אבל בבד" לא להפ"ד אשן זהזמנ"ות הננו לבל ועשי תאגדות שעל"ם להמ"ל מס של 1/2 ג"מ על בל ברט"ם בנ"סה של נשפ"ם, תגבות התחרו"ות, תצגות ובו' אשר יערבו על-ידם מה"ום והלאה. הסם הזה אשר יבא לחבא בצדת בול, בנם לקופת הקרן. את שאר הפרמ"ם בקשה לקרן הזאת, לחצ"ע הצעות וכו', בחבו את דברתם שיש לחם לחעי"ר דגרי"מה בקשר לקרן הזאת, לחצ"ע הצעות וכו', בחבו את דברתם הקרן מל"ל.

התחרו"ות ת"מ"ב בארץ-ישראל. בקשר לבקורו של "הכח" בא"י קבלה עלי"ת התנהלה-זמנ"ת את מדור התחרו"ות של ה"בח בא"י ובמגרי"ם זבתרה לשם זאת ועדה-מרכזי"ת ותכבי"צ אדי"ן מסואל, א.ז. הופמן, פ.קזרגפלד, גל-עזר ז', קופ"אל' לפ' ועדה זו תקראת התאחדות התעמלה-הזמנ"ת עם תא' בן-דוב בדבר אצנת פ"לים מחי' הארץ, הפ"לים האלה בירושלים אשר לא יסרו ובעל' תבן קשי' הבנום של מכתם, בנום בתי' הספר העבריים בירושלים (עי"ה ת"א). תל-אבי"ב ועוד תופעות ספורמ"ב"ות והתעמלו"ות מענ"נות. 50% מהרוח הנקי ופר לסר בי"דוב ו-50% הנותרים מקבלת התסתדרות 5% ו-45% נמסרים לקפת האגדה המקומית תרונות למתר תצגת מ"נמוגרפית בנ"ל צר"בות להוד"ע את הדבר בתקדם להתנהלה-זמנ"ת.

מרן הרב"שף טגרש"ם. ב"מ"בת ההנהלת-הזמנ"ת שה"תה ב"ום ב"ה חשון בעש"אותו. על תקול.ק"ש דנו בדבר יסוד קרן קבועה אשר תמפל ברב"שתגרש"-ספורם ובנין אולמ"-תעמלות בבל ערי ומושבות ארץ-ישראל, נבחרו לועדת חקרן תזאת: תקול.ק"ש בתור נשמא, מזכ"ל "זמף "קופ"אל" בתור מזכי"ר, שאר חברי הועדה תמנ"ה ד"ר לורי"א ד"ר צה"נ, ד"ר אל"אש, ד"ר לוין-אפשטין, גורדון (מנהל האפ"ק ירושלים) וצ. נשרי (אורלוב). הקרן תזאת עוד מתם נקבעו בתחלם אבל בבד" לא להפ"ד אשן זהזמנ"ות הננו לבל ועשי תאגדות שעל"ם להמ"ל מס של 1/2 ג"מ על בל ברט"ם בנ"סה של נשפ"ם, תגבות התחרו"ות, תצגות ובו' אשר יערבו על-ידם מה"ום והלאה. הסם הזה אשר יבא לחבא בצדת בול, בנם לקופת הקרן. את שאר הפרמ"ם בקשה לקרן הזאת, לחצ"ע הצעות וכו', בחבו את דברתם שיש לחם לחעי"ר דגרי"מה בקשר לקרן הזאת, לחצ"ע הצעות וכו', בחבו את דברתם הקרן מל"ל.

התחרו"ות ת"מ"ב בארץ-ישראל. בקשר לבקורו של "הכח" בא"י קבלה עלי"ת התנהלה-זמנ"ת את מדור התחרו"ות של ה"בח בא"י ובמגרי"ם זבתרה לשם זאת ועדה-מרכזי"ת ותכבי"צ אדי"ן מסואל, א.ז. הופמן, פ.קזרגפלד, גל-עזר ז', קופ"אל' לפ' תעי"ה הועדה זאת תסדרה בא"י 8 התחרו"ות נגד "הכח" הראשונה - בתל-אבי"ב, חשנ"ת בח"סה וחשל"שית - בירושל"ם. קבלות פנים תערבנה ל"בח בבל ערי ומושבת בארץ ע"י תנגנו לחזמ"רבם בדבר תובת הסם אשר על יבם לחבנו בעד חדש כסלו, בי האגדה אשר לא תבניס את מס"התסתדרות תשל מחדש בסלו, לא תובל לשלח את צריבה לתועצת התסתדרות וכן לא תובל לתגות מובו"ות התסתדרות. תמס"ם נשלחים עפ"י המען תנ"ל.

שבוע הספר. תוברת א' של הסבנ" פרסמנו בתודעות התנהלה-זמנ"ת את תבניות תקבוע ועל בל האגדות לתשתדל לחוצי"א את התפנ"ת הזו לפועל לפי התאמת המקום. אן התקראת התנהלה-זמנ"ת עם תא' בן-דוב בדבר אצנת פ"לים מחי' הארץ, הפ"לים האלה אשר - רשות נתי"ת ציר לחבר המשלם עם תא' בן-דוב בדבר אצנת פ"לים מחי' הארץ, הפ"לים האלה תנגנו לחזמ"רבם בדבר תובת הסם אשר על יבם לחבנו בעד חדש כסלו, בי האגדה אשר לא תבניס את מס"התסתדרות תשל מחדש בסלו, לא תובל לשלח את צריבה לתועצת התסתדרות וכן לא תובל לתגות מובו"ות התסתדרות. תמס"ם נשלחים עפ"י המען תנ"ל.

שבוע הספר. תוברת א' של הסבנ" פרסמנו בתודעות את תבניות תקבוע ועל בל האגדות לתשתדל לחוצי"א את התפנ"ת הזו לפועל לפי התאמת המקום. אן התקראת התנהלה-זמנ"ת עם תא' בן-דוב בדבר אצנת פ"לים מחי' הארץ, הפ"לים האלה

(עי"ה ת"א). תל-אבי"ב ועוד תופעות ספורמ"ב"ות והתעמלו"ות מענ"נות. 50% מהרוח הנקי ופר לסר בי"דוב ו-50% הנותרים מקבלת התסתדרות 5% ו-45% נמסרים לקפת האגדה המקומית תרונות למתר תצגת מ"נמוגרפית בנ"ל צר"בות להוד"ע את הדבר בתקדם להתנהלה-זמנ"ת.

מרן הרב"שף טגרש"ם. ב"מ"בת ההנהלת-הזמנ"ת שה"תה ב"ום ב"ה חשון בעש"אותו. על תקול.ק"ש דנו בדבר יסוד קרן קבועה אשר תמפל ברב"שתגרש"-ספורם ובנין אולמ"-תעמלות בבל ערי ומושבות ארץ-ישראל, נבחרו לועדת חקרן תזאת: תקול.ק"ש בתור נשמא, מזכ"ל "זמף "קופ"אל" בתור מזכי"ר, שאר חברי הועדה תמנ"ה ד"ר לורי"א ד"ר צה"נ, ד"ר אל"אש, ד"ר לוין-אפשטין, גורדון (מנהל האפ"ק ירושלים) וצ. נשרי (אורלוב). הקרן תזאת עוד מתם נקבעו בתחלם אבל בבד" לא להפ"ד אשן זהזמנ"ות הננו לבל ועשי תאגדות שעל"ם להמ"ל מס של 1/2 ג"מ על בל ברט"ם בנ"סה של נשפ"ם, תגבות התחרו"ות, תצגות ובו' אשר יערבו על-ידם מה"ום והלאה. הסם הזה אשר יבא לחבא בצדת בול, בנם לקופת הקרן. את שאר הפרמ"ם בקשה לקרן הזאת, לחצ"ע הצעות וכו', בחבו את דברתם שיש לחם לחעי"ר דגרי"מה בקשר לקרן הזאת, לחצ"ע הצעות וכו', בחבו את דברתם הקרן מל"ל.

התחרו"ות ת"מ"ב בארץ-ישראל. בקשר לבקורו של "הכח" בא"י קבלה עלי"ת התנהלה-זמנ"ת את מדור התחרו"ות של ה"בח בא"י ובמגרי"ם זבתרה לשם זאת ועדה-מרכזי"ת ותכבי"צ אדי"ן מסואל, א.ז. הופמן, פ.קזרגפלד, גל-עזר ז', קופ"אל' לפ' תעי"ה הועדה זאת תסדרה בא"י 8 התחרו"ות נגד "הכח" הראשונה - בתל-אבי"ב, חשנ"ת בח"סה וחשל"שית - בירושל"ם. קבלות פנים תערבנה ל"בח בבל ערי ומושבת בארץ ע"י תועדות תמ"וחדות שבבחרו שם מטעם ועד השבנ" חמקום. תגנו לחסב את חשומת לב ועדי האגדות שעוד מתם סדרו ועדה בזאת שתח"ל ולמפל בדבר, בי מן הראוי שזא ש"המבנ" בארץ-ישראל יקבל את אותי"ו המבנ"ם בבל תבבור ה"אות להם. פרמ"ם בדבר בזאו של "חבנ"ת בקורי"ו תפורטם בקרוב.

תגנו מקוים בי תמ"ו לב לבל הסתוק בחוזר תזה ותמלאו אחרי"ו.

בברבת הסבנ",

[illegible]
12.11.23

ירושלם כה אלול, תרפג.

לבי
הועד של אגדת המכבי,
לידי סר אפרים רובינשמין,

תל - אביב

ח.נ.

לומה בזה 30 כרטיס-ישיבה א' 8.- ג'ם, הכרטיס נמכר כפול בסו שהוא נשלח לכם, חצאי כרטיסים, ז'א, חלקיים א' 5.- ג'ם נמכר אנחנו על המקום. אבקשכם לחלק את הכרטיסים האלה בין חבריכם וחברותיכם למכירה מהירה ומוצלחת בכדי שנוכל להמציא לכם עוד מספר מסוים אחרי שתסברו את אלה. את התמורה תואילו לשלוח לי בהקדם בדואר עד ע"י הודמנות בטוחה מאד. אין צורך להדגיש בזה בי עליכם לעשות את כל אשר ביבלתכם בכדי למכר את הכטרימים הנ"ל.

נא לאשר לי את קבלת הכרטיסים בחוזר.

הננו מטבים לרשימת המתחרים שלכם אשר לא תאחרו להמציאה לנו מראש-השנה.

מה נשמע בדבר סדור נשף-התעמלותי על-ידכם, אני מתכה להודעתכם בהקדם, כי הזמן קצר וצריך לשכור את האולם ולמכור כרטיסים וכדומה. ההכנסה תהיה ענקית וכדאי לכם מאד לסדר את הנשף.

שלום לכם

לומה: 30 כרטיס.

הועדה המסדרת של
ההתחרויות באטלטיקה
קלה בימי הסכות
ע"י „המכבי".

ירושלם כ"ח אייר, תרפג. 14.5.1923

„נפש בריאה בגוף בריא"

לכ'
המחדרות „[illegible]ירי-המזרח",

כ א ן

חברים יקרים,

הננו להפנות את תשומת לבכם בתור צעירים הדואגים להתפתחות הנוער העברי בארצו לנקודה אחת חשובה אשר עברתם עליה עד-כה בשתיקה ואשר לא מצאה את מקומה בתכניתכם - ההבראה הגופנית של האומה העברית. אתם הצעירים עתידו של עמנו ופארו דאגו לדור עברי בריא ברוחו אבל אל תשכחו גם את גופו אשר הוא בית-הקבול לרוח זו שהנכם משתדלים לפתחה. ראו את הנעשה בין צעירינו, שימו לב לילדים החורים חסרי-הדם וכבדי-התנועה, הבימו אל אלה הצעירים יושבי החנויות והמשרדים, בעלי-המקצוע למיניהם בפופי הקומה, קצרי-הראיה, כבדי-התנועה ומוגי-חלב, ותנו להם את המגיע להם, החישו להם את עזרתם. תנועה רבה, אור, אויר לנשימה דורש הנוער הבריא.

יושבים אנו בארצנו ההרדית שאוירה כה צח ובריא ואנו כה חסרי-כח ותשושים; רוצים אנו לבנות את ארצנו ולהחיות את עמנו ולא ברוחנו בלבד נבנה את ההריסות. מלחמת תחיתנו קשה וכברה הנה ודורשת היא קרבנות מוצקים, כחות-ענק ואמץ בלי קץ.

כל קבוצה, הסתדרות וצבור של צעירים מבני-ישראל הדואגים להתפתחות הרוח העברית אל להם לשכח את הגוף העברי. נתדלדל ונחלש גופו של ישראל סבא בגלותו הארוכה, נכפפה קומתו הזקופה לפני נוגשי-העמים ועתה זקפו את קומותיכם, הרימו ראש צעירי-העם ועתידו. הרבו לטיל, להתעמל ולשחק. תנועה חפשית ואז גם הבינה חפשית.

חברים יקרים, עליכם איפא לא להזניח את אשר דלגתם עליו מבלי דעת, עליכם למדר קבוצות התעמלות ומפורם בהסתדרותכם ולהבריא ע"י כך את גופות חבריכם. שעות מספר בשבוע בבקרים או בערבים תקדישו לעצמכם ובשרכם, הן אהבתכם העצמית תדרוש את זאת מכם. ינסה הפקיד, המזהר והאומן להקדים בבקר אחד ויצא למגרש חפשי בתלבשתו הקלה, ירוץ רגעים מספר, יקפץ, ישחק ויתעמל ואח"כ יתקלח או יתרחץ במים קרים ונזכה אחרי זאת במשך היום כלו במשרדו, חנותו וע"י שלחן-עבודתו, כי רענן הנהו וצעיר. ובעיקר אתם הצעירים האבות בעתיד, עליכם לדאג לדור בריא שירש את מקומכם.

הננו מקוים כי תשימו לב להערתנו האמתית ותתחילו להשיג את אשר אחרתם. אנו מצרפים לכם בזה מכתב חוזר שהפצנו בין כל צעירינו בדבר ההתחרויות שתערכנה בסכות בירושלים.

בברכת המכבי ובידידות

המזכיר [illegible]

16 דצמבר, 1926

לכבוד
הח" צבי לוי,
כאן.

ח.נ.,

המרכז החליט בישיבתו האחרונה להעביר את המערכת לירושלים ומנה שם את הח" יוסף יקותיאלי בתור העורך האחראי.

ח" יק. מצדו מנה חברים במקומות שונים /כפי המכתב הר"פ/ שיעמדו בקונטקט תמידי עם המערכת.

כמו כן החלטנו שחוברת שבת של העתון תצא עוד בח"א. בה יכנסו ס"כ האספה האחרונה ושנתית, הד"ל של הסניפים וכל החמר הליטרטורי שלא נכנסו לעתון האחרון מחסר מקום.

יקו. מבקש שאחה תוציא הגהות של החמר המסדור בדפוסים של שהם ותמציא לו אותם לתקון/ אנו חושבים שזה לא נורא/ כי עד כ" שבת צריכה החוברת להופיע, בתור מאמר ראשי צריך להמגיס את הרצאתו של יקו. באספה השנתית על "העבודה להבא".

אנו נמציא לך את כל החמר הדרוש ונבקשך להודיענו מהו המעצור שיעכב בעדך מלהדפיס את החוברת שבת לזמן הקבוע.

לחשובתך בהקדם אנו מחבים וחותמים,

מברכת חברים:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sports & Athletics
Organisation
„MACCABI"
Palestine Federation.

המתדרות ארצית
להתעמלות וספורט
„מכבי"
ארץ־ישראל.

בתשובה נא להזכיר:
In reply please quote
No. 158/ק/ק

Tel-Aviv, ... תל־אביב, י"א סיון תרפ"ו
P. O. Box 292, Tel. ..... 24.5.26 ..... תבת־דאר 292, טלפון

לכבוד
ועד קרן המגרשים שע"י המכבי
ירושלים.

א.נ.
בזה הנבו מתכבדים להודיעכם כי במועצת ההסתדרות הארצית של המכבי שהתקיימה בחג השבועות בחיפה החלט להעביר את כספי קרן המגרשים של המכבי בהתאם להצעתכם מיום כ"ט אייר, לפקודת חברי המרכז : לוין-אפשטין, גבאי ושלוש.

בכל הכבוד ובברכת המכבי

Sports & Athletics
Organisation
„MACCABI"
Palestine Federation.

המתדרות ארצית
להתעמלות וספורט
„מכבי"
ארק־ישראל.

בתשובה נא להזכיר:
In reply please quote
No. א/ס/155

Tel-Aviv, 27 למאי 1926 תל־אביב
P. O. Box 292, Tel. ת"ד סוון תפ"ו תבת־דאר 292, טלפון

לכבוד

ועד קרן המגרשים שע"י ההסתדרות הארצית
להתעמלות וספורט "מכבי" א"י, ירושלים.

א.נ.

בהתאם להחלטת מועצת ההסתדרות הארצית של "מכבי" שהיתה בשבועות ש.ז. העברו כספי קרן המגרשים ש היו עד עכשיו לפקודתכם לרשות הוע"הפ של ההסתדרות הארצית להתעמלות וספורט "מכבי" לפקודת החח" לוין-אפשטין, שלוש וגבאי, אי לזאת הננו לבקשכם להעביר את הכספים האלה באופן תכוף אלינו, בקבלכם מכתבנו זה.

בכל הכבוד ובברכת המכבי

[signature]

ירושלם ב'ג אדר ב', חרפ"ז.
27.3.927

חברים,

שמעתי כי הגכם מחאספים הערב בשעה 6 לדון על ענייני קבוצה בדור־הרגל שלנו, לדאבוני תגדול איני יכול להיות נוכח באספתכם זו, אבל תרשו לי בתור חברכם הפרטי (לא בתור חבר ועד האגדה או המרכז) להביע לכם את דעתי בנדון הנ'ל, בשורות חבאות.

קבוצתנו חצעירה והרעננה שמשה מופת לכל יתר קבוצות בדור־הרגל העבריות בארצנו, עונתה האחרונה (החרף הזה) השביע רצון רב הן את החברים והן את תקהל תרחב תמחבב מאד את קבוצתנו. ההתקדמות בלטה מתוך כל התחרות והתחרות, המרץ תלך וגדל והנה פתאם עמד הגלגל ויעצור והנסיגה־אחורנית החלה מראה את סימניה. מה חיא הסבה לכך ובמה עלינו לקדם את פני הרעתז שאלה זו־ העסיקה אותי בל חזמן האחרון ורוצה אני לשים לפניכם את מסקנותי.

א) בגשתנו בראשית העונה לעבודה חיה יחס החברים־המשתקים נהדר, בל יחיד תראה התענינות בעבודה הכללית – עבודת־ההכנה, ראיתי מצד בל אחד מאתנו חבנה והברה עמוקה בבל המחרתש בחיי אגדתנו. אבל המצב הזה לא נמשך הרבה זמן, התתענינות פסקה ואולי יותר נבון לומר שהפסיקוה, כיון שהחברים נתפסו פעם ונמשבו לעבודה הלאומית שלנו חיה צריך שמנהלי העבודה לא ירפו מהם. שיחות־ חברים תכופות מדי שבוע בשבוע, ברור המצב הכללי של האגדה וזה הפרטי של התבוצה צריך חיה לשמש נושא תמידי בשיחות האלה. התיעצות עם החברים ושתופם בעבודה התנהלתית יחיה את התבוצה ויעשה בל פרט ממנה אחראי בעד הכלל.

ב) שגיאה גדולה היא להחזיק מאמן הממלא גם תפקיד משתק. המאמן הוא התובה והמורה אינו צריך להיות תלמיד. המאמן שלנו גמר את עבודתו, לדעתי לא יהיה בבחו להועיל יותר לקבוצה וטעמו של דבר: ב) אין החברים מחבבים אותו וחסרה ההערצה שחלמידים חיבים למורה, 2) ידיעותיו בשביל חברי קבוצתנו תן דלות. עלינו אפוא להחאזר עוז ומרץ ולהעמיד לשרותנו „מאמן" ממדרגה ראשונה שנזמין לשם בך מאנגליה. המאמן הזה לא יעסוק בשום דבר אחר אלא אך ורק בהבנת משתקי בדור־הרגל מתחומר האנושי המצוין שיש לנו. אם תדבר יכבד על ירושלם נחיה נאלצים להתחלק עם תל־אביב, את זאת נברר במשך הזמן הקרוב. המאמן הזה צריך להתחיל את עבודתו עוד בסוף הקיץ הזה.

ג) בינתים צריבה הקבוצה לסדר את ארגונה מחדש, לקבוע פעמים בשבוע שעה לאסון, ראש הקבוצה יארגן את האסון ועל החברים להשתתף בה מתוך רצון פנימי. עלינו להתאמץ ולעלות, לפניו הפסח וההתחרות נגד הקבוצה המצטיינת ואחריה ההתחרויות ים ברצוננו לערוך בסלוניקי. אני מדגיש את הדבר שטיול קטן (למשך 3–4 שבועות) לחו"ל יעודד את חברינו, אבל דבר הזה יצא לפועל רק אחרי נצחון של הקבוצה היונית בפסח. בימים הקרובים תערבנה עוד התחרויות וקבוצתנו תוכל להראות שעוד בחה עמה. אחוד הרצון יביא את הנצחון. ב־23 באפריל חבו את הקבוצה היונית וב־30 בו את המכבי חיא ואז גם את הקבוצה הסלוניקאית. בעונה החדשה יהיו בל הגבעים שלנו, אם החברים ירצו זאת בלב שלם, יבול אני מעתה להתערב על נבואתי זו עם בל אחד.

חברים, שוב אני מדגיש את אשר אמרתי בראש דברי, אני מביע את דעתי הנ'ל בתור חבר פרטי הנאמן ומסור לכם מאד מאד.

. **המחסנות ושמירת המכשירים:**

הא' מלמד יכין 6 מפתחות לארון-המכשירים, המפתחות יחולקו בין: למלמד בשביל הקבוצה הראשונה - 1, לקורנפלד ג. בשביל הקבוצה ב' 1, לקורנפלד פ. בשביל המתחילים, 1, מר פינקס -1, לא. ילין - 1 ז"ו למזביר. כל אחד ואחד אחראי נעד המכשירים הנמצאים ברשותו.

1. **סדור הכדורגל.**

1. **מורה:** הא' סמואל יבקש מהקולוניל הרברט מפקד הלנקשיר-בטליון שישלח את המגין המרכזי שלהם מחור מחנך.
2. **השער:** סדור שמירת השער על המגרש שלא בשעת המשחק נמסר לה"ה מלמד ואסף גרזובסקי שהם יממרו את זה לשומר המשתלה שבסביבת המגרש.
3. **סמון-המגרש** יעשה ע"י מר מלמד.
4. **שמוש מגרש הכדורגל למשחק ההוקי:** היות שעל מגרשנו משחקים האנגלים את משחק ההוקי, הוטל על מר קורנפלד פרץ להודיע תמיד לאנגלים את זמן משחק הכדורגל בכדי שלא יזדמנו שני המשחקים בעונה ובזמן אחד.
5. **בחינת אחד עשרה המשחקים הראשונים:** לשם בחינת המשחקים יחלוקתם לקבוצות נמסרו ה"ה: קולוניל סלומון, אינספקטור בו-[illegible] והלויטנט פנקס. זמן המשחק יקבע ע"י ועדת הכדורגל.
6. הוחלט שבאספת ועד-הפועל הבאה תתן ועדת-הכספים דו"ח ממצב הכספים הנצאים אצל הקולוניל סלומון.

5. **[illegible]חסנו לעבודה לאומית-צבורית עברית.**

הוחלט שבדבר סעיף זה ידונו באספת הועד-הפועל הקרובה.

ירושלים י"ז אדר א', תרפ"א. 25.2.21

ברקי- בל של לשפרל קורנפלד, [illegible]

ישיבת ועד ה„מכבי" סניף ירושלים ביום הששי י"ז אדר א' תרפ"א.

נוכחו: הא' אביעזר ילין יו"ר
" יוסף יקותיאלי מזכיר
" אבולעפיה גדעון
" פרץ קורנפלד
" בנימין ליברמן
" דוד מרכוס
" יצחק מלמד
" ברוך פנקס
" אדוין ה.סמואל
" חביב יקותיאלי

חסרו: הקולוניל ה.סלומון - גזבר
הא' קורנפלד גאליה
" גרזובסקי אסף
" שניאור יהודה

היושב-ראש: הא' אביעזר ילין.

א. סדור הועד וחלוקתו:

1. החלט לחלק את הועד לועד-פועל ולועדות עוזרות והן: א)לכדורגל, ב)להתעמלות ומלחמת-אגרף(בוקס), ג)טנים ו-ד)לטיולים, מרוץ-חפשי(ארנבות וצידים) וועדה חמשית להשגת כספים.

2. **הועד-הפועל** מורכב: הא' אביעזר ילין יו"ר.
הקולוניל ה.סלומון גזבר-כבוד
הא' א.ה.סמואל מזכיר-גזבר
" י.יקותיאלי מזכיר-שני
" פ.קורנפלד.
" ג.קורנפלד.
" א.גרזובסקי
י.מלמד.
לוטנט מב.פנקס.

ישיבות הועד-הפועל נקבעו ותהיינה מהיום והלאה בכל יום ששי ב-3.30 שעות אח'הצ במשרד „המכבי".

3. **ועדת-הכדורגל** מורכבת: הא' י.מלמד מזכיר
" פ.קורנפלד
" ג.קורנפלד

מר מלמד אחראי ומנהל הקבוצה-הראשונה, קורנפלד גאליה בעד הקבוצה השניה ומר קורנפלד פרץ בעד ארגון קבוצות חדשות.(גרזובסקי).
הועדה הזאת מתאספת כל יום שלישי בשבוע בשעה 4.15 אח'הצ במשרד המכבי.

4. **ועדת ההתעמלות והבוקס** מורכבת: הא' א.ילין - מזכיר להתעמלות
" מ.פנקס - " לבוקס
" ליברמן.
" יקותיאלי י.

הועדה הזאת מתאספת כל יום רביעי ב-6.30 אח'הצ.

5. **ועדת הטנים** מורכבת: הא' א.ה.סמואל - מזכיר
" י.מלמד.
" הקול.סלומון.

הועדה הזו עוד טרם קבעה את יום וזמן אספותיה, אספה ראשונה תהיה ביום החמשי בשעה 7 בערב במשרדו של הקולוניל סלומון.

6. **ועדת המרוץ החפשי והטיולים** מורכבת: הא' אסף גרזובסקי - מזכיר המרוץ
" א.ילין - מזכיר הטיולים.
" ג.קורנפלד.
" א.ה.סמואל.

הועדה הזאת תתאסף פעם בשבועים, לע"ע ביום הרביעי ב-3.30 אח"הצ במשרדו של מר אסף גרזובסקי בבית המושל המחוזי.

7. הועדה-הכספית מורכבת: הא' קול.סלומון - מזכיר
" א.ה.סמואל.

לועדה הזאת הרשות לשתף עוד חבר אוד שאינו שייך לועד המכבי כפי ראות חברי הועדה הנ"ל אחרי הסכמת הועד-הפועל. יום, זמן ומקום האספות של הועד ה עוד טרם נקבע ויחלט בדבר זאת בפעם הבאה.

ב. מס-חברים:

החלט שמס החברים למכבי חפשי הוא, חוץ מקבוצות ~~[illegible]~~, ההתעמלות והבוקס שהמס המינימלי של החברים בכל חדש הוא -.2 גרשים-מצריים.
הרוצים להרשם לקבוצת הטניס עליהם להכניס -.200 ג'מ. בדבר מס-חדשי או מס-משחק של הקבוצה הזאת יוחלט בפעם אחרת.
האחראי בעד גבית המסים הוא המזכיר של כל קבוצה.

ג. הרכוש הספורטיבי של הגדוד העברי.

בתשובה על מכתבו של הא' א.ה.סמואל לגדוד העברי בדבר מכשירי-ספורט נתקבל מכתב מהדיוטנט של הגדוד ז'יקובס האומר: היות והגדוד עוד טרם בוטל ויש תקוה שיכנס לתוך [illegible] שתסודר בארץ-ישראל, אי-אפשר לנו למלא את בקשתכם בדבר מסירת [illegible]-הספורט למכבי בירושלים. בעוד [illegible] הדבר והיה אם יתפזר הגדוד אז נמלא את בקשתכם [illegible] על הא' סמואל לכתוב מכתב שני לגדוד.

ד. הוצאות המכבי.

1. הוחלט שכל הצעת-הוצאה מוגשת ראשית לפני הועד-הפועל ומתאשרת על-ידו, כל דבר שהוצאתו ותשלומו נתאשר על-ידי הועד-הפועל בא לבקורת הגזבר לפני התשלום כמו-כן הוקצב סך -.50 ג'מ להוצאות מקסימליות של כל ועדה. בכל חדש. הוצאות אשר תעבורנה את הסכום הקצוב הנ"ל תוגשנה לאשור הועד-הפועל.
הוחלט ואושר תקציב של -.150 ג'מ להוצאות האולם והמשרד, נכלל בזה שכר-שרות ומאור, לכל חדש.

2. אושרו החשבונות הבאים:

כללי:	לשמש יחיא בעד שרות קודמת	-	-.200 ג'מ.
	מנעול ומפתחות	-	-.50 "
בוקס:	תקון זוג כסיות ישנות	-	-.12 "
	בעד קנית זוג כסיות חדשות	-	-.200 "
		ס'ה	-.462 ג'מ.

3. מכשירים בשביל קבוצת-הכדוררגל: שער עד סך של -.600 ג'מ. (מר סמואל יודע אם אפשר להשיג יותר בזול ויוציא את הדבר לפועל).
2 כדורי-רגל (מהקנטינה - יקנו ע"י מר סמואל).

4. מכשירים לקבוצת הבוקס וההתעמלות: א) 1 זוג כסיות חדשות (הלויטנט פנקס ב-150 ג'מ. יקנה אותן ע"ח האגדה), ב) כדור ממולא סמרטוטים (הא' סמואל ישיג) ספוגים - הרשות ללויטנט פנקס להוציא ע"ח זה ~~[illegible]~~ לא יותר מ-25 ג'מ.
2 כדורים של טניס למשחק בשעות ההתעמלות יביא מר סמואל. פחים ריקים של נפט לישיבה יביא מר סמואל. מר מלמד קבל עליו לתקן את עמודי-הקפיצה.

מכבי ירושלים
אגודה להתעמלות ולספורט

19 . 6 . 31

תעודת ציר.

החבר (ה) ...מאיר שקדי..... נבחר (ה) באספה

הכללית של חברי אגודת מכבי ירושלים שהתקימה ביום החמשי

18.6.31, בתור ציר (ה) לועידה היוצאת מהכלל של הסתדרות

המכבי בא"י.

ע"ר: [signature]

[signature]

מזכיר האגודה.

אגודה להתעמלות וספורט ירושלים

ירושלם בה חשרי, תרפד. 8.10.923

לב'
הא' ם.י.מינדל,

כאן

אדוני הנכבד,

לדאבוני הנני עסוק מאד בעבודתי ואיני יכל לסור למשרדו לשם סדור התשבון והנני לברר לב' בזה את העניין:

ס"ה של ההוצאות הוא – 106.065 ליים

ע"ח סלוק הנ"ל קבלתי מב':

1.	מך 10.– ליים	
2.	" 15.– "	
3.	" 27.– "	
4.	" 11.94 "	(עבור הפרמים)
	63.94 ליים	
	נבנס אלי מך 16.995 "	
	80.935 ליים	" 80.935
	עליגו עוד למלק מך	25.130 ליים
	בנבוי שכר התומורת	" 6.–
	על ב' איפא להמחות לנו המחאה ע"ס –	19.130 ליים

את ההמחאה על־המך הנ"ל (£19.13) יואיל ב' לממור למוכו.

בכבוד רב

27.8.1930 [illegible] 10

לכ"ד

ועד המפלגה

[illegible]

ח.נ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

יוסף יקותיאלי
תל־אביב

ו' טבת, תרש. 6.1.1930

לכ'
תא' מ.מ.אוסישקין,
ירושלם

א.ג.

בכתב ובעל־פה הצעתי לכ' בדבר פעולה רחבה לטובת הקה'קל בקרב הנוער העברי בכל תפוצותיו על־ידי חגיגת ח'י מאות שנה למרד בר־כוכבא. בהסתדרות העולמית מכבי שהנני אחד מחבריה עוררתי תעמולה רבה בקשר להגשמת ההצעה הנ'ל ועפ'י דרישתי הוחלם שבשנת תרצ'ב יערך כנוס עולמי של אנשי הספורט העברים בא'י וכן חגיגות ארציות ומקומיות בכל ארצות הגולה ועריהן, אשר הכנסותיהן תוקדשנה לטובת הקה'קל.
בתוך הצעתי הנ'ל הצעתי לכ' ג'ב לרבוש חלקת אדמה בכפר ביתר אשר שם תוקם מצבת־זכרון לבר־כוכבא.

לדאבוני הגדול עברה שנה ומפעולות־ההכנה המרובות לקראת ההצעה הנכבדה הזאת לא נעשה דבר. הלשכה־הראשית של הקה'קל הבטיחה את עזרתה המלאה למפעל ובעיקר בתעמולה והנה לא נעשה עד־כה כל פעולה תעמולתית. ברצוני אפוא לגולל שוב לעיני כ' את ההצעה שלי, למען יוכח כמה רב הוא ערכה עבור ההתעוררות הלאומית בכלל ועבור הגדלת הכנסות הקה'קל בפרט.

ח'י־מאות שנה למרד בר־כוכבא. בעוד שנתים תמלאנה 18 מאות שנה למרד בר־כוכבא, יש אפוא לעורר את העם העברי להוג את המאורע הזה. הנוער העברי בכל מקום מושבו יארגן במשך שנת תרצ'ב חגיגות, אשר בהן יעוררו את העם לכבד את זכר גבורנו הלאומי ע'י תרומות לקהק'ל – הקריאה תהיה: להכפיל את 888 הרבוש הקרקעי בא'י. כה בשנה חוציא הקהק'ל העתקות־מתכת ממטבעות בר־כוכבא, בולים, 8888 גלויות וקונטרסים לזכר המאורע הנכבד. בארץ־ישראל תערך חגיגה מרבזית שאליה יוזמנו אלפי יהודים מהגולה, הנוער יסדר כנוס של בני־הנעורים, אנשי־המסחר והתעשיה יערכו תערוכה, אנשי הספרות והאמנות יציגו את יצירותיהם באפן שכל היהדות תתעורר לפעולה נמרצת.
ואין לנו נושא יותר יקר ומעורר מאשר חגיגת־זכרון לבר־כוכבא, בעיקר בשדרות הנוער הספורטי העברי (שהוא הארגון העברי הכי גדול ביהדות כלה) תהיינה התוצאות רבות־הערך. מצבת־זכרון תוקם לבר־כוכבא אם לא בביתר אז בתל־אביב.

אבל כל דבר שברצוננו להגשימו דורש הכנות ובפרט פעולה חשובה כזו. בהכנת מפעל כזה צריך להתחיל את ההכנות בהקדם, כי השנים (או יותר נכון השנתים) תעברנה חיש מהר ובדגע האחרון לא יצא שום דבר לפועל.

למרות עסקי הפרטיים לא חסתי על זמני וכספי, נסעתי לחו'ל והצלחתי להעבר[illegible]ת הצעתי בהסתדרות העולמית מכבי, במו־כן השגתי בקונגרס המכבי שלהבא תהיה עבודת הקה'קל חובה על הברי המכבי וכל זה לטובת הרעיון היקר הזה ולטובת הקהק'ל. אבל מה עשתה הקה'קל לטובת הדבר הזה? למרות שיש לה אפרט לעניני תעמולה ופקידות שתפקידה לפעול לטובתה? עד־כה לא נתן כל פרסום לדבר הזה, אף חוברת אף לא מאמר נכתב בנדון זה. ומתי יעשה הדבר הזה? הן להוציא חוברת על בר־כוכבא וחקופתו דורש ג'ב זמן, והיכן שאר חומר התעמולה הדרוש לכך?

אני מבקש אפוא מכ' לדון בדבר בכובד ראש ולהודיעני את החלטתו, כי במקרה שהקה'קל רוצה מהסתלק מהצעתי הנ'ל עלי לדעת זאת למען אתחיל בפעולה במקומות אחרים.

לבסוף אבקש את סליחתו אם הנני מטרידו בדבר הזה, כי יקר הוא לי מאד.

בכבוד רב

(-) יוסף יקותיאלי

אגודה להתעמלות וספורט,
„חשמונאי"
ירושלים.

ירושלים, 21.9.27

לח' י.יקותיאלי,
ת.ד. 456.
ירושלים.

ח.נ.,

הרינו מכבדים להודיעך שבישיבת הועד המרכזי שלנו, שנתקיימה ביום ג', 20 לח"ז, נבחרת ליו"ר הועדה לפרסום ולמפעלים חברותיים ולחבר הועד המרכזי החדש.

הרינו כמו כן להזמינך אל אספת הועד המרכזי החדש, אשר נקבעה ליום חמשי 22/9 (ב'ה אלול) בשעה 8 בערב, בצריף המכבי, אשר בחצר בי"ס-המפר „למל", בכדי לדון על סדור העבודה להבא וקביעת תפקידים מסוימים לבל ועדה וועדה.

בכבוד רב,

[illegible]
יו"ר המרכז.

אגודה להתעמלות
ולספורט

מכבי ע"ר **נס-ציונה**

נס-ציונה, 30.7.33

לכבוד קבוצת כדור רגל "מכבי חשמונאי"

ב-ר ו ש ל י ם.

ח.נ.

לרגלי הכנוס של בני בנימין אשר יתכנס בנס ציונה ב5.8.35, מכל הדרום, הננו להזמין את קבוצתכם להתחרות על מגרשנו נגד מכבי נס-ציונה ורחובות. כמו כן באותו הערב יערך נשף אמנותי בהשתתפות טובי הכוחות מת"א; לאחר התוכנית רקודים. כך שבאותה ההזדמנות אנו מתכבדים להזמינכם לכבדנו בבקורכם. מה שנוגע לצד התכני שבדבר, הרי אנו מוכנים לשלם לכם עבור ההוצאות 2 לא"י והחזרת משחק על מגרשכם. - אנו מקוים שתקבלו את הזמנתנו, ותתנו לדרום לראות התחרות שלה הם מצפים זה מכבר.

נא לתתלנו את תשובתכם בהקדם.

בב"ח חזק ואמץ

מזכיר.

בתשובה נא להזכיר
מחלקת
מספר

4 דצמבר 1933

לכ'
נשיאות הסתדרות המכבי ארץ-ישראל,
ירושלם

ח.נ.

בישיבת ועד-הפועל של התאחדותנו שהתקיימה ב-2 דצמבר דנא בתל-אביב דנו בדבר הרכב הקבוצה הנבחרת אשר תשתתף בשם התאחדותנו במשחקי אסיה-המערבית אשר יערכו בימים 25 פברואר -3 מרץ שנת 1934 בגיו-דלהי(הודו).
תכנית המשחקים הנ'ל היא:

א. אטלטיקה-קלה: ריצה - 100, 200, 400, Ø800, 1500, 5000 ו-10.000 מטר
110 ו-400 מטר מטוכות
קפיצה לגובה בהרצה, קפיצה משולשת, קפיצה למרחק וקפיצת מוט
הטלת כידון, זריקת דיסקוס, הדיפת כדור-ברזל, השלכת פטיש
הדיון: לפי חקת ההתאחדות הבין-לאומית לאטלטיקה-קלה

ב. שחיה: 100 מטר שחיה חפשית
100 " שחיית גב
200 " שחיית חזה
400 " שחיה חפשית
1500 " " " לפי החוקה של ה-פינא.

ג. טניס: לפי השטה של נביע דויס, 4 יחידים ו-1 זוג.

ד. הוקי: החוקה הבין-לאומית להוקי

זכות ההשתתפות נתנת לכל אזרח א'י או לכל אדם הגושב ישיבת קבע באי' ואשר הנהו חבר לאגדה המסונפת להתאחדותנו.

בכל מקצוע(בלל התחרות בודדת) יוכלו להשתתף 3 מתחרים לכל ארץ, בהתחרות של קבוצות - קבוצה אחת לכל ארץ ולה 5 מלואים. בטניס ישתתפו לכל ארץ 2 משחקים להתחרות יחיד וזוג אחד לתחרות-זוג ושלושה מלואים.

הוחלט: להטיל על המכבי להרכיב את הקבוצה עבור המשחקים האלה שתהיה מורכבת מאטלטים ושחיינים; הנהלת ההתאחדות תעזור לנשיאות המכבי להשיג את האמצעים הדרושים לנסיעת הקבוצה להודו וחזרה ולשם כך תקבע ישיבה מיוחדת בין שני המוסדות בהקדם.

נבקשכם אפוא לדון בכל הנ'ל ולהודיענו את החלטתכם.

בברכת חב-ים

תל-אביב כ"ג תשרי,תרצ"ז.9.10.1936

לכ"

הח" א.בתגאל,

ירושלים

ח.נ.

הנדון: האצטדיון ע"ש יהודה המכבי בנתניה.

מתשובה על מכתבך אלי מה-7 דנא בנדון הנ"ל הנני מתכבד להשיבך.

לקונגרס המכבי העולמי בדין שלחתי הצעה מפורטת בדבר הקמת אצטדיון ע"ש יהודה המכבי,שאבן הפנה שלו תידה בכסלו תרצ"ז כשנחוג את חג החנכה בפעם ה-2100,וחנוכו יערך בשנת הת"ש(כעבור 4 שנים)למלאות 2100 שנה למותו של יהודה המכבי.

נוסף לזה הצעתי ליסדר את החברה "מכביון בע"מ" שתפקידה להקים אצטדיונים,מגרשי-ספורט ובריכות-שחיה בארץ-ישראל ואף הטעמתי את התקנות המלאות של החברה הזו.

באשר להצעה בדבר הקמת זכרון ליהודה המכבי,איני יודע מה החליטו בדין. בדבר "המכביון בע"מ" הודיעו לי טלונדון את הערותיו של הלורד מלצ"ט על התקנות ובקשתו להכניס את התקונים במוצעים על-ידו ואז הוא יטכים לעמוד בראש החברה הזאת. התקונים תוכנסו בהתאם לבקשתו.

בועידה האחרונה של המכבי ארץ-ישראל שהתכנסה בירושלם בתקבלה החלטה בקשר להצעתי להקים זכר ליהודה המכבי,אבל כל פעולה להגשמת ההצעה לא נעשתה. כתבתי אפוא בסבטמבר 1936 למרכז המכבי בחיפה ועודדתי אותו לפעולה וגם כתבתי מאמר על נושא זה בחוברת המכבי. ובראותי כי אין כל פעולה בכוון זה וכי חג החנכה ה-2100 מתקרב(בכסלו תרצ"ז)ולחכות עוד 100 שנה עד שנחוג את חג-החנכה בפעם ה-2200 איני יכול,כי חושש אני שלא אזכה עד אז וגם הספורטאים הצעירים לא יסכימו לחכות זמן כה ארוך,כי הם זקוקים לאצטדיון בהקדם האפשרי,נגשתי לפעול בכוון זה בעודני בחיים.

עתה הנני שמח מאד להודיע, כי הצלחתי להשפיע על החברה לפתוח חף נתניה בע"מ שתקדיש חלקת אדמה גדולה עבור האצטדיון שישא עליו את שם יהודה המכבי. וכן יסדתי אגודה של האצטדיון-הלאומי ע"ש יהודה המכבי בנתניה שמטרתה להגשים את דבר האצטדיון הזה.

לפי תקנות האגודה הזו,תהיה הנהלת האגודה רשאית לארגן וליצור מוסד אחר שיטפל בהקמת האצטדיון או למסור את האצטדיון לכל מוסד אחר שמטרתו לבחון.

תפקיד האגודה כיום הוא להגשים את הנחת אבן-הפנה של האצטדיון הזה בחנכה תרצ"ז ולעשות את כל ההתעמולה הדרושה לכך. לאחר הנחת אבן-הפנה תתחיל האגודה לטפל בשאלת הקמת האצטדיון והבנני מקוה, כי עד אז יוסד "המכביון בע"מ" והאגודה תוכל להעביר למכביון את כל זכויותיה.

דף ב" לח" נתנאל ירושלם 9.10.36

בדרך כלל עלי לציין, כי מקום האצטדיון בגמניה הוא אידיאלי, אמפיתיאטרון טבעי. הקרקע ישנהבמציאות והיא תסמר באופן מוקי ורשמי לאגודתנו. מסביבת סובב בביתי אספלט יחברו עוד השנה את שעיר גמניה עם כל הישוב. מיסדי גמניהוראשיה הנם מכבים והאצטדיון ע"ש יהודה המכבי צבורנו הלאומי יקום ויהיה בה.

זאת היא פרשת האצטדיון בגמניה ובברכת הספורטאים העבדים והמכבים הנאמנים תמול על כל אשר יתמך בבניגנו.

בברכת המכבי

יוסף יקותיאלי

Jerusalem, 2o.8.1938.

The Junior Tennis Club,
Rehavia,
Jerusalem.

Dear Sir,

The Junior Lawn Tennis Club in Rehavia, Jerusalem, would be glad to meet your Junior section in a tournament on your courts, in Athens. If our proposition meets with your favour, we shallbe glad to have the following particulars:

1. Date fixed for the tournament.
2. Accomodatin, etc.

We are prepared to send six of our selected Juniors. We are ready to defray all expensesof journey. If this tournament will be a success we shall b e very pleased to invite your Junior section for a return - tournament on our courts in Jerusalem.

Hoping to hear from you at the earliest possible date we remain with cordial sport greetings

Yours sincerely,
J. Wachtel, (Secretary)

יוסף יקותיאלי

המנין הראשון מס.1
נס-ציונה

י"ח אב,תשכ"ח - 12-8-1968

לבנימין היקר,שלום רב!

בהמשך לשיחתנו מאתמול בדבר פגישה(או יותר נכון ישיבה) בקשר לאגודת המכבי ירושלים וכו',הנני מציע שישיבה זו תתקיים ביום 20 לאוגוסט ש.ז. בשעה 5 אח"צ בירושלים. לישיבה זו יש להזמין את מחברים:אבולעפיה רפאל,אבי-רזי יעקב,אלמגור דוד,ארגוב אליעזר,בלום לודויג,גולדין-זהבי יוסף,ויזל אשר, חצקלביץ חיים,מיוחס רחמים,ליברמן בנימין,דגין חירם, שי אריה,שרף אוסקר,גוס אלכסנדר וכן את חברי הועד של מכבי ירושלים. - על הפרק: 1) היכרות עם הועד החדש של מכבי ירושלים; 2) קבלת החלטות שתוגשנה למרכז המכבי ישראל ולנשיאות המכבי העולמי בדבר ביטול אגודת המכבי ירושלם, עריכת הופעה של נציגי המכביה ה-8(ביולי 1969)ותחרויות אחדות בירושלים וציון היובל לכנוס הראשון בירושלים(תר"פ) בתול המועד סכות תש"ל בירושלים.

אבקשך להודיעני בהקדם(למען אספיק לשלוח את ההזמנות לכל הנ"ל)את המקום בו נוכל להתאסף במועד הנ"ל - אם לא ימצא מקום(ללא תשלום),אז נצמצם את מספר המוזמנים לישיבה ותודיע לי את שמותיהם ואת הישיבה נסדר בביתך או אצל זיוחם.

נגסה לדבר עם אליעזר ארגוב,אולי אפשר יהיה לקיים את הישיבה בפורם גדול באולם הישיבות של הקה"ל?! על כל פנים תודיעני את תשובתך בהקדם למען אשלח את ההזמנות.

ד"ש לפרומה רעיתך הנכבדה.

שלך

ו. אגודת המכבי ירושלים - בירושלים בירתנו - היתה לפני קום המדינה - אגודת מכבי גדולה,עתה כמעט ואינה קיימת. כשם שירושלים היא בראש דאגתם של כל היהודים,צריכה להיות אגודת המכבי בירושלים בראש דאגתם של כל המכבים. לבן יש לקבל החלטה בקונגרס המכבי העולמי המטילה על כל גלילי המכבי בעולם להרים תרומה(ולו חד-פעמית)לקרן מיוחדת שתוקם על-יד הנהלת המכבי העולמי בישראל או על-יד הנהלת המכבי ישראל,להחיאת אגודת המכבי ירושלים וביפוה. רצוי מאד שגלילי המכבי הגדולים(אנגליה,דרום-אפריקה ואחרים)יאמצו להם ענף ספורט מסוים שידאגו לפיתוחו במכבי ירושלים(בגון:מכבי-צעיר,אתלטיקה-קלה,כדורסל,כדורגל,התעמלות וכו');כן יש לבקש בחוזר מיוחד מכל משתתף 88888888 במכביה ה-8(מחו'ל)להביא עמו מכשיר-ספורט כל שהוא במתנה למכבי ירושלים;

ז. 1900 שנה לחורבן ירושלים ע'י טיטוס - בשנת 1970 - עליה לרגל לירושלים - בקונגרס ה-15 דובר בדבר ארגון כנום מיוחד לנוער המכבי מכל הגלילים בישראל, הזמן המתאים ביותר יהיה בשנת 1970 למלאות 1900 שנה לחורבנה של ירושלים 88888 כשירושלים "השלמה והבנויה" הנה שוב במדינת ישראל העצמאית. יש להכריז על "עליה לרגל" לירושלים ע'י המכבי ולהזמין את הנוער היהודי להצטרף לעליה לרגל שתאורגן ע'י המכבי.הנוער ישוכן במחנות ובמאהלים בירושלם ובשאר מקומות בישראל,יערכו עבורם משחקים,טיולים וסיורים,קורסים למדריכים וכו' לפי תכנית שתוכן ע'י מומחים. חלק גדול של המימון אפשר יהיה לקבל ממדינת ישראל ומהקרנות של הסוכנות היהודית המטפלות בהבאת נוער יהודי לביקור בישראל;

ח. "מיסדר המכבים" - אירגון ותיקי המכבי,אוהדים ומשתתפי "המכביות" - מיסדר זה שהוקם ונרשם כחוק בישראל במסגרת "המכבי העולמי" - הנהו אירגון לאומי,מכבי ובלתי-מפלגתי. מטרותיו הן:

1) לארגן במסגרתו את חברות וחברי המכבי שאינם פעילים,עקב סיבות שונות, באגודות המכבי,את אוהדי תנועת המכבי ואת כל אלה שלקחו חלק באחת "המכביות" ולהקים סניפים של ה"מיסדר" על-יד כל אגודה מכבית באשר היא שם;
2) לסייע לאגודות המכבי והמכבי-הצעיר בחומר וברוח;
3) לטפל באיסוף כספים לקרן המוזיאון והגנזך של תנועת המכבי;
4) לעזור באיסוף כספים להקמת מצבת-הזכרון למתמיהו החשמונאי וחמשת בניו ביער המכבי שבמודיעין וכן בהקמת בית-מכבי במודיעין שישמש מקום להדרכה, לתינון ולהשראה לכל הנוער היהודי בכלל ולנוער המכבי בפרט;
5) לעודד את העליה לישראל בקרב חברי המכבי ומשתתפי "המכביות" מחו'ל ולמנוע ירידת יהודים מישראל;
6) למפת אהבת ישראל,מיזוג גלויות,יחסי ידידות ודיעות בין חברי המכבי בישראל ובתפוצות;

ט. לימוד השפה העברית - יש להכניס לתכנית הפעולה של תנועת המכבי את לימוד השפה העברית לחברי המכבי ויש לחייב כל חבר במינימום עברית(כפי שתקבע ועדת התרבות של המכבי העולמי);

י. הקונגרסים של ההסתדרות העולמית מכבי - יתקיימו אך ורק בישראל - הגיע הזמן שנדע,כי השם "מכבי" שנושאת תנועתנו מחייב אותנו לנהוג כ"מכביה" לכל דבר. כשם שאנו מארגנים את "המכביות" אך ורק בישראל,כן חיבים אנו לארגן את הקונגרסים שלנו אך ורק בישראל. כל פעולות המכבי מכוונות לעם ישראל ולארץ ישראל וכל השראתנו תבוא אף היא מארץ-ישראל.

אודה לך מאד סבידור היקר על הסכמתך 88888 לעיין ברצינות בהצעותי הנ'ל ולהביאן לידיעת הקונגרס ה-16 של המכבי העולמי במכסיקו. הנני מאחל לך נסיעה צלחה ופעולה ברוכת תוצאות בקונגרס המכבי.

שלך בברכת המכבי "חזק ואמץ!"

יוסף יקותיאלי

ירושלם 28/8/38.

לכ"ר עד יצחק סגל.

א. נ.

הלת ואנו חברי הטניס הצעירים רחביה ירושלם מתכוננים לערוך טיול ספורטיבי (טניס) + לון הנני פונים (בהמלצת מר ארזי) אל כבודו בתור מנהל המשרד Messageres Maritimes בבקשה להודיענו בי תס למחירי הנסיעה המינימלים הדרושים לנסיעה לון.

הנני מבקשים מכבודו להמציא לידינו את כל הפרטים הדרושים לנו לנסיעה.

בתודה

יעד הטניס רחביה ירושלם.

ירושלם 28/8/38

לחבר ההתאחדות הבין לאומית לטנים הארץ ישראל ת.א.

לכבי האדון יצחק סגל.

א.נ.

אנו קבוצת משחקי הטנים הצעירים ברחביה ירושלם (6 במספר). פונים אל כבודו על פי הצעת מר ארזי בנוגע לענין הפו להלן:

ברצוננו לערוך טיול לון המקושר בהתחרויות טנים בין הצעירים. אנו בתור קבוצה פרטית לטנים של מועדון הטנים רחביה ירושלם, מבקשים מכבודו לתת לנו מכתב המלצה לקלוב הטנים היוני שחתקשרנו עמו כבר. אנו כמו כן שלחים לכבודו גם העתק מהמכתב ששלחנו להם. ומבקשים מכבודו להענות לנו ולשלוח לנו תשובה בהקדם האפשרי (אם אפשר בימים השלישי, סב לחדש זה, משום שבימים זה תתקיים אספת הועד שלנו ונוכל לדון על תשובתו).

בתודה ובהוקרה

ועד הטנים רחביה ירושלם.

את תשובתו יואיל לשלוח לכתובת זו.

מר י. יובטל

רחוב ארלוזורוב 4.

רחביה

ירושלם.

An der Spitze des Maccabi Jerusalem stehen Leute die weder etwas von Sport berstehen noch sich dafuer einsetzen. Davon bildete eine Ausnahme der sogenannte technische Leiter, der aber andrerseits seine Aufgabe so wenig ernst nahm, dass er in Folge persoenlicher Familienereignisse den Ma. vollkommen im Stich liess. Nicht nur dass er sich selbst um nichts mehr kuemmerte, ernannte er auch keinen Stellvertreter und gab keinerlei Befehle an die verschiedenen Machlakot, so dass nun seit drei Monaten im Maccabi vollkommenes Tohu wabohu herrscht:-

(1) Zirka 50 Leute, die regelmaessig am Schabath zur Leichtathletik kamen, verliefen sich innerhalb von drei Wochen, weil einfach keine Leitung da war; ein kuemmerlicher Rest von secha besonders strebsamen uebt jetzt fuer sich allein.

(2) Fuer das Ot-ha-sport (Sportabzeichen) wurde eine lebhafte Propaganda in Scene gesetzt, die Mehrzahl der Mitglieder Kauften Buechlein und trainierten eifrig, die leichtathletischen Leistungen wurden ihnen abgenommen von don von der Machlaka Le-Tarbut Gufanit gestellten Leuten, waehrend es unmoeglich war die gleichfalls verlangten Pruefungen in Erste Hilfe und Topographie abzulegen, weil der Ma. die noetigen Kurse nicht veranstaltete. - Waehrend schon viele Leute dieses Sportabzeichen erworben haben ist noch kein Maccabianerin der Lage gewesen dasselbe zu tun durch die Schuld der Leitung.

(3) Im Sommer beauftragte der Ma. Herrn Barnun einen Leichtathletikkurs fuer Vorturner zu leiten, welcher innerhalb von $2\frac{1}{2}$ Monaten zu Pruefungen in Ot-ha-sport, Ziun-ha-maccabi und Schiedsrichten fuehren sollte. Der Kurs wurde nach 2 Monaten vor den Feiertagen abgebrochen, die 3 versprochenen Pruefungen

die Succoth stattfinden sollten, wurden nicht abgehalten. Das Ziel des Kurses wurde also nicht erreicht, obwohl die Teilnehmer regelmaessig erschienen waren und mit viel Begeisterung trainiert hatten.

(4) Succoth fand in Tel-Aviv ein grosses Landestreffen des Ma. statt, obwohl wir vor den Feiertagen daraufhin trainiert hatten, wurden wir von dem Zeitpunkt des Treffens nicht benachrichtigt -- der Ma. J. war also ueberhaupt nicht vertreten.

(5) Zu dem Track Event Meeting im Y.M.C.A. zu Gunsten des Fighter Aircraft Fund entsandte der Ma. J. eine 4x100 Staffette. Die Mannschaft errang den 2. Platz, wurde aber durch einen organisatorischen Fehler nicht wie dort ueblich mit einer Medaille belohnt. Der Kapitaen der Mannschaft schickte einen offenen anonymen Brief an die Palestine Post mit der Frage: Warum ging eine Mannschaft leer aus? Dieser Brief wurde zur Stellungnahme an den Y.M.C.A. weiter geleitet, der Direktor des Physical Department liess sich die Ma. Leitung kommen und setzte dem dort erschienen Vertreter auseinander, dass diese Frage eine Unverschaemtheit sei, und dass der Ma. sich gluecklich schaetzen duerfte, ueberhaupt zugelassen zu sein. Diese Beleidigung blieb sowohl im Y.M.C.A. unerwidert, noch wurde sie weiter veroeffentlicht.

(6) Nach Schluss der offiziellen Ferien wusste niemand ob unterrichtet werden sottle oder nicht, und so kam es dass ein Teil der Vorturner zu arbeiten begann, waehrend die andern noch nicht anfingen und die Schueler zum Teil kamen und zum Teil wehblieben. Nach 3 Wochen wurde anlaesslich einer Vorturnersitzung bekannt gegeben, dass der Maad in der letzen Sitzung,

welche 2 Wochen nach dem gewohnten Arbeitsbeginn stattfand, beschlossen hatte, dass die Stunden wieder aufzunehmen seien;...

Das Material an Sportlern, dass der Mac hatt und haben koennte, ist willig und begabt. Auch haben wir gute eifrige Vorturner, denen es zu verdanken ist, dass noch Reste vom Ma. J. bestehen.

Doch trotz ihres guten Willens brauchen diese Aufsicht und Anleitung. Daran fehlt es. Es fehlt an ausgebildeten Turn& Sport-lehrern, die Uebersicht und Autoritaet haben.

Zahlreiche erstklassige solche Leute gibt es in Jerusalem, Leute wie Bleier, Loewenthal, Gerber und Hirsch, welche fuehrende Athleten in ihren europaeischen Heimatstaedten waren, viele davon jahrzehnte-lang treue Maccabianer. Spricht es nicht Baende, dass sie hier in Jerusalem ihrem angestammten Verein fern bleiben, dass die 15 koepfige erste Geraetegruppe des Hapoel zu 90% aus frueheren Maccabianern besteht?

Aber selbst wenn wir Turnlehrer und Trainer haetten, wo sollten sie unterrichten?- Bisher hatte der Ma. J. den Turnsaal der Alliance-Schule gemietet. Der kleine, niedrige Turnsaal bestand aus geborstenen Waenden und einem Boden aus zum groessten Teil zerbrochenen Balatten. Fenster waren seit langem nicht mehr vorhanden, das Tuerschloss kaputt so dass der Saal offen stand, ein willkommener Tummelplatz fuer die Strassenjugend. Die hygienischen Verhaeltnisse des Saales sind himmelschreiend, es gibt nicht die primitivste Waschgelegenheit, nach dem Turnen, das auf einem schmutz-starrenden Boden,der viel zu selten gereinigt wird, stattfindet. Zwei winzige Gaderobenraeume sind nun vollkommen zerstoert. Noch schlimmer aber ist es im Winter wo zu den genannten Unzutraeglichkeiten ein nasskalter Boden kommt, der da keine Matten zur Verfuegung sind, schwer gesundheits-schaedlich

ist, Regen und Wind haben durch Waende und Fenster ungehinderten Zutritt.- Wenig Geraete stehen zur Verfuegung, (Bock, Pferd, Barn hoher, Kasten, Reck niedriges, und schwedische Leitern) und diese wenigen sind in einem chronisch-defekten Zustand.: Von Reparaturen nicht zu reden.

Einen Platz hat der Ma. nicht. Dafuer wird auf einem arabischen Feld trainiert, d.h. wenn es nicht gerade gepfluegt wird, ein gewoehnliches Feld voller Steine, angeeignet fuer einen Trainingsplatz.

Warum ist kein Geld vorhanden fuer all diese Beduerfnisse, die doch lebensnotwendig sind fuer einen Turnverein? - Die Finanzfragen des Ma. J. sind vollkommen undurchsichtig. Es gibt Einkuenfte wie Vereinsbeitraege, grosse festliche Veranstaltungen, etc. Wohin kommen diese Gelder, da doch niemals fuer die notwendigsten Anschaffungen auch nur die geringste Summe zur Verfuegung steht?- Dagegen wird bei allen Moeglichkeiten gesammelt um Beispielsweise einen Ball, Speer oder sonstiges anzuschaffen. Aber auch diese, fuer einen bestimmten Zweck gesammelten Gelder verschwinden wieder ohne dass wir diese Gegenstaende je zu Gesicht bekommen. Diese letztere Erfahrung habe ich 3 mal gemacht.

Unter dem Motto: Maccabi-Geist verlangt man unentgeltlich Arbeit von den Vorturnern, die obwohl oft in schwierigsten finanziellen Verhaeltnissen, sogar volle Mitgliedsbeitraege zahlen muessen, diese werden ihnen oft in schroffster Weise abverlangt.

Eine ganze junge Generation ersehnt das Aufbluehen des Ma. J. und sieht mit Enttaeuschung wie ihre Arbeit trotz heissestem Bemuehen von der Unfaehigkeit der Leitung zunichte gemacht wird. Wie dankbar waere sie, koennte man ihr zu dem verhelfen, was sie braucht: eine verstaendnisvolle technische Leitung, eine berufene Unterstuetzung im Sport und eine finanzielle Fundierung.

[illegible] (Ayyubid) [illegible] (Mamluk) [illegible] (Ottoman) [illegible] [illegible] [illegible]

1913

No. 31

TELEGRAPHIC ADDRESS:
"EGIZIANO"

In reply please quote :

THE ANGLO-EGYPTIAN BANK, LIMITED.

Jerusalem, 30th. April 1923.
(Palestine)

Edwin Samuel Esq.,
Governorate,
Jerusalem.

Dear Sir,

With reference to our conversation in February upon the subject of the settlement of the overdraft of P.T.335.6 incurred by the Maccabi Club, as the matter has been outstanding some long time, we shall be glad if you will kindly take steps to have it settled at the first opportunity.

Yours faithfully,
For THE ANGLO-EGYPTIAN BANK LTD.,

Manager.

TELEGRAPHIC ADDRESS:
"EGIZIANO"

In reply please quote :

THE ANGLO-EGYPTIAN BANK, LIMITED.

Jerusalem, 17th. May 1923.
(Palestine)

Mr. Edwin Samuel,
Governorate,
Jerusalem.

Dear Sir,

With reference to your letter of the 14th.instant, we hand you herewith a List of amounts credited to the " Maccabi Club " for the purpose of verifying the account of the above Club

We cannot tell you which cheque was not received by us, as most of the amounts were paid in by the ex Treasurer, Col. Solomon.

Yours faithfully,
FOR THE ANGLO-EGYPTIAN BANK LTD.

Manager

Cheque for P.T. 330 sent by Col Solomon & paid in
4/6

LIST GIVING DETAILS OF AMOUNTS CREDITED TO THE " MACCABI CLUB " SINCE 1/3/21.

✓	On the	1/3/21	P.T. 500.-	Paid in cheque on us by B.Chaikin
? Norman ✓	"	"	P.T.1000.-	Paid in Cash by Col. Solomon
✓	"	4/3/21	P.T. 500.-	Paid in cheque on us by Mr. Joesph Hackmishvili
✓	"	7/3/21	P.T.1000.-	Paid in cheque on us by H.E.Sir Herbert Samuel.
✓	"	"	P.T. 700.-	Paid in cheque on The Anglo-Pal.Co by Mr. Edwin Samuel.
Raccah Leo	"	"	P.T. 500.-	Paid in cheque on The Anglo-Pal.Co. by Col. Solomon
Harold	"	4/3/21	P.T.1000.-	Paid in cheque on The Anglo-Pal.Co. by Col. Solomon.
	Total		P.T.5200.-	

THE ANGLO-EGYPTIAN BANK Ltd. JERUSALEM

Avigdor Yellin
pour Comité Central „Maakkabi"
Yerusalem

כי אשר ובאשר ואתה ואני, ואנו אתם הוא אנחנו אלוהים ואלוהות אשר אתה אתנו!
אתה אלוהים אתה אלוהים אתה אלוהים אתה אלוהים אתה אלוהים אתה אלוהים,
אלוהים אתה אלוהים אתה אלוהים אתה אלוהים אתה אלוהים אתה אלוהים אתה

הצעה.

אצמדיון־ירושלם, חברה בע"מ, יח שלם.

יסוד החברה: נוסדה בירושלם בשנת תרפ"ט, תכונה בשם: „אצמדיון־ירושלם", מושב הנהלתה בירושלם.

המטרה: רכישת קרקע לשם הקמת אצמדיון לכל מקצועות הספורט בירושלם, הנהלת האצמדיון, עריכת תגיגות וכנוסים עממיים. רשום האצמדיון וכל השייך לו על־שם קרן הקימת לישראל, בע"מ.

האם צע"מ: אסף בספים מהפרט ומהרבים, עריכת תגיגות ונשפים שהכנסתם הנקיה תכנס לקפת החברה, השגת תרומות ממוסדות ומיחידים הן בכספים והן בנכסים.

ההנהלה: החברה תתנהל ע"י [illegible] מנהלה בת 7 חברים, אשר יבחרו כלהלן: 3 ע"י הסתדרות המכבי ארץ־ישראל, 1 ע"י הסתדרות העולמית מכבי ו־3 ע"י הלשכה הראשית של הקה"קל.

חברים: מנהלת האצמדיון תכריז על הרשמת חברים לאצמדיון, כל גרשם ימלא כתב בקשה והתחיבות ובו יתחיב [illegible] להכנים לקפת החברה מך ־.1 לא"י במשך שנה אחת.
כל חבר יקבל תעודת־חבר אשר תזכה אותו בהנחה של 50% בכל התגיגות והנשפים אשר יערכו ע"י חברת האצמדיון באותה השנה.

תכנית האצמדיון: מגרש עם אמפיתיאתרון לעריכת התחרויות אטלטיקה, כדור־רגל, הזקי וכו' ברכת־שחיה, מגרשי־טנים, אולמי־התעמלות, ביתר־נוער שיכיל; אולם להצגו ראי־נע, בתי־אכל, חדרי־קריאה וכו', מגרש־אפנים ומרוץ־סוסים.

פעולות הכנה: יצירת המנהלה, הרשמת חברים בא"י, הכנת כנוס בפסח תרפ"ט בירושלם, התקשרות עם ההסתדרות העולמית מכבי וכל אגדות הספורט העבריות בחו"ל לשם רשום חברים. יצירת ועדים ארציים לשם הכנות לקראת כנוס עולמי בשנת 1932 [illegible] בארץ־ישראל.

יח שלם תשרי, תרפ"ט.

תל-אביב, יום.....

אגודת ... וספורט
„מ כ ב י"
תל-אביב, ת. ד. 187.

פרטים אחרים בגנון:- מספר המתחרים, חק' ההתחרות,
זמן ההתחרות וכו'. נודיע לכם במשך הזמן.
אשמח מאד לקבל את חשובתכם בהקדם הכי אפשרי.

בברכת חברים זה „מכבי"
בשם ועד האגדה.

מזכיר.

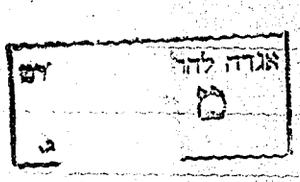

אגדה להתעמלות וספורט
„מכבי"
תל-אביב, ת.ד. 187.

תל-אביב, יום [illegible]

מספר. 158

לכבוד הקבוצה הספורטיבית

ירושלים.

הברים יקרים,

בפורים ש"ז מתכוננים אנו לסדר התחרויות ספורטיביות על מגרשנו בתל אביב. אנו רוצים לסדר התחרויות אלו פתוחות בשביל כל הקבוצות הספורטיביות העבריות בארץ, ופונים אנו בזה אליכם בבקשה לקחת חלק בהן.

ההתחרויות תהיינה במקצעות הבאים:-

ריצות: 100 מ., 400 מ., 1500 מ. ומרוץ השליחים 4×100.

זריקות: דיסקוס והדיפת כדור ברזל.

קפיצות: לגבה ולמרחק - בהרצה ומהמקום.

הרשות להשתתף בהתחרויות אלו רק לצעירים מבני 17 ומעלה.

חוץ מן הפרסים ליחידים המצטינים יהיה פרס שתקבלו האגדה המצטינת. הפרס ינתן על פי חשבון הנקודות:- פרס א-5, פרס ב-3 ופרס ג-1. אם למי מאגדתכם יהיו: 2 פרסים ראשונים, 1 שני ו 3 שלישיים - מספר הנקודות יהיה 10+3+3 = 16.

אסיר תודה אהיה לכם אם תודיעוני בהקדם אם ממכימים אתם להשתתף בהתחרויות אלו, וכמו כן לשלח אלי לא יאחר מר"ח אדר את רשימת המתחרים.

רצוי מאד שבאי כחכם, כאשר יבאו להתחרויות, יביאו אתם את דגל האגדה.

I n h a l t !

Das Zentralkomité der Maccabi-Organisation in Palästina nimmt an, dass das Zentralkomité der Jüdischen Turnerschaft seinerzeit den Aufruf und die Einladung zur palästinensischen Turnerkonferenz erhalten hat. Die Konferenz hatte einen sehr glücklichen Verlauf. Zahlreiche Vertreter älterer Vereine und neugebildeter Gruppen nahmen an derselben teil und es wurde eine palästinensische Turnerorganisation unter dem Namen Maccabi geschaffen und die Unterzeichner des Briefes zu Mitgliedern des Zentralkomités bewegt. Näheres über die erste Sitzung ist aus den Nummern des Hacheruth und des Haor zu ersehen, die dem Z.K. der Jüdischen Turnerschaft gleichzeitig mit diesem Briefe zugehen. Das wesentliche der übrigen Sitzungen wird die palästinensische Turnerorganisation demnächst zum Zwecke des Abdrucks in der Jüdischen Turnzeitung einsenden. Ueber die Beratungen des Zentralkomités um den Arbeitsplan der palästinensischen Turnerorganisation wird folgendes mitgeteilt:

Das schwierigste Problem der palästinensischen Turnerschaft ist die Frage der Gewinnung von Wanderlehrern, die in den Kolonien neugebildeten Turnvereine kann nur dann fortbestehen, wenn sie alle einen gemeinsamen Turnlehrer haben, da ja selbstverständlich nicht jeder Verein einen eigenen Lehrer anstellen kann. Nun wird niemand eine solche Stelle annehmen, wenn er nicht einigermassen honoriert wird. Hierfür fehlt es aber fehlt es aber dem Zentralkomité des Maccabi an den notwendigen materiellen Mitteln. Trotzdem herrschte in der Generalversammlung die Ueberzeugung vor, dass es gelingen wird, die Frage des Wanderlehrers zu lösen, da bekannt wäre, dass das Z.K. der Jüdischen Turnerschaft sich für die Sache interessiert und den Palästinensern behilflich sein wird. An der Generalversammlung nahm auch Herr Herrmann teil, der mit der Jüdischen Turnerschaft in ständigem Briefwechsel steht und dem die palästinensische Turnorganisation für den geeignesten

Mann zur Uebernahme der Wanderlehrerstellen hält. Er hat sich bereit erklärt, Verhandlungen mit den Z.K. der Jüdischen Turnerschaft anzuknüpfen und den Palästinensern über das Resultat Bericht zu erstatten. Jüngst teilt nun Herr Herrmann dem Comité der palästinensischen Turnorganisation mit, dass die Jüdische Turnerschaft eine Beihilfe von 1000 Mk. jährlich zugesichert hat. Das Comité der palästinensischen Turner spricht dafür seinen herzlichsten Dank aus. Durch diese Bewilligung ist den Turnvereinen in den Kolonien die Möglichkeit gegeben weiter zu bestehenund sich günstig zu entwickeln.

Vor Chanukah gedachte das Comité der palästinensischen Turner ein Rundschreiben an die angeschlossenen Vereine zu senden und wir ein solches Schreiben wenn möglich allmonatlich herausgeben. Das erste Rundschreiben wir einen Programmartikel einen Aufsatz von D. Yellin über Chanukah und die Maccabäer, einen physiologischen Artikel über das Turnen von Dr. Kohen, einen Bericht über die palästinensische Turnkonferenz, eine allgemeine Vereinschronik u.s.w. enthalten. Sobäd das Zirkular erscheint, wird es an das Zentralkomité der Turnerschaft abgehen. Das Komité der palästinensischen Turner bittet seinerseits um regelmässige Zusendung der Jüdischen Turnzeitung, womöglich die Nachlieferung der Nummern von Anfang 1912. Wenn es ginge möchte das Comité um Zusendung sämtlicher bisher erschienenen 10 Jahrgänge bitten.

Das Comité hat beschlossen einen Ausflug sämtlicher Vereine zu Chanukah zu den Maccabäergräbern nach Modiim zu veranstalten. Auch die nationalen Schulanstalten werden wahrscheinlich Ausflüge dahin unternehmen.

Am Pessach-Feste gedenkt die Organisation ein grosses Schauturnen im Rahmen der Festspiele in Rechoboth zu veranstalten und wird zu diesem Zwecke in den letzten Tagen des Chanukah-Festes

praktische Uebungen und Proben veranstaltet.

Die Leitung der palästinensischen Turnorganisation spricht ihre grosse Freude über den Beschluss der jüdischen Turnerschaft zur Veranstaltung einer Palästinareise aus. Sehr erwünscht wäre es, wenn die Reise zum Pesaach-Fest unternommen werden könnte, so dass die Mitglieder der Reisegesellschaft an dem obenerwähnten Schauturnen teilnehmen könnten. Noch mehr erwünscht wäre es, wenn die europäischen Turner einzelne Uebungen mit den Palästinensern gemeinsam ausführen kö nnten. Die Palästinenser sind gern bereit dem Z-K. der Jüdischen Turnerschaft die gemeinsamen Uebungen, samt den hebräischen Kommandoworten einzusenden, damit sie rechtzeitig eingeübt werden können.

Ein sonstiges gemeinsames Fest der Palästinenser und der andern Turner wäre ein herrlicher Anblick und eine grossartige Kundgebung des nationalen Gedankens.

Die palästinensischen Turner bitten die Jüdische Turnerschaft/in mit ihnen einen ständigen Briefwechsel zu treten und ihnen insbesondere näheres über die geplante Reise, ihren Zeitpunkt, Dauer, Programm u.s.w. mitzuteilen. Selbstverständlich werden die palästinensischen Turner mit Rat und Tat zur Seite stehen.

Das Zentralkomité der palästinensischen Turner bittet um baldige und ausführliche Antwort.

חשבון חובות ועד המכבי ירושלם.

לתזמורת חנוך-עורים בעד נגינה	300.-	ג"מ.
שני ספסלים לביה"ס למל	200.-	"
בעד קניה גזוז ותפוחי-זהב		
למשחקי הכדורגל בשבת הגדולה	60.-	"
לשמש נתן: שרות נשף פורים	75.-	
ספירמוס	5.-	
נפט	10.-	
משכרת מאי יוני	150.-	240.- "
		800.- ג"מ.

ס"ה חוב הועד כנ"ל	800.- ג"מ.
חוב הועד למרכז המכבי	1000.- "
	1800.- ג"מ

לכי גזבר המכבי, כאן.

נא לשלם לפי החשבון הנ"ל

סך 1800.- (אלף ושמנה מאות) גרש-מצרי

לידי מר אביעזר ילין יו"ר ועד המכבי ירושלם, ממשי

המכבי המצוים תחת ידו.

בכבוד חברי הוע

ירושלם 19.6.21

Please pay Pt 1800

59

חוקת המחלקה של " גורי המכבי" בירושלים

המטרה: מטרת המחלקה " ג ורי המכבי" לחנך את הנער העברי בגוף וברוח. להתאימו להיות " מ כ ב י" אמיתי. להרגיל את הנער למשמעת, סדר ודייקנות, לאהבת ה ע ם והמולדת;

הגיל: למחלקה הנ"ל יכולים ל היספח נערים מבני 10 עד 16 שנים. לעת עתה תטפל המחלקה ר ק בנערים, במשך הזמן תתחיל לטפל גם בחינוך הנער ות;

תנאי החינוך:
1. תרגיל י התעמלות שונים;
2. משחקים ;
3. סיולים ל י ד יעת המולדת;
4. שיחות בדבר י ימי ישראל;
5. שיחות כלליות על החיים והטבע;
6. כללי ה בריאות והעזרה הראשונה;

שעות העבודה: בזמן ה ר א שון בשבתות ובמועדים 2-3 שעות ביום;

המחנכים: מעמלים של "ה מ כ בי" לחנוך גופני, מורים לחנוך כללי ולשיחות ומרצים ל ד ברי ימי ישראל;

הסדור: הסדור וחלוקת החברים לפלוגות יעשו לפי מספר החברים לגיליהם. לכל פלוגה מפ ק ד - מעמל; ראש הפלוגה יתמנה מתוך חברי הפלוגה. ב ראשונה יתמנה ראש-העשרה, עם גדול מספר חברי הפלוגה עד ל מ כסימום של 50, יתמנו 5 ראשי-עשרה ומעל להם ראש פלוגה אח ד . ע ל ראשי הפלוגות יתמנה מפקד-ראשי אחד. הנהלת המחלקה כ ו לה תהיה בידי מועצת המפקדים - המפקדה;

סימנים: תמונת(ציור) 8ה8 גור אריה ומונוגרמה "מכבי";

תלבושת: מכנסים קצרים כ ח ו לי ם(כהים), חולצת חאקי ירוקה, עניבה ירוקה. הסמל(גור-א ריה)יושם על כתף שמאל, כובע בעל שוליים צבע ירוק(חאקי). ראש-ה ע שרה יענוד כוכב אדום בוך הסמל, ראש פלוגה - שנ י כוכבים אדומים, מפקד - כוכב זהב(צהוב) מפקד ראשי - שנ י כ וכבי-זהב;

הברכה: בין החברים, בעל פ ה ובכתב: "חזק ואמץ!"

60

תוך חדשיים הצלחתי ל א ר ג ן 75 ילדים. לכל ילד שנרשם אצלי הייתי מוסר פתק מודפס וזה תו כנ ו : "ילדים העבודה התחילה, עשרות ילדים מבני 10 עד 16 ה שת ת פ ו ב בכל המשחקים והתרגילים. אמרו לילדים שלא השתתפו במשחקים ב שב ת שעברה שיבואו אתכם בשבת הבאה בשעה 10(עשר) בבוקר ל לחצ ר בית- ה ספר "למל" ונשתף אותם במשחקים שלנו, אנו מסדרים גם קב ו צ ות לכדורגל. בכל יום ששי בשעה 3(שלוש) אחר הצהריים נרשמים הילדים ב פ ל וגות "גורי-המכבי" וזאת בחצר בית הספר "למל". הננו מבקשים מ כ ל הילדים, שיקראו את הפתק הזה, בואו בשבת בשעה 10 לפנ י ה צהריים לחצר בית הספר "למל" לבושים בבגדים קלים(מכנסיים קצ ר י ם ונעליים קלות !!!)"

מבין "גורי המכב י " הנ"ל 32 נערים ל"קבוצה הלבנה" שקבלו אמון באתלטיקה-הקל ה ואלה הם:
אברהמי אליהו, אוריאלי ע מ י עזר, אטינגר אהרן, אטינגר אברהם, אשרי אליעזר, בן-ארצי חיים, בן-ם ו ב ים נח, ברכיהו מתתיהו, ברמן משה, גולדברג משה, גוריון זלמן, גול ד ש טין אברהם, גדעוני שמואל, הורביץ עמיאל, הולביץ ישעיה, זי ו משה, חלוץ דוד, יעקבי הרצל, כהן ישראל, כהן אריה א", כהן אריה ב", כ ץ ח יים, לוינזון דוד, לוין ידידיה, מזרחי יעקב, נתן אריה, פרידמן יח י א ל, צוריאל יצחק, צוריאל מנחם, קסטל משה ושפי שמואל. - הטובים שבהם השתתפו בכנוסי הספורט 1924-1928 והיו פעילים באגודת המ כבי ירושלים.

```
LEVEL  1 ( MAR 71 )                                    O.   FORTRAN H EX

REQUESTED OPTIONS: AUTODBL(DBLPAD)

OPTIONS IN EFFECT: NAME(  MAIN),OPTIMIZE(2),LINECOUNT(60),SIZE(MAX
                   =SOURCE,EBCDIC,NOLIST,NODECK,OBJECT,NOMAP,NOFORM

   ISN 0002              SUBROUTINE WELR(VRE)
                   CWELR    DUMMY SUBROUTINE  --  TO BE REPLACED BY S
                   C                          TING SUBROUTINE WHEN KRE=8 IS
   ISN 0003              RETURN
   ISN 0004              END

*OPTIONS IN EFFECT*NAME(  MAIN),OPTIMIZE(2),LINECOUNT(60),SIZE(MAX

*OPTIONS IN EFFECT*SOURCE,EBCDIC,NOLIST,NODECK,OBJECT,NOMAP,NOFORM

*STATISTICS*     SOURCE STATEMENTS =        3, PROGRAM SIZE =

*STATISTICS*  NO DIAGNOSTICS GENERATED

****** END OF COMPILATION ******
```

WEIZMANN INSTITUTE OF SCIENCE / COMPUTER CENTER
מכון ויצמן למדע / מרכז המחשבים

Central Committee
Sport and Athletic Organisation
"MACCABI"
PALESTINE
(Branch of the World-Union "Maccabi")

נשיאות
ההסתדרות הארצית להתעמלות ולספורט
„מ כ ב י"
ארץ־ישראל
(סניף להסתדרות העולמית „מכבי")

בתשובה נא להזכיר:
In reply please quote:
No. 31/ב/58

Jerusalem, 23.12.1930 ירושלם,
Zichron-Moshe זכרון־משה

לכבוד
הח' מאיר שקדי
ירושלים.

ת.ב.

הננו מתכבדים בזה להודיעך שבישיבת הנשיאות נבחרת בתור אדמיניסטרטור של ירחון "המכבי".

אנו תקוה שתקבל את המנוי הזה ותגש במרץ ובאהבה לפעולה להצלחת הירחון ורעיון ה"מכבי" בכלל.

בברכת "המכבי"

חזק ואמץ!

נשיאות הסתדרות „המכבי" בא"י
הי"ר:
המזכיר:

WORLD UNION "MACCABEE" הסתדרות עולמית „מכבי"
PALESTINE BRANCH גליל ארץ־ישראל
SPORT AND ATHLETIC ORGANISATION, EXECUTIVE COMMITTEE. נשיאות ההסתדרות הארצית להתעמלות ולספורט
P. O. BOX 301. JERUSALEM ירושלים, ת. ד. 301

1.9.1931

בתשובה נא להזכיר:
№ 446 מ 31
IN REPLY PLEASE QUOTE

לכבוד
הח' מאיר שקדי
י ר ו ש ל י ם.

ח.נ.

הננו לאשר בזה את קבלת מכתבך מיום ה- 23 לחדש אוגוסט,
ומודים לך עבור התעניבותך במניפים בזמן בסיעת החפש שלך.

בברכת חברים
בשם הנשיאות
שלמה ארזי.

WORLD UNION "MACCABEE" הסתדרות עולמית „מכבי"
PALESTINE BRANCH גליל ארץ־ישראל
SPORT AND ATHLETIC ORGANISATION, EXECUTIVE COMMITTEE. נשיאות ההסתדרות הארצית להתעמלות ולספורט

P. O. BOX 301, JERUSALEM ..... ירושלים, ת. ד. 301 22 נובמבר 1931

בתשובה נא להזכיר:
№ 583/ ם / 31
IN REPLY PLEASE QUOTE

לכבוד
הח' מאיר שקדי,
ירושלים.

ח.נ.

הנשיאות בישיבתה מיום ה-12 לח.ז. דנה במכתב התפטרותך והחלטנו לצערנו לקבלה. הרינו להודות לך בזה בשם הסתדרותנו על עבודתך הפוריה ומסירותך הרבה לטובת ענינו הירחון בתקופת עבודתך, אבו מקוים שתמשיך גם להבא לעזר ולהשתתף בירחוננו.

נבקשך למסר את החמר הספרותי אשר תחת ידך לידי הח' תהומי ואת החמר האדמינסיסטרטיבי לידי הח' דבין.

בברכת חברים

בשם הנשיאות

שלמה ארזי.

2000 — 1 — 1931

WORLD UNION "MACCABEE" הסתדרות עולמית "מכבי"
PALESTINE BRANCH גליל ארץ־ישראל
SPORT AND ATHLETIC ORGANISATION, EXECUTIVE COMMITTEE. נשיאות ההסתדרות האריצית להתעמלות ולספורט

P. O. BOX 301, JERUSALEM ירושלים, ת. ד. 301

22 נובמבר 1931

בתשובה נא להזכיר:
№ 583 / מ / 31
IN REPLY PLEASE QUOTE

לכבוד
הח' מאיר שקדי,
י ר ו ש ל י ם.

ח.נ.

הנשיאות בישיבתה מיום ה-12 לח.ז. דנה במכתב התפטרותך והחליטנו לצערנו לקבלה. הרינו להודות לך בזה בשם הסתדרותנו על עבודתך הפוריה ומסירותך הרבה לטובת עצמה הירחון בתקופת עבודתך. אנו מקוים שתמשיך גם להבא לעזר ולהשתתף בירחוננו.

בבקשך למסר את החמר הספרותי אשר תחת ידך לידי הח' תהומי ואת החמר האדמיניסטרטיבי לידי הח' דבין.

בברכת חברים

בשם הנשיאות

שלמה ארזי.

2000 — 1 — 1931

תל-אביב 30 יוני 1937

לכ"
הא" אדנתנאל,
ירושלם

אדון נכבד,

הופתעתי מאד לקבל את העתק מכתבך מה-27 דנא לנשיאות המכבי בלונדון. גם עתה אחרי שכבר נתפכחתי מהפתעה זו,איני יודע על זכות מה לזקוף את קבלת ההעתקה הנ"ל, על-יסוד חברותי בקורטוריום החדש(שאתה הצעת וקבלת אם האשור עליו מלונדון בה-23 אוקטובר 1936 ושמות עליו בסוד גמור עד היום הזה!),או על-יסוד מעומדותי שהוצעה ע"י מרכז המכבי א"י להיות חבר בועד-המארגן של המכביה ?! אני תקוה,כי עד 23 אוקטובר 1937 יתברר לי הדבר.

ובאשר להערתך בשולי מכתבך מה-27 דנא אלי ע"ד השמועה שהגיעה אליך "שמתוך אי-זהירות התוכחתם בשאלת האצטדיון ובספי האחריות בנוכחות מר רוקח,בוכוח זה גרמתם ל ג ו הרבה אי-נעימויות והפסד עצום", הרי "ההתכוחחתם" וה"גרמתם" ידועים לי(והם ה"ה חת,צייזלינג,רוקח,גוידינגר ורוזנפלד),אבל לא ידוע לי מי זה ה" ל ג ו" שנגרם להם אי-נעימויות והפסד כספי עצום ע"י מנהיגי המכבי ארץ-ישראל?!

את עצתך לי בשולי המכתב הנ"ל "להשאיר את חדבר למטפלים בדבר,כי לא יתכן להתעוב בענינים אשר אינם נהירים לאלו ש א עוסקים בהם",הנני מצטער שלא אוכל לקבל הפעם, אולי אנשי "התוכחתם" ו"גרמתם" יסכימו לקבלה וגא להציעה להם.
"אצטדיון-המכביה" אדון נתנאל,אינו עסקך הפרטי,בחור אחד מחברי הועדה של האצטדיון שנבחר בקונגרס המכבי העולמי בברין,בחור חבר הקורטוריום הישן של האצטדיון וכן בקורטוריום החדש(הודעה על מנוי זה קבלתי מידידי הד"ר מיזל במכתב מס.121 מה-11 פברואר 1937 ותכנה: שהנני חבר בועד האצטדיון שתפקידו לנהל את כל הענ"מ עם עירית ת"א בכל הנוגע לאצטדיון!)ולבסוף בתור מכבי שיש לו קשרים כל שהם עם אצטדיון-המכביה,הנני מרגיש חובה להתערב בכל ענייני האצטדיון הידועים לי ובפרט באלה שמשתדלים שיהיו "לא ידועים" לאחרים ולי.

בכבוד רב

22. Mai, 1933

World Union "Maccabee",
Palestine Branch
Jerusalem
P.O.B. 301

Liebe Makkabim!

Wir empfingen Euren Bericht vom 16. 5., auf den wir noch ein einzelnen eingehen werden.

Wir unterbreiten Euch heute ein Schreiben des Tschechischen Makkabi-Kreises zur umgehenden Stellungnahme. Wir halten es für das Beste, wenn Ihr Euch direkt mit Prag in Verbindung setzt und uns eine Abschrift Eures Schreibens zukommen lässt.

Mit besten Makkabigrüssen

P. O. Box 209 / 'PHONE 150

תיבת דאר 209 / טלפון 150

התאחדות האכרים בארץ־ישראל
JEWISH FARMERS' FEDERATION OF PALESTINE

Central Office:
17 MIKVEH ISRAEL Str., TEL-AVIV

המרכז:
רחוב מקוה ישראל 17, תל-אביב

י"ח סיון תרצ"ג
12.6.36

Ref. מס. 3741

לכבוד
הסתדרות עממית "מכבי"
י ר ו ש ל י ם

א.נ.

בתשובה למכתבכם מיום 5/6 הנני להודיעכם כי הה"מ מוכן להפגש עם ב"כ בקשר עם שאלת הטפול בחבריכם העולים ארצה, ביום החמישי, 15 ליוני בשעות אלפני הצהרים, במטרד התאחדות האכרים, "הבית הלבן", רחוב החשמל 1, קומה ג'.

בכבוד רב,
ח. אריאב
מזכיר כללי

9.Juni 1933.

World Union Maccabee
Palestine Branch
J e r u s a l e m
P.O.B. 301.

Liebe Freunde !

Durch die Vorbereitungen fuer unsere Beteiligung an der anglo-palestine-Exhibition waren wir so stark in Anspruch genommen, dass wir erst heute Zeit finden, auf Euern Brief vom 16.5. zu antworten. Wir glauben, dass unsere Beteiligung auf dieser Exhibition ein Erfolg ist und werden Euch in den naechsten Tagen Bilder und bestimmtes Material uebersenden, das Ihr fuer die dortige Presse verwenden koennt. Wir danken Euch nochmals fuer Euer ausfuehrliches Schreiben und wollen heute versuchen, auf dasselbe Punkt fuer Punkt einzugehen.

1.Der uns mit besonderer Post angekuendigte detaillierte Bericht ueber die stattgefundene Weidah ist bis heute nicht in unseren Besitz gelangt. Ihr koennt versichert sein, dass wir der neugewaehlten Leitung unser ganzes Vertrauen und volles Verstaendnis in seiner schwierigen Arbeit entgegenbringen. Wir werden alles tun, was in unseren Kraeften steht, um Euch zu unterstuetzen zum Wohle der gesamten Makkabibewegung. Wir bitten jedoch, uns ganz ausfuehrlich einmal darzulegen, welche Arbeitsgebiete Ihr bearbeiten wollt, damit nicht durch das Nebeneinander verschiedener Aktionen die Arbeit gestoert wird. Wir begreifen nicht, warum Ihr uns wieder adarauf aufmerksam macht, nicht mit Privatpersonen oder Organisationen in Palaestina direkt zu verhandeln. Wir wissen nicht, worauf sich dieser Passus bezieht. Andererseits muesst Ihr verstehen, dass man den einzelnen Mitgliedern des Makkabi - Praesidiums nicht das Recht nehmen kann, mit ihren Freunde in Palaestina privat zu korrespondieren. Wir begruessen es, dass neben dem Hauptburo in Jerusalem nunmehr auch ein Zweigbuero in Tel Avi

eroeffnet ist, welches spezielle Arbeiten auszufuehren hat. So sehr wir bereit sind, zumindest eins dieser beiden Bueros zu finenzieren, so muessen wir zu unserem Bedauern erklaeren, dass wir im Augenblick dazu nicht in der Lage sind. Ihr wisst, dass in fast allen Laendern der Galuth sich Hilfskommittees fuer die deutschen Juden gebildet haben, welche im Augenblick groessere Geldaufbringungsaktionen durchfuehren. Der Makkabi kann und darf in dieser Zeit keine eigenen Geldaktionen durchfuehren, die unter Umstaenden das Ergebnis der allgemeinen Hilfsaktionen fuer die deutschen Juden gefaehrden koennten. Wir sind jedoch der Meinung, dass Palaestina heute in der Lage sein muss, erhebliche Betraege fuer die Makkabiarbeit beizusteuern. Nach allen Meldungen befindet sich das Land in wirtschaftlicher Bluete. Wir haben in den letzten Jahren grosse Makkabiveranstaltungen in Palaestina gehabt, die doch endlich den Makkabi populaer gemacht haben muessten. Wir haben ausserdem mit Dizengoff bei seiner letzten Anwesenheit in Paris vereinbart, dass aus Anlass des Jahrestages der ersten Makkabiah in ganz Palaestina mit der moralischen Unterstuetzung der Stadtverwaltung Tel Aviv eine Geldsammlung durchgefuehrt werden soll, mit dem Ziel, £ 1000.- aufzubringen. Wir empfehlen die Einsetzung eines Spezialkommissars fuer die Durchfuehrung dieser Aufgabe und sind bereit, von hier aus auf Dizengoff einzuwirken, falls er irgendwelche Schwierigkeiten machen sollte.

2.Alijah (insbesondere deutscher Makkabim). Wir haben die Richtlinien, die Ihr uns schicktet, zur Kenntnis genommen und weitergeleitet. Ihr muesst jedoch verstehen, dass bei dem augenblicklichen Zustand in Deutschland die Durchfuehrung einer geordneten Alijah kaum moeglich ist. Einem Makkabi in Deutschland, der physisch und psychisch aufs aeusserste gefaehrdet ist, kann man nicht empfehlen, vorher hebraeisch zu lernen, sondern man muss ihn auf schnellstem Wege aus Deutschland fortbringen. Man kann auch nicht in allen Faellen Euch vorher alle gewuenschten Angaben ueber ihn zuleiten. Es ist selbstverstaendlich, dass auch wir ein Interesse daran haben, dass moeglichst nur solche Makkabim ins Land kommen, die erstens eine gute Hachschahrah durchgemacht haben und zweitens genuegende hebraeische Sprachkenntnisse besitzen, aber in Zeiten der Not wird man auch beide Augen zudrueckne muessen.

3. Instruktorenkurs. Wir wuerdigen durchaus Eure diesbezueglich vorgebrachten Bedenken und werden nur in den allerdringlichsten Faellen Leute unter diesem Titel nach dort schicken. Fuer die 21 bereits im Lande befindlichen Menschen werden wir versuchen ordnungsgemaesse Zertifikate zu bekommen und bitten Euch, ebenfalls alle Kraefte anzuspannen, um uns bei der Besorgung behilflic zu sein, damit nicht spaeter einmal Unannehmlichkeiten aus dieser

Affaire entstehen. Es sind insgesamt ausser den 21 Leuten noch 5 bis 6 solcher Instruktorenkursteilnehmerbescheinigungen im Umlauf, von denen wir nicht wissen, ob sie ausgenutzt werden koennen. Weitere Bescheinigungen dieser Art werden wir nicht ausstellen. Wir wuerden Euch jedoch sehr dankbar sein, wenn Ihr uns irgend welche Vorschlaege machen koenntet, auf welch anderem Wege man Makkabim ins Land bringen kann. Wir werden taeglich bestuermt von Forderungen dieser Art und koennen nicht immer ablehnen.

4.Y.M.C.A.Sportfest. Wir gratulieren Euch zu diesem grossen Erfolg. Vielleicht ist es Euch moeglich, uns umgehend die ueber dieses Fest erschienenen Pressenachrichten einzusenden, insbesondere, was die englische Palaestina Post geschrieben hat. Ebenfalls waeren wir fuer einige gute Fotos sehr dankbar. Lady Erleigh ist inzwischen von ihrer Erholungsreise zurueckgekehrt und wird der Unterzeichnete sie in der naechsten Woche ausfuehrlich sprechen. Wir glauben aber nicht, dass diese Ruecksprache ein finanzielles Ergebnis haben wird, da auch Lady Erleigh aus den vorher aufgefuehrten Gruenden jetzt keine groessere Geldaktion wird machen wollen.

Sobald wir von Euch ein detailliertes Programm vorliegen haben, das sich nach Moeglichkeit auf die Bearbeitung des gesamten vorderen Orients erstrecken sollte, werden wir darauf eingehen und unsererseits Vorschlaege dazu machen.

Wir bitten Euch, in Zukunft oft und ausfuehrlich zu schreiben, damit wir staendig auf dem laufenden bleiben.

Mit herzlichem Makkabigruss

Per Luftpost.

מכבי עולמי - ירושלים

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ־ישראל
מרכז העבודה

Tel.: 249, 250 :טלפון – P.O.B. 303 ת. ד. :המרכז לעבודה
«OVDIM», Tel-Aviv :המרכז לטלגרמות

בחשובה נא להזכיר
מ/4

תל־אביב, יום יט' סיון, תרצ"ג
13.6.1933

להסתדרות עולמית „מכבי"

ירושלים.

ח.נ.,

קבלנו אתמול את מכתבכם מ'5/6 ש"ז.

אנו נכונים להפגש אתכם ביום ששי זה - 16/6 בשעה 10 בבוקר

במשרדנו, בבית הועד=הפועל של ההסתדרות בתל=אביב.

בב"ח

הפ/פג.

MR CASPY

COPY
WITH THE COMPLIMENTS OF
Mr P. GILDESGAME.

His Worship The Mayor,
Mr. Teddy Kollek,
Town Hall,
Jerusalem,
Israel.

6th October, 1967.

Dear Mr. Kollek,

Thank you for your letter of 1st October.

I am not due to arrive in Israel before 3rd November. Yohanan Beham already notified me, when I had lunch with him and his wife at Doris Morrison's house last Saturday, that you will not be in Israel until the end of November. Naturally, I regret it very much but, under these circumstances, I feel that very little glamour would be attached to a meeting being held at the Municipal Buildings in Jerusalem in the absence of its now so very well known Mayor, Teddy Kollek.

That my Group will wish to visit Jerusalem, both the ancient and the modern one, of this there is no doubt and if you can suggest in what way your Municipality, or your Deputy, can be of any assistance to us, I shall be glad to hear from you. I myself have returned from the United States only a bare 10 days ago and, considering that I have absented myself from England, as well as from business, for a period of 6 weeks or so, I feel I cannot advance my departure for Israel, much as I would like to do so, if only with a view to meeting with you and discussing matters of mutual interest.

You will be interested to know that a meeting of the Executive Committee of the Friends of the Art Museums of Israel is being held in my apartment in London on 15th October, when the following main topics will come up for discussion: Re-organisation of the Committee; a Membership Campaign; A major fund-raising function, in all probability with Sir Philip Hendy as Guest of Honour.

With kind regards,
Yours very sincerely,

COPY
WITH THE COMPLIMENTS OF
Mr P. GILDESGAME.

M.N.D. Tel-Aviv

His Worship The Mayor, Mr. Teddy Kollek,
Town Hall,
JERUSALEM,
Israel.

16th August, 1967.

Dear Mr. Kollek,

For a variety of reasons, enumerated in the enclosed circular letter, addressed to all members of the Executive Board of the International Maccabiah Games Committee, it has been decided to defer the meeting to next November.

I sincerely hope that you will be in Jerusalem at the time and, if so, can you, please, inform me on which date it will be convenient to receive in the Mayor's Parlour all delegates attending the meeting. It does not necessarily have to be the Inaugural Meeting. It can take place any evening which will be probably preceded by an organised tour of Jerusalem by all those who have not had the privilege of visiting Old Jerusalem since it has been incorporated in your Municipality.

I await your news and with kind regards,

I am,

Yours very sincerely,

COPY
WITH THE COMPLIMENTS OF
Mr P. GILDESGAME.

His Worship The Mayor,
Mr. Th. Kollek,
Town Hall,
Jerusalem.

25th September, 1967.

Dear Mr. Kollek,

I refer to your letter of 22nd August, on the subject of the meetings of the International Maccabiah Games Committee, as well as of the Maccabi World Union Executive.

May I ask you to be good enough to notify my Executive colleague, Mr. Shimon Caspy, c/o. Maccabi World Union, P.O.B. 76, Tel-Aviv, as to whether you will be in Jerusalem early in November and, if so, on which day will it be most convenient for my friends to hold a meeting at your Municipal Chambers or at your Town Hall.

It is my intention to arrive in Israel on 3rd November for a stay or 2 to 3 weeks. During that period, I shall visit Jerusalem on several occasions and I shall wish to take advantage of the opportunity to discuss with you also the Museum activities.

With kind regards,
Yours sincerely,

P. GILDESGAME.

18.8.1963

לכבוד
מר ישראל גוט,
קולנוע "ציון",
ירושלים

מר גוט היקר,

בצער רב קבלתי את מכתבך מיום 23.7.63 ולדאבוני,
עקב העדרי מהעיר לא היה באפשרותי להשיב על מכתבך עד עתה.

הבקר שוחחתי עם מר י. ארגוב והוא הסביר לי כי בגלל עומס עבודה ולחץ הזמן לא יכלו חברי ההנהלה של בית "מכבי" ירושלים להתפנות לישיבה כפי שבקשת לעשות זאת. עתה, עם פגרת הכנסת ודאי אפשר יהיה בימים הקרובים לזמן ישיבה של ההנהלה על מנת לקדם במהירות האפשרית הבצוע.

אני מבין כי בינתיים נתקבל אשור ממר כהן בארה"ב על ההקצבה בסך $50,000 למטרת הקמת הבנין בירושלים. כך, ידידי היקר ומורי רבי ישראל בעבודתך הצבתית הענפה אשר מאחוריך, תסכים בודאי אתי כי יש זמנים שצריך להיות סובלני וסלחני ולכן גם בקשתי אליך כי תחזור בך מהתפטרותם ותמשיך עוד הרבה שנים ותזכה לראות בית מכבי ירושלים עומד על תילו.

שלך בברכה,

העתקים אל:

1. מר ב. גילדסגיים
2. י. ארגוב. רח' בן-לברט 6, ירושלים

ש. כספי

ת"ק בית מכבי ירושלים

ZION HALL
I. GUTH & I. PEREZ
صيون

אולם ציון
י. גוט את י. פרץ
سينما

Jerusalem, 26 ביוני 1963 ירושלים
P. O. B. 244 ת. ד. 244
PHONE 3286 טלפון 3286

נתקבל 28.6.63
נענה 18.8.63

לכבוד,
מר ש. כספי,
המרכז העולמי,
הסתדרות עולמית מכבי,
ת.ד. 76,
ת ל - א ב י ב.

שמעון יקר,

אני מאשר את קבלת מכתבך מיום 16.6.63 ואשתדל לענות בקצרה על שאלתך.
ראשית מודה אני לך שדחפת אותי לכסא שממנו השתחררתי בקושי לפני זמן רב, אם כי רצוי היה לו היית מוצא לתפקיד זה אדם יותר צעיר ויותר מוכשר.

את הכספים שהיו בזמנו בידי ליפקין המגוח, הצליחו ארגוב ואלכס להוציא מידי עוזיאל ולהעביר לבנק אינוד על שם ארגוב ועל שמי.

אשר לענין בית המכבי, כאן ודאי ידוע לך שהודות למאמצים של אליעזר ויחיאל ארגוב, הבטיח מר פרד כאהן מלוס-אנג'לס במסיבה בביתי, לתרום 50 אלף דולר למטרה זו. בענין המגרש נתקלו כאן בקשיים שיחיאל משתדל לסדר אותם.

לצערי הרב, אך לא באשמתי, לא התאספו עד היום חברי ועד בית המכבי שנתמנו לפי המלצתך בזמנו בבית ארגוב ומסיבה זו לא התקדמנו הרבה בענין הנ"ל, ואם תוך 10 - 8 הימים הבאים לא תתקיים ישיבת הועד, אפנה את הכסא שעליו הושבת אותי. באם בכל זאת ישיבה כזו תתקיים רצוי היה שתופיע בה יחד עם ש. זוסמן. על התאריך והמקום תקבל הודעה מאת יחיאל ארגוב.

בברכה

העתק: יחיאל ארגוב
אצל מכבי ירושלים.

ZION HALL
I. GUTH & I. PEREZ
صيون

אולם ציון
י. גוט את י. פרץ
סינמא

Jerusalem, 19 באוגוסט 1963
P. O. B. 244
PHONE 3286

ירושלים,
ת. ד. 244
מלפון 3286

21.8.63
22.8.

נתקבל
נענה

לכבוד,
מר ש. בספי, שלום רבן

ידידי הטוב,

אני מצרף למכתבי זה העתק ששלח לי אליעזר ארגוב אחיו של יחיאל לפני מספר ימים.

אם כי לא אשתתף יותר בשום ועדה שהיא למען בית מכבי (בשתי ועדות באלה נכשלתי) לא הייתי רוצה שמכבי ירושלים תאבד הזדמנות יוצאת מהכלל כזו, לבנות את ביתה.

מסיבה זו כותב אני לך כאל אדם המעונין יותר מכל איש אחר בבנין בית מכבי ירושלים שתעשה מאמץ על-מנת להוציא את הרעיון הנ"ל לפועל, וברכת ירושלים תלוה אותך בכל ימי חייך.

בהזדמנות זו הריני מודיע לך כי לאחר שהתפטרתי אין באפשרותי יותר להיות שותף לחתימת שיקים מכספ של בית מכבי ירושלים. בקשר לזה, אבקשך לסור לירושלים בכדי להסדיר את העברת חתימתי למישהו אחר.

בברכה

י. גוט

Extract from cable received from Mr. Fred Kahan, Los Angeles to Mr. Eliezer Argov of August 8, 1963

..... FUNDS FRED KAHAN YOUTH CENTER BEING RECEIVED REGULARLY

HOPEFUL FIFTY THOUSAND WITHIN 12 TO 15 MONTHS

KAHAN

MACCABI SPORTS
ORGANIZATION

3, Salmon St.
JERUSALEM

אגודת מכבי ירושלים
רח' י. מ. שלמון 3

ירושלים

Jerusalem 23.4.64, ירושלים

לכבוד
ראש העיר
מר איש שלום,
ירושלים

כבוד ראש העיר,

הנדון: הקצבת מגרש לבית-מכבי בירושלים

לאחר שנים של מסא ומתן והתכתבויות לאין-סוף, החליט ועד אגודת מכבי ירושלים בישיבתו מיום 6.4.64, לפנות אליך פעם נוספת ולבקש ממך הסבר בכתב למה ענין מסירת המגרש בעמק המצלבה להקמת בית-מכבי בירושלים לא יצא לפועל עד היום הזה.

כפי שידוע לך כבוד ראש העיר הוקם בית-העם החדש על קרקע ששייכת למכבי ירושלים, מגרש הכדור רגל של האגודה נמצא בשטח ההפקר במנחדריה. נהגנו עד עתה בסובלנות והיינו בטוחים שעירית ירושלים תדע לפצות את האגודה בהקציבה לה מקום בו נוכל להקים בית-מכבי המתאים לאחת האגודות לפסורט ולחנוך גופני ממספוארות והותיקות בארץ.

יושב ראש הנכבד שלנו מר ארגוב יחיאל (מרגובסקי), מספל בשמנו בענין זה כבר שנתיים ולפני כמה חדשים היינו בטוחים שהענין עומד להסתיים לצד הטוב, והיה מדובר שבעוד ימים ספורים נצא למקום לשם איתור המגרש, החכוננו כבר לחגיגת הנחת אבן הפינה לבית-מכבי בהשתתפות אנשים דגולים בראשם אתה כבוד ראש העיר בחסותך ונוכחותך האדיבה.

אנו תקוה שכב' ראש העיר ימנע מאתנו המשך התרוצצויות ויטפל בענין באופן אישי, ויענה לנו בהקדם האפשרי מה מצב הענינים.

בכבוד רב,

יחיאל ארגוב, שמעון טוכמן, דוד לרר,
ועד אגודת מכבי, בירושלים.

העתקים: מרפ. גילדסגים יו"ר מכבי עולמי, לונדון.
מר ז.זיסמן יו"ר מרכז מכבי ישראל.
ד"ר הרים לוין יו"ר בני ציון ניו-יורק.

3 לאפריל 1959

1135

לכבוד
ד"ר א. שלים
יו"ר אגודת מכבי ירושלים
רח' סלמון כהר קולנע ציון
י ר ו ש ל י ם

א.נ.

בתשובה למכתבך מיום 18.3.59 בקשר לנסיעת קבוצת חכדור סל של מכבי ירושלים לצרפת אבקש לחתקשר אחי ישירות בחקדם האפשרי כדי לברר את פרטי הנסיעה, (טלפון 24311).

אין באפשרותי להודיע למכבי צרפת על בוא קבוצתכם בל עוד איננו יודע את תאריכי המשחקים של קבוצתכם ומקומותיהם, אבקש גם לחודיענו בהזדמנות זו מי מנהל המשלחת שיוצאת לצרפת.

בברכת המכבי

ד"ר ר. אשלם
מנהל חטפורט

העתק: מכבי ישראל
למכתבם מס. 2207/59 מ- 1.4.59

א. א. אפשטין
אדריכל ח.א.א.י.
שמאי מוסמך לקרקעות
A. E. EPSTEIN
ARCHITECT M.A.E.A.I.
LIC. LAND VALUER

JERUSALEM, 37, ALFASI STREET · TEL. 31771 ,טל · ירושלים, רחוב אלפסי 37

28/5/64

10/6 64

T36

לכבוד:
מהנדס העיר.
הנדון: בית"הסכנה" ירושלים.
תיק מס. בנ/240/62.

א.נ.

בתשובה למכתבך מיום 28/4/64, שקבלתי ביום 27/5/64, הנני להודיעך כי אני סוכן לסטן ולחכנן את השטח בהתאם להחלטות, באם תנתן לי הכנית בנין ערים ובה מסומן באופן ברור המקום המיועד לבנין.

זה כשנתיים ימים שטרחתי ואניחד עם עוד אנשים מסוכנים לעזור, טורחים בנסיון להשפיע על הבנין הנ"ל, למורה העיר ובמיוחד למועצת הנוער. אולם עד היום אי אפשר היה לקבל ממשרדכם הכנית מופיה שאפשר היה להתחיל בעבודת החכנון. או שלא היתה הכנית בנין ערים, או שלא היו החלטות, או שלא היה אשור להת לנו הכנית. ולבסוף כשכבר היה הכל, שלחתם את החכניות בחזרה לסקור, מאחר והן לא הונשו לדעתכם בצורה נאותה. בין פעולה אחה לשניהעברו בין חדש לחצי שנה לולא היה לי רצון טוב, ולולא היתי פעם נשיא כבוד של ענף ספורט מסוים, וגם כיום ספורטאי, ודאי יכולתי לעמוד מן הצדולא להשקיע כל כך הרבה רצון וכסף בענין שהיה ברור מהתחלה שלסכני מניע מה שמניע.

אני כותב לך את המכתב ברוח זן, מאחר והמאמץ שאנו עשינו לפי שעה לא נשא פרי ואני תקוה כי עתה יסודר, ויהא להועלת ולברכה לכל המעוניינים בו.

בכבוד רב:
א.א.אפשטין.

העתק:
ראש העיר ירושלים.
אגודת הסכני העולמית-ירושלים.
סר ג.יעקובי.

תל – אביב , 25.6.1964

לכבוד
מר מ. איש שלום,
ראש העיר,
י ר ו ש ל י ם.

כבוד ראש העיר,

הנדון : בית מכבי בירושלים.
תיק מספר ~ בנ 62|340.

אנו מתיחסים לפגישת המרובות וההכטחות שניתנו בעבר בקשר להקמת "בית מכבי" בבירת ישראל הנירצחית , ירושלים.

קבלנו העתק ממכתב שנשלח לכם על ידי אדריכל מר א.א. אפשטיין בנדון.

נראה לנו כי למיותר להסביר לכב' הערך הרב של הקמת הבית הנ"ל , ללא כל דיחוי נוסף.

לצערינו מסיבות בלתי תלויות בנו , נשללה מאתנו האפשרות להקים את בתינו בבניין "בית העם" בירושלים , כפי שהיה הדבר מתוכנן ומוסכם.

תנועת המכבי בעולם , אינה יכולה ולא תסכים , כי חשלל ממנה הזכות להקים את בית המכבי בבירת ישראל.

ידוע לנו כי לאגודות מקומיות אחרות , נתנה , ונתנת האפשרות להקים בתים ואנו מתיחסים לכך בחיוב רב , כי חינוך הנוער לאזרחות טובה , וחיי חברה ותרבות הגוף , מהווה יסוד איתן ובריא לעתיד המדינה וביצורה.

תנועת המכבי אינה גוף פוליטי , וכל עבודתה נעשית רובה ככולה על ידי מתנדבים אשר אינם מונעים מעצמם כל טורח ועמל , למען הנוער היהודי בארץ ובגולה.

2/...

הננו פונים איפוא לכבודו בבקשה כי יראה את ענין הקמת בית המכבי בירושלים כדבר חיוני ביותר , ויואיל נא להושים את כל עזרתו היעילה שסוף סוף לאחר דחיות כה ממושכות יוקם הבנין בירושלים בהקדם . מובן מאליו כי אנו מוכנים לעשות הכל , ובכל עת , על מנת להביא פרשה עבומה זו לידי סיום חיובי בהקדם .

נשמח מאד אם כבודו יואיל לכבדנו בתשובתו החיובית.

בכבוד רב ,

ד"ר ר. אטלס, שמעון כספי,

העתקים : 1. מהנדס העיר ירושלים.
2. יחיאל ארגוב , יו"ר אגודת מכבי ירושלים.
3. י. יעקוב', חבר מועצת עירית ירושלים.
4. א. אפשטיין , אדריכל.

9/8.64

מברקים ליישובים שאין בהם בית דואר עלולים להתעכב

מברק בפנים הארץ

מספר המלים החייבות בתשלום						מספר סידורי	
המחיר						נוקב בשעה	ע"י
אג'	ל"י	הוראות משרויות	שעה	תאריך	מספר המלים	שודר בשעה	ע"י
						מספר מקודי	אל

חותמת בית הדואר

המען

1) שם הנמען ..... מר מ. איש שלום .....

2) הרחוב ומס' הבית ..... ראש העיר .....

3) מקום היעוד ..... ירושלים .....

כבוד ראש העיר אנו מתפלאים מאד שלא קבלנו תשובה למכתבנו מיום 25.6.64 בעניין

"בית מכבי " ירושלים , נא תשובתך בהקדם המתדרות עולמית "מכבי"

נא להפוך

ד.ס. 4

נא לשלוח מברק זה בהתאם לתקנות הטלגרף *) (מברקים בפנים הארץ). התנאים של התקנות הללו ייחשבו כמחייבים.

לא יועבר ע"י הטלגרף
- חתימת השולח.....
- שם השולח ומענו המלא.....

המחדרות עולמיה "סכב"
ת. ד. 76 טלפון: 1361
מברקים: "חזק תלאביב"
תל־אביב

*) תוכן התקנות אפשר למצוא במדריך הדואר.

COPY
WITH THE COMPLIMENTS OF
Mr P. GILDESGAME.

PRIVATE & CONFIDENTIAL.

Major Argov,
Argovtours Agency,
3, Ben-Yehuda St.,
Jerusalem,
Israel.

24th November, 1965.

Dear Major Argov,

I am in receipt of your letter, dated 16th November.

As I rightly assumed, you have left London for Israel without notifying me to this effect. I am surprised that you have not written to me earlier, considering that you have now been back in Jerusalem for over 2 months. Considering the personal interest I have taken in you during the trying time you have endured in London, I would have thought that you would turn to me as a friend, letting me know how you are getting on and what your movements were going to be. When I last saw you in London, you assured me that your claim to the War Office for a substantial amount of money was about to be satisfied and that you would repay the debt of £100 out of proceeds, or else by transfer from Israel. This too you have failed to do and I somehow cannot associate such lack of courtesy with Major Argov - the gentleman I know you to be.

I feel it my duty to give free expression to my disappointment and I trust that it will not be long before I hear from you again, and that you will spare no efforts with a view to me eting your obligations honourably.

With kind regards to Mrs. Argov and yourself,

I am,

Yours sincerely,

א. א. אפשטין
אדריכל ח.א.א.א.י.
שמאי מוסמך לקרקעות
A. E. EPSTEIN
ARCHITECT M.A.E.A.I.
LIC. LAND VALUER

JERUSALEM, 37, ALFASI STREET · TEL. 31771 ירושלים, רחוב אלפסי 37 · טל.

ירושלים 6/3/66

לכ'
מהנדס העיר
ומשרד
א.נ.

הנדון: בית המכבי עמק המצלבה.

לאחר מו"מ עם ראש העיר מר שדי קולק בנוכחות יושב ראש אגודת המכבי בירושלים מר ארנובומר אבי רז הגני שולח לך את תכניות בית מכבי לאישור עקרוני.
הבנין יעמוד על החלקה שסומנה בתכנית בנין ערים מס' 889 תיקון מס' 3 שמיתה בישיבתה של הועדה המחוזית לאחר אישור על ידי ועדה מקומית.
בישיבתה של הועדה המחוזית/להגרשים מס' 1 ו3 ולא למס' 4 שהיה מיועד לבנין מכבי.
הגני מבקש בשם אגודת מכבי לאשר את התכניות ולהביא אותן לאישורה של הועדה המחוזית בהקדם האפשרי.

בתודה מראש ובכל הכבוד
א.א.אפשטין

העתקים: 1. אגודת המכבי ירושלים מר ארגוב
2. ראש העיר מר שדי קולק
3. אגודת המכבי העולמית

מברקים לישובים שאין בהם בתי דואר עלולים להתעכב

מברק בפנים הארץ

מספר המלים התייקרות בתשלום		הוראות משרדיות	שעה	תאריך	מספר המלים	נשבר סידורי	
המחיר						נוקב בשעת	ע"י
אגי	ל"י					שודר בשעה	ע"י
						מספר מקורי	אל

הותמת בית הדואר

1) שם הנמען .....

2) הרחוב ומס' הבית ..... טדי קולק ראש עיריית ירושלים

3) מקום היעוד ..... העיריה
ירושלים

נשיאות עולמית "מכבי" מברכת על הנחת אבן הפינה לבית המכבי בירושלים המהווה קיום
התחייבות ראש עיריית ירושלים אברון ז"ל כלפי מכבי עולמי.
יפתח פרק חדש ביום זה לפיתוח מפעלי המכבי בבירה לטובת חברי ואוהדי המכבי ושיגשוגה
של הבירה. ד"ר רוברט אטלס שמעון כספי אברהם תודי.

נא להמשך

ד.ט. 4

מברקים ליישובים שאין בהם בית דואר עלולים להתעכב

מברק בפנים הארץ

	מספר המלים החייבות בתשלום		הוראות משרדיות	שעה	תאריך	מספר המלים	נוקב בשעה	ע"י	ר' סידורי
חותמת בית הדואר	המחיר: אגי	לי"י					שודר בשעה	ע"י	
							מספר מקורי	אל	

1) שם הנמען ..... אבירז - בית מרקחת אלבא .....

2) הרחוב ומס' הבית ..... כפר ציון .....

3) מקום היעוד ..... ירושלים .....

מצטערים בגלל קצר הזמן לא יכולנו להשתתף בטקס הנחת אבן הפינה לבנין בית המכבי בירושלים.

ברכת נשיאות מכבי עולמי שלוחה למכבי ישראל ולמכבי ירושלים ביום הנחת אבן הפינה לבית המכבי בעיר בירתנו.

נא להכות

ד. ס. 4

א. א. אפשטין
אדריכל ח.א.א.א.י.
שמאי מוסמך לקרקעות
A. E. EPSTEIN
ARCHITECT M.A.E.A.I.
LIC. LAND VALUER

JERUSALEM, 37, ALFASI STREET · TEL. 31771 .טל · 37 ירושלים, רחוב אלפסי

ירושלים 3.11.66

לכ'
ועד בית מכבי בע"מ
ירושלים

א.נ.

הנני מודה בזה על המינוי הרשמי שלי לאדריכל בית המכבי בירושלים מטעם ועד בית מכבי בישיבתה ביום 1.11.66 בביתו של יושב ראש אגודת מכבי מר ארגוב. בין יתר ההחלטות שנתקבלו הוחלט להשאיר את בחירת מהנדס הבנין לפי רצ.ני החופשי. (המהנדס היועץ כבר זמן רב בעבודה זו שאני מבצע הוא מר כהנא רח' בן יהודה מס' 3).
כן גם אבקש לזרז את מידור החוזה מצריך להיקבע לפי תעריף אגודת האדריכלים והמהנדסים בישראל. בינתים גמר המהנדס מרקסון את מדידת השטח ומנהל מקרקעי ישראל יכול על מסך מידות אלו להעביר את השטח באופן רשמי על שם ועד בית מכבי.
היות ולרשותנו יעמוד הסכום של 225.000 ל"י הנני מפרש את הפשרויות בסכום הנ"ל שהוא כמובן לא סופי היות ולעבודה זו יוצא מכרז 3-5 קבלנים לפי החלטת הישיבה הנ"ל ולפי המקובל.

אומדן:

גדר מבלוקים אבן מלכותית מבחוץ לכל הצדדים פרט לצד המלעים בערך 250 מ'	25000.-
ישור השטח	20000.-
סידור מגרש כדור טל (כדור יד)	30000.-
סידור תאורה למגרש הנ"ל	12000.-
סידור ניוב	8000.-
אדריכל ומהנדס בערך	15000.-
נשאר להתחלת הבנין ז.א. 300 מ² בניה שישמשו כחדרי הלבשה מהסנים חדר שופט אולם התעמלות וכולל יסודות במקום זה להמשך הבניה בהתאם לתכנית אב.	115000.-
ס"ה	225000.- ל"י

אקוה שבזמן התחלת העבודה יוכלו להמשיך בעבודה לפי התכנית שנקבעה מראש ומכילה מגרש מכוסה בגגון לכדור טל וכדור יד (קטן), קפטריה, או למות למשרדים, מועדון למכבי הצעיר, שירותים וכו'. הוצאות ביצוע כל התכנית יעלה בערך 1 000 000.- ל"י (נכלל בזה כבר הסכום של 225000.- ל"י)

בברכת הברים
א.א.אפשטין

העתק למכבי ירושלים
להסתדרות המכבי העולמי תל אביב
למרכז המכבי תל אביב
לי"ור המכבי בירושלים.

מברקים ליישובים שאין בהם בית דואר עלולים להתעכב

מברק בפנים הארץ

חותמת בית הדואר	מספר המלים החייבות בתשלום		הוראות־שירות	שעה	תאריך	מספר המלים	מספר מיזורי	
	המחיר						נוקב בשעה	ע"י
	אג'	ל"י					שודר בשעה	ע"י
							מספר מקורי	אל

המען

1) שם הנמען מר מדי קולק ~ ראש עירית ירושלים

2) הרחוב ומס' הבית ה ע י ר י ה

3) מקום היעוד י ר ו ש ל י ם

הסתדרות עולמית "מכבי" מקבלת בברכה הצעתך להעביר את הועד הפועל שלה לירושלים

מזמינים את כב' לישיבה הראשונה שלנו בבירת ישראל ב~ 20.6.67 (יב' סיון תשכ"ז) בשעה

16.00 נתקשר עוד טלפונית כדי לקבוע פרטים . מכבי עולמי

נא להמתין

4.5.7

נא לשלוח מברק זה בהתאם לתקנות הטלגרף *) (מברקים בפנים הארץ). התנאים של התקנות הללו ייחשבו כמחייבים.

לא יועבר ע"י הטלגרף

חתימת השולח.....**הסתדרות עולמית "מכבי"**.....

שם השולח ומענו המלא.....**רח' המאספים 11 ת"א**.....

*) תוכן התקנות אפשר למצוא במדריך הדואר.

2166/5212(4.66)8000×200 ד.מ.י"ט 1379/ה

9/VI 67
11/VI 67

1592

יד יד 1327 608
ירושלים 35 8 1850

הסתדרות העולמית מכבי המאספים 11 תל אביב

לכו ונבנה את חומת ירושלים קבלו נא החלטה על העברת הועד הפועל
של הסתדרותכם לירושלים היום ולא מחר בידינו לבצר
את ירושלים כבירת עולמים העיריה תעמוד לימינכם בפחדון בעיות

טדי קולק

חזרה 11

M.N.U Tel-Aviv

COPY
WITH THE COMPLIMENTS OF
Mr P. GILDESGAME.

His Worship The Mayor of Jerusalem,
M[illegible]. Teddy Kollek,
Municipal Building,
JERUSALEM,
Israel.

19th August, 1968.

Dear Mr. Kollek,

I am much obliged for your letter of 26th July, which was mailed to me from Tel-Aviv, and received only a few days ago.

I am glad that you appreciate our inability to hold the Maccabiah Games in Jerusalem next year. I trust, however, that we will be allowed and assisted by yourself, to stage a one day event in Jerusalem, being part of the 8th Maccabiah programme, upon which the Executive Board of the International Maccabiah Games Committee have decided last November. What form the one day Maccabiah celebration will assume is a matter which was left to the care of the Organising Committee set up in Tel-Aviv a few months ago. One of its members, M[illegible]. It hak Caspi, who happens to be also the Sports Director of Maccabi-Israel, has assumed full responsibility for the organisation of the "Jerusalem Day". He will, no doubt, contact you, or a person appointed by you, to discuss fuller details.

As regards the 9th Maccabiah Games, to be held in 1973, I need hardly assure you that your suggestion will be welcomed by all concerned. You will agree, I am confident, that it is far too early to discuss any concrete proposals. We will take the earliest possible opportunity to arrange a meeting with yourself soon after the 8th Maccabiah has been wound up successfully. I repeat that your offer to stage the 9th Maccabiah Games in Jerusalem appeals to everyone who cherishes the idea and who, like yourself, would like to see Jerusalem remain not only the capital city of Israel, but also the spiritual centre of world Jewry.

Yours very sincerely,

P. GILDESGAME.
Chairman.

ראש העיר
رئيس البلدية
MAYOR OF JERUSALEM

ירושלים, א' אב תשכ"ח
26 ביולי 1968

לכבוד
מר פ. גילדימגיים
יו"ר מכבי העולמי
רחוב המאספים 11
תל – אביב

מר גילדימגיים הנכבד,

ברצוני להעלות על הכתב את פרטי השיחה שהתקיימה ביננו.

שנינו הסכמנו כי היה רצוי שמשחקי המכביה יתקיימו בגירה. אתה כתנאי לכך אמרת שצריך להסדיר מקום מגורים מתאים למאות ספורטאים צעירים, צריך לדאוג לאיצטדיון מתאים ע"י שיפוץ הקיים או הקמת חדש, כן יתכן כי קיימות דרישות נוספות.

ברור כי כל ההכנות הללו לא יהיו מושלמות למכביה הקרובה (השמינית) אבל אפשר יהיה להשלימן למכביה התשיעית לוא היו מתחילים לעבוד על כך כבר עכשיו.

הייתי רוצה להגיע לכך שתובל להכריז במכביה השמינית כי המכביה שלאחריה תתקיים במלואה בירושלים, אני שמח כי בענין זה אנו תמימי דעים.

הבטחת כי תודיע לי מי מטעם המכבי יכנס אתנו לבירורים בנושא; את עיריית ירושלים ייצג בנושא זה מר עוזי ילון, מנהל האגף לפיתוח התיירות והכלכלה, אשר יתקשר אתך בעוד ימים מספר בדי לתאם את הקשר הראשוני.

אני מקוה שהבנתי את כוונותיך לאשורן, ואודה לך אם תאשר לי זאת.

ב ב ר כ ה,

טדי קולק

העתק: מר עוזי ילון, כאן

תל-אביב, 29.10.1967

מס' 795/67

לכבוד
ס/ראש עיריית ירושלים
פרופ' אנדריי שוראקי
ה ע י ר י ה
י ר ו ש ל י ם

כב' פרופ' שוראקי

בטיפוק רב קבלנו את ההודעה שכב' ייצג את עיריית ירושלים בישיבה המגיבית של מליאת הנהלת הסתדרות עולמית מכבי והועדה הבינלאומית למען המכביה השמינית, אשר תתקיים ביום ~~ה~~' , ה חשון תשכ"ח 8.11.67 בשעה 16.00 באולם הישיבות של עיריית ירושלים.

המנהל הכללי של הסתדרות עולמית מכבי מר א. הנק , יעמוד בקשר עם משרד כב' לשם מסירת כל הפרטים הנוגעים לישיבה.

בכבוד רב,
ובברכה,

ד"ר ר. אטלס
מ"מ יו"ר ההנהלה

א. הנק
מנהל כללי

אה/מכ

עירה
ירושלים

תל-אביב, 29.10.1967

מס' 794/67

לכבוד
מ/ראש עיריית ירושלים
הרב שאר-ישוב כהן
ה ע י ר י ה
י ר ו ש ל י ם

כב' הרב שאר-ישוב כהן,

בטיפוק רב קבלנו את ההודעה מכב' ייצב את עיריית ירושלים בישיבה החגיגית של מליאת הנהלת הסתדרות עולמית מכבי והועדה הבינלאומית למען המכביה השמינית, אשר תתקיים ביום ה' , ה חשון תשכ"ח 8.11.67 בשעה 16.00 באולם הישיבות של עיריית ירושלים.

המנהל הכללי של הסתדרות עולמית מכבי מר א. הנק , יעמוד בקשר עם משרד כב' לשם מסירת כל הפרטים הנוגעים לישיבה .

בכבוד רב,
ובברכה,

ד"ר ר. אשלם
מ"מ יו"ר ההנהלה

א. הנק
מנהל כללי

אה/מב

ראש העיר
MAYOR OF JERUSALEM

October 1, 1967

Mr. Pierre Gildesgame
Highfield Mills
Earl Shilton
Leicestershire, England

Dear Mr. Gildesgame:

Thank you very much for your letter of September 25th which arrived as I was about to write you.

When I wrote you on August 22nd that I might not be in the country in November, my plans for a trip abroad were still very tentative. Now it seems that barring any unforeseen crises, I will be in the States during the first three weeks of November. I will be leaving around the 1st of the month, and returning about the 24th.

Knowing to how much trouble you have gone to set up this meeting, I sincerely regret my not being able to attend. But let me put at your disposal and help I can give, and any help the Municipality can offer.

Should you be arriving before November 1st, please do let me know so that I can at least have the opportunity of meeting with you since I will not be able to meet with your whole group.

Let us keep in touch.

With warmest personal regards and best wishes for a Happy and Healthy New Year.

Yours sincerely,

Teddy Kollek

CC: Mr. Shimon Caspy
c/o Maccabi World Union
P.O.B. 76
Tel Aviv

עיריית ירושלים

תל-אביב, 15.6.67

לכבוד
מר טדי קולק
ראש עיריית ירושלים
י ר ו ש ל י ם

בבוד ראש העיר,

הנני לאשר בזה כי ישיבת הנהלת "מכבי" עולמי תתקיים ביום שלישי 20.6.67 בשעה 4.00 אחה"צ במשרדי העיריה , כפי שסוכם עם מזכיר העיר.

נוכחות כב' בישיבה זו תשמש לנו עידוד ועידוד לפעולותינו המסועפות ובודאי נעשה כל מה שבידנו בכדי לעזור לכב' במשימה הקשה המוטלת עליו בבירת ישראל הנצחית , - ירושלים .

על ישיבה היסטורית זו נפרסם ונודיע ב- 35 גלילי המכבי ברחבי העולם ואין כל ספק שההד התיעודי יהיה רב ובדול.

אנו מבקשים מכב' לאפשר לנו בהזדמנות חגיגית זו, ביקור של חברי ההנהלה במרוכז בהר הצופים ובקבר רחל , - כמובן שגם נבקר ליד הכותל המערבי.

בכבוד רב,
וברכה,

ד"ר ד. אמלט
ס/יו"ר ההנהלה העולמית.

שכ/מב

M.N.U. TEL-AVIV

COPY
WITH THE COMPLIMENTS OF
Mr P. GILDESGAME.

His Worship The Mayor,
Mr. Th. Kollek,
Town Hall,
JERUSALEM.

22nd June, 1967.

Dear Teddy,

I acknowledge with thanks receipt of your cable reading: "MAY I RESPECTFULLY SUGGEST THAT MEETING MACCABIAH COMMITTEE SHOULD BE MOR APPROPRIATELY HELD IN JERUSALEM SINCERELY TEDDY KOLLEK".

In deference to your request, and to representations made by others, and following upon a phone conversation I had with Dr. Atlasz, Deputy Chairman of the Maccabi World Union Executive in Tel-Aviv, we have decided to cancel the meeting which was to be held in London on 10th July and to defer it until next September - to be held in Israel, either in Tel-Aviv or Jerusalem.

With kind regards,

Yours very sincerely,

P. GILDESGAME,
Chairman.

M.N.U
TEL-AVIV

COPY
WITH THE COMPLIMENTS OF
Mr P. GILDESGAME.

His Worship The Mayor,
Mr. Th. Kollek,
Town Hall,
Jerusalem.

7th July, 1967.

Dear Mr. Kollek,

I thank you for your last letter of 29th June, in reply to mine in which I have informed you of our decision to adjourn the meeting of the Executive Board of the IMGC until September, and to hold it in Israel.

I am most grateful to you for suggesting that the meeting takes place in the City of Jerusalem. I shall support this suggestion when discussing it with my Executive colleagues, in the hope that at least the Inaugural meeting be held in your City with yourself present at the Opening Ceremony. I think I ought to add that the Executive Board consists of 18 members only, residing in the Argentine, Brazil, Mexico, New York, Montreal, Johannesburg, London, Milan and Amsterdam. Five members of the Board are residents of Israel. Already I am experiencing some difficulty in fixing a date for the meeting to suit the convenience of all, or at least of the majority. Nevertheless, rest assured that even if the number of those attending be slightly reduced, the meeting shall be held in Israel some time in September.

Thanking you for your kindness and with warmest personal regards, I am,

Yours very sincerely,

P. Gildesgame,
Chairman.

P.S. As a matter of interest I enclose copy of a letter received from Mr. Aharon Remez, to whose attention I have drawn the excellent opportunities now existing to intensify Aliyah by young people living in the Western world and particularly so in Europe. I have addressed a similar letter to the Jewish Agency.

M.N.U Tel-Aviv

COPY
WITH THE COMPLIMENTS OF
Mr. P. GILDESGAME

His Worship, The Mayor, Mr. Teddy Kollek,
Town Hall,
JERUSALEM,
ISRAEL.

27th July, 1967.

Dear Mr. Kollek,

I am obliged to you for your letter of 19th July.

Since I have extended invitations to members of the Executive Board of the International Maccabiah Games Committee, I have received a number of replies indicating that the date which I have fixed, following upon consultation with my friends in Tel-Aviv, does not appear to suit everybody's convenience. I hope it will not be necessary to postpone the meeting again until after the High Festivals. I am almost inclined to do so because you inform me that you may be out of the country on September 24th and, in your absence, the Inaugural Session to which I refer in my letter to you, dated 7th July would lack solemnity and significance which we attach to it. Can you, please, let me know soonest whether you will be in Jerusalem on 24th September or whether you will have to be away? This may have a certain bearing upon our final decision, should we be compelled to postpone the meeting at the request of the majority of members of my Executive Board.

I maintain regular contact with the Israel Embassy in London, as well as with the London Jewish Agency office on the subject of volunteers, many of whom, already in Israel, feel rather frustrated and are on their way home. Thousands, whose services have not been accepted, residing in Europe and elsewhere, complain at the apparent lack of organisation to take advantage of their services and to absorb them at this time.

Mr. Remez assures me that the Government is aware of what is involved and that some projects are now being worked out to meet this situation.

With best personal regards,

Yours very sincerely,

P.GILDESGAME.

תל-אביב, 8.7.1967

מס' 67/692

לכבוד
עיריית ירושלים
מחלקת ההסברה
ה ע י ר י ה
י ר ו ש ל י ם

א.נ.,

הננו פונים אליכם בבקשה נאמנה להעביר אלינו סמל,דגל או חומר הסברתי כל שהוא על עיריית ירושלים.

דברים אלה נהוצים לנו מאחר ושליחנו החב' ישראל אריאב יוצא בעוד מספר שבועות כשליח התנועה לפרו , ובדעתנו לספק לגליל פרו חומר הסברתי על ישראל ועל עיריית ירושלים .

נודה לכם אישרו , באם תשלחו לנו את החומר הנ"ל לפי כתובתנו המאוחדים 11 תל-אביב.

בתודה מראש עבור הענותכם לבקשתנו

בכבוד רב,

א. הנק
מנהל כללי

אה/מב

תל-אביב, 31 באוקטובר 1957

לכבוד
ד"ר א.שליט
ת.ד. 1473
ירושלים.

ח.נ.

לפלא רב לי שעד כה לא מצאת לנחוץ
להעביר אלינו את הסך -.1,000 ל"י
(אלף ל"י) התחיבותך לגבי אגף הספורט
של המכביה ה-5 עבור בצוע משחקי
הכדורגל ותחרות ההתעמלות בירושלים,
וזאת למרות הבטחתך.

בקשתי, נא שלח בדחיפות את הכסף
כי אנו חייבים לסיים את חשבונות המכביה.

בתודה ובבח"

ד"ר ר.אטלס
מנהל הספורט

תל-אביב, 13 בנובמבר 1967
101/1/ס

לכבוד
ד"ר א.שלוש
רחוב החנצלת 3
י ר ו ש ל י ם

ח.נ.

לחשתוממותי הגדולה שרם קבלתי
את הסכום של -.1100 ל"י מהמכביח החמשית.
לאור המצב הכספי הקשה של ההתדרות עולמית
מכבי לרגל הגרעון הגדול מהמכביה ה-5
עלי לדרוש בכל תקף שתעביר לנו תוך שבוע
ימים את חסך הנ"ל.

הנהלת המכבי העולמי לוחצת עלי לגבות
הסכום חמגי"ע ממך ועל כן עלי לבקשך בכל לשון
של בקשה וכדי למנוע אי-נעימויות לסדר את
החשלום חוך חזמן הנזכר לעיל.

בב"ח,

ד"ר ר.אטלס

אגודת מכבי ירושלים

JERUSALEM MACCABI SPORTS ORGANISATION

Salmon Str., Cinema Zion Square P. O. B. 1473 ת.ד. רח' סלמון, ככר קולנוע ציון

Jerusalem 18.3.59 ירושלים

[illegible]

לכבוד
הנהלת מכבי עולמי
ע"י דר' ר. אמלם
רח' פינסקר 6
תל-אביב.

ח.נ.,

קבוצת הכדור-סל של אגודתנו יוצאת לסיור של חודש ימים לצרפת בחודש מאי.

אני מבקשך לפנות לנציגי מכבי עולמי בצרפת לעזור לקבוצתנו (לא עזרה כספית) בהגיעה ובביקורה בצרפת. כן אבקשך באם הדבר אפשרי לעזור לנו לשהות תקופה קצרה בבית וינגייט בפרים.

אסיר תודה אהיה באם תואיל להודיעני מה הנך חושב לעשות בנידון.

בידידות ובברכת מכבי,

[illegible]
ע"ר האגודה

Lieber Robert, der offiziellen Bitte schliesse ich meine private an. Die Burschen sollen am 1.5. a.c. in Paris erstmalig spielen. Gute nächster Woche kann ich Dir den genauen Termin Ihrer Ankunft in Marseille mitteilen.

Danke und herzlichen Gruss

Dein Chaliz

29 למרץ 1959

1123

לכבוד
ד"ר א. שליט
יו"ר אגודת מכבי ירושלים
רחוב סלמון, ככר קולנע ציון
ירושלים

ד"ר שליט היקר,

מטבת היותו שלא בקו הבריאות בקשני ד"ר אטלס להשיב על מכתבך כי אין הנהלת המכבי העולמי יכולה לטפל בכל בקשה שהיא של אגודה מקומית, אלא אך ורק דרך מרכז מכבי ישראל,

עליכם, אפוא, לשלח בקשתכם זו למרכז מכבי ישראל ולפרט בבקשתכם את תאריך בואכם המדויק לצרפת וכן תאריכי התחרויות השונות והאגודות אתן תתמודדו. בקשה זו תידון על ידינו ברות ההמלצות אשר נקבל ממרכז מכבי ישראל.

בהזדמנות זו הננו מבקשים להעיר חשומת לבכם לעובדה כי אגודת מכבי ירושלים נשארה חיבת למכבי העולמי למעלה מ-1000.- ל"י מהמכביה החמשית, והננו מבקשים סילוק החוב הזה. להקלת תשלום החוב הזה הננו מוכנים לקבלו גם בתשלומים לשעורין.

בברכת המכבי,

נ. פימטול,
מזכיר.

כד' בטיון תשכ"ג
16 ביוני 1963

לכבוד
מר ישראל גוטמן
יו"ר הועדה לבנין מכבי,
קולנוע ציון,
ירושלים.

ח.נ.,

אני מבין שעניין הקמת בית מכבי ירושלים מוקדם לשביעת רצונך.

לצערנו לא קבלנו מאז היותנו בירושלים אינפורמציה מדויקת על התפתחות העניינים.

אבקש לך תודה אם תואיל להודיענו בהקדם מה גורל הכספים שהיו בזמנו בידי הועדה הקודמת

נשמח לשמוע ממך בהקדם.

בברכת חברים,

שמעון כספי.

ת"ל
בית מכבי ירושלים

23.7.1963

ישראל גוט
בנין קולנוע "ציון"
ירושלים

לכבוד,
מר ש. כספי,
ת.ד. 76,
תל - אביב.

שמעון יקר,

הריני מסתמך על מכתבי אליך מיום 26.6.63, ומודיע בזה שהיות ולא חלה כל תזוזה בענין בית מכבי ירושלים, הנני מתפטר בזה באופן מוחלט מהתפקיד שהטלת עלי בזמנו בבית החבר ארגוב,

בברכה

י. גוט

העתק: מר י. ארגוב
ירושלים.

נתקבל	25.7.63
נענה	188

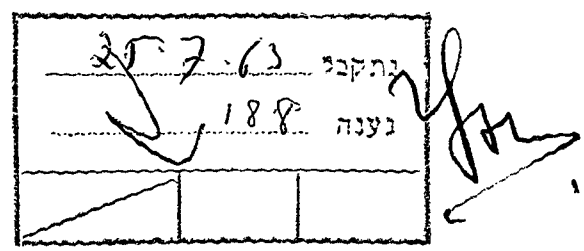

ד"ר יוסף לפקין, עורך-דין
Dr. JOSEPH LIPKIN, Advocate

JERUSALEM ירושלים
Aboulafia Bldg. בנין אבולעפיה
P.O.B. 649 ת.ד.
TEL. 2370 טל.

19.9.57

לכבוד
מר אופלטקה,
"המכבי החומלשית",
רחוב שיינקין 64,
ת ל - א ב י ב

א.נ.,

לצערי עלי לשלח לך העתק מהמכתב הרצוף בזה. רצוי שתביא תכנו לידיעת נשיאות המכבי העולמי.

בינתיים אבקשך להמציא לי 2 כרטיסים לטיום המכביה ובמקומות טובים דוקא.

בכבוד רב,

ד"ר י. לפקין עו"ד

29/9/3374

בית המכבי, ירושלים

אגודה להקמת בנין בית המכבי בירושלים

ירושלים 10.9.1969 195

ת. ד. 649 טלפון 2370

לכבוד
מזכירות מפעלי "המכביה המשיטית",
ב י ר ו ש ל י ם

א.ג.,

אין בל מסך מ"ר ש. סלים הפך מפעלי המכביה המשיטים בירושלים לפנות מרפית סלו.

בולסה לעין ההתכברות לותיקי מעילי ואוהדי המכבי מבושמים בעול והמסראים לפעולה המכבית מסמורה היום יומית.

בתוצעות מתמקיימו לא נמצא שום עזרה והסגבה מכבית.

הכמאתי לסר מסכם רמש איסקא לטלם לו לפי ההכנסות מתשמן כדור תרגל שיטקיים היום, לכן אבקש להודיעני במסמרים כלליים מהו ממעב הכמסי.

ברור שעל ד"ר ש. סלים לחבין ולמסור דו"ח וגם מאון כמסי מלא ומסורט מפעלי המכביה.

כמו כן אבקש להמציא מיד כרמיסי כבוד לגשף המלוטים שיטקיים מלילה בטלון המלך דוד לחברי בית "המכבי" ומעילין, וגן לחברי הנהלת הציונים הכללים בירושלים לפי הרשימות המצורפות בתקף מתקיים.

בכבוד רב,

ד"ר ש. לסקיף ד"ר

ש. עוזיאל מזכיר
כבוד

HAMAKKABI, JERUSALEM

העתק אל:

1. נשיאות המכבי העולמי, ת"א.
2. מרכז מכבי ישראל, ת"א.
3. מר ברקאי מנהל מפעלי המכביה בירושלים.
4. ד"ר ש. סלים, תמקיד לא ידוע.

מכון התקנים הישראלי

itti
אי.טי.טי.אי. שיווק בע"מ
מזעור, אחסון וניהול מידע

תוספת שלישית

[תקנה 3 (א)(3)]

טופס אישור (יצולם בחטיבה אחת עם טופס הבקשה והמסמכים המיועדים לביעור)

פקודת העדות

אישור עשיית העתק צילומי

עד כאן 733 מסמכים שנמסרו ע"י מיצאון כפר המכבים

בהזמנה מס' 7 ביום 6/07

המשך תצלום המסמכים שצילומם הוזמן בהזמנה האמורה הם בסרט

שסימנו 8

שם הצלם [illegible] חתימה [illegible]

קובץ התקנות 2470, י"א בחשון תש"ל, 23.10.1969

רחי הירקון 39, בני ברק 51204, טל. 03-5707881, פקס. 03-5700291
E-MAIL: ITTI@INTER.NET.IL

סיום סדר מספר

סוף

סדר משפר

התחלה

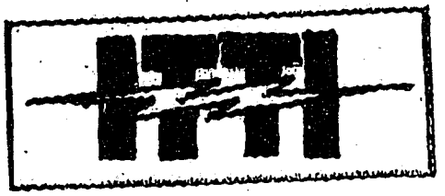

ת"י ISO 9002
מכון בתקנים הישראלי
סוכרת אינות מאושרת

itti
אי.טי.טי.אי בע"מ
מזעור, אחסון וניהול מידע

תוספת שניה

[תקנה 3 (א)(3)]

טופס בקשה לצילום
(יצולם בחטיבה אחת עם החומר המצולם שיבוער)

בקשה לצילום

אני מבקש לצלם 600 מסמכים הרצ"ב והם המסמכים המקוריים שבידי, ומטרת הצילום היא במסגרת מבצע שגרתי לצרכי ל'קוי

תיאור ממצה של סוג המסמכים:

מוזיאון מכבי
ע"ש פייר גילדסגיים
PIERRE GILDESGAME
MACCABI SPORTS MUSEUM

תאריך 16/6/07 שם המזמין [illegible]

אישור הצלם

קבלתי את המסמכים הנ"ל ומצאתים ראויים לצילום.
הצילום הנ"ל נעשה בהמשך לסרט שסימנו 6

חתימה [illegible]

קובץ התקנות 2470, י"א בתשרן תש"ל, 23.10.1969

רח' הירקון 38, בני ברק 51204, טל' 03-5707881, פקס. 03-5700291

אגודת מכבי ירושלים
JERUSALEM MACCABI SPORTS ORGANISATION
ZION HALL BUILDING P.O.B. 1473 ת.ד. בנין קולנוע ציון

ירושלים 27.8.53 Jerusalem

RECEIVED 31.8.53 נתקבל
Department 2689 מחלקה
ANSWERED נענה
FILE 0/20 תיק

לכבוד
הנהלת המכביה הרביעית
ת ל - א ב י ב .

ח. נ.

בהתאם להחלטת ועד האגודה בירושלים הננו מתכבדים להודיעכם כי נשמח לארגן משחק כדור-רגל בירושלים ביום 22.9.53 במגרש י.מ.ק.א. ונבקשכם להודיענו את שם הקבוצה שתופיע לכאן בכדי שנוכל להתחיל בתעמולה בימים הקרובים, כן סוכם לערוך שקס עליה לקבל הרצל ונבקשכם להודיענו את מספר החברים העומדים לקחת חלק בטכס זה.

בהזדמנות זו ברצוננו להודיעכם כי מהנהלת תערוכת כבוש השממה של בניני האומה פנו אלינו בשאלה אודות מספר האנשים שיבקרו ויופיעו לתערוכה ביום שהוזמנו לכך, דבר זה נחוץ להם לדעת בברור בכדי לקבוע את מספר הארוחות שיש להכין עבור האורחים וכן הנכם מתבקשים להודיע על דבר צורת ההופעות שיש בדעתכם לערוך בכדי לאפשר להם להכין את הרקע והשטח לקראת זאת. כן רצוי לכם לדעת כי יש ברעת הנהלת התערוכה לערוך מרס של הופעותכם ולהציגו בו במקום וכן להזמין את המשתתפים והמוזמנים בפני המקרפון למאת את דברם.

נבקש את תשובתכם המהירה .

אגודת מכבי ירושלים

מ. לוין
מזכיר כבוד

העתק:
למכבי ח

25 באפריל 1958
492

לכבוד
ד"ר א.שליט
רח' חבצלת 3
ירושלים.

ת.ג.

יש לנו הנאה להמציא לך מ"ב
הזמנה מטעם נשיא המדינה לקבלת
הפנים שתיערך ביום ב' 28/4/57
בירושלים.

אנו נשמח אם תוכל להיענות
בנוכחותך, במטיבה החגיגית.

בברכת חברים,

ש.כספי

17 בדצמבר 1957
187

לכבוד
ד"ר א.שלים
ירושלים.

ח.נ.

לדאבוני הרב טרם מצאת
לנכון לסדר את החשבון של מכבי-
ירושלים בקשר עם החוב של -.1,100 ל"י
המגיעים לנו בקשר עם תחרויות המכביה ח-5
וגם לא ראית צרך לענות על מכתבינו.

לאור חמצב הכספי הקשה מאד של
האכזקוטיבה העולמית ברצוני לחזירך
שוב הפעם ולדרוש סידור מידי של החוב
הנ"ל תוך שבוע ימים, אחרת נהיה נאלצים
למסור את הענין לידי בית הדין העליון
של הסתדרותנו.

בברכת חברים,

ד"ר ר. אשלם
מנהל הספורט

MNU
Tel-Aviv

COPY
WITH THE COMPLIMENTS OF
Mr P. GILDESGAME.

His Worship The Mayor,
Mr. Th. Kollek,
Town Hall,
Jerusalem.

25th September, 1967.

Dear Mr. Kollek,

I refer to your letter of 22nd August, on the subject of the meetings of the International Maccabiah Games Committee, as well as of the Maccabi World Union Executive.

May I ask you to be good enough to notify my Executive colleague, Mr. Shimon Caspy, c/o. Maccabi World Union, P.O.B. 76, Tel-Aviv, as to whether you will be in Jerusalem early in November and, if so, on which day will it be most convenient for my friends to hold a meeting at your Municipal Chambers or at your Town Hall.

It is my intention to arrive in Israel on 3rd November for a stay of 2 to 3 weeks. During that period, I shall visit Jerusalem on several occasions and I shall wish to take advantage of the opportunity to discuss with you also the Museum activities.

With kind regards,
Yours sincerely,

P. GILDESGAME.

RECEIVED 25.1.53
Department 1574
Answered
FILE

ב' בשבט תשי"ג
18.1.53

לכבוד
מר מ. שמרון,
מרקליט המדינה,
ירושלים.

הנדון: בנין בית "המכבי" ירושלים.

א.ג.נ.,

רשמית ברצוני להתגאל על האחור בהגשת תזכירנו זה, אבל כפי שכבר הסברתי לך בע"פ קרה אסון לתזכירנו הראשי מח"מ בהלקח ממנו רשיתו לאחר מחלה ממושכת.

בעקבות פגישתנו שהתקיימה ביום 30.11.52 בנדון בתקיעת דיונים בהסתדרות העולמית "מכבי", במרכז "המכבי" בארץ, בהנהלת אגודת "מכבי" ירושלים ובית "המכבי" ירושלים, ובזה אני מרשר את המסקנות שנתקבלו עה אחר כבל המפגרות הנ"ל:

א) מצב "מכבי" ירושלים, בעיר הזירה הנו בכל רע. אגודת אשר קרימת זה למעלה מ-40 שנה אין לה עדיין מרידן אר אולם אשר בו ירבלו תבירת האסיפות והקסיפות להתכנס כדי למלא את דרישותיהם המפורשיבירות. זה למעלה מדור שלם מרנים אנו לבל מרדון עזוב, לעולם סגור, לחרוף תבירן לחגדש בדי שבבל להתאחז בו ולקדם את דרישותינו המפורשיבירות. כל זה נעשה בבקשת ואדיות. בארשף תרומות ומתנות אשר מקבלים אותם מבאן ומשם. אבל אין לנו ברירה אלינו לבקש, להתחנן ולהשתדל בדי שנוכל למצור את הקירם ובל זה נעשה בהתנדבות ובהקרבה נדולה.

ב) ביום בחיר אחר התכחי שביבי אור מאנולה וחבדינך מר. מרניקוף ספריץ חרם תרומה של 1000 לא"י, המנוח קלנבך מדרום אמריקה תרם מיובנו 2500 לא"י ושניהם הודיעו את התבוניים הנ"ל למטרה להקים בנין מפורשיבי למען "מכבי" ירושלים. ביחד עם תרומות אשר אספנו או מניעו לקק"ל להקציב לנו מגרש עבור המטרה הנ"ל.

ברצוננו להסיר את הטרחה לבך כי מניחנו לקק"ל היתה עוד בשנת 1950, ואפנם נשניעו מיד בחיובן; כי הקק"ל מפשה זאת מחובתה להפנות לדרישותינו בהתחשב עם התרומות הרבים שלנו המוזרים בכל העולם. המ"מ היה מסוכך ומיבש ורק בשנת 1945, קבלנו מגרש נדול של 2004.5 מ"מ הנמצא בירח' באלאל מיי מסרדון מנורה ונחתם חוזה בינינו.

ג) לפי אחד הסעיפים התסובים אשר היה כלול בחוזה הנ"ל היה פלינו להתחיל בבנין לא יאוחר משנתיים. לבן נגשנו מיד לבריך תחרות בין האדריכלים והמהנדסים אשר עליהם היה להגיש תכנית לחקמת בנין מפואר אשר יסמש את בית העם וכן את בית "המכבי". אבל בינתיים התקרבה שנת 1947, שנת גורל המגזים, שנת מלחמתנו והקמת מדינתנו. לא היתה לנו שום ברירה אלא לדחות את הבנין לימים טובים יותר. ורק בסוף שנת 1949 נגמרה התחרות להקמת הבנין כאשר ראשון שנתן לאדריבל י. בן-אור קלטר אשר זוכה גם לתת לו את ההשגחה לחקמת הבנין.

./2

ד) על בתים המתרוממ מע"ל ולפי ההסכם שנחתם ביניהם ובין המברה המלכלית מ"מ בינו לקבל את המשתים הכנדיים הבאים:

ב) בית "המכבי", שבקומת הקרקע יכלול:

1)	אולם-להתעמלות כ-6x12=12 מ.		ע"מ
	לידו במה, כ-8x12 מ.		342
	יציע לצופים בשולם		96
2)	חדרים לשלפנ: חדר למתעמלים	16	120
	" למאמנים	12	
	" לעזרה ראשונה	12	40
3)	מיקדון הנדרים		40
4)	שירותים בשתי בלקי		50
5)	סתריה		24
6)	שלפ ל"שבכי" שתאיר		40
7)	חדרי הלשפה ושירותים		100
	החדרים 3-7 יכולים להמצא בשתי		
	קומות בשובה הנדיל של אולם		
	ההתעמלות.		
8)	חדר השקה ומחנדים בע"מ		100
			926 ע"מ

בשקרה של עודף שטח בקומת הקרקע יהיה שטח זה מקום למשחקים ונכרמה.

ה) עליני להדגיש שלפי ההסכם שחתם ביניהנו ובין החברה המלכלית השקעתנו השקעתה בלבד כל העבודות הנ"ל אינה יכולה לעלות על 15000 ל"מ.

ו) ביחד עם זאת פליגו לציין כי אחת המבות העקריות לשר במירת הבנין, היתה שהכנסת רצתה להכנים בבנין מרפדיה מיוחדים למעבה בלבד ולכן החברה לא יכלה לחתמר בזמן המירנר וכמרבן שחתיר הבנין עלה בכמה ובמה בהרשמה מכך.

ז) בהתחשב עם הנ"ל אין אנו מתשלה רשאית לחשקיע את הבנין, חלק התיקר ל"שבכי" נחיר כשטח ובכרי להשליטר לשטרוניבנ יה להשקיע בשטיח מרפדים בלבד, את יתר הוצאנו בשטחי לחברה המלכלית.

ח) לאור הנ"ל אנו תוררים על הבישרחינו הבאתנו להשתיר לרשותנו סגרש מתחים שהוזה בגודלו ובאיכרו לפי ערך ביום (שמגרש יכול להיות גם לא במרכז העיר) ועל התשלה להקים עכורנו תוך תקופה של שבע שתם את השבנים לפי המבנית הנ"ל בתוך שם לתיתרת הארץ. לשחר שחבירותנו מבוססת על שמקן נהיה מוכנים להתבייר לתשלה את כל זכוירתינו בבנין ובחרקים הקיימים.

בכבוד רב,

ד"ר [illegible] לשקין שרת [illegible] מרדכי כהן

BEIT HAMACCABI - בית המכבי - JERUSALEM

העתקות:
1) מר י. שטרינשק יו"ר הכנסת.
2) קק"ל.
3) החברה המלכלית.
4) הסתדרות העולמית "שכבי".
5) מרכז "השכבי" בארץ.
6) שנות "שכבי" ירושלים.

תל-אביב, 24.10.1967

מס' 789/67

לכבוד
עיריית ירושלים
לידי מזכיר העיריה
ה ע י ר י ה
י ר ו ש ל י ם

א.נ.,

הנדון: ישיבה חגיגית של מליאת הנהלת הסתדרות עולמית "מכבי"
והועדה הבינלאומית למען המכביה השמינית

בהשתמך על ההתכתבות בנדון בין יו"ר הנהלתנו מר פיני גילדסגיים לביף כב' ראש העיר מר טדי קולק , והפגישה בנדון של מר עשהאל בן-דוד מנהל רשות הספורט עם כב' ראש העיר , אנו מאשרים בתודה הסכמת ראש העיר , להעמיד את אולם הישיבות של העיריה לעריכת הישיבה החגיגית הנ"ל.

ישיבה זו תתקיים ביום 8.11.67 בשעות אחה"צ וישתתפו בה חברי ההנהלה העולמית וחברי הועדה הבינלאומית למען המכביה.

אנו שמחים שכב' שר החינוך והתרבות מר זלמן ארן ומנהל רשות הספורט מר בן-דוד יכבדו את הישיבה בנוכחותם , וכן שעיריית ירושלים מכבדם אותנו בנוכחותם של ס/ראש העיר כב' הרב שאר-ישוב כהן ום/ראש העיר פרופ' אנדריי שוראקי .

למען סדור כל הפרטים הנוספים הנוגעים לעריכת ישיבה זו , יעמוד החתום מטה בקשר עם כב'.

בכבוד רב,

א. הנק
מנהל כללי

העתק: מנהל רשות הספורט
מר עשהאל בן-דוד .

אה/מכ

AUSTRIA

ברית מכבי אוסטריה
תל־אביב - ישראל
BRITH MACCABI AUSTRIA
TEL-AVIV - ISRAEL

לכבוד
מר י. יקותיאלי
מנשרפי המכביה הנשמעיה
רח' אי קלסון 50
תל-אביב.

תל-אביב, 27.7.65.

חבר יקותיאלי הנכבד,

בענין כשימת האחריות בתולדות המכבי, הננו מבקשים להביא לידיעתך אחריות בתנועת המכבי לינה, אשר - לדעתנו - יש להם מקום בכשימה הנ"ל.

1898 נוסדה האגודה הראשונה להתעמלות בוינה.

1902 חוזה המדינה, דייר ד.ב. הרצל נכנס כחבר לאגודה זו.

1909 נוסדה אגודת הספורט המפורסמת „הכח-וינה".

1900-1912 נוסדו 5 אגודות מכבי להתעמלות בוינה.

1912 נוסד ארגון „מכבי אוסטריה המערבית", אשר כלל כל אגודות מכבי לספורט והתעמלות ב-אוסטריה, צ'כוסלובקיה, הונגריה

1921 הופעה המוניה של אגודות המכבי מ-אוסטריה, צ'כוסלובקיה, הונגריה לקראת הקונגרס הציוני בקרלסבד.

1933 הופעה מכשימה של אגודות המכבי ממרכז אירופה לקראת הקונגרס הציוני הפרק.

לצערנו, גם השלמה זו אינה שלמה ואינה מכסה את כל האחריות במכבי וינה - תוך חוסר יציעות מפורטות. כמו-כן, אין בידנו פרטים על אגודות המכבי ב„הרוביניה" האוסטרית, כמו גרץ, אינסברוק קלגנפורט וכו' בנוגע ל-„הכח-וינה" חסרים אחריות והישגים משובים בתור בכשימה הנוכחית. הודעתי על כך למר א. באר, נשיא „ברית הכח 09" ואני מציע שתתקשר עמו בכתבת תי.ד. 2083, רמת-גן.

בברכת חברים

ברית מכבי אוסטריה
תל־אביב - ישראל
BRITH MACCABI AUSTRIA
TEL-AVIV - ISRAEL

ב/

1913

„מכבי"
אגודת התעמלות
ירושלם.

ماڤابى
موسوى جمناستيق جمعيتى
قدس

ADRESSE:
SOCIÉTÉ DE GYMNASTIQUE „MAKKABI"
JÉRUSALEM.

ירושלם, יום י"ח כסלו, תרע"ג

לכבוד הועד הפועל של הסתדרות אגדות
ההתעמלות היהודיות

ברלין

אדונים נכבדים!

הננו להודות לכם בעד הכבוד, שחלקתם לנו בהזיעכם לפנינו להכנס
בתור סניף להסתדרותכם. גם אנו מכירים היטב, שהתאחדות כל אגדות
ההתעמלות היהודיות, שבכל העולם כלו, תועיל הרבה להפצת רעיוננו.
הכרתנו זו עוררה אותנו לפני כחצי שנה לבוא בנדון זה במו"מ עם אגדות
ההתעמלות אשר בא"י, וכבר עלה בידינו לאחד את כל האגדות הנ"ל
להסתדרות אחת. הועד המרכזי של הסתדרותנו הארצי-ישראלית יושב
בירושלם, ואם רוצים אתם להתאחד אתנו, צריכים אתם לפנות בנדון זה
אל ועדנו המרכזי על שם:

ה' אביעזר ילין
Associeté „Makkabi", Jerusalem
בשביל הועד המרכזי."

בנגשי כבוד ויקר
ובברכת „המכבים"
נחום ירושלמי (מזכיר הועד)

1. November 1912.

An den

Jüdischen Turnverein "Hakkabi

Jerusalem

Sehr geehrte Herren.

Wir danken Ihnen für Ihren Bericht über den Stand Ihres Vereines, den wir mit grösstem Interes gelesen haben. Es freut uns, durch Sie die Interes der Jüdischen Turnerschaft in Jerusalem so warm ver ten zu sehen. Indem wir Sie ideell selbstverständl: ganz zu uns zählen, bitten wir Sie höflichst um Au kunft, wie Sie sich zu der Frage stellen, Ihren Verein auch äusserlich dem Verbande der Jüdischen schaft anzuschliessen. Uns kann natürlich nur dar legen sein, alle unsere tatsächlichen Freunde auch ganisatorisch zu umfassen und Ihr Verein würde von Anschluss sicherlich nur Vorteile zu erwarten habe:

Wir sehen Ihrer Antwort entgegen und wünsche rem Vereine eine recht erspriessliche Entwickelun

Mit jüdischem Turnergruss

כ"ז סיון תרצ"ט
14.6.39

10631

דף שני מסכתבנו ל"הנהלת הזער הלאומי, ירושלים.

עד כמה שהפעולה גוגעת לנער ולצעיר טחוץ לבית הספר, צריכה היא להתבסט על אגודות הטפורט ובכל אופן להתחיל בהן. בהתחשב עם הרחיפות שבפעולה- לא יתכן שתתחילו בעת בארגון מסגרת או מסגרות חדשות למטרה זו. דעתנו היא, שלפי שעה יש בכלל להסתפק בשתי המסגרות- "המכבי" ו"הפועל", אבל בכל אופן צריכים להתחיל בפעולה רציגית בתוכן ובאמצעותן.

ד) באופן מעשי- דורשים אנו שהמחלקה הזו תעסיק לפחות פקיד אחד שאנו נציע אותו ושיטפל בפועל באגודות ה"מכבי" ובארגונים הקרובים לו.
הד"ר סימון והא' אלוף, שרמזו לנו שהם באח כחנו למטרה זו, איגם צריכים ולא יוכלו למלא את התפקידים ובודאי לא יוכל למלא את התפקיד הפקיד, אשר הד"ר קצבלזון חושב לטגות מאגודת "הפועל". או מחוגים הסובים לא.
בהתחשב שפעולה זו די חשובה- נחוץ איש סיוחד ואשר אנו נציע.

ה) אנו סוצאים לנכון להודיעכם שאינגו רואים צורה אחרת של סדור הדבר ואינגו רואים אפשרות להשתתפותנו בפעולה בצורה ארגונית אחרת.

לתשובתכם אנחנו מצפים !

בברכת המכבי
מרכז המכבי בא"י

בחום חת ז. רומצקי
יו"ר סזכיר כללי.

בח/ב.

ב"ז סיון תרצ"ט
14.6.39

10531

לכבוד
הנהלת הועד הלאומי,
ירושלים.

א.נ.

הנידון: מרכז לתרבות גופנית לנוער.

לפני ימים מספר נודע לנו - ולאו דוקא ע"י הודעתכם הרשמית אלינו - שקבלתם החלטות שונות בקשר עם יסוד המרכז להדרכה גופנית לנער ושמניתם כבר גם את המנהל והפקידות של המרכז או חלק ממנו. פנינו בעניין זה לד"ר א. קצנלזון והוא אשר לנו את הידיעה. לבאי כחנו היו גם שיחות ארוכות עם הא' ד"ר קצנלזון בעניין זה ולפי הצעתו הננו באים בזה לסכם בכתב את מה שאמרנו לו בעל פה.

א) הופתענו מאד, שמצאתם לנכון - מבלי התיעצות מוקדמת אתנו, או לפחות הודעה מוקדמת אלינו - לקבל החלטות השונות הנוגעות לארגון המחלקה הזו וביחוד לסבות לה טבהל וזה למרות שהייתם בטו"מ אתנו בקשר עם כל השאלה הזו. ידעתם שמתנהל טו"מ בינינו לבין " הפועל" בנוגע לצורה שבה יאורגן המרכז, ונתתם לנו היטוד לחשב שאתם מוכנים לשמע את דעתנו לפני שתחילו בפעולה.

ב) לו גם לא היה לנסרי טו"מ מוקדם בינינו לבין הד"ר קצנלזון, גם אז לא יתכן שהועד הלאומי ייצר בארץ ישראל מרכז להדרכה גופנית לנער מבלי לבא לידי הבנה עם המסדרות "מכבי" או לפחות לשמע את דעתה של המסדרות זו, שהיתה בעם ישראל חלוץ ההדרכה הגופנית לנער, שיש לה נסיון עשרות בשנים בסוגן זה ושהגה עד עכשיו ההסתדרות החשובה ביותר בעם היהודי - הן בגולה והן בארץ - למטרה זו.
הננו מוחים, איפוא, בכל לשון של מחאה נגד הנעשה ואנו מבקשים ומזהירים שלא יעשה כדבר להבא.

ג) לדעתנו - עבודת המרכז לתקופת הראשונה צריכה להתרכז בעיקר על הקניית המפורט השטוש' לנער בגילם המתבגר ובוגר ועל ארגון הפעולה הזו. הדבר קשור כמובן בקביעת שטות הפעולה הזו וביצירת מנגון המדריכים. הפעולה הזו צריכה להתנהל בשני כוונים: בבית הספר ובנוער הנמצא מחוץ לבית הספר.

עד

"MACCABI" SPORTS ORGANISATION הסתדרות „מכבי" ארץ-ישראל
PALESTINE HEADQUARTERS, "MISHMAR HAMACCABI" המפקדה הארצית של „משמר המכבי"
TEL-AVIV, 27, MONTEFIORI ST. תל-אביב, רח' סונטיפיורי 27

בתשובה נא להזכיר:
No 10779
IN REPLY PLEASE QUOTE

Tel-Aviv, א אלול תרצ"ט תל-אביב,
TEL. 4078 טל. 16 .8 .39 P.O.B. 4112 ת. ד.

לכבוד
הח' נ . ח ת עו"ד
ח י פ ה.

חבר יקר!

צ"פ הנני מעביר לך את הפרטיכל של ישיבת מרכז להכשרה גופנית מה-7 דנא. טבורני שתוכל להעיר את הערותיך בתור תקונים לפרטיכל הצ"פ.

בברכת המכבי ובידידות
ז. רוסצקי

"MACCABI" SPORTS ORGANISATION הסתדרות "מכבי", ארץ־ישראל
PALESTINE HEADQUARTERS המרכז

Haifa, 23.6.939 חיפה,
P.O.B. 2108 ת.ד. 2108

בתשובה נא להזכיר:
No...../...../.....
IN REPLY PLEASE QUOTE

לכבוד
הנהלת מועד הלאומי
ת.ד. 1088
ירושלים

א.נ.

אנו מאשרים בזה את קבלת מכתבכם מספר 3705 מיום 19.6.39.

בשבוע לשביעי שמכתבכם זה בשלה אלינו לפני שהנהלת המועד הלאומי דנה במכתבנו מיום 16.6.39 ואנו מבקשים להביא את מכתבנו הנ"ל לידיעת ההנהלה ולידיעה בהקדם, וגם לצרף בעת הדיון את מכתבנו זה.

(א) לתשובתכם על הסעיפים א' ו־ב' של מכתבנו מיום 16.6.39 לצערנו עלינו לציין שמשמכתבכן אינה יכולה למשוך אותנו לא כתכנו שלא תיו לכם כל התיעצויות אתנו בשאלת הקמת המקצוע לתכשרת נוספים. להיפך, הרגשנו במכתבנו שלמרות התחיעצויות האלה - קבלתם את החלטות המסובות ביותר בדבר ארגון המרכז ובדבר מנוי המקידים מבלי להתיעץ אתנו. ושוב לא בקשנו אפכם להתחיים על קבלת האצטיגנ המרסוגליות מבחינת הפסגל המשטר, רק מסינו נגד זה שעשיתם את הסבויים האחרונים ביותר מבלי לשמע את דעתנו, ואפילו מבלי להודיע לנו ע"ד ההצעות שיש לכם.

אנו חוזרים ושונים על מחאתנו ואנו מבקשים לשוב ולנו שלפכם לא יקרה עוד כדבר הזה, ושכל דבר השוב לא יוחלט בנוגע למרכז או ע"י מקידיו לפני שתתקבל בגידון זה תוכא כדוך משפית לידיעתנו ותכתן לנו ההזדמנות לדון בם ולחוות את דעתנו.

(ב) לתשובתכן לסעיף ג' של מכתבנו - בהתאם לכתוב לעיל אנו מבקשים שלא יוחלט כל דבר בדבר המקידי המרכז ובשאלת הקמת מסגרת חדשה אחידה לפני שתתקבל בגידון זה תוכא לידיעתנו, וגם לשוב לנו את זאת.

(ג) לסעיף ד' של מכתבנו - אנו חוזרים על דעתנו שמן ההכרח הוא שאת מעולתנו בראשונה בכל אופן - ירכז המרכז במוסדות הסתדרות המכבי (וגם המועל) ושהכרחי הוא שאת מעולה הזו נמכבי ירכז מיד א"ש מיוחד שאנו בציע או מהמוקפדים שאנו בציע.

בכל אופן נבקש לשוב לנו מה שכב' תבפיה בשיחתו האחרונה שיתה לו עם תבידנו בתגדות תסתדרות [illegible] שיש שניים בלתי [illegible] ואם תסכמתכן המוקשה

בתנאי שכבוד רב.

Mr. P. Gildesgame

disposal of the Municipality half a million pounds, and another sum of IL 250,000.- is expected from another donator. This makes it possible to start, immediately with the realisation of the new plan. what remains for Maccabi to do is, to vacate the premises, without delay, and to have the IL 7,500.- refunded to them. However, if Maccabi is of the opinion that this amount is not sufficient, then an impartial arbitrator could fix the amount to be refunded. The Mayor conferred with the Municipal Legal Adviser, who saw no legal objection to this turn, since the plot belongs to the J.N.F., and no legal title, in the name of Maccabi, has been registered, on any part of the building.

Mr. Ichilov and myself expressed the strongest opposition to the Mayor's statement. Mr. Ichilov,- on grounds of public and moral rights of Maccabi to a proper site in Jerusalem, and to the respective premises in particular. The first investment in this building was made by Maccabi, many years ago, and the importance of sports facilities for Maccabi in Jerusalem are, in no way, less important than a library or a Biblical centre. From the legal point of view, I made it perfectly clear, to the Mayor, that the matter does not concern Maccabi Jerusalem, but the M.W.U. which considers itself of having full rights to the site and to the building, and that the Municipality could not invest or erect any additional floors or annexes, without the consent of Maccabi, who is the proprietor of the original scheme, and that if the Municipality had any plans, they could not go ahead with them, unless and untill we give our consent. I recalled the Mayor's proclamation, at the 5th Maccabiah celebrations in Jerusalem, that the coming Maccabioth should take place in Jerusalem, and that the Mayor will see to it, that proper sites and premises will be allotted for that purpose. I also said that I cannot see how the Municipality could manage to kick us out, without a Court decision, which require proceedings that may last, at least two or three years, and even then, I am not pessimistic on what the Court may decide. And about the investment I said that, Maccabi never gave any promises, to the Municipality or the the J.N.F. on how much and when the investment in the building will be, all that we agreed to was that, the site will be a joint project of M.W.U. and the Municipality's Beit Ha'am, and this is what, actually, materialised. A joint project means that neither partner is allowed, on his own, to change, basically, the project, and, certainly not, kick the other partner out.

Mr. P. Gildesgame.

The Deputy Mayor, then, tried hard to convince us, that it would be unfair and against public interest, if we would stick to our point of view, wich, according to the opinion of their legal adviser, is also unfounded, and at that the meeting was ended, after 90 minutes of sharp debate with no summary.

The situation is, however, very grave, and we should expect pressure, because of the lack of legal arrangements, and because of the unique opportunity to erect a big structure in Jerusalem of donations earmarked for this specific purpose. Between ourselves, we would be willing to have a building to ourselves, should one be placed at our disposal, without any extra investments.

I'll keep you informed on any further development and thought it right to inform you on this very important meeting in consequence of which you, as Chairman, may be required to approach the Mayor of Jerusalem, with a special memorandum on this matter in the near future.

Sincerely yours,

A. Tory
Hon. Secretary

ז' ניסן תרצ'ז 8.4.37

3556

לכבוד

~~מר [illegible]~~ ד"ר שלמה [illegible]

~~ר ח ו ב ו ת.~~ ורשלים

א.נ.

הננו מתכבדים בזה הודיע לכב' שכנוס ב'כ המועצות למען המכבי שהוזמן ע'י מר רוקח - התקיים בזמנו ביום 31.3.37. בכנוס השתתפו ב'כ תל-אביב, חיפה, ירושלים, רחובות ופתח-תקוה, ואחרי דיון בשאלות שעמדו על הפרק הוחלט ע'ד ארגון מועצה ארצית למען המכבי ובבחר ועד פועל של המועצה בהרכב הבא: ה'ה איזקסון, אריאב גרדינגר, נתן קפלן וישראל רוקח מתל-אביב.

ד'ר בירם מחיפה.

ד"ר שלמה [illegible] מירושלים

משה איכלוב וזאב ספיר מפתח-תקוה

מ. גורודיסקי מרחובות

~~[illegible] ירושלים לפי שהציעו החברים מירושלים.~~

מרכז המועצה והנהלתה יהיו בתל-אביב.

הננו מודיעים בזה לכב' ע'ד בבחירה הנ'ל ומקוים שיצירת המועצה ובחירת העסקנים המעולים הנ'ל תהיינה לברכה לתנועת המכבי.

ישיבת הועד הפועל הראשונה תתקיים בתל-אביב, ביום ד' 21.4.37 ~~[illegible]~~ [illegible] 8 [illegible] [illegible] [illegible]

~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~

[illegible] 15

בברכת המכבי

בשם המרכז

(ג. חת) (ג. פלש)

רשימת המוזמנים לכנוס ב'ב הסועצות למען המכבי

בתל-אביב, 31 למרץ 1937.

---

1. **תל-אביב:**
   1. איזקסון - מלון פלטין
   2. אסמרמן א. - רח' גס-ציונה 5.
   3. אריאב - הת. אכריה.
   4. ברשון א. - רח' אחד-העם 49
   5. גרדינגר מ. - רח' בלגור פנת אחד-העם.
   6. דוביצקי י. - רח' חיטון 8.
   7. טיבר חיים - רח' יפו-ת'א 37.
   8. יעבץ ש. - אגרובנק רח' אלנבי 65
   9. כהן סם - הנוסע, רח' אלנבי.
   10. מירונבורג ש. -אגרובנק, רח' אלנבי 65.
   11. פוליקנסקי ל. - שדרות רוטשילד 78.
   12. פנקס - עיריה.
   13. רבינוביץ - בנק אשראי
   14. רוקח יצחקל - סינדיקט לפרי הדר
   15. שושני סעדיה - עיריה.

2. **ירושלים:**
   16. אוסטר דניאל - רח' רמב'ם רחביה.
   17. ד'ר ברומברג - הדסה.
   18. גורדון ש. - בנק מרכנתיל
   19. ד'ר ג'וזף - רח' אלחריזי.
   20. תירש סלי - רחביה.

3. **חיפה:**
   21. ד'ר בירס - ת.ד. 920.
   22. הכהן שמואל - קרדיט עממי.
   23. לוגץ - בנק אפ'ק.
   24. ד'ר ניסנבוים - רח' גוורוי.
   25. סליצן ש. - חברת "שמן" בע'מ.
   26. קול. קיש ת.ד. 17

4. **פתח-תקוה:**
   27. חחיפץ
   28. מכנס גד.
   29. ספיר יוסף
   30. פסקל פסץ
   31. שפירא אברהם.

5. **סביה:**
   32. ברונר - בנק אפ'ק.
   33. מיגו גולדבויג.
   34. ד'ר זס.

6. **רחובות:**
   35. איזנברג עודד.
   36. גורודיסקי יהודה.
   37. יעקובסון אליעזר

7. **חדרה:**
   38. ד'ר בוין.
   39. [redacted] בוסקובסקי.

8. **רמת-גן:**
   40. קרינינצי.

9. **חברי הסרכז:**
   41. איכלוב פתח-תקוה.
   42. ארזי ש. -ירושלים.
   43. בן-דרור מ. - פתח-תקוה.
   44. ד'ר זילברשטרום - חיפה.
   45. חת נחום - חיפה.
   46. יעקובסון י. - רחובות.
   47. כספי מ. - חדרה.
   48. נתנאל א. - ירושלים.
   49. ציזלינג - ת'א.
   50. ד'ר רוזנפלד - ת'א.
   51. שפירא - פתח-תקוה.

10. **חברי הועד של הסועצה בת'א:**
   52. מטלון א.-ת'א
   53. סגל י. - ת'א.

24th December, 1958
936

Mr. P. Gildesgame,
Earl Shilton,
Leicester.

Dear Mr. Gildesgame,

Re - Maccabi House, Jerusalem.

As you are well aware, from resolutions of the last two Congresses, there is a Maccabi project in Jerusalem, namely, a house on J.N.F. land. This project is a foundation of the head of the Lurie family of South Africa, who left in his will a bequest for this purpose. this story goes back over 20 years, and since then, Maccabi invested IL 7,500.- from this bequest, and together with moneys invested by the Municipality, a building was partially erected, in the centre of the city. The ground floor is occupied by Maccabi for sports purposes, while the rest of the building serves as a Beit Ha'am. Needless to say, that Maccabi Jerusalem never had the money to invest, proportionately, in the cost of the building, and neither had the M.W.U.. The plot of land is a very valuable one, and the records of the Municipality show that they have already invested in this project several hundred thousands pounds. Furthermore, the Municipality is about to invest an additional half a million pounds in more floors and annexes, thus turning the whole building into a modern library, and a Biblical World Centre. The IL 7,500.- invested by Maccabi, are in no proportion whatsoever, with the value and scope of the new project. Since Maccabi never adjusted its investment in this building, the Municipality feels like being in power, and even having moral right to ask Maccabi to vacate the premises, against a refund of the money invested. To give you a fuller picture I would like to add, that this building was, a few years ago, earmarked for a temporary seat of the Knesset, and the Govt. even prepared, at that time, to confiscate the building. We put up a great fight, and the Govt. gave in.

Now, when things are quite serious with the new project of the Monicipality, jeopardising seriously the rights of Maccabi, we asked the Mayor of Jerusalem, to receive thedelegation, with a view of making our presentations, against the new plan. Yesterday, the Mayor, Mr. Agron, together with his Deputy Mayor, the City Engineer and the Town Clerk, received our delegation which consisted of MK Ichilov, members of Maccabi Israel, Dr. Lipkin, representing Maccabi Jerusalem and myself, o/b of M.W.U. The Mayor explained that the new project makes it, entirely, impossible for Maccabi to maintain its premises, because the whole building is to be reconstructed, and that a donator from U.S. has already put, at the

./.

SPORTS & ATHLETICS SOCIETY
"MACCABEE-HASHMONAI"
JERUSALEM

אגודה להתעמלות וספורט
„מכבי-חשמונאי"
ירושלם

המועצה המכנית

בתשובה נא להזכיר
In reply please quote
№ ...2... מספר

Jerusalem ..... ב"ד באב תרפ"ז. ..... ירושלים
P.O.B. 244 ..... 22/8/927 ..... ת.ד. 244

כבוד

הח' שמואל שפי

כ א ן.

ח.י.

מתפלאים אנו ~~איפוא~~ שזה משלש ישיבות של המועצה המכנית שאתה לא נוכח בהן.

הלא ידוע לך את המצב הירוד באגודתנו, ולנו יש די עבודה לשפור האגודה והתקדמותה.

ע"כ אנו פונים אליך בבקשה כי תשתתף בישתבות הבאות של המועצה המכנית, ולא, תפרם לנו בכתב את מבוה העדרך.

בברכת חברים „והמכבי"
המזכיר

23/8/27

פורטיבית להתגוששות בירושלים
חבר 20 מ
5

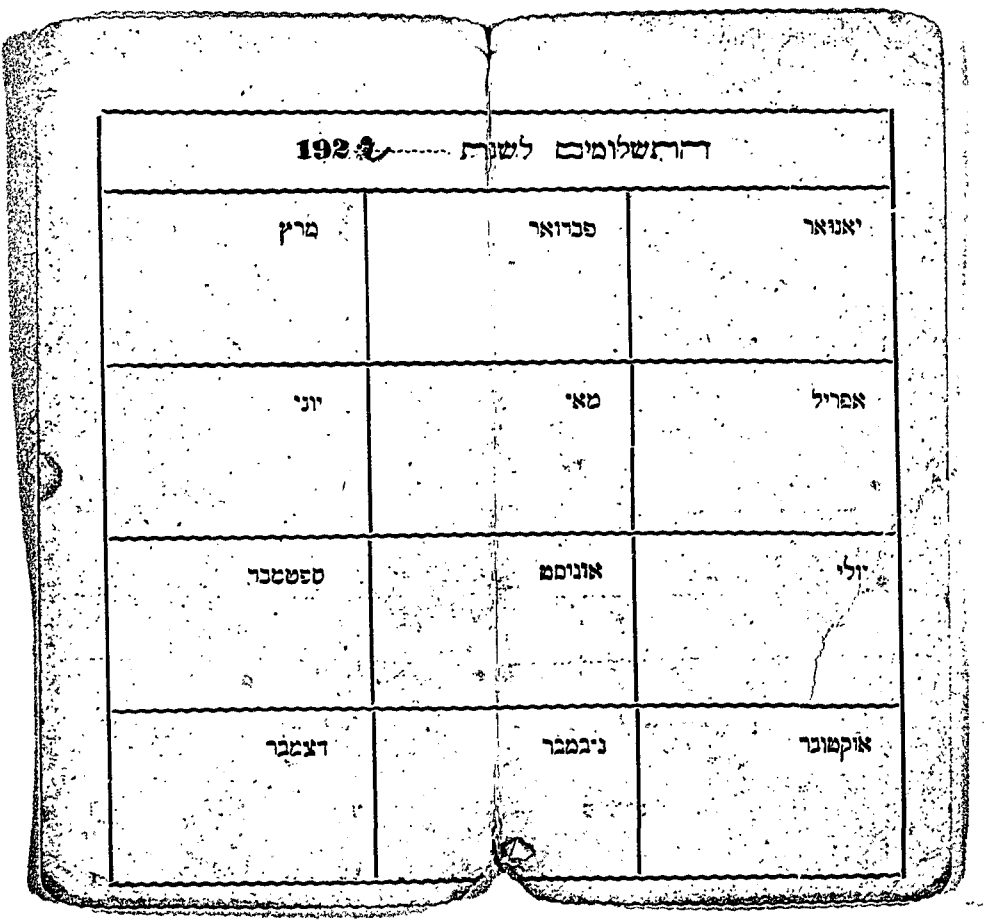

		1922 ..... התשלומים לשנת
יאנואר	פברואר	מרץ
אפריל	מאי	יוני
יולי	אונוסט	ספטמבר
אוקטובר	נ׳במבר	דצמבר

